

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

5 květen / červen **2007** 27. ročník

- Fejeton: **První polibek** / Jindřich Lion
- Rozhovor: **S malířkou Evou Vones** / Marie Brandeis
- Od Vltavy na břehy Douro... Osudy rodiny Ringhofferů** / Elisabeth Burmester

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**

Informace: Eva Zemanová – Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, tel. 0664 514 3329

11. 06. v 19:30

Luigi Pirandello: **Jindřich IV.** (divadelní hra)

Divadlo na Vinohradech, režie: V. Hudeček

Režie záznamu: Václav Hudeček (cca 178 min.)

Účinkují: Miloš Kopecký, Jiřina Jirásková, Vlastimil Brodský, Iva Janžurová, Otakar Brousek, Zdeněk Řehoř, Petr Haničinec, Jaromír Hanzlík, Svatopluk Skládal, Jan Schánílec a Oldřich Musil.

Vydáno 1998

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2007:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj.: 10. 09. – 8. 10. – 12. 11. – 10. 12.

Začátek představení vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti. Změna vyhrazena.

Výstavy a přehlídky:

do 18. 05. Eva Vones

Eva Vones studovala na uměleckoprůmyslové škole v Brně a na Akademii výtvarných umění v Praze. Od roku 1990 žije střídavě ve Vídni a v jižních Čechách. Vystavovala několikrát v Austrálii, v mnoha evropských zemích (Německo, Švýcarsko, Rakousko, Itálie, Belgie) a v České republice.

Více informací na www.eva-vones.at. Vstup volný.

České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Wien

od 18. 04. výstava **Foto-grafika zpěvačky Evy Pilarové**

Výstava potrvá čtyři týdny.

Ateliér Jan na Spittelbergu č. 7

do 08. 06. Jan Eliáš: **Theatersucht**

Výstava zachycuje dva ročníky divadelního festivalu *Theatersucht*, který vznikl ve spolupráci ČC Vídeň a divadla Theater Brett, kdy se ve Vídni představily soubory *Farma v jeskyni*, *Vizita*, *Petr Nikl*, *Bratři Formanové*, *Bílé divadlo* a další. Jan Eliáš působil jako fotograf, dramaturg a producent, nyní spolupracovník Českého centra ve Vídni.

Divadlo Theater Brett, Münzwardeingasse 2, 1060 Wien

do 16. 05. Evžen Sobek: **Roma in der Stadt Brunn. Fotografie aus den Jahren 1998-1999**

Bližší informace viz str. 57.

Galerie auf der Pawlatsche, AAKH, Spitalgasse 2-4/Hof 3, gegenüber Narrenturm, c/o Institut für Slawistik, 1090 Wien

22. 05. 19:00 vernisáž výstavy **Zbyňka Sekala**

Od roku 1970 až do své smrti žil významný český sochař Zbyněk Sekal (1923-1998) ve Vídni. Výstava v Českém centru ve Vídni může jen letmo připomenout jeho intenzivní tvůrčí činnost, která obsahuje vedle soch také velké množství „skládaných obrazů“, „objektových schránek“, kreseb, koláží i obrazů. V duchu „heideggerovského pohybu v kruhu“ chápal Sekal své dílo jako nedílný celek a sám sebe vnímal jako jeho integrální součást. Malý vystavený soubor je soustředěn na ukázky prostorových dřevěných konstrukcí a koláží z vídeňského období, v nichž pracoval s nalezenými předměty a odpadem a do nichž vložil přesvědčivou filozofickou reflexi lidské existence.

Vstup volný, omezený počet míst.

České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Wien

14. 06. 19:00 **Institut tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě**

Po studentech katedry fotografie pražské FAMU se v Českém centru ve Vídni představí studenti druhé nejstarší a počtem studentů (přes 170) i pedagogů (18) daleko největší z šesti českých vysokých škol se specializovaným fotografickým studijním oborem – Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě. Ten je dnes mezinárodně renomovanou školou, na níž studuje vedle českých i mnoho zahraničních studentů. Výstava je malým nahlédnutím do širokého spektra aktuálních trendů v tvorbě současných studentů a nedávných absolventů. Výstavu zahájí vedoucí ITF prof. Vladimír Birgus. Vstup volný, omezený počet míst.

České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Wien

Jednotlivé akce:

14. 05. 19:30 film **Postřižiny**, ČR, 1981, 93 min., režie Jiří Menzel

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

15. 05. 19:00 přednáška **Praga Mystica – skrytý osud města Prahy**

Bohumil Vurm, spisovatel a autor řady výstav (*Praga Mystica*, *Krásy a tajemství ČR*, *Vivat Comenius*) představí Prahu jako město plné tajemna, poodhalí její skrytý charakter (Karlův most, Pražský hrad) a poukáže na celoevropský význam spojení dvou velkých královských dynastií – Přemyslovců a Lucemburků. Vstup volný, omezený počet míst.

České centrum Vídeň, Herrengasse 17, 1010 Wien

21. 05. 19:30 film **Sejdeme se v Eurocampu** (režie: Erika Hníková)

Jedna z nejvýraznějších osobností nastupujícího českého dokumentu Erika Hníková, mj. autorka filmu *Ženy pro měny*, tentokrát natočila situační dokumentární film o tom, co v současné době spojuje vesnici Běšiny. Přítomnost mate, tradice téměř vypchaly a nové příležitosti jsou pro její obyvatele stejně mlhavé jako staré časy. Ruina hospody Zenit na návsi je jediným společným bodem, vzpomínkou na časy, kdy to ještě fungovalo, kdy se věci říkaly z očí do očí. Může hospodu jako místo setkání nahradit opuštěná sokolovna či podivný Eurocamp vybudovaný za evropské peníze za obcí? Film o možnostech a paradoxní realitě české vesnice v Evropské unii.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

Vážení čtenáři,

už jsem několik měsíců nepsala editorial a věru, že se mi do dnešního vůbec nechce, a mám k tomu i důvod.

V tomto editoriale si Vás pouze dovolím pozvat 11. června v 19:30 do kinosálu českého velvyslanectví na poslední klubové filmové přestavení před prázdninami. Tentokrát máte možnost shlédnout divadelní představení Divadla na Vinohradech, hru od Luigiho Pirandella Jindřich IV. V hlavní úloze uvidíte českého herce s velkým darem sebeironie, protagonistu celé řady komediálních her a dlouholetého člena Divadla na Vinohradech Miloše Kopeckého, dále nezapomenutelného Vlastimila Brodského, takéž dlouholetého člena Divadla na Vinohradech, který před kamerou i na jevišti ztělesnil desítky tragikomických postav, do nichž vložil lidskost, moudrost i humor v míře, již se nepřiblížil žádný jeho herecký vrstevník, a další vynikající herečky a herce.

Co ještě dalšího v tomto roce připravujeme, se dozvíte na stránkách příštího časopisu Klub a na naší klubové adrese www.kulturklub.at.

Příjemné posezení nad stránkami Klubu Vám přeje

ing. Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Kalendář: květen – červen 2007	2, 67
Editorial, obsah	3
Rozhovor	4
Kultura	6
Události	16
Humor	21, 30, 59
Zajímavosti	22
Ekonomika	29
Správy zo Slovenska	31
Sokol & sport	35
Fejeton	38
Úvahy & dopisy	39
Z české a slovenské Vídně a okolí	44
Oznámení	49
Informace & inzerce	60
Církevní kalendář: červen – září 2007	66
Impressum	68
Příloha: Od Vltavy na břehy Douro... + Historická výročí a události	I-XII

Upozornění:

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.

Na přední straně obálky: **František Kupka, Studie ke Kosmickému jaru, 1911-1912, kvaš, pastel, papír 57,8 × 40,3 cm, Sběrka Jana a Medy Mládkových**

František Kupka (23. 9. 1871 Opočno – 24. 6. 1957 Puteaux, Francie)

Diskuse nad počátky abstraktního umění je stále otevřená, ale s jistotou můžeme říci, že František Kupka byl prvním evropským malířem, který „nezobrazující“ obraz oficiálně vystavil, a to na Podzimmím salónu roku 1912 v Paříži. Kupkova umělecká dráha začala na pražské Akademii výtvarných umění a vedla přes Vídeň, kde získal popularitu jako suverénní malíř módních historických scén a „symfonik barev“. Roku 1896 se usadil v Paříži, prosazuje se nejprve jako kreslíř, grafik a karikaturista a posléze i jako malíř. Jeho obraz *Balada – Radosti* získal zlatou medaili na Světové výstavě v St. Louis v roce 1902. V roce 1906 se Kupka usazuje v Puteaux, kde se seznamuje s členy pozdější skupiny tzv. menších kubistů Section d'Or. V roce 1912 pak Kupka překvapil výtvarný svět radikálním obratem své tvorby: sérií obrazů, které se neopírají o zobrazení reality, ale o vnitřní zákonitosti výtvarných prostředků. V roce 1918 se Kupka stal profesorem pražské Akademie výtvarných umění, ale zůstal i nadále v Paříži a staral se zde o české stipendisty.

Na zadní straně obálky: **Otto Gutfreund, Vlastní podobizna, 1919, kolorovaná pálená hlína, v. 45 cm, Národní galerie v Praze**

Otto Gutfreund (3. 8. 1889 Dvůr Králové nad Labem – 2. 6. 1927 Praha)

Kubismus se před první světovou válkou uplatňoval především v malířství. I když Otto Gutfreund nepatřil do Picassova okruhu, přesto aplikoval geometrizaci forem a rozklad objemů v plastice už od roku 1911, a stal se tak průkopníkem moderního pojetí sochařské formy nejen v Čechách, ale i v evropském měřítku. Pocházel z kultivované židovské rodiny, absolvoval keramickou školu v Bechyni, studoval na Uměleckoprůmyslové škole v Praze a v Paříži. První světová válka zastihla Gutfreunda právě v Paříži, kde byl jako rakouský občan internován. U vlastní podobizny z roku 1919 se vrací k empirickým formám skutečnosti a opouští kubistické tvarosloví. Ve dvacátých letech je Gutfreund respektován jako nejvýznamnější představitel československého sochařství a jeho tvorba se rozvíjí několika směry. Navrhl např. i nový znak Škodových závodů v Praze, který je dodnes užíván jako základ loga, byl autorem prvorepublikové pětikorunové mince, podílel se s Josefem Gočárem a Pavlem Janákem na snahách o nový národní sloh figurálními reliéfy pro Legiobanku a pojišťovnu Riunione Adriatica v Praze apod. Tragicky zahynul v roce 1927.

Das Tschechische Zentrum lädt zur Ausstellungseröffnung ein

Eva Vones

Dienstag, 17.4.2007 um 19 Uhr
im Tschechischen Zentrum

Begrüßung: Václav Gruba
Musikalischer Auftritt:
Die Schwestern Stein

Die Bilder von Eva Vones stehen für die intensive Beziehung zur Natur und für die Ablehnung jeglicher Form von Künstlichkeit. So arbeitet sie konsequent nur mit naturnahen Farbmitteln, und auch inhaltlich offenbart sich in ihren Bildern ein tiefes Eindringen in die zyklischen Prozesse der Natur. Mehr unter www.eva-vones.at.

Eintritt frei, begrenzte Platzanzahl, wir bitten um Voranmeldung unter 01/ 53 52 360 oder ecwien@tzczech.cz.

Ausstellung bis 18.5.2007

„In unserer schnelllebigen Welt, die von der Technik und dem Computer beherrscht wird, wirkt die Natur auf mich wie Balsam. Sie gibt mir ein Gefühl der Sicherheit, Ordnung und Lebensfreude. In diesem ursprünglichen Lebensraum suche ich einen natürlichen Dialog zwischen dem Mensch und der Natur...“ Eva Vones

Tschechisches Zentrum
Herrengasse 17, 1010 Wien
+43 1 5352360
ecwien@tzczech.cz
www.tschechischeszentrum.at

Mo	14.00 – 17.00
Di, Mi	10.00 – 13.00 14.00 – 17.00
Do	10.00 – 13.00 14.00 – 18.00
Fr	10.00 – 13.00

Na Vaší výstavě v Českém centru ve Vídni (vernisáž 17. dubna 2007) mě nejdříve upoutal Váš obraz s názvem *Green, please*. Ne kvůli jeho názvu, ale proto, že ve mně vyvolal vzpomínky na dětství u babičky na venkově. Vznikla tato práce jako inspirace dětským projevem, anebo čerpá z poetiky starých tisků – kalendáře, pohlednice?

E. Vones: Tento obraz je v linii, které se věnuji deset let – návrat k přírodě. Vlastně se vracím obloukem ke zmíněné tematice, která byla základem mé studijní orientace. A druhý impuls ke vzniku tohoto obrazu i mé současné orientace je velmi prozaický. Moje tchyně má v jižních Čechách chalupu, kde společně s manželem za pěkného počasí tvoříme. Jsem sportovně založený člověk, ráno vyběhávám do lesa a přírodu tam vidím zblízka. Tam jsem si právě uvědomila, že nic geniálnějšího nevymyslím, než tyto skutečnosti zachycovat.

Vaše obrazy „neburcuji“, naopak jakoby hladily. Jsou výpovědí o trvalém stavu Vaší duše, tzn. vyznačujete pohodu, klid?

E. Vones: Jsem opravdu spíše klidnější typ. Vlastně to, co maluji, tím se vracím do dětství, a to je rovněž oblast, z níž čerpám. Moje náměty tedy jsou příroda, harmonie, rovnováha. Právě si dávám dohromady skici a body z dětství, co budu zpracovávat.

„Vracím se k přírodě,“

uvedla při našem povídání malířka Eva Vones, neboť je to nejgeniálnější tematika. Celá její bytost je oním přírodním prodchnuta. Nebylo jistě náhodné, že jsme seděly nad šálkem zeleného čaje, který jsme sladily nerafinovaným cukrem. Obrazy paní Vones tak jako příroda hladí, navozují příjemný pocit, ale také sdělují výčitky. Její díla se od roku 1982 objevují pravidelně na výstavách v zahraničí (Antverpy, Berlín, Vídeň, Graz, Villach, Hamburk, Linec, Neapol, Curych, Vicenza, Brusel, Bochum, Sydney, Kolín nad Rýnem), od roku 1989 rovněž v ČR (Praha, Plzeň, Mikulov, Znojmo, Valtice, České Budějovice, Brno). Paní Vones je nanejvýš zajímavou „portrétistkou“ našeho praprostoru. Jakoby symbolicky splývá s touto linií i její jméno Eva...

Kdybychom měli pojmenovat stylisticky Vaši tvorbu, lze označit Váš výtvarný styl jako expresionismus?

E. Vones: Řekla bych, že je to spíše pocitové.

Zachycujete svými obrazy vedle světa přírody i jiná témata reálného světa?

E. Vones: Je to příroda – její hodnoty a pokus o její zachování a na to navazuje dětství.

Vzpomínky na dětství jsou reálné, ale v jistém momentě jsou jakýmsi snem, který jsme si o svém dětství vytvořili. Hraje sen roli ve Vaší tvorbě?

E. Vones: Jistě je tomu tak.

Když se jedná o přírodu, pak mám představu, že tam je žlutá, modrá, zelená, červená, které ji symbolizují. V obrazech, které vystavujete, dominuje zelená, ale ne ta šťavnatá, spíše zelená kombinovaná se šedou, červené tóny jsou tlumené do hnědé odstínu. Kde zůstala žlutá a modrá?

E. Vones: Ty jsou smíchány dohromady. Je pravda, že mám tlumenější barvy. Asi je to tím, že se mi maluje líp, když venku prší a nesvíí sluníčko. Třeba přijdu i k těmto barvám.

Cítíte barvy, slyšíte je?

E. Vones: Každopádně barvy cítím. Moje nejoblíbenější technika je olej a tempera. Když jsem zkoušela akryl, neseděl mi. Dá se říci, že barvy také slyším.

Ptám se proto, že pocházíte z Brna, kde jste rovněž studovala. Morava, jižní Morava, je oblast, kde se barvy velmi intenzivně vnímají – kroje, stavby, víno, ovoce.

E. Vones: Narodila jsem se v Brně, ale vyrůstala jsem v Blansku. Myslím si však, že by to mohlo odpovídat.

Kde jste studovala?

E. Vones: Studovala jsem v Brně na Škole uměleckých řemesel u prof. Jiřího Coufala. Absolvovala jsem nástěnnou malbu – uplatnil se zde nástěnné techniky jako freska, monumentální malba.

Po maturitě jste ve studiu pokračovala?

E. Vones: Ano, v letech 1973-1979 jsem studovala na Akademii výtvarných umění v Praze u prof. Součka v ateliéru krajiny. Tam vlastně začala moje první orientace na motiv přírody, ke kterému jsem se nyní, tedy před desítkami lety, vrátila.

Po absolutoriu jste sice měla v ruce diplom, ale to neznamenal, že na nějaké pomyslné čáře stáli lidé, kteří se předbílali v nabídkách na místo. Jak a kde jste se s takovým diplomem začala „živit“?

E. Vones: Bylo to velmi těžké. V tvorbě jsem mohla čerpat ze svého tématu „Mateřství“, neboť se mi v roce 1975 narodil syn Mikuláš, jehož otcem je Ondřej Kohout. Mateřství ovlivnilo i diplomovou práci, která má název *Dítě v míru a ve válce*. Po škole jsem ještě několik měsíců žila ze stipendia k projektu „Mateřství“. Potom jsem uklízela. Absolventi Akademie žili z toho, že nějaká jejich díla zakoupila organizace Dílo nebo ministerstvo kultury.

Jaká další témata následovala po „Mateřství“?

E. Vones: Hledala jsem nové výrazové prostředky. Byl to proces, kdy jsem vedle tematiky mateřství dělala také portréty.

Kdy jste se objevila v Rakousku?

E. Vones: Do Rakouska jsme se jako rodina vystěhovali v roce 1981. Ani já, ani Ondřej jsme se pochopitelně ma-

lování nemohli zpočátku věnovat. Nejdříve jsme navštěvovali jazykový kurs, pak se Ondřej „vyučil“ obkladačem, dělali jsme úklid. Bydleli jsem v penzionu, potom jsme hledali byt. Náš první byt byl malý, ale i tam jsme se snažili malovat. Pomohli nám rakouští přátelé, kteří nás upozorňovali na možnosti vystavování. V Rakousku jsem začínala portréty, pak přišla téma „Jednoduchost“, „Lehkost“, „Matka příroda“.

Jste-li oba malíři, tvoříte ve stejnou dobu, anebo tvoříte spontánně jednou ten, podruhé onen? Kdo se stará o domácnost, když Vás přepadnou Múzy?

E. Vones: Každý máme svůj ateliér. Já k práci potřebuji svůj klid a prostor. Při malování si použít klasickou hudbu – Mozarta, nebo klavírní koncerty – Liszt, to např. Ondřej nepotřebuje. O malování se spolu nebavíme, spíše se „hádáme“ jako manželé. Domácnost máme na starosti oba, nejdříve jdeme nakoupit, pak uvaříme a teprve potom se odebereme do svých ateliérů.

V rozhovoru s Vaším manželem (Klub 2006/6) jsem se dozvěděla, že ačkoliv výtvarně nadán, nevydal se Váš syn stejnou cestou jako jeho rodiče, tedy neživí se malováním: Nedošlo mezi tím k nějaké změně?

E. Vones: Ne, zatím se Mikuláš o malování nezajímá. Pracuje v bance Oberbank v Linci. Vlohy samozřejmě má, ale zřejmě nemá čas. Nelze však vyloučit, že je někdy bude relativizovat.

Kdy jste si uvědomila jako dítě, že malování Vám jde „jakoby nic“? Máte v rodině výtvarníky?

E. Vones: V rodině žádní výtvarníci nejsou. K malování jsem přišla vlastně náhodou. Když mi bylo čtrnáct let, přistěhovala se k nám do domu nová rodina. Paní byla ředitelkou LŠU (Lidová škola umění), s její dcerou jsem kamarádila, často jsem u nich pobývala. Společně jsme si hrály a taky kreslily. Jednou její maminka uviděla moji kresbu a řekla, že to vůbec není špatné. Vyzvala mě, abych začala chodit do LŠU na malování. Tam jsem se naučila různé techniky a taky mi říkali, že jsem talent a že by bylo dobře, abych se zúčastnila talentových zkoušek na Školu uměleckých řeme-

sel v Brně. Moje maminka z toho neměla vůbec radost, měla úplně jinou představu o mé budoucnosti, totiž že půjdu na ekonomickou školu. Ale nakonec byla přemluvena a já přijata ke studiu.

To tedy „promluvil“ talent velmi zantně. Jak to, že nebyl podchycen ve škole?

E. Vones: Z výtvarné výchovy jsem měla jedničku, ale nepřipadalo mně, že nějak zvláště maluji. Na škole jsem se více věnovala sportu a zpívání ve sboru.

Zúčastnila jste se také někdy výtvarné soutěže STM (Soutěž tvořivosti mládeže)?

E. Vones: Ano, to jsem stihla v roce přípravky na Uměleckoprůmyslovou školu. Získala jsem druhou cenu – téma mé kresby byla *Dívka z Vietnamu pod slunečníkem*, odpovídalo to duchu doby.

Opakují se ve Vašich obrazech nějaké prvky, anebo vychází obrazy vždy ze samostatných motivů?

E. Vones: Mám vždy takovou sérii, kterou se snažím vyčerpat. Jakmile mi to už ale nic „neříká“, snažím se ji ukončit. Otevřu tedy nové dveře, ale příroda je tam nadále.

Jsou Vaše obrazy vyprávěcí, poetické či dokonce anekdotické?

E. Vones: Vtipné asi nejsou, mají určitou poezii i tvrdost. Např. jeden obraz se jmenuje *Strom* – a je to strom bez větví, jsou to pahýly bez listů. Je to jakási výčitka.

Jak byste charakterizovala svoji techniku?

E. Vones: Je to olej a terpentýn. Můj ateliér je do Ungargasse, která je docela hlasitá. Když chci mít klid, zavřu okna a po určité době práce zjistím, že jsem pomalu od těch barev přiotrávena. Další technikou je materiál z přírody. Na chalupě v jižních Čechách maluji venku, různě lepím květiny, listy, které přemalovávám. Snažím se najít prostředky v přírodě, tedy nepoužívat kupované barvy. Prvně jsem našla popel. Začala jsem s tím experimentovat, aby to drželo. Pár let jsem tedy dělala „šedivé“ obrazy.

Jak přistupujete k tvorbě? Rozčleníte si plátno, na které budete malovat,

do nějakých struktur? Víte předem, že budete např. začínat zprava doleva či z prostředku?

E. Vones: Před vlastní tvorbou zhruba vím, co chci malovat, dělám si o tom předem skizy. K plátnu pak přistupuji spontánně, bez nějakých těchto proměňování. Ta spontánní tvorba trvá pár hodin, pak toho nechám a vrátím se k obrazu později. Jak potom „přečte“ můj obraz kunsthistorik, je věc jiná.

Na výstavě prezentovaný triptych Křídla působí lehce. Co bylo jeho prvotní inspirací?

E. Vones: Triptych má více výpovědí. Je tam sice určitá lehkost, ale má i symbolickou výpověď – např. sešňerovaná křídla.

Co Vás ještě zajímá kromě malování?

E. Vones: Dělal jsem ve škole lehkou atletiku, krátké tratě. Jednou jsem vyhrála Běh Mladé fronty. Když v Blansku postavili novou sportovní halu a místním rozhlasem vyhlásili, že hledají zájemce o stolní tenis, přihlásila jsem se s jednou kamarádkou. Ve stolním tenisu jsem se dostala až do druhé ligy, to mně bylo šestnáct let, ale protože jsem dělala školu v Brně, se stolním tenisem jsem přestala.

Kde jste se seznámila se svým budoucím manželem Ondřejem Kohoutem?

E. Vones: Bylo to během lyžařského kurzu Akademie v Krkonoších v roce 1973, Ondřej tam byl jako závodník za vysoké školy.

Uvedla jste, že Vaše maminka nebyla nadšena tím, že jste chtěla jít studovat na Uměleckoprůmyslovou školu do Brna. Zažila také Vaše malířské úspěchy?

E. Vones: Ano, bylo to ještě během mého studia na Akademii v Praze, kdy jsem dostala dvě ocenění. Maminka byla na mě velmi pyšná.

Jako malířka jste jistě schopna udělat i návrh nějakého oblečení. Dostala jste se třeba i ke scénografii?

E. Vones: Návrh módního oblečení bych samozřejmě zvládla, ale na scénografii nemám to správné vidění – půdorys.

Udržujete kontakty s Vašimi spolužáky z Brna?

E. Vones: Někteří kolegové se dostali

také do Prahy na Akademii, víme o sobě, sledujeme svoji tvorbu.

Jaké jsou Vaše nejbližší plány?

E. Vones: V květnu (14. 5. 2007) máme společnou výstavu s Ondřejem Sportovním lovem v Nové síni, Voršilská 3, v Praze. V Mánesu v Praze začíná také Kunstmesse, které se rovněž zúčastňujeme za Kulturfabrik. V září mne pak čeká výstava v Galerii Gut Gasteil v rámci projektu „Landstreichler“ – *Kunst in der Landschaft*. Podobná tematika byla např. na výstavě *flora fauna* ve Vídni, Herrengasse 13 (výstava potrvá do 27. 7. 2007).

Můžete nám prozradit, jakou nejvyšší částku peněz jste obdržela za svůj obraz?

E. Vones: Asi pět tisíc eur za obraz rozměru 140 × 140. Jinak se ceny obrazů pohybují od dvou set do devíti tisíc.

Jak vypadá pracovní den Evy Vones?

E. Vones: Začíná cvičením. Ondřej je po operaci plotýnky a bylo mu řečeno, že bez cvičení nemůže fungovat. Ondřej vstává v půl šesté, já ještě asi hodinou ležím a přemýšlím a promýšlím plán dne. Pak se jdu třeba proběhnout do parku, Ondřej cvičí asi tři

hodiny. Při tom cvičení se ale třeba díváme na video, nebo na zprávy. Pak jdeme, je-li třeba, něco nakoupit, či jsou nějaké jiné pochůzky. Kolem třetí začínám malovat, dávám dohromady myšlenky. Ideální pro tvorbu je pro mě noc. Když pracuji až do rána, mám pak ten rytmus úplně převrácený, moc mi to neprospívá. Takže se snažím udělat konec kolem jedenácté večer.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala dr. M. Brandeis

Langweilův model bude zpět v muzeu

Veřejnost bude mít opět po delší době možnost prohlédnout si známý Langweilův model Prahy. Po pětiměsíční opravě a čištění byl tento nejdetailnější urbanistický model města na světě, který zobrazuje historické jádro Prahy v období let 1826 až 1837, opět umístěn v Muzeu hlavního města Prahy. Model byl zároveň převáděn do digitální třírozměrné podoby do počítače. První fáze digitalizace, která spočívá ve snímání jednotlivých objektů, bude dokončena v nejbližší době. Pak bude možné unikátním modelem i virtuálně procházet. Antonín Langweil, knihovní slouha Univerzitní knihovny v Klementinu, pracoval na modelu sám jedenáct let. Ale přes veškerou píli model nedokončil. Zemřel ve 46 letech a nestihl již zachytit Nové Město, petřínský svah, Pohořelec, Strahov a Nový Svět, někdejší pražské podhradí. Jiná místa, která Langweil stihl zachytit, jsou dnes k nepoznání. To se týká například Pařížské ulice nebo Národní třídy. Ani katedrála svatého Víta nebyla tehdy ještě dostavena do svojí původní podoby. Langweilův model Prahy však patří mezi Pražany k nejpoblíbenějšímu muzejnímu exponátu – konkurovat mu může pouze exponát velryby v Národním muzeu. (mk)

Milan Kundera získal Fuksovu cenu

Výsledek letošního ročníku Ceny Ladislava Fukse je poněkud kuriózní. Laureátem se stal romanopisec Milan Kundera (1929). Cenu, kterou Akademie literatury české uděluje „za životní zásluhy a rozvoj české literatury“, tak získal autor, který debutoval o deset let dříve než Ladislav Fuks, po němž je cena pojmenována. Vloni vyšly v České republice dva svazky Kunderových esejů *Kastrující stín svatého Garty* a *Nechovejte se tu jako doma, příteli* a také román *Nesnesitelná lehkost bytí*. Ten byl poprvé vydán v českém překladu v roce 1985 v torontském nakladatelství manželů Škvoreckých. V Zrcadlové kapli Klementina převzal cenu za Milana Kunderu Petr Prouza. Finanční odměnu, s níž je cena spojena, věnoval spisovatel Konzervatoři Jana Deyla a střední škole pro zrakově postižené.

Cenu Boženy Němcové obdržela prozaička a dramatička Daniela Fischerová (1948), a to za svůj první román *Happy end*, který vydalo v roce 2005 brněnské nakladatelství Host.

Jako třetí ocenění udělila Akademie literatury české – v letošním roce poprvé – Máchovu růži za prvotinu. Její nositelkou se stala Jarmila Uždilová (1920) za debut s názvem *Pro medomet až v pokročilém věku*.

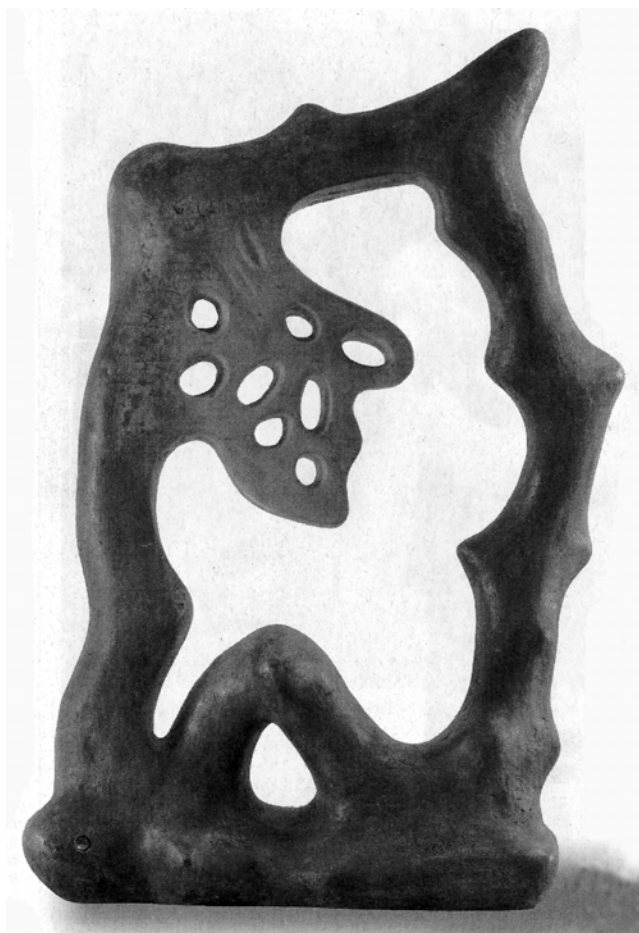
Laureáti cen Akademie literatury české jsou voleni čtyřiceti členy této instituce. Ta funguje od minulého roku a inspirací k jejímu vzniku se staly již existující akademie filmové a hudební. Prezidentkou této instituce je Eva Kantůrková, která zároveň zastává funkci předsedkyně Obce spisovatelů. Akademie literatury české si klade za svůj cíl „napomáhat rozvoji české literatury, organizovat literární soutěže a udílet literární ceny“.

(mk)

Výstava Ladislava Zívra

Tvorba Ladislava Zívra (1909-1980), jedné ze zásadních osobností českého umění 20. století, se představuje veřejnosti v Letohrádku královny Anny. Dílo Ladislava Zívra se vyznačuje neustálým zápasem vztahů mezi přírodou, člověkem a civilizací. Počátek jeho tvorby se dotýkal surrealismu, ale nelze ho označit jako surrealistického umělce. Ve třicátých letech byla jeho tvorba podobná nejspíše experimentům Zdenka Rykra, který využíval a spojoval různé materiály, z nichž vytvářel asambláže nebo různé objekty. Ve čtyřicátých letech se tvorba Ladislava Zívra zaměřila na motivy související s pokrokem vědy a techniky – například *Žena s mikroskopem*, *Muž u stroje*, *Muž s přístrojem*, *Elektrikáři* a další. Svůj nezaměnitelný výtvarný projev si Ladislav Zívr zachoval i po roce 1950. V té době se odstěhoval do Ždírcu u Staré Paky, kde si pořídil svůj ateliér. Ladislav Zívr se původně vyučil v rodinné dílně hrnčičem. Celý svůj život pak pracoval s hlinou. Pro jeho další vývoj mělo velký význam i místo narození – z Nové Paky pocházeli také malíř František Gross a fotograf Miroslav Hák, s nimiž tohoto umělce poutal úzký vztah.

Současná výstava Ladislava Zívra se v Letohrádku královny Anny dělí zhruba do tří částí. První sál obsahuje portréty, především osob nebo osobností, které byly umělci blízké. Jsou zde podobizny jeho ženy, portrét jeho maminky nebo portréty přátel z řad umělců. Ladislav Zívr byl nejvíce spjat se členy Skupiny 42. V následujícím sále jsou shromážděna zásadní díla z rozmezí od třicátých let až do roku 1950, to znamená do období těsně po rozpadu skupiny, v níž byl Ladislav Zívr jediným sochařem.

Ladislav Zívř: *Koloběh života*, 1973,
polychromovaná sádra, sklo, NG v Praze

Jednou ze zásadních soch poválečného českého umění se stala *Duše stromu*. V ní Ladislav Zívř soustředil veškerou svoji zkušenost a zároveň toto dílo přináší experimentování s klasickými a netradičními materiály, představuje ztvárnění přírody a současně vyjádření určité osobité imaginace.

Expozice pod názvem *Ladislav Zívř* byla zajištěna ve spolupráci Správy Pražského hradu a Národní galerie a bude k vidění v Letohrádku královny Anny v Praze do 19. srpna roku 2007. (mk)

Legendární Osma po sto letech

České muzeum výtvarných umění v Praze uspořádalo v současné době expozici *Osma po 100 letech*.

Legendární výstava skupiny *Osma* v roce 1907 představovala především manifestační gesto nastupující generace. Svoji tvorbu na ní prezentovalo sedm absolventů a jeden student Akademie výtvarných umění. Podíleli se na ní například Emil Filla, Otakar Kubín, Antonín Procházka, Bohumil Kubišta a další. Členové *Osmy* neměli žádný konkrétní program, spojoval je pouze věk a touha protestovat proti všemu, co považovali v umění za zastaralé a neperspektivní.

Z první výstavy *Osmy* se bohužel zachovalo velmi málo dokumentů, a tak není jasné, co přesně skupina vystavovala. Před touto expozicí pobývali někteří členové *Osmy* v zahraničí, kde čerpali nové inspirace. Jejich cílem byl moderní malířský výraz oproštěný od malých poměrů, teh-

dy ještě Rakouska-Uherska. Například trojice malířů Emil Filla, Bedřich Feigl a Antonín Procházka navštívila Holandsko, kde obdivovala obrazy van Gogha, a dále pak pokračovala do Paříže za Monetem, Degasem, Renoirem, Picassem a dalšími umělci.

Pražská výstava představuje reprezentativní výběr prací všech osmi členů této výtvarné skupiny. Návštěvníci zde mohou spatřit například *Jedlíky* Antonína Procházky, tolik připomínající van Goghova díla, která vznikala v kolonii havířů ve Wasmesu, *Modrý autoportrét* Bohumila Kubišty inspirovaný rovněž van Goghem, ale i jeho obraz *Kavárna*, který už je poznamenán Kubištovým příklonem ke kubismu. Mezi dalšími vystavenými díly jsou například méně známé obrazy Maxe Horba nebo Bedřicha Feigla, *Montmartre* Otakara Kubína a zastoupena je i tvorba Emila Artura Pittermanna-Longena jeho specifickými postavami pražské bohémy. Ten jako jediný z *Osmy* ještě studoval a nesměl vystavovat. Jeho tvorba je proto na současné výstavě vystavována stranou v malém salonku.

Výstava je v Českém muzeu výtvarných umění v Praze otevřena do 17. června a pak budou mít zájemci o moderní umění možnost navštívit Pardubice, kde bude instalována od 27. června do 9. září 2007. (mk)

Vzácné grafiky v Mikulově

Milovníci umění mají jedinečnou možnost – navštívit muzeum v Mikulově na Břeclavsku, které vystavuje 30 grafik z 18. století, které byly dlouhá léta ukryty v depozitářích. Tuto cennou kolekci se podařilo shromáždit majitelům tamního zámku – členům rodu Dietrichsteinů. Návštěvníci tak mohou spatřit unikátní exponáty, například grafiku znázorňující korunovaci Leopolda II. za českého krále, která se konala v Praze v roce 1791, nebo grafiku zobrazující císařovnu Marii Terezii s potomky. Ostatní grafiky nabízejí pohled například na Mikulov nebo zachycují tehdejší architekturu a zahrady. Mikulovské muzeum hodlá ještě v budoucnu vystavit bohatou kolekci grafik ze 17. a 19. století. (mk)

Nejkrásnější české knihy roku 2006

Letní refektář Strahovského kláštera v Praze se stal 25. 4. dějištěm vyhlášení již 42. ročníku *Nejkrásnější knihy*. Do soutěže přihlásilo 107 vydavatelů celkem 196 knih. Počet zúčastněných nakladatelů i přihlášených knih je již po několikaleté stabilní, přestože je pravidelně oslovováno více než 800 nakladatelů. Do užšího výběru postoupilo 54 knih, z nichž bylo vybráno 18 vítězných. O *Cenu Arne Šaňky* se ucházelo 19 přihlašovatelů, 7 ze dvou vysokých škol a 12 ze střední školy výtvarného zaměření.

Technická úroveň knih je výborná

Technická komise v letošním roce vyřadila pouze dvě publikace, jednu z nich dokonce kvůli špatnému vročení. Ohlédneme-li se o několik let zpět, můžeme konstatovat vysokou úroveň polygrafického zpracování, neboť technická komise vyřazuje zpravidla maximálně 3 publikace. Polygrafické zpracování již není problémem, naopak mnohé publikace se vyznačují opravdu vysokou kvalitou jak tisku, tak i knihařského zpracování, a to i v porovnání se zahraničím.

České knihy bodují i v zahraničí

Pavla Petrová, členka Direktorata soutěže a ředitelka odboru Umění a knihoven Ministerstva kultury ČR (MK ČR), na tiskové konferenci připomněla, že české knihy jsou pravidelně oceňovány i v mezinárodních soutěžích. Nejčerstvějším důkazem je ocenění knihy *Czech 100 Design Icons* autorů Terezy Bruthanové a Jana Králíčka v rámci prestižní soutěže *Nejkrásnějších knih světa*. V minulém roce se tato kniha v české soutěži umístila na druhém místě v kategorii *Knihy o výtvarném umění a obrazové publikace*.

Nářky nad učebnicemi

Tradičně již mnoho let jsou ze strany hodnotící poroty soutěže slyšet nářky na nekvalitní zpracování a nevyhovující úroveň v kategorii učebnic a ostatních didaktických pomůcek. Tento trend je bohužel viditelný i v porovnání se zahraničím. Ministerstvo kultury ČR jakožto vyhlášovatel soutěže se snaží v tomto směru zintenzívnit spolupráci s Ministerstvem školství ČR, konkrétní výsledky však zatím nejsou patrné. Za určitý pozitivní signál můžeme považovat skutečnost, že v letošním roce byly uděleny všechny tři ceny, což v minulých letech rozhodně nebývalo zvykem. Oceněné publikace v této kategorii výrazně převýšily ostatní tituly, a tak mohou být právem dobrým příkladem pro ostatní nakladatele zabývající se učebnicemi.

Literatura pro děti: pozitivní signály

Potěšující je i udělení všech tří cen v kategorii *Literatura pro děti a mládež*, neboť ani v této kategorii nebyla v minulých letech situace příliš dobrá, a to navzdory velmi silné tradici, kterou u nás kvalitní dětská kniha má. Nakladatelů, kteří věnují dětské knize pravidelnou péči, je však bohužel poměrně málo. Pozitivním příkladem je např. nakladatelství Baobab.

Stabilní kvalita výtvarných knih

Naopak vysoce stabilní kvalitu vykazuje kategorie *Knihy o výtvarném umění, obrazové a fotografické publikace*, přičemž fotografické publikace zde tvoří cca 1/3 celkového počtu a často prorůstají s kategorií katalogů. Je proto i otázkou k diskusi, zda případně nevytvořit samostatnou kategorii fotografických publikací.

Bibliofilie – ano, či ne?

Největší diskusi při slavnostním vyhlášení vzbudilo zrušení kategorie bibliofilii, na které upozornili někteří ocenění v rámci své děkovací řeči. Zrušení proběhlo na základě nařízení vlády 98/2006 z 8. března 2006, které snižuje počet kategorií ze sedmi na šest v důsledku ustanovení § 17, odst. 1, podle kterého se „Cena za nejkrásnější knihu roku uděluje k ohodnocení neperiodické publikace jako technického výrobku a funkčního předmětu, která nebyla dosud v této polygrafické a výtvarné podobě vydána.“ Bibliofilie nevyhovují požadavku „technického výrobku“, neboť jde o knihy vydávané v malém nákladu číslovaných exemplářů, často s použitím různých ručních tiskařských technik za osobního dohledu autora. Díky tomuto ztvárnění se pojetí bibliofilie technického výrobku zcela vymykají, a proto již nebyly hodnoceny jako samostatná kategorie. Tento krok však samozřejmě vzbudil nevoli ze strany výtvarníků a grafických designérů. Před koncem roku 2006 proto proběhlo na MK ČR jednání pořadatelů soutěže se

zástupci *TypoDesignClubu* (sdružení významných českých grafických designérů) týkající se opětovného zavedení kategorie bibliofilii v soutěži. Návrat této kategorie zpět do soutěže zástupci *TypoDesignClubu* zdůvodňovali především uměleckými hodnotami, které tyto knihy přinášejí. I proto *Cena TypoDesignClubu*, pravidelně udělovaná v rámci soutěže, letos patří nakladatelství Aulos, které od svého založení v roce 1993 dokazuje oprávněnost tvorby bibliofilských tisků a vytváří estetická měřítka toho, čím má být kniha jako artefakt.

Vznikne nová kategorie?

Zástupci *TypoDesignClubu* projevíli při jednání s pořadatelem soutěže zájem rozšířit obnovenou kategorii bibliofilii i o autorskou či experimentální knihu. Pořadatel se podle vyjádření ředitelky Památníku národního písemnictví PhDr. Evy Wolfové zavedení nové kategorie nebrání, čekají však na konkrétnější návrhy, které dosud ze strany výtvarné obce nepřišly. Případné zavedení nové kategorie by mohlo přinést určité posuny a vývoj soutěže. Polygrafické zpracování již není problémem, proto při hodnocení může být kladen stále větší důraz na výtvarnou hodnotu knih.

Otevře se soutěž novinkám?

Nová kategorie, v závislosti na tom, jak bude definována, by mohla zároveň otevřít soutěž novým technologiím. V rámci autorské a experimentální knihy by mohly být hodnoceny i projekty propojující tištěnou knihu například s multimediálními technologiemi. To by znamenalo výrazné oživení, nový vítr, kterého by bylo velice třeba. Nejkrásnější kniha roku má vysokou prestiž a silné zázemí kvalifikovaných odborníků – porotců, ať již hovoříme o technické, či výtvarné porotě. Pečlivý pozorovatel, který ji však sleduje pravidelně již po několik let, může snadno dospět k názoru, že se sice ve vítězných kolekcích setkává s velmi kvalitními publikacemi, ale sama soutěž mu začne připadat rok po roce stejná, postrádající nové podněty. Právě vytvoření kategorie zaměřené na experimentální, autorské, personalizované či jinak nevšední knihy by mohlo přinést takové oživení a snad i větší zájem nakladatelů.

(-hSt-)

Oceněné knihy

VĚDECKÁ A ODBORNÁ LITERATURA

1. místo

Milena Slavická a Jiří Šetlík: *UB 12. Studie, rozhovory, dokumenty*

Obálka, vazba, grafická úprava Zdeněk Ziegler a Alan Záruba

Praha: Gallery

2. místo

František Šmahel: *Cesta Karla IV. do Francie*
Grafická úprava Jana Vahalíková

3. místo

Ivana Ryčlová

Grafická úprava Robert V. Novák

Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury

KRÁSNÁ LITERATURA

1. místo

Miroslav Masák: *Tak nějak to bylo*

Obálka a grafická úprava Tomáš Machek

Praha: KANT – Karel Kerlický

2. místo

edice: *Labyrint Fresh* (nová edice pro nové texty), sv. 4-7
Grafická úprava a návrh obálky ReDesign
Praha: Labyrint

3. místo

Just Knud Qvigstad, Brita Pollan: *O muži, který si koupil svědění*
Ilustrace a grafická úprava Luboš Drtina
Praha: Argo

KATEGORIE KNIHY PRO DĚTI A MLÁDEŽ**1. místo**

Ateš Periša: *Ohnivý muž. Legendy, pohádky a humorky z Bosny a Hercegoviny*
Výbor sestavili, přeložili a doslovem opatřili Anežka Kindlerová a Jaroslav Otčenášek
Ilustrace a grafická úprava Ján Petrovič
Praha: Argo

2. místo

Lingvistické pohádky
Napsal a namaloval Petr Nikl
Typografická spolupráce Vladimír Vimr
Praha: Meander

3. místo

Eva Volfová, Tereza Horváthová: *Kočička z kávové pěny*
Ilustrace Eva Volfová
Grafická úprava Juraj Horváth
Text Tereza Horváthová
Praha: Baobab

UČEBNICE PRO ŠKOLY VŠECH STUPŇŮ A OSTATNÍ DIDAKTICKÉ POMŮCKY**1. místo**

Edice: *Učební texty Univerzity Karlovy*
Obálka a grafická úprava Zdeněk Ziegler
Praha: Nakladatelství Karolinum

2. místo

Alena Nekovářová: *Čeština pro život / Czech for Life / Tschechisch fürs Leben*
Ilustrace Pavla Řezníčková
Grafická úprava a obálka Filip Blažek (Desiniq)
Praha: Akropolis – Filip Tomáš

3. místo

Lída Holá: *Czech Express 1*
Ilustrace Michaela Kukovičová
Grafická úprava ReDesign
Praha: Akropolis – Filip Tomáš

KNIHY O VÝTVARNÉM UMĚNÍ A OBRAZOVÉ PUBLIKACE**1. místo**

Otto M. Urban: *V barvách chorobných. Idea dekadence a umění v českých zemích 1880-1914*
Grafická úprava Robert V. Novák
Praha: Obecní dům, Řevnice, nakladatelství Arbor vitae

2. místo

Ludmila Vachtová, Polana Bregantová: *Ted'. Práce Evy Kmentové*
Typografie Helena Šantavá
Řevnice, nakladatelství Arbor vitae

3. místo

Štěpánka Stein a Salim Issa: *Národní divadlo, sezóna 2005/2006*

Koncepce a grafická úprava Milan Jaroš
Praha: Národní divadlo

KATALOGY**1. místo**

Lucie Vlčková: *Družstevní práce. Sutnar – Sudek*
Grafická úprava Štěpán Malovec a Martin Odehnal
Praha: Uměleckoprůmyslové museum

2. místo

Vít Harvánek: *Jiří Kovanda: 2005 – 1967 Actions and Installations*
Graphic design Peter Babák
Layout Tereza Šerá
Praha: tranzit.cz

3. místo

Ján Mančuška: *Absent*
Graphic design Peter Babák
Layout Tereza Šerá
Praha: tranzit.cz

CENA ARNA ŠÁŇKY – STUDIJNÍ PRÁCE POSLUCHAČŮ VÝTVARNÝCH A POLYGRAFICKÝCH ŠKOL**1. místo**

Jan Čumlivski: *Ni čest, ni slávu*
Text, ilustrace, grafická úprava Jan Čumlivski
Praha: VŠUP

2. místo

Jiří Voskovec: *Želva, o které se nikdo nezmiňuje*
Grafická úprava a ilustrace Helena Čubová
Praha: Nakladatelství grafické školy

3. místo

Bouillabaise, text a ilustrace Darja Čančíková
Praha: VŠUP

CENA SČUG HOLLAR

Jaroslav Róna za ilustrace ke knize *Popis jednoho zápasu*

CENA TYPODESIGNCLUBU

Nakladatelství Aulos

CENA SVAZU POLYGRAFICKÝCH PODNIKATELŮ**1. místo**

Tiskárna Protisk, s. r. o., České Budějovice, za polygrafické zpracování knihy Milena Slavická a Jiří Šetlík: *UB 12. Studie, rozhovory, dokumenty* (obálka, vazba, grafická úprava Zdeněk Ziegler a Alan Záruba, Praha: Gallery)

2. místo

Trico, spol. s r. o., Praha, za polygrafické zpracování knihy Nada Černá: *Z kolébky do kočárku* (grafická úprava a obálka Marie Lankašová, Mělník: Regionální muzeum Mělník) a *Lingvistické pohádky*. Napsal a namaloval Petr Nikl (typografická spolupráce Vladimír Vimr, Praha: Meander)

3. místo

Realtisk, s. r. o., Praha, za polygrafické zpracování knihy Filip Suchomel & Marcela Suchomelová: *Námořní deník Erwina Dubského* (Grafická úprava Martin Pivrnec, Brno: Moravská galerie v Brně)

MIMOŘÁDNÁ CENA

Společnosti CPI Moravia Books, s. r. o., za dlouholeté kvalitní knihařské zpracování

IN MEMORIAM

Miloš Kohout, který zemřel začátkem března v Praze, se podílel na řadě českých filmů jako asistent režie nebo pomocný režisér. Jednalo se o zhruba 25 snímků, například *Signum laudis*, *Akumulátor 1*, *Limonádový Joe*, *Petrolejové lampy*, *Jak se točí Rozmarýny*, *Morgiana*, *Skřivánci na niti*, *Zločin v šantánu*, *Rozmarné léto*, *Hotel pro cizince* nebo *Každý den odvalu*. Jako samostatný autor natočil Miloš Kohout v roce 1962 televizní film *Klíč*. Tvář Miloše Kohouta znali televizní diváci z pořadu *Kinobox*, který v devadesátých letech moderoval společně s Romanem Holým. (mk)

Ve věku 60 let zemřel v Praze spisovatel a novinář **Pavel Frýbort**. Pavel Frýbort se narodil 20. května 1946 v Liberci. Vystudoval psychologii v Krakově a nedokončil studia Filozofické fakulty UK. Při zaměstnání absolvoval scenáristiku na FAMU. Později působil ve Filmovém studiu Barrandov. Nejznámějším románem Pavla Frýborta je *Vekslák*, který vydal v roce 1988. Po roce 1989 byl tento román zfilmován a měl i pokračování pod názvem *Vekslák 2 aneb Malý český bordel*. Ve druhé polovině devadesátých let k nim přidal autor ještě další dvě pokračování. Kniha *Vekslák 3 – Po nás potopa* získala v roce 1995 Cenu Jiřího Marka. Pavel Frýbort je dále autorem titulů *Reportér* (2001), *Městečko jako malované* (2002) nebo *Muž na prodej* (2005). (mk)

Před nedávnem jsme se rozloučili s mužem, který prokázal velkou pomoc mnoha Čechům a Slovákům, kteří emigrovali do Velké Británie bez jakýchkoliv prostředků a začali tady nový život. Ten muž se jmenoval **Jan Lang**.

Jan Lang se narodil v roce 1919 v Rajhradě u Brna. Studoval teologii a během těchto studií byl ještě s dalšími spolužáky zatčen a odsouzen nacisty do vězení. Nejprve se ocitl na Pankráci a potom v koncentračním táboře Terezín. Přežil a po válce odešel studovat do Anglie, kde byl vysvěcen na kněze. Zde ho také zastihly únorové události roku 1948. Do vlasti se již vrátit nemohl a zůstal v Británii, kde začal pomáhat uprchlíkům z vlasti. Společně s dalšími spolupracovníky založil ve Velké Británii českou školu. Organizoval letní tábory pro děti a v roce 1964 se mu společně s dalšími přáteli podařilo koupit dům v Londýně. Nazval ho příznačně *Velehrad* a krajané měli tímto místem, kde mohli pořádat nejrůznější setkání, konaly se tady přednášky, přátelská posezení a byla zde i možnost ubytování. V prostorách *Velehradu* působila i společnost *Anglo-Czechoslovak Welfare Association*, která se starala o potřebné krajanů a scházel se tu i klub *Juventus*, který tvořili mladí Češi a Slováci, kteří zde diskutovali, tancovali a zpívali. Součástí *Velehradu* byla také česká knihovna. Jan Lang byl v roce 1979 u vzniku londýnské pobočky VONS (Výboru na ochranu nespravedlivě stíhaných), jejíž členové upozorňovali veřejnost na pronásledování opozice v Československu. Pro tuto myšlenku se jejím členům podařilo získat

i několik významných britských poslanců a také například známého herce Lawrence Oliviera, s jejichž pomocí se snažili pomoci uvězněným chartistům. *Velehrad* funguje dodnes, byt v jiném obsazení a s trochu jiným posláním. V roce 1991 obdržel Jan Lang Řád T. G. Masaryka, který mu udělil prezident Václav Havel za jeho práci pro krajanů a jeho boj za lidská práva. (mk)

Ve věku 89 let zemřel v 27. dubna v pátek ráno v pražské vinohradské nemocnici herec **Svatopluk Beneš**. Beneš patřil k legendám prvorepublikového filmu, mezi jeho nezapomenutelné herecké party patří například nadporučík Lukáš z *Dobrého vojáka Švejka*. *Svatopluk Beneš*, který za svůj umělecký život ztvárnil desítky filmových a divadelních rolí, zemřel podle *Blesku* po dlouhé nemoci. Posledních čtyři a půl roku byl upoután na lůžko. „Už toužil odejít za všemi těmi svými kamarády, které postupně ztrácel,“ řekla deníku *hercova manželka Božena*. Beneš patřil mezi velké elegány filmového plátna. Jeho hereckými partnerkami byly hvězdy jako Adina Mandlová, Lída Baarová či Nataša Gollová. Beneš se narodil v Roudnici nad Labem a vystudoval pražskou konzervatoř. V 19 letech dostal své první angažmá ve Vinohradském divadle. V letech 1950 až 1990 byl členem Městských divadel pražských. Obdržel zvláštní cenu *Kolegia* při udělování *Ceny Thálie 97* za celoživotní přínos. Herec s nepřehlédnutelnou noblesou vtiskl život nepřebornému množství divadelních rolí. Diváčky vděčných je stále celá řada filmů, ve kterých si zahrál. Patří mezi ně například *Pohádka máje Otakara Vávry* z roku 1940, kde Beneš jako student Ríša svádí půvabnou Helenku – Natašu Gollovou. Mezi dalšími populárními snímky je možné jmenovat *Hostinec U kamenného stolu* (1949), *Dědeček automobil* (1956) a především nezapomenutelného *Dobrého vojáka Švejka* (1957), kde se Beneš jako nadporučík Lukáš objevil po boku Rudolfa Hrušínského. Mezi jeho poslední filmové role patří postava T. G. Masaryka v *Člověku proti zkáze* (1990).

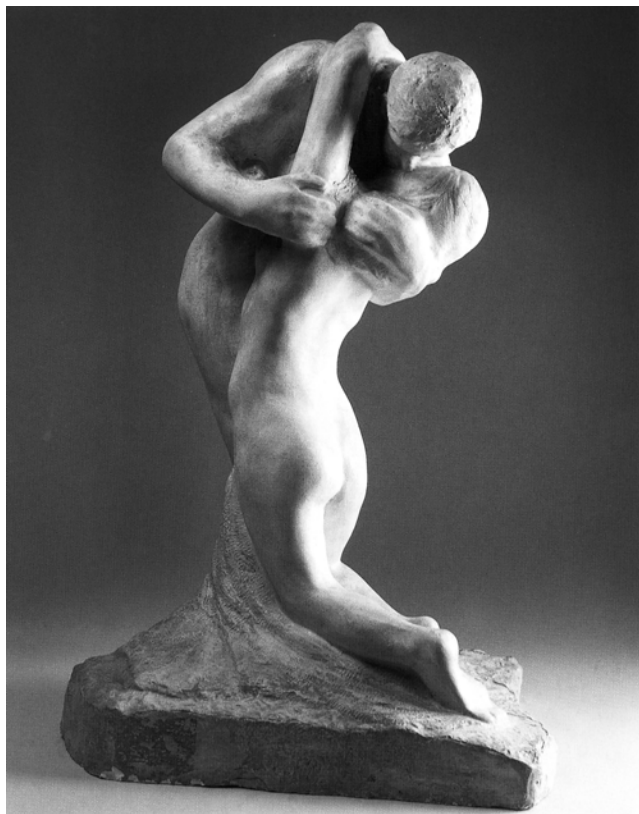
Na začátku dubna ve věku 84 let zemřel na selhání srdce filmový a televizní režisér **Ladislav Rychman**, který natočil první český muzikál *Starci na chmelu*. Tento nejslavnější Rychmanův snímek z roku 1964 zhlédly více než tři milióny diváků. Před šesti lety vznikla také jeho jevištní verze. Rychman film natočil podle scénáře Vratislava Blažka, s nímž spolupracoval ještě na filmu *Dáma na kolejkách*, kde zazářila Jiřina Bohdalová.

Ladislav Rychman se narodil 9. října 1922. Studia na pražské FAMU nedokončil, zkušenosti získával u slavných režisérů Bořivoje Zemana a Elmara Klose. V televizi patřil k průkopníkům nových žánrů – jeho vynález „inscenované televizní písničky“ byl předobrazem videoklipů. První na píseň *Dáma si do bytu* nazpívali již v roce 1958 Josef Bek s Irenou Kačírkovou. Rychman natočil pro televizi také čtyřicet reklam.

KULTURNÍ VÝROČÍ

20. dubna uplynulo sedmdesát let od smrti významného českého sochaře **Josefa Mařatky**. Josef Mařatka se narodil 21. května 1874 v Praze, studoval Uměleckoprůmyslovou školu u Celdy Kloučka a poté Akademii výtvarných

umění u Josefa Václava Myslbeka. Důležitou událostí v jeho životě se stalo to, že v roce 1900 obdržel prestižní Hlávkovovo stipendium do Paříže. A Paříž se stala tím městem, které ovlivnilo jeho tvorbu až do konce života. V Paříži

Josef Mařatka: *Políbek*, 1910, sádra, v. 170 cm, Galerie hl. města Prahy

pracoval Josef Mařatka v ateliéru slavného francouzského sochaře Augusta Rodina, kterému později zorganizoval v Praze úspěšnou výstavu. Další úspěšnou výstavu zprostředkoval Mařatka v roce 1909 jinému z francouzských sochařských velikánů – Antoinu Bourdellovi. Na základě těchto svých počinů byl ve Francii přijat – jako jeden z prvních cizinců – do prestižní pařížské Sociétés des Beaux Arts. První práce Josefa Mařatky vyjadřují reakci na začínající expresionismus, například *Ledarř* (1900) nebo *Pařížský zedník* (1900). Secesní symbolismus, který rovněž ovlivnil jeho tvorbu, se projevil v nejvýznamnějších dílech z této doby *Tlustá žena* a *Opuštěná Ariadna* (obě z roku 1903). V pozdějších sochách *Jaro* nebo *Inteligence* (z let 1909-1910) je patrný výrazný vliv Antoina Bourdella. Ma-

řatkova poválečná tvorba se vyznačovala opět již klasickou myslbekovskou tradicí a jen velice okrajově reagovala na současné tendence sociálního umění a neoklasicismu (*Vzpomínka*, z roku 1919). Umělec pracoval rovněž na oficiálních zakázkách, z nichž velmi ojedinělým dílem byl pomník *Praha svým vítězným synům* (1929-1932), umístěný v Praze pod Emauzy a později zničený nacisty. Josef Mařatka také modeloval řadu portrétů předních osobností české kultury a politiky, například Antonína Dvořáka, Hany Kvapilové, Antonína Slavíčka a mnoha dalších. Je autorem busty prvního prezidenta ČSR T. G. Masaryka a podílel se mimo jiné na sochařské výzdobě některých budov v Praze, například ministerstva dopravy, Obecního domu nebo Hlávkova a Mánesova mostu. Kromě Prahy vystavoval Josef Mařatka svoji tvorbu ve Vídni, Drážďanech, Paříži, Petrohradě, Benátkách, Lublani, Ženevě, Bělehradě, Štrasburku, Bernu, Varšavě, Krakově a Brně. (mk)

Jubileum spolku Mánes

Donedávna byla k vidění výstava v domě Diamant ve Spálené ulici v Praze. Jejím pořadatelem byl spolek Mánes, který tak oslavil 120. výročí svého založení. Tento spolek vznikl v roce 1887 a jeho prvním předsedou byl Mikoláš Aleš. Významnou českou kulturní institucí se stal spolek Mánes přičiněním spolkové generace, ke které patřili Stanislav Sucharda, Max Švabinský, Jan Kotěra, Josip Plečnik, Antonín Slavíček, František Kupka, Jan Preissig nebo Jan Štursa. Kromě souborných výstav tuzemských autorů pořádal spolek například slavné výstavy Augusta Rodina, Edvarda Muncha nebo výstavy představitelů moderního francouzského umění. Spolkový dům Mánes se stal jedním z nejvýznamnějších kulturních center v Československu a ve třicátých letech 20. století i v celé Evropě. V té době ho proslavila generace Emila Filly, Václava Špály, Otakara Kubína, Vincence Beneše, Rudolfa Kremličky, Otty Gutfreunda, Josefa Gočára nebo Pavla Janáka. Zahraničními členy spolku byli tehdy Munch, Rodin, Henri Matisse, Pablo Picasso, Marc Chagall, Salvador Dalí, Frank Lloyd Wright, Walter Gropius nebo Le Corbusier. V roce 1956 se o zrušení spolku Mánes postaral Český fond výtvarných umění. V roce 1990 obnovilo spolek 22 tehdy žijících členů a v současné době má sto členů. (mk)

ZE SVĚTA HUDBY

Jazz je muzika o svobodě (úvaha)

Realita a stav na české jazzové scéně... Začalo to rozhovorem vynikajícího českého jazzového klavíristy Jana Knopa (uváděn jako Najponk) pro časopis *Harmonie* v březnu loňského roku. V článku nazvaném *Proč to Najponk zabalil* se čtenář dozvěděl, že pianista Jan Knop oznamuje veřejnosti ukončení své umělecké dráhy. (Jan Knop – špičkový evropský jazzový pianista, samouk, patří mezi symboly české mainstreamové hudby.) Co ho k tomu vedlo? Souhra nepříznivých okolností, dopady tvrdosti doby a to vše zarámované faktem, že jazz, ať se nám to líbí či nikoliv, je žánr jen menšinový. Knop vysvětluje, jak obtížné a za jakých krutých podmínek je nutné se živit hraním v našich pražských jazzových klubech. Vysvětluje:

Problém první – honoráře. Výše honorářů se pohybuje zhruba od 600 až po 1 000 Kč za tři čtvrtěhodinové sety. Je lhostejné, jestli se jedná o soubor začínající nebo špičkový. Najde se i dostatek „podpisových“ muzikantů, kteří jsou ochotni hrát i ze honorář nižší.

Problém druhý – posluchači. Do klubů chodí převážně turisté, které jazzová hudba skoro nezajímá, výše vstupného 150 Kč je pro ně zanedbatelná a chtějí se prostě bavit se vším, co k tomu patří, tedy jídlo, pití, alkohol. Hudba je až na posledním místě, a proto poslechu věnují minimum pozornosti.

Problém třetí – nahrávání CD. Ani tady není situace růžová, protože CD s jazzem si koupí málokdo a tak ani tady není adekvátní finanční odměna. A to je třeba hned podotknout, že Jan Knop nahrál u firmy Cube-Metier Pavla Vlčí-

ka tři CD se svým triem a dvě CD sólová. Všechna zaznamenala velmi dobrý ohlas a dokonce Najponkovo trio bylo vyhlášeno dvakrát jako nejlepší skupina roku a jednou dostalo cenu Anděla Akademie hudby v kategorii jazz a blues.

Problém čtvrtý – neexistence agentury, která by byla schopna a ochotna se o jazzmany postarat. Praxe je taková, že muzikanti sami musí obvolávat kluby a nabízet své služby. Problémů souvisejících je ale daleko víc.

Pokračování této story ale přišlo v dalším rozhovoru s jazzovým skladatelem a pianistou Janem Knopem v *Literárních novinách* ze 16. března letošního roku, v článku nazvaném *Emilu Viklickému se směje celá Praha*. Knop vysvětluje své postoje a vrací se k svému ohlášenému ukončení kariéry jazzového muzikanta. Připouští ale i možnost, že se někdy k muzice v budoucnosti vrátí, což v prvním rozhovoru striktně odmítal. Říká, že existuje určitá hranice kompromisů, za kterou už není v žádném případě ochoten zajít. Dokonce říká: „...tvrdím, že by mě nedonutil ani Hitler, abych hrál pro Karla Gotta.“ Také se vyjadřuje k českému hudebnímu školství, které podle něho více jazzu škodí, než prospívá a zmiňuje i Václava Klause, který údajně má sice rád jazz, ale vůbec mu nerozumí. Při hodnocení současné české jazzové scény začíná přituhovat a Najponk vysvětluje, že přestože je u nás dostatek mladých a kvalitních jazzmanů, nemají šanci se dostat do širšího povědomí, protože média se o ně nezajímají a stále dokola se jen mluví o Emilu Viklickém a jeho triu. Říká: „Češi mají v hlavě zakódováno, že jazz je u nás především Ondřej Havelka a Emil Viklický. Havelka nehraje jazz a není ani jazzmanem, jde pouze o entertainment. A Viklický možná ani netuší, že se mu celá Praha směje.“ (Viklický přestože jazzman, píše operní opusy.) Na tuto tvrdou kritiku (Jan Knop byl kdysi žákem Emila Viklického) reagoval Viklický krátkým článkem opět v *Literárních novinách*, ve kterém oznamuje, že zanechá jazzu i psaní soudobých oper a bude se věnovat jen psaní do českých periodik, myšleno samozřejmě v nadsázce.

Co ale má z této diskuse obyčejný, v českém jazzu poměrně neznalý jazzový fanoušek? Především zmatek v hlavě? Uvědomit si fakt, že jazz je žánr menšinový, jak již bylo zmíněno v úvodu. Tím je asi dáno, že články o jazzu a jeho muzikantech se těžko budou objevovat na hlavních stránkách periodik, či v informacích televizí. V rozhlasu je situace přece jen o poznání lepší. Z toho vyplývá nelehká možnost žít se pouze jazzem. Jazzových klubů není v Praze zase až tak moc, ale muzikantů je hodně, zahrát si chce každý. Nakonec paralela se situací muzikantů z oblasti tzv. vážné hudby je zde obdobná, možná ještě horší.

[...]

Argument, že Viklickému se směje celá Praha, je ale asi mimo, protože když přijede Najponk Trio do New Yorku

a bude tam hrát tu svoji, sice perfektní, mainstreamovou muziku, tak nikoho nezaujme. Takových, i lepších, tam mají stovky, ale když tam přijede hrát Viklický muziku např. z jeho CD *Morava*, zaujme určitě víc než Najponk. Teď vůbec nehodnotím, který z obou umělců je lepší. Jakékoliv soudy na toto téma považuji za zcela zcestné a už vůbec nejhorší je vysmívat se někomu, kdo hraje jinak nebo jiným stylem než já. Je přeci úplně jedno, jestli někdo hraje swing, nebo freejazz, ale pokud se mi to nelíbí, tak to prostě neposlouchám, ale tvrdit, že to je špatná muzika, je nesmysl. Právě jazz je muzika o svobodě, improvizaci, je to prostě určitý životní styl, který si jedinec může, ale nemusí vybrat, a tudíž je to možnost volby. Pokud tedy to někdo cítí jinak, není ještě důvod se mu vysmívat nebo ho muzikanta napadat.

Tato celá diskuse je vlastně tak trochu i o zaprděnosti české jazzové scény nebo o rádoby soupeření a generační nevraživosti a každý, byť sebemenší náznak komerčnosti je okamžitě tvrdě kritizován. Tím se malé české poměry projevují i v jazzu. Je pochopitelné, že nadprůměrní jazzoví muzikanti se u nás mohou, zcela právem, cítit finančně i mediálně podhodnoceni, ale tady asi nezbyvá nic jiného než zabalit svoje nádobíčko, vydat se do světa a získat světový věhlas a vrátit se jako světově proslulý muzikant. Není nic jednoduššího, chce to jen maličkost, dokázat to!

[...]

Situace v jazzové muzice v České republice není tedy zrovna nej..., ale přesto si myslím, že podobné diskuse jsou k ničemu, a právě proto, že jazz je menšinový žánr, měli by se muzikanti jazzmani spíš semknout, respektovat se a nepodrážet se vzájemně a nepodrážet ty, kteří hrají stejnou či jinou muziku, a třeba i jinak. Naši posluchači dovedou být určitě tolerantnější než třeba turisté ve zmíněných klubech. Svědčí o tom návštěvnost jazzových festivalů např. ve Slaném, Přerově, Hradci Králové, Trutnově a řadě dalších měst, které jsou pravidelně navštěvovány a zahrnovány neutuchajícím zájmem publika, které přijímá veškerou muziku. A tak to asi má být. Muzika je přece jen dvojí: dobrá a špatná! Stačí si vybrat.

(prof. Přemysl Želivský, 09. 04. 2007, *Kultura* 2007/4)

Kubišová poprvé v USA

Zpěvačka Marta Kubišová poprvé koncertovala v dubnu v New Yorku. Jedná se o její vůbec první vystoupení v zámoří. Koncert se konal ve velkém sále České národní budovy na Manhattanu, a to pouze měsíc před tím, než dojde k zahájení závěrečné fáze její rozsáhlé rekonstrukce. Vystoupení s recitálem *Já jsem já* obsahovalo většinu slavných hitů Marty Kubišové ze šedesátých let a publikum připravilo zpěvačce velkolepé přijetí. Čeští a slovenští krajané odměnily Kubišovou bouřlivými ovacemi. (mk)

Garáž? Na tu nemáš!

S tím možná nesouhlasí každý, ale pro ty, kteří na pražskou rockovou skupinu chodili už před dvaceti lety, to byla jasná věc. Sláva kapely se šířila k uším i duším vnímavých teenagerů. Její ostrý zvuk, nadhled a drsné pózy jakoby přesně odkoukané z klubů v New York City, Západním Berlině nebo v Soho rozsvěcovaly temnotu Žižkova a okolí. V čele jako diamant zářil švihlý básník a svíjející se zpěvák Tony Ducháček. Pro mnohé skutečná česká rock' n'roll star.

Tony, pomalu to bude čtvrtstoletí, co zpíváš s kapelou Garáž, která je kultovní, i když v televizi nebo na „masových“ rozhlasových stanicích na ni člověk moc nenatrefí. Jaké to je, být dvacet pět let Tonym Ducháčkem? Mění se nějak tvé pohyby u mikrofonu?

Je to horší na vstávání. Pohyby mám spíš intuitivní a nevím, jestli se mění. Většinou si najdu bod, do kterého čumím, abych si nemusil nikoho moc všímat, a na ten bod se soustředím. Moc nesleduju, co se děje dole s publikem, i když někdy to nejde přehlédnout. Třeba když mi jednou ukazoval jeden kluk, co má pod kiletem, jako pod tou skotskou sukni.

A co tam měl?

No, právě že nic. To jsem se neubráníl smíchu. To vyprskla celá kapela smíchy.

Honí se ti něco hlavou, když stojíš u mikrofonu? Hlavně se snažím koncentrovat. Protože ze začátku je to nerv. Pak to vpadne, po druhé třetí písničce to de pryč a už jsem v tom. Když to potom skončí, tak říkám, že si dávám dvacetiminutovku. To na mě nikdo nesmí mluvit. Dávám se do kupy. Zalezu někam. Pak to přejde.

Máš pocit, že ses vymyslel sám?

To asi těžko, to snad ani nejde. Já jsem začínal v ěře, kdy už člověk koukal kolem sebe, jaký kdo má hadry, jak se nosí a tak. Kromě toho jsem od začátku zpíval několik písniček od Lou Reeda, ktorej byl pro mě jasnej vod šestnácti. To byl hlavní vliv.

Tys vždycky věděl, co na sebe vzít, že? Jak bys ten styl popsal?

Popsal? No, normál. Nikdy to nebylo nic zvláštního, v žádným extra kvádru jsem nikdy nevystupoval. Převleky jsem si nevozil. Maximálně boty, a to ještě jenom v zimě. Džíny, tričko, postříbřennej vopasek, nějaký ty koně, jako kožený boty, vysoký, víš. Taky červený tenisky nebyly špatný. Sem tam košile, někdy se svítícíma flitrama. Spíš jsem ale nosil trička, vono je to příjemnější.

Taky jsi vystupoval v tričkách bez rukávů, v takových nátělnících...

Jo, ale ty už nenosím. A taky to bylo občas bez trička, že jo.

To už neděláš?

Ne, to už ne. Taky má člověk trochu břicho, ne... Tak už to není úplně vono.

Zranil jsi se někdy na pódiu?

Jo, párkrát jsem spadl z pódia. A jednou jsem si propíchn hruď o roh bedny. Tady mám jizvu. (Ukazuje jizvu pod tričkem.)

Hmm, to musely být proudy krve.

Ani ne, já jsem na to přišel až doma. Měl jsem triko temný vod krve a kus látky zaražený v hrudi. Musel jsem to vytahovat.

Uf. V tomhle roce si bude kulturní svět připomínat třicet let vzniku punku. V roce 1977 vyšla první deska Sex Pistols. Tobě bylo tehdy dvacet. Co pro tebe znamenal punk?

Dost, i když sám jsem punkerem nebyl. Teda byl, ale mnohem dřív. Vobarvený vlasy na červeno jsem měl už dávno... Hlavně se sháněly desky: Ramones, Pistols, Buzz-cocks a další kapely. V rámci punku jsme brali i Patty Smith a Iggyho Popa, dokonce Bowieho... Ti se s tím svezli. Vlastně to poslouchám doteď. Ne pořád, ale je to takovej základní model.

Kde se ty desky daly sehnat?

Různě. Byly různý party a zdroje. Burza, že. Tam se desky nejen kupovaly, ale třeba i vyměňovaly. Samozřejmě dokud nepřišli policajti. Taky když se někdo dostal ven, tak hlavní bylo koupit co nejvíc desek. Nebo když někdo přijel, tak je přitáh. A pak se to různě nahrávalo na kazety a tak. Skoro všechno se dalo sehnat.

Mluvil jsi o vlivu, který na tebe měl Lou Reed. Jeho písne jsou o různých typech a figurkách, o životě na ulici. Předpokládám ale, že texty jsi poznal až později. To jsi vycítil, o čem to je?

Lou Reed je brooklynskej ortodox, já jsem ortodox žižkovskej. To se nějak pozná.

Řekni něco o Žižkově.

Žižkov je vověřenej, vždycky tam bylo nejvíc hospod, nejvíc se tam dalo na někoho narazit. I teď mám Žižkov rád: zdejší hospody, Vystřelený voko, Parukářku, Akropoli samozřejmě. Nemám to daleko. Taky jsme tam nejvíc hráli. Nejčastěji v klubu Na Chmelnici, taky někdy v hotelu Tichý, teda v Ticháči. Na Chmelnici to byla taková naše základna ještě i pár let po převratu.

Však vzpomínám. Taky se to krylo s klasickým obdobím Garáže. To s vámi hrál Milan Hlavsa.

Jo, to byly asi nejlepší časy. Mejla pro nás skládal a pak přímo i hrál. Nejdřív

Antonín Ducháček

Antonín „Tony“ Ducháček (50)

studoval strojní průmyslovku v Praze, dotáhl to do čtvrtého ročníku. Než šel na vojnu, poflakoval se s podobně založenými mladíky po pražských štacích, poslouchal desky (Lou Reed, Iggy Pop, David Bowie) a budil svým zjevem pobouření měšťáků a stálou pozornost orgánů. Po návratu z vojny dělal závozníka; tehdy se seznámil s Josefem Janíčkem z Plastic People. Od roku 1982 vystupuje se skupinou Garáž, založenou o dva roky dříve Ivem Pospíšilem. Stává se brzy výraznou „ikonou“ pražské rockové scény a de facto jí zůstal. Garáž vydala deset desek, pro skupinu jsou hlavní koncerty. Ducháčkovy písňové texty vyšly knižně. Tony má dvě téměř dospělé děti.

tajně, to bylo v době, kdy byli Plastici zakázaní, to stál v zákulisí, aby ho nebylo vidět. Stejně se to vědělo. Pak už normálně. Nanejvýš měl čepici. Ale tu pak nosil pořád, už mu taky začaly řídnout vlasy, že. Nedal pak bez ní ránu ani v létě.

V čem to bylo nejlepší období? Muzikantsky? Díky Mejlovi?

Byla s ním legrace. Byly nápady. Jelo to. Taky jsme byli mladší. Ale poslední parta Garáže se mi taky líbí. Ta zatím vydržela nejdýl.

Kolik lidí prošlo Garáží?

Nevím. Třeba tak třicet. Nevím. Ze začátku se to rychle měnilo. Někdo přišel, vodešel, nejen z Garáže, ale třeba taky z republiky. Bylo to rychlý. Teď už se to ustálilo.

Říká se, že v českém showbiznyse vládnu drsné a nepravé ohleduplné poměry. Jaké je to u rockerů? Pomlouvají se třeba?

No, jestli se pomlouvají, to nevím. Mě třeba nikdo nemusí pomlouvat, že. Mně to je jedno. Ale taky jsou poměry. Hlavně to určují vydavatelství a taky rádia mají své strategie. A když se podíváš na takový ty soutěže... ne Slavík, ale... no, Andělé se to jmenuje, tak to je taky dost podivný.

Garáž někdy bodovala v těch masových žebříčkách?

Ze začátku jsme byli snad třináctý ve Zlatým slavíku. To bylo asi v roce 1990. Pak jsme se vodmítli zúčastňovat. K čemu to taky je? Naši fanoušci většinou mají podobné soutěže v paži. Ty bys taky pro nás asi taky nehlasoval.

Ale brzy po převratu to chvíli vypadalo, že Čechy budou zázračnou republikou, kde se bude masově poslouchat undergroundová a rocková hudba a estrádní pop bude k smíchu. Měl jsi taky takové naděje?

To si myslelo dost lidí. Že se bude pořád hrát a jezdit ven. A že tam budou vycházet naše desky. A taky že se z toho bude dát dobře žít. To brzo přešlo. Chvilí se jezdilo, nějaký desky se prodaly, pak to vopadlo.

Ale proč to opadlo i doma? Bylo to zákonité?

Asi jo. Prostě naše hudba, a to nemyslím jenom Garáž, není pro masu, není to komerční záležitost. To bysme museli začít hrát diskošku a lízt do televize. Na to jsme nebyli.

Ale vy jste nebyli nikdy ani avantgarda.

To ne, ale popaři taky ne. Prostě náš základ je rocková písnička, trochu do hospody, trochu do klubu. Ne sice zábavovka, ale taky aby se na to dalo tancovat.

Proč se v „podobným“ složení stala slavná Lucie, na které byl, myslím, ze začátku vliv Garáže znát, a ne vy, kteří jste byli originál?

Protože Lucie je popová. My jsme rock, takovej rock'n'roll.

Nikdy za vámi nepřišel někdo a neřekl: Hele, udělám z vás slavnou kapelu, která bude prodávat pětkrát víc desek?

Ne, ani ne. A nevím, jestli by se mi chtělo dělat ze sebe cvičenou vopici. A taky bych se musel zeptat kluků v kapele. U nás je demokracie.

Aha. Ale jednu dobu jste se jmenovali Garage and Tony Ducháček.

Ale to bylo kvůli tomu, když jsme se v roce 1993 na chvíli rozpadli na dvě kapely, kvůli vodlišení. Jinak jsme to nepoužívali.

Tony Ducháček, to je ale pěkný jméno pro rockového zpěváka, že?

Nevím. Proč? Já za to nemůžu.

Tony, to je takový americkogangsterský jméno, Ducháček je pěkný český příjmení. Ta kombinace je tak trochu komická.

Vždyť jsem se chtěl taky přejmenovat, když jsem byl mladší kluk. Už jsem si skoro šel na národní výbor pro lejstra. Vymyslel jsem si jméno Tony Little Spirit. Pak jsem si to rozmyslel a zůstal jsem u své český varianty.

Chacha... Garáž je taky pěkný jméno.

To jo, taky jsme si říkali, že je to výborný, že máme všude plakáty. Nápís „garáž“ je všude, si všimni.

Zmínil jsi se o časech, kdy jste jezdili hrát častěji na Západ. Proč to nepokračovalo?

No, protože tam nikdo na nás moc nečeká. To si musí člověk přiznat. Spíš na nás nejdřív koukali jako na nějakou kuriozitu, jestli nejsme nějaký harmonikáři. Pak zjistili, že nejsme. Tak to vocenili. No, to bylo tak všechno.

Vy jste přitom byli možná „západáčtější“ kapela, než ty, které kdy viděli. Uvažoval jsi ještě před listopadem, že bys emigroval?

No jistě. Pořád. Ale nikdy jsem to neudělal.

Myslíš, že by ses tam chytnul?

Jako v kapele nějaký? To asi ne. To je hrozně těžký. Jako zpěvák bych to měl ještě těžší. Znáám kluky, co tam vodjeli i s nástrojema, a stejně se nechytli.

Ale i tady jsi většinou měl ještě k hraní vedlejšák...

Jo, myslíš kulisáka ve Stavovským? Hm, to. I jsem párkrát zkusil vypustit, ale pak jsem se k tomu zase rád vrátil. Naposledy před rokem. Jenom hraním bych se neuživil. Teď jsem začal čtrnáctou sezónu.

Jak často teď Garáž hraje?

Tak třikrát do měsíce. Byly doby, kde jsme hráli i jedenáctkrát za měsíc. To se dalo jakžtakž se uživit. Ale taky nic moc.

(zkráceno, Týden 07/2007)

HUDEBNÍ VÝROČÍ

Karel Bendl

(16. 4. 1838, Praha – 20. 9. 1897, Praha)
Skladatel a sbormistr. Absolvent pražské varhanické školy, působil i v cizině. Sbormistr pražského Hlaholu a jednu sezónu kapelník Provizorního divadla, kapelník dómu v Miláně, učitel skladby na konzervatoři.

Opery: *Lejla, Břetislav, Pan Franc, Čarovný květ, Černohorci, Karel Škréta, Gina, Dítě Tábora, Máti Mila, Švanda dudák.*

Jarmil Burghauser

(21. 10. 1921, Písek – 19. 2. 1997, Praha)
Skladatel, dirigent, muzikolog. Žák J. Kříčky a O. Jeremiáše. Lektor AMU a sbormistr a dirigent ND v Praze. Editor děl Dvořákových a Fibichových, autor četných odborných publikací.

Opery: *Alladina a Palomid (1944), Lakomec (1949), Karolinka a Ihář (1953), Most (1964).*

Jan Ducháň

(19. 5. 1927, Šlapanice u Brna)

Skladatel. Pracoval jako právník v Praze a v Brně, později jako učitel.

Opery: *Canterburské povídky*, *Ctnostná komedie*.**Leoš Falus**

(21. 7. 1937, Jablonné nad Orlicí)

Skladatel.

Opery: *Orfeo*, *Pan Theodor*.**Emil Hlobil**

(11. 10. 1901, Veselí nad Lužnicí – 25. 1. 1987, Praha)

Skladatel a pedagog. Žák J. Suka. Profesor skladby na AMU.

Opery: *Anna Kareninová* (1963), *Měšťák šlechticem* (1967), *Král Václav IV.* (1981).**Josef Horák**

(18. 3. 1897, Proseč – 1. 5. 1960, Plzeň)

Skladatel a kapelník. Hudbu studoval v Budapešti, po roce 1918 vojenský kapelník čs. armády, řídil i Plzeňskou filharmonii.

Opery: *Lucká válka* (1924), *Vítězové* (1931).**Karel Chvalovský**

(15. 5. 1902, Libáň u Jičína – 25. 1. 1977, Praha)

Skladatel a sbormistr. Dirigoval řadu amatérských sborů. Napsal a upravil řadu sborových skladeb a dětskou zpěvohru *Čertův švagr*. Je autorem *Krátkých dějin české hudby*.**Jan Janota**

(4. 11. 1874, Praha – 22. 5. 1957, Praha)

Dirigent. Absolvent pražské konzervatoře. Dramaturgický průbojný operní dirigent, začínal jako harfenista, pak kapelník v Osijeku, v Záhřebu, posléze v Plzni, kde se stal šéfem opery. Od r. 1919 v Brně, kde mj. uváděl opery Foersterovy. V Brně založil hudební oddělení Čs. rozhlasu a byl jejím šéfem až do r. 1936, kdy odešel do důchodu.

Julius Kalaš

(18. 8. 1902, Praha – 12. 5. 1967, Praha)

Skladatel. Absolvent pražské konzervatoře, pak v mistrovské třídě J. Suka. Vedle několik operet napsal operu *Nepokoření* (1960).**Václav Kašík**

(28. 9. 1917, Poličné u Valašského Meziříčí – 4. 6. 1989, Praha)

Skladatel, dirigent a režisér. Studoval v Praze hudební vědu, na konzervatoři žákem R. Karla a A. Háby. Kašík byl mnohostranná umělecká osobnost. Uměleckou dráhu začal jako dirigent v divadle E. F. Buriana, pak jako asistent režie v ND, dirigent a režisér brněnského Českého lidového divadla. Po ukončení války založil s A. Hábou a A. Kuršem Divadlo 5. května, kde byl šéfem, režisérem a dirigentem operního souboru. V r. 1948 přešel do ND, začal spolupracovat s televizí, Laternou magikou. Byl často zván ke spolupráci do všech předních evropských i amerických domů. Napsal knihu pamětí.

Opery: *Zbojnická balada* (1939, rozšířená verze 1975), *Krakatit* (1958), *Silnice* (1980), *Krysař* (1983).**Jarmila Kristenová – Hassan Abdel Wahab-Kristen**

(17. 4. 1917, Praha)

Sopranistka. Absolventka pražské konzervatoře a německé hudební akademie. Po angažmá v Plzni pokračovala v roce 1942 ve studiu v Salcburku u P. Ludikara, nastoupila angažmá v Klagenfurtu. Po válce nastoupila do Opery 5. května, zpívala v Brně. Z domluveného hostování ve vídeňské Státní opeře sešlo kvůli udání, proto Kristenová v r. 1950 emigrovala. Po návratu do ČSR v r. 1956 již nikde nedostala angažmá.

Karel Kupka

(19. 6. 1927, Rychvald – 16. 10. 1985, Ostrava)

Skladatel, dirigent a sbormistr. Na pražské konzervatoři studoval dirigování a v Brně na JAMU skladbu. V r. 1954 nastoupil jako korepetitor do ostravské opery, řadu oper dirigoval a stal se uznávaným sbormistrem.

Opery: *Taškář* (1955), *Lysistrata* (1956-57), *Má láska* (1959), *Když tančí růže* (1959), *Sokratova smrt* (1961), *Jep-tiška* (1964), *A z celé duše tě miluji* (1967), *Mít vlastní pokoj v rezidenci* (1982).**Maxmilian Maretzek**

(28. 9. 1821, Brno – 14. 5. 1897, New York)

Dirigent, skladatel a operní producent. Studoval medicínu a práva ve Vídni, byl dirigentem v Štrasburku, Nancy a Paříži, od r. 1844 v Londýně, od r. 1848 pracoval a žil v USA. S jeho jménem je úzce spojena Academy of Music a především Astor Place Opera House, na jehož základě vznikla MET. Napsal pozoruhodné paměti.

Opery: *Hamlet* (1840), *Die Nibelungen* (1845).**Adam Michna z Otradovic**vydal v roce 1647 ve formě kancionálu svou první sbírku pod názvem *Česká mariánská muzika*. Později následovaly sbírky *Loutna česká* (1653) a *Svatočinná muzika* (1661). Z nich zejména *Loutna česká* se stala jedním ze zdrojů novodobé české milostné poezie a vánoční ukolébavka *Chťíc, aby spal takřka zlidověla*. Adam Michna z Otradovic se narodil zřejmě v Jindřichově Hradci kolem roku 1600. Studoval na místní jezuitské koleji a kromě varhanictví se živil i výčepem vína. Byl vlastníkem dvou domů, a až ženat, nezanechal dědice. Zemřel někdy v průběhu července až září 1676 v rodném městě a krátce před svou smrtí založil poměrně bohatou nadaci pro výchovu studentů – hudebníků.**Jan Václav Novák**

(30. 3. 1876, Praha – 5. 2. 1939, Praha)

Skladatel. Absolvent pražské konzervatoře, 1903-05 korepetitor brněnské opery, učitel na hudebních školách, klarinetista ČF, nakonec kavárenský pianista v Praze.

Opera: *Božský mistr* (1915).**Karel Odstrčil**

(5. 8. 1930 Valašské Meziříčí – 21. 5. 1997, Praha)

Skladatel, autor oper: *Tkáň* (1975), *Království času* (1979), *Tarzanova smrt* (1980).**Vilém Petrželka**

(10. 9. 1889, Brno – 10. 1. 1967, Brno)

Skladatel a pedagog. Absolvent brněnské varhanické školy, (žák L. Janáčka), pak u V. Nováka. Působil jako korepeticitor a kapelník Východočeského divadla, profesor skladby na brněnské konzervatoři, profesor skladby na JAMU.

Gustav Roob

(29. 1. 1879, Lochovice – 11. 9. 1947, Karlovy Vary)
Skladatel. Absolvent pražské konzervatoře (violoncello), skladbu studoval u A. Dvořáka. Člen ČF, později orchestru pražského Německého divadla, působil v různých hudebnických povoláních.

Opery: *Krista* (1909-10), *Skaláci* (op. 46, 1909), *Srdce Pikangovo* (op. 51, 1909), *Host* (op. 54, 1910-11), *Ovčákova kletba* (op. 76, 1918), *Mrtvý vítěz* (op. 81, 1919), *Ve tmách života* (op. 94, 1921), *Babiččina Viktorka* (op. 97, 1922), *Duše zvonů* (1924), *O vůdcovství* (op. 114, 1942).

Ivan Řezáč

(5. 11. 1924, Řevnice – 26. 12. 1977, Praha)
Skladatel a pedagog. Studoval skladbu na pražské AMU u V. Dobiáše, posléze na AMU pracoval jako docent hudební teorie. Opera: *Pan Theodor Mundstock* (1974).

Jan Václav Antonín Stamic

(19. 6. 1717, Německý, dnes Havlíčkův Brod – 27. 3. 1757, Mannheim)
jeden z nejvýznamnějších českých hudebních emigrantů. Jeho jméno je spojeno se založením jedné z nejdůležitějších evropských škol hudebního klasicismu. Pocházel z muzikantské rodiny a studoval u jezuitů v Jihlavě, odkud odešel na pražskou univerzitu. V roce 1742 upoutal ve Frankfurtu nad Mohanem pozornost svým houslovým koncertem při příležitosti korunovace bavorského kurfiřta Karla Alberta císařem. Po té vstoupil do služeb falckého kurfiřta Karla Theodora, známého mecenáše manheimské dvorní kapely. Zde se uplatnil jako skvělý houslista a hráč na další smyčcové nástroje, roku 1745 byl jmenován koncertním mistrem a ředitelem komorní hudby. Stamic

dosáhl uznání nejen jako vedoucí orchestru, ale také jako skladatel. Výrazně se podílel na vzniku a dalším formování nového, klasicistického nástrojového slohu evropské hudby. Je autorem 75 symfonií, jejichž čtyřvěté formální schéma se v podstatě udrželo až do konce 19. století.

Josef Tichatschek

(11. 7. 1807, Teplice u Broumova – 18. 1. 1886, Blasewitz)
Tenorista. Zpíval v broumovském kostelním kůru. V r. 1850 se stal sboristou vídeňské Dvorní opery, 1934-38 sólista ve Štýrském Hradci, 1838-70 přední tenorista drážďanské opery, prvním představitelem Rienziho a Tannhäusera R. Wagnera, jehož byl pomocníkem a přítelem.

Václav Trojan

(24. 4. 1907, Plzeň – 5. 7. 1983, Praha)
Skladatel. Absolvent pražské konzervatoře, žák J. Křičky a mistrovské školy V. Nováka. 1937-45 hudební režisér a programový referent Čs. rozhlasu, psal scénické hudby k inscenacím J. Frejky v ND, po válce (1949-62) lektor scénické a filmové hudby na AMU. Proslavil se svou hudbou k loutkovým filmům J. Trnky.

Opery: *Kolotoč* (1936-39), *Zlatá brána* (1971-73).

Boleslav Vomáčka

(28. 6. 1887, Mladá Boleslav – 1. 3. 1965, Praha)
Skladatel. V hudbě se vyškolicil na pražské konzervatoři a v mistrovské třídě V. Nováka.

Opery: *Vodník* (op. 29, 1934-37), *Boleslav* (op. 61, 1953-55), *Čekanky* (op. 62, 1939, přepr. 1956-57).

Zdeněk Zouhar

(8. 2. 1927, Kotvrdovice u Blanska)
Skladatel a muzikolog. Absolvent hudební vědy na UJEP v Brně. Studoval rovněž na pedagogické fakultě. Působil mj. jako redaktor hudebního vysílání vážné hudby v Čs. rozhlase v Brně a pedagogicky na JAMU.

Opery: *Proměna* (1971), *Velká láska* (1980).

Český premiér kritizoval cenu dálnic

Při své dvoudenní cestě do Jihočeského kraje, při níž navštívil např. jadernou elektrárnu Temelín nebo nové česko-budějovické autobusové nádraží, si český premiér Mirek Topolánek našel čas i na prohlídku rozestavěného sedmikilometrového úseku dálnice mezi Mezmem a Chotovínami na Táborsku, která se má stát součástí trasy do Rakouska. Při této příležitosti kritizoval především vysoké náklady na podobné stavby, které v České republice dosahují sumy zhruba 192 miliónů Kč (asi 6,9 miliónu €) na 1 kilometr. Na zodpovědné instituci, tedy na Ředitelství silnic a dálnic, již předtím došlo k razantní personální obměně na vedoucích postech a nový šéf nařídil provést k cenám důkladnou analýzu. Nelze však očekávat, že by se tímto způsobem podařilo zajistit dostatek prostředků na výstavbu jihočeské komunikace. Podle současných představ by tento problém měla pomoci vyřešit účast soukromých investorů v rámci tzv. PPP projektu. K tomu se však jistě sluší dodat, že PPP projekty, které se staly koncem devadesátých let velmi oblíbeným zaklínadlem mnoha českých i rakouských ekonomů, zatím měly jen velmi rozpačité výsled-

ky. Nicméně výběrové řízení na soukromého investora jihočeských úseků má proběhnout již na podzim a už v roce 2008 by mohl začít stavět. Jenže problém představuje příprava pozemků – investoři požadují připravený prostor a s platným stavebním povolením. To se však státu zatím nedaří zajistit – na Soběslavsku odmítla prodej majitelka dvou polí a svůj názor nezměnila ani po značném navýšení nabízené ceny. Pokud však stát nakonec sáhne k vyvlastnění, může dojít k několikaletým tahanicím před soudem a stavba se bude odkládat a odkládat. Ale i když se dohoda s vlastníky pozemků nakonec podaří, nemá stát ještě ani zdaleka vyhráno. Na nutnou přípravu mu totiž chybí peníze. Podle Topolánka by snad mohl pomoci prodej části státního balíku akcií energetického giganta ČEZ, který by mohl vynést kolem 31 miliard Kč (1,1 miliardy €). Jenže již se objevily zprávy, že chystané škrty ve státních výdajích se mají týkat i fondu dopravní infrastruktury. Nicméně předpokládaný postup prací na jihočeských dálnicích zatím zůstává nezměněn. Úsek mezi Mezmem a Chotovínami by měl být dokončen ještě letos, do Soběslavi dálnice podle předpokladů dorazí v roce 2010, celá trasa včetně rychlostní silnice k rakouským hranicím pak má předpokláda-

ný rok zahájení provozu 2015. Jenže do té doby se opravdu může stát leccos a vidina rychlého spojení jižních Čech a Rakouska se může na delší čas rozplynout. Doufejme však, že k tomu nedojde. (MaFr)

Gripeny a maltézští rytíři

Kolem údajné korupce v souvislosti s výběrovým řízením na pořízení stíhaček pro Českou armádu se vyrojila spousta tvrzení a spekulací.

Jen v krátkosti si zrekapitulujme fakta – dokument veřejnoprávní švédské televize se zaměřil na možné podplácení při tomto tendru, jehož výsledkem bylo rozhodnutí koupit stíhací letadla Gripen JAS 23. Svá tvrzení podepřel především výpovědí bývalého českého sociálnědemokratického ministra zahraničí Jana Kavana, kterou natočila skrytou kamerou. Různé zákulisní tlaky potvrdil i tehdejší šéf českého generálního štábu generál Šedivý a pokus o korumpování své osoby zmínil v této souvislosti nynější předseda Senátu Parlamentu ČR Přemysl Sobotka z Občanské demokratické strany. Úplatky se měly rozdávat napříč politickými stranami, aby byla zajištěna podpora ve vládě, v Senátu i v Poslanecké sněmovně. Nákup menšinová vláda sociálních demokratů vedená Milošem Zemanem původně schválila, jenže v parlamentu nezískala potřebnou podporu pro financování nákupu. Situace se radikálně změnila po nástupu nového koaličního kabinetu vedeného sociálním demokratem Vladimírem Špidlou. Ten totiž v rámci úsporných opatření po povodních v roce 2002 od nákupu odstoupil a česká a švédská vláda spolu dohodly přece jen výhodnější pronájem stíhaček. V případě zůstává mnoho nezodpovězených otázek. Svědci se přitom nejeví jako příliš spolehliví – zejména korunní svědek Jan Kavan je v České republice známý jako člověk, který často řekne víc, než skutečně ví. Zvláště působilo také vyprávění pravice senátora Sobotky, který tvrdil, že nabídku úplatku dostal od neznámého člověka na ulici. Rozplést klubko různých tvrzení by mělo pomoci vyšetřování české, britské i švédské policie. Podle informací se do podezření vyšetřovatelů dostal nejenom český obchodník Háva a bývalý kanadský ministr českého původu Jellinek, který české vládě při obchodu radil, ale také rakouský hrabě Alfons Mensdorff-Pouilly, který působil jako lobbista britské zbrojovky BAE Systems, která prosazovala nákup Gripenů. Na české straně pak budí pozornost firma Anglo-Czech Trading, v níž působil také Stanislav Profant, který měl významné kontakty směrem do České strany sociálnědemokratické. Profant údajně v době jednání o transakci kontaktoval některé významné politiky a důležité úředníky ministerstva obrany.

S Mensdorffem-Pouilly přitom Profanta pojí zajímavá drobnost – oba patří k řádu maltézských rytířů. V některých českých médiích se proto objevily spekulace, zda přes tuto charitativní organizaci nedošlo ke spojení dvou významných osobností figurujících v celé značně zamotané kauze. Ale stoupenci i odpůrci spikleneckých teorií o světovládě zednářů či templářů mohou zůstat v klidu – zatím se nezdá, že by se mohlo jednat o něco víc než o prostou touhu napakovat se při lukrativní státní zakázce. I to by však vzhledem k balíku peněz, o němž se jednalo, patrně nebylo tak málo. (MaFr)

Památník pohraničnickům v Poběžovicích nebude

Obrovské kontroverze v České republice vzbudila snaha Klubu českého pohraničí postavit památník pohraničnickům, kteří padli při střežení hranic s dřívějším západním Německem a s Rakouskem v době existence železné opony. Klub českého pohraničí patří mezi velmi bojovné protiněmecky, respektive národovecky orientované organizace a má blízko ke komunistické straně, i když nelze hovořit o nějakém stoprocentním ztotožnění. V řadách členů Klubu českého pohraničí se nachází mnoho bývalých vojáků a důstojníků bývalé Pohraniční stráže, část jeho přívrženců se však rekrutuje i z dalších obyvatel českého pohraničí, kteří se obávají finančních a územních požadavků organizací tzv. sudetských Němců. Návrh na postavení pomníků režimních pohraničnicků vzbudil velké rozpaky napříč celým politickým spektrem, snad s výjimkou komunistů, respektive jejich „tvrdého jádra“. Pomník Klubu českého pohraničí plánoval postavit v Poběžovicích na Domažlicku. Mělo se jednat o necelé dva metry vysoký objekt na jehož desce by stál nápis „Památce všem padlým při ochraně státních hranic“. Právě znění nápisu představovalo poslední kapku, která přinejmenším prozatím pohřbila šance projektu na uskutečnění – představitelé poběžovicke samosprávy byly ochotni o pomníku uvažovat v případě, že by uctil všechny lidi, kteří padli na hranicích, tedy nejen pohraničnický, ale jejich podstatně četnější oběti, kteří ztratili život jen proto, že již dále nechtěli žít v „ráji“ reálného socialismu a vydali se za svobodou do zahraničí. Změnu v tomto smyslu však zástupci Klubu českého pohraničí odmítli a trvali na původní verzi. Jak správně podotkl starosta Poběžovic, pomníky mají smysl jedině v případě, že lidi sblíží. Pomník pohraničnickům by však působil právě naopak. I proto nakonec při jednání poběžovickeho zastupitelstva požadavek na povolení výstavby pomníku nepodpořil nikdo. Deset zastupitelů hlasovalo proti a čtyři zbylí se zdrželi. I přes tento jednoznačný neúspěch se však představitelé Klubu českého pohraničí nevzdávají a projekt chtějí realizovat na jiném místě. Podporu od představitelů však asi budou shánět jen obtížně, zejména nyní, když nejtvrďší skupina bývalých důstojníků Pohraničních stráže, jejíž členové často aktivně působil ve správě mnoha vesnic v bývalém pohraničním pásmu, pomalu ale jistě vymírá. (MaFr)

Školení v Rakousku s pachutí skandálu

Velkou aféru vyvolalo školení lékařů z ústecké nemocnice, především primářů v chirurgických oborech v psychologické dovednosti a komunikaci v týmu, které se konal v rakouské lyžařském středisku Maishofen. Prakticky celý pobyt totiž sponzorovaly dvě firmy, které nemocnici, mimo chodem největšímu zdravotnickému zařízení v kraji, dodávají medicínský materiál. Dost nápadně také působí také fakt, že se školení účastnili vedle primářů vedoucí pracovníci nemocnice, ale také vedoucí zdravotnického úřadu Krajského školení v Ústí nad Labem. Ti se však nevěnovali psychologii, ale údajně jednali o ekonomických stránkách řízení nemocnice, o změnách ve zdravotnictví v kraji a o budoucnosti ústecké nemocnice, která byla loni sloučena s podobnými zařízeními v Děčíně, Mostě, Cho-

mutově a Teplicích a přeměněna na akciovou společnost. Opozice v krajském zastupitelstvu, ale i samotné vedení zřizovatele nemocnice, tedy Ústeckého kraje, se nyní ptá, proč kvůli podobné diskusi museli putovat až do rakouských Alp a nesešli se někde v samotném Ústí. Navíc vedení s odvoláním na obchodní tajemství nechce ani prozradit jména sponzorských společností ani výšku jejich příspěvků. A k dovršení všeho podle tisku nebyli nijak zvlášť nadšeni ani někteří účastníci, především asi ti, co příliš neholdují různým zimním radovánkám. I podle jejich názoru informace, které slyšeli v rakouském Maishofenu, mohli získat klidně někde v Čechách. Ústecký hejtman Jiří Šulc nyní hodlá celou záležitost prošetřit. Z Rakouska se na to dá jistě dívat s určitými rozpaky – mnoho penzionů a podobných zařízení zde vydělává na akcích jako byla ta organizovaná ústeckou nemocnicí. Pokud se rozhodne část důležitých českých pracovišť šetřit na nákladech za školení, alpská horská střediska to jistě mohou alespoň trochu pocítit. Na druhou stranu je však třeba ocenit, že alespoň některé instituce už jen beze slova nepřihlížejí tzv. sponzorství, které silně zavání úplatkářství. Pokud by se různé části veřejného sektoru nedokázaly razantně zbavit podobných pochybných praktik, těžko by se země zbavovala nepřijemného odia státu skrz naskrz prolezlého korupcí.

(MaFr)

Patria už nejde proti ČR

Již dříve jsme vás informovali, že kolem výběrového řízení na dodávku obrněných transportérů pro českou armádu vznikla řada sporů a nejasností. Vítězem se stala rakouská firma Steyer, ale poražená finská společnost s výsledkem nesouhlasila a bránila se všemožným způsobem. K uklidnění přitom nepřispěla ani skutečnost, že smlouvu podepsal těsně před svým odchodem bývalý ministr obrany Karel Kühnl, který přitom dobře věděl, že na svém postě určitě nezůstane, protože jeho strana, Unie svobody, se vůbec neprobojovala do parlamentu. V současnosti ale došlo k razantnímu obratu a Patria svoje protesty stáhla. Důvod je jednoduchý – začalo se hovořit o další lukrativní zakázce, která by mohla spadnout do klína právě finské společnosti. Armáda totiž hodlá 20-30 obrněných transportérů vybavit minometnými věžemi a jejich dodavatelem by se mohla stát právě Patria. Výběrové řízení ještě neproběhlo, ale bude jistě zajímavé sledovat, jestli příslušná úřední místa budou mít tendenci nějak kompenzačně Patrii zvýhodnit. Ale jakékoliv stranění jedné firmě by mohlo roztočit další spirálu nových obvinění, protestů a soudních žalob. Navíc právě na českém ministerstvu obrany provedla policie mohutný zátah proti zkorumpovaným úředníkům a jen málokdo by asi chtěl obviněné úředníky následovat. Patria tak rozhodně nemá vítězství jisté, ale určitě si nechce k případnému úspěchu zahradit nějakým kverulantstvím, které by pravděpodobně stejně k žádnému výsledku nevedlo.

(MaFr)

Česká republika dostala méně emisních povolenek

Českého ministra průmyslu a obchodu Martina Římana z Občanské demokratické strany silně rozladilo rozhodnutí Evropské komise, podle kterého jeho země dostane po-

volenky na emise kysličníku uhličitého nikoliv v požadované výši 102 miliónů tun, ale pouze v rozsahu 86,8 tun. Celkově to znamená redukcí skoro o 15 %, což podle ministra může Českou republiku silně poškodit. Evropská komise podle něj vůbec nevzala v úvahu prudký rozvoj českého průmyslu, který pravidelně zaznamenává nárůst v dvojciferných číslech. Navíc nepřihlédla ani ke skutečnosti, že podle ministra je Česká republika je jednou z mála zemí, která plní požadavky vyplývající z podpisu Kjótského protokolu. Za rozhodováním Evropské komise podle Římana stojí do značné míry programové znevýhodňování nových členských států. Toto jeho tvrzení sice zdánlivě vyvrací fakt, že z dosud posouzených sedmnácti žádostí byly beze změny ponechány pouze tři, z nichž jedna patří novému Slovinsku, ale na druhé straně lze jen těžko popřít, že návrhy mnohých členských zemí byly seškrtnuty skutečně velmi výrazně. Například Lotyšsku byl alokační plán snížen dokonce o 57 %, Litvě o 46 %, Polsko přišlo o 27 % původně navrhovaného množství. Nijak skvěle se nevedlo ani Slovensku, u kterého škrty dosáhly 21 %. Z tohoto hlediska vlastně ČR vcelku uspěla. Přesto již český elektrárenský gigant ČEZ varoval, že důsledkem rozhodnutí může být zvýšení cen elektřiny, protože si firma bude muset kupovat povolenky, jejichž cena pravděpodobně vylétne nahoru. Navíc podle ministra Římana některé firmy radši přesunou energeticky náročnější výroby do zemí mimo Evropskou unii. Rozhodnutí navíc podle něj tvrdě zasáhne menší výrobce elektřiny a malé teplárny, což se může nepříznivě projevit hlavně v oblasti komunálních a místních služeb. Ne všichni čeští politici jsou tak rozhořčeni jako Martin Říman, uspokojení naopak ústy svého předsedy, ministra životního prostředí Martina Bursíka, vyjádřilo vedení další koaliční strany Zelených. Podle něj je jediné správné, že se komise rozhodla neopakovat chybu z minulosti, kdy kvůli benevolentnímu přidělování povolenky naopak přebývaly a pochopila, že hlavním cílem celého systému je snižování emisí. Česká republika podle něj navíc nedopadla nijak tragicky, protože množství povolenek, které získala, přesahuje stávající rozsah emisí zhruba o 5 %. Podle dalších ekologů navíc patří Česká republika k rekordmanům v oblasti exhalací a seškrtnání jejího návrhu alespoň pomůže rozhybat nutnou modernizaci, inovace a investice do čistých technologií. Ministr Říman však trvá na svém a hodlá na základě údajné chyby ve výpočtu Evropskou komisi žalovat. Jestli však má Česká republika šanci v tomto sporu uspět, lze jen těžko odhadnout. Evropská komise bude patrně muset na všech svých rozhodnutích pevně trvat, jinak by ohrozila celý systém povolenek emisí. Na druhou stranu pravděpodobně Českou republiku by mohly podpořit další poškozené státy, zejména pobaltské země, Polsko a Slovensko. Všechny tyto státy zažívají boom průmyslu, který například v samotném ČR tvoří mnohem vyšší podíl hrubého domácího produktu, než je zvykem jinde v Evropě. Navíc vesměs očekávají příchod nových investorů, jejichž závody dále zvýší spotřebu elektřiny a dále tak zatíží ovzduší dalšími emisemi. Tlak nových členů na větší benevolenci v přidělování povolenek však patrně uspěje jedině v případě, že ústupek ostatních členů v tomto směru bude kompenzován v nějaké jiné oblasti. Zatím se však nezdá, že by se podmínky pro nějaký podobný obchod v blízké budoucnosti rýsovaly.

(MaFr)

Jaké reformy se chystají v ČR?

Bezpochyby největším tématem v České republice těchto dní jsou rozsáhlé reformy, které chce prosadit koaliční vláda vedená občanským demokratem Mirkem Topolánkem. Změny se mají dotknout řady oblastí, někteří komentátoři hovoří dokonce přímo o finanční revoluci, a tak jistě neškodí si jejich navrhovanou podobu v krátkosti nastínit. Hlavním volebním tahákem vítězné Občanské demokratické strany byla rovná daň ve výši 15 % připomínající Slovensko. Na 15 % se podle předvolebního programu měly sjednotit nejen daň z příjmu fyzických osob, která má v současnosti tři pásma, a daň z příjmů právnických osob, ale i daň z přidané hodnoty, u níž dosud existují dvě sazby 5 a 19 %. Patnáctiprocentní sazba se sice v návrhu objevuje nadále, ale v hodně odlišné podobě. Především se vztahuje pouze na daň z příjmu fyzických osob. I zde se však jedná o pouze iluzorní údaj – nově se má totiž tato daň počítat z tzv. superhrubé mzdy, což je dosavadní hrubá mzda plus pojistné, které v současnosti platí zaměstnavatel. Tím reálné zdanění u zaměstnanců stoupne ve skutečnosti na zhruba 23 %. Mnohem lépe tak dopadnou samostatní podnikatelé a osoby, které mají příjmy z různých jiných výdělečných činností, např. z pronájmů nebo z honorářů, protože z těch se žádné další pojistné neplatí. Protože se navíc má zavést strop pojistného pro vysokopříjmové skupiny ve výši čtyřnásobku průměrného platu, úplně nejvíce vydělají lidé s příjmem přesahující 80 000 Kč měsíčně (asi 2 850 €). Procento, které budou muset odvést ze své mzdy, by podle propočtů odborníků bylo výrazně menší než u osob s průměrným platem. Zároveň vláda rozhodla poměrně výrazně zvýšit některé roční slevy na daní a tím reformu zatraktivnila hlavně pro nejchudší – např. dosud nezdaněná základní částka 7 200 Kč (250 €) ročně se má zvýšit na 24 480 Kč (875 €), zvýhodnění na dítě má činit místo dosavadních 6 000 Kč (215 €) 10 440 Kč (370 €). Podnikatelům by také mělo pomoci zrušení minimálního základu daně, která zavedla sociálnědemokratická vláda kvůli obavám z rozsáhlých daňových úniků. Klesat by zároveň měla sazba daně z příjmů právnických osob. Tento krok by měl být rozdělen na roční etapy v období 2008-2010, kdy by mělo dojít k poklesu z dosavadních 24 na 19 %. Určité výpadky příjmů z přímých daní má pochopitelně vyvážit, a podle propočtů více než vyvážit, vzestup daní nepřímých, především daně z přidané hodnoty. Její snížená sazba, do níž jsou zařazeny například všechny potraviny, léky, knihy a časopisy, veřejná doprava nebo stavební práce pro bydlení, by měla stoupnout z dosavadních 5 na 9 %. Kromě těchto zásadních změn v daňové oblasti by mělo dojít i k několika menším úpravám – například by měla být u naprosté většiny případů zrušena darovací daň a daň z dědictví, počítá se i se zrušením daně z převodu nemovitostí. Od samotné daně z nemovitostí by měly být osvobozeny zemědělské pozemky, pro ostatní nemovitosti však má daň poměrně výrazně stoupnout, o 300-500 %. Nutno ovšem k tomu poznamenat, že daně z nemovitostí nejsou v České republice v současnosti nijak vysoké. Podobně zásadní přeměny jako u daní se chystají také v sociální oblasti – například u nemocenské stát nebude vůbec platit první tři dny choroby, sníží i dávku na další dva měsíce. Věk odchodu do penze má stoupnout na 65 let a zároveň se má prodloužit povinná doba pojištění

z 25 na 35 let a zruší se započítávání doby studia jako tzv. náhradní doby. Návrh počítá také se zrušením automatické valorizace dávek o inflaci, napříště by se takto měly zvyšovat pouze důchody. Zároveň se uvažuje o vyplácení některých dávek v poukázkách místo v penězích. Některé sociální dávky plán navrhuje vůbec zrušit. Jedná se především o tzv. pastelkovně, tedy tisícikoruna, kterou rodiče dostali na dítě připravující se na vstup do základní školy, příspěvek na zvýšené životní náklady pro osoby se zdravotním pojištěním a prakticky likvidace se dočká i pohřebné, které se do budoucna má vyplácet jen při úmrtí nezaopatřeného dítěte nebo jeho rodičů. Změnit se má i konstrukce rodičovského příspěvku, ten má být tzv. třírychlostní, tedy odstupňovaný podle délky doby, kterou rodič s dítětem stráví. Příspěvek u obvyklé délky tři roky by se však výrazně měnit neměl. Střední vrstvu by asi dost zasáhlo rozhodnutí, že nárok na přídavek na dítě by měly pouze rodiny, jejichž příjem dosahuje 2,4 násobku životního minima, zatímco dosud se jednalo o čtyřnásobek. Navíc výše životního minima by podle představ ministrů měla být zmrazena. Odstupňování přídavku podle sociálních poměrů rodiny má přitom být zrušeno. Redukcí má projít i porodné, u prvního dítěte klesne ze stávajících 17 760 Kč (640 €) na 15 000 (540 €) a u dalších dětí dokonce jen na 13 000 (465 €). Reformu, zvanou též Topolánkuv baťoh, doplňují také změny ve zdravotní péči. Zde má být zaveden poplatek za návštěvu u lékaře ve výši 30 Kč (1 €), za návštěvu pohotovosti 90 Kč (3 €), poplatek za položku na receptu do lékárny ve výši 30 Kč (1 €) a poplatek za jeden den pobytu v nemocnici ve výši 60 Kč (2 €). Nová ministerská vyhláška také snížila úhrady pojišťovny za některé běžné léky a tím zvedla doplatky pacientů. Ministr ale slibuje, že zavede také limit na poplatky ve zdravotnictví, který by měl činit 5 000 Kč na osobu a rok. Do této sumy se však nebudou počítat poplatky za den strávený v nemocnici ani větší část doplatku za léky, takže se jedná o dost iluzorní opatření. Počítá se i se změnami celého systému, především s posílením zodpovědnosti pojištěn.

Od balíku opatření, který má být schvalován dohromady, si vláda slibuje hned několik věcí. Především mají klesnout tzv. mandatorní výdaje, které v současnosti silně přispívají k zvyšování deficitu veřejných financí. Daňová reforma podle vládních představitelů naplňuje předvolební sliby a vydělají na ní všichni poctivě pracující. Změny ve zdravotnictví údajně zabrání častému zneužívání lékařské péče a stabilizují celý systém, který výrazně ohrožoval expanzivní růst výdajů. Ekonomičtí analytici se ovšem na předložené návrhy dívají mnohem strážlivěji. I když většina z nich, především ta pravicověji orientovaná, v globále změny vítá a označuje je za krok správným směrem, mnohé body považují za nešťastné a kontraproduktivní. Především podle ekonomů není pravda, že na změnách vydělají všichni kromě parazitů. Naopak upozorňují, že silně poškozena bude hlavně střední třída, lidé s průměrnými a mírně nadprůměrnými příjmy. Přitom se jedná o skupinu, která svým většinovým příklonem k ODS pomohla k volebnímu vítězství současné koalice. Navíc zvýšení její zátěže doprovází abnormální zvýhodnění vysokopříjmových skupin, což logicky může vést k značnému zvýšení napětí ve společnosti. Jako kuriozitu snad můžeme uvést, že mezi osoby, které na ní vydělají nejvíce, se počítají také členové vlády, i když se v souvislosti s balíkem hovoří

i o zmrazení platů ústavních činitelů. Právě podoba daňových reforem také zpochybňuje argument vládní koalice, že opatření směřují hlavně k úsporám po rozchodu politice předchozích vlád vedených sociální demokracií. Občané mohou naopak snadno získat pocit, že se musí uskromňovat nikoliv ve prospěch splácení státních dluhů, ale proto, aby jejich soused miliardář nebo třeba premiér Topolánek si mohl koupit další luxusní automobil. Velké rozpaky vzbuzuje také rozhodnutí počítat daň z tzv. superhrubé mzdy, což poškozuje zaměstnance oproti podnikatelům a dále zvyšuje daňový bonus pro bohaté. Kromě středních vrstev těžce poškození budou také důchodci, kteří ze snížení daní nijak neprofitují (s výjimkou pracujících důchodců, kteří navíc dostanou nově i slevu na dani) a naopak na ně s největší tíhou dolehne růst snížené sazby daně z přidané hodnoty a změny v oblasti zdravotní péče. Právě poplatky ve zdravotnictví jsou přitom vyšší než se původně předpokládalo a v mnoha případech přístup ke zdravotní péči sice neznemožňují, ale přinejmenším komplikují. Balík návrhů se samozřejmě okamžitě dostal do palby kritiky, která přitom poněkud překvapivě směřuje z obou stran. Vcelku podle očekávání návrhy naprosto odmítly sociální demokraté, komunisté i odbory. Nesouhlas se však ozval i z lavic poslanců vládní koalice. Zatímco někteří lidovečtí zákonodárci se obávají příliš tvrdých sociálních dopadů a podpora rodin s dětmi se jim zdá nedokonalá, nejostřeji zareagoval původní tvůrce ekonomického programu hlavního tvůrce koalice Občanské demokratické strany, bývalý ministr financí Vlastimil Tlustý, který projekty předložené nynějším ministrem financí lidovcem Miroslavem Kalouskem označil za paskvil s výrazně negativními dopady a dokonce zpochybnil, že pro reformu, pokud zůstane její podoba zachována, zvedne ruku. K němu se přidal jeho dlouholetý spolupracovník, poslanec Jan Klas. Jeho revoltu většina komentátorů i veřejnosti vnímá jako projev pocitu ublíženosti a nedocenění, který ještě prohloubilo prohlášení premiéra Topolánka, že některé ekonomické vize, s nimiž jeho Občanská demokratická strana šla do voleb, byly ve skutečnosti neproveditelné. Na druhou stranu podle mého názoru nesouvisí rozpory Tlustého a Topolánka jen s tím, že Občanská demokratická strana nemůže v současné koalici realizovat bezesbýtku jen svůj ekonomický program. Představy Topolánka a Tlustého se výrazně rozcházejí již dlouho před volbami a nynější koncepce prostě dokazuje, že v celém sporu nynější premiér jasně zvítězil. I přes Tlustého protesty však většina analytiků neočekává, že by nakonec bývalý ministr se svými spojenci nakonec vládní projekt v parlamentě potopil. Koaliční kabinet chce totiž s celým balíkem spojit otázku důvěry a pokud v parlamentu s reformami neuspěje, hodlá zahájit kroky směřující k předčasným volbám. Ty by mohly ohrozit i pozici Vlastimila Tlustého. Do předčasných voleb se přitom nehrnou ani opoziční sociální demokraté, protože ani poslední výzkumy voličských preferencí jim přes určitý nárůst preferencí nedávají šanci na vítězství. Z tohoto důvodu se dokonce začalo hovořit o možnosti, že by reformy podpořili i někteří sociálnědemokratičtí poslanci, jmenované osoby to však veřejně rezolutně odmítly. Jazyčkem na vahách se tak možná opět stanou dva bývalí sociální demokraté, kteří pomohli ke vzniku nynější koaliční vlády – Miloš Melčák a Michal Pohanka. Ti se zatím jasně o svém postoji nevyjá-

dřili, pouze údajně očekávají, že s nimi vláda ještě bude jednat, stejně jako s opozicí. K jednání s opozicí se ostatně vláda v dohodě s Melčákem a Pohankou zavázala. Jenže sociální demokraté vcelku oprávněně poukazují, že jednání nemají valný smysl v situaci, kdy podoba reformy již byla vládou schválena a vedoucí představitelé koalice dávají jasně najevo, že na ní nehodlají nic podstatného měnit. Zejména Miloš Melčák sice opakovaně hlásal, že nepodpoří žádný návrh, který by směřoval ke snižování životní úrovně chudších vrstev, ale jeho současné mlčení spíše nasvědčuje domněnkám, že již dříve slíbil podporu vládní koalici i při tomto hlasování. Ostatně pro prosazení reformy postačí, když se s Michalem Pohankou hlasování prostě nezúčastní. Přitom předčasné volby by pro oba přeběhlé poslance osobně znamenalo profesní katastrofu, protože nemohou počítat s obhájením mandátu. To se nakonec může ukázat jako rozhodující faktor. Obecně se tedy dá říct, že šance na prosazení tzv. Topolánkova batohu jsou poměrně vysoké. Je to pro Českou republiku dobře nebo špatně? To teprve ukáže čas. Především pro českou střední třídu to však žádné zvláštní štěstí asi není, přestože to byla právě ona, která nejvíce ve volbách požadovala změnu kurzu. (MaFr)

Vláda popřela zprávu o ukončení melkského procesu

Česká vláda oznámila, že neukončila melkský proces. V tiskovém prohlášení se ohradila proti formulaci zprávy ČTK, v níž se uvádí, že vláda považuje melkský proces za ukončený. „Vzhledem k tomu, že melkský proces není smlouvou podle mezinárodního práva, není ani možné jej ukončit, či vypovědět, a to ani jednostranně, ani po dvoustranném jednání,“ uvedl úřad vlády více než deset hodin po zveřejnění informací ze zasedání vlády. Na svém zasedání vláda nicméně konstatovala, že „melkský proces proběhl přesně v souladu se stanoveným plánem, a tudíž se vláda rozhodla ukončit činnost komise pro posuzování vlivů jaderné elektrárny Temelín na životní prostředí.“

Systém informací, které česká strana Rakousku o Temelínu poskytuje, je nadstandardní a nemá v Evropě obdoby – po zasedání vlády to zdůraznil vicepremiér pro evropské záležitosti Alexandr Vondra: „My se domníváme, že by bylo na místě přejít normálně do režimu standardní informační dohody. Ale vnímáme to, že zatím rakouská strana tento krok s námi společně ještě připravena učinit není. Čili příslušní ministři budou nadále pokračovat v realizaci závazků vyplývajících ze závěrů melkského procesu.“

Český premiér Mirek Topolánek a rakouský kancléř Alfred Gusenbauer se už v únoru dohodli, že obě vlády začnou jednat o informační dohodě, která by na dohodu z Melku navázala. Shodli se i na tom, že by na bezpečnost jaderné elektrárny Temelín měli dohlížet zástupci společné česko-rakouské parlamentní komise. Komise by měla začít pracovat v červnu. Rakouští odpůrci jaderné elektrárny ale ustavení komise označili za „zdržovací manévr“. Zároveň vydali prohlášení, že v blokádách hranic budou pokračovat tak dlouho, dokud rakouská vláda nepodá na Českou republiku mezinárodněprávní žalobu. Hrozí, že dosavadní protesty v budoucnu ještě rozšíří. „Je zřejmé, že Česká republika musí být ke splnění svých závazků z melkských dohod donucena rozsudkem mezinárodního sou-

du,“ uvádějí aktivisté ze skupiny protijaderných aktivistů Atomstopp-Oberösterreich. „Jen úplným a okamžitým odstraněním všech otevřených bezpečnostních otázek může být bezpečnostní riziko Temelína zmírněno.“

Premiér Mirek Topolánek považuje blokády hranic za porušení volného pohybu osob. Česká vláda podle něj přesto projevuje „vrcholnou trpělivost“ a nechystá právní kroky. Zdůraznil, že Česko bude nadále informovat Rakousko o otázkách jaderné bezpečnosti Temelína, jak se obě strany dohodly v dohodě z Melku.

První blok jaderné elektrárny Temelín znovu zastavila závada. Příčinou výpadku jednoho z hlavních čerpadel bylo falešné zapůsobení elektrické ochrany. Porucha je během krátké doby druhým problémem, kvůli kterému museli reaktor odstavit. Předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová se vyjádřila, že o nic vážného nejde. „Já bych skoro řekla, že už toho příliš je, ale na druhou stranu zase je mou povinností říct, že důležitá je ta četnost. Na Temelíně, a stále to platí, protože ten dnešní ranní výpadek přidal další nulu, to znamená 153., do té sbírky, kterou ČEZ publikoval. Ale nic významnějšího se nestalo.“

Policie ukončila vyšetřování kauzy vicepremiéra Čunka

Policie již ukončila vyšetřování korupční kauzy vicepremiéra a šéfa KDU-ČSL Jiřího Čunka. Vicepremiér by případně mohl ještě do začátku prázdnin stanout před soudem. Potvrdila to šéfka protikorupční policie Renata Strnadová. Čunek ale v České televizi řekl, že informace o ukončení vyšetřování nemůže být pravdivá, protože jeho advokát Eduard Bruna dostal předvolání na protikorupční policii v Olomouci. Advokát navrhl výsledky několika dalších svědků. Kromě toho podle Bruny ještě policie nedostala od znalců dva posudky. Jeden z nich je z oboru ekonomie. Policie Čunka podezírá z toho, že jako vsetínský starosta dostal v únoru 2002 zhruba půlmiliónový úplatek od majitele realitní společnosti H & B Real Hurty za prodej většiny nového podílu města ve firmě Vsetínské byty. Čunek i Hurta obvinění odmítají. Kromě obvinění z přijetí půlmiliónového úplatku čelí Čunek ještě řadě trestních oznámení

kvůli vyjádřením na adresu Rómů. Vicepremiér ale tvrdí, že svými výroky nemířil na Rómy, nýbrž na politiky. Čunek je prvním členem české vlády obviněným v době, kdy působí ve funkci.

V NATO plány na základnu podle Schwarzenberga nikdo nekritizoval

Rozpory mezi členskými státy Severoatlantické aliance ohledně plánů Washingtonu umístit americkou protiraketovou základnu v Evropě se podle českého ministra zahraničí Karla Schwarzenberga proti začátku debaty před několika měsíci výrazně zmírnily. „Myslím, že nyní máme jednomyslný názor na věc,“ řekl novinářům Schwarzenberg po neformálním setkání se svými protějšky z NATO v norském Oslu. „Samozřejmě panují určité rozdíly... Ale obecně nám nikdo neříká, že to, co děláme, je špatné,“ uvedl. Generální tajemník NATO Jaap de Hoop Scheffer řekl, že účastníci setkání se shodli, že hrozba zbrání hromadného ničení se týká všech.

Sněmovna schválila právní změny nutné pro vstup do Schengenu

Legislativní změny nutné pro zapojení České republiky do schengenského systému bez hraničních kontrol schválila Poslanecká sněmovna. Novelu, která kvůli vstupu do Schengenu hromadně mění 14 právních norem, dolní komora hladce přijala ve zrychleném režimu. Vstupem do Schengenu se zruší kontroly na vnitřních hranicích mezi starými a novými členskými státy EU a mezi novými členskými státy navzájem. Česká republika a další země by do schengenského prostoru měly vstoupit letos v prosinci. Schengenský informační systém (SIS) má být spuštěn ještě před odstraněním kontrol na vnitřních hranicích, zřejmě v září. Právě kvůli přípravě SIS bylo nutné upravit například zákon o policii, celní zákon, zákon o pobytu cizinců a další předlohy. Novela například dává české policii odpovědnost za provoz systému a možnost využívat informace, které SIS obsahuje, v trestním řízení. Policie by také měla mít možnost ověřovat služební a diplomatické pasy.

Letecká linka Moskva – Bratislava. Krátce po štarte vrazí k pilotovi chlapík s pištoľou: „Do Viedne!“ Pilot pokojne odpovedá: „Nemožno.“ Chlapík znervózne a opakuje: „Hovorím do Viedne, lebo budem strieľať!“ „Nemožno, mladý muž, obzrite sa, za vami sedí babka, má bombu a už si objednala Mníchov...“

Rozzuřený mužský hlas telefonuje na hydrometeorologický ústav: „Vy hovada debilní, už dva dny vynášim ze sklepa v kýblech to vaše počasie!!“

Uprostřed noci zazvoní na policejní stanici telefon. „Pomoc! Zachraňte mě! Do pokoje mi vběhla kočka!“ křičí do sluchátka zoufalý hlas. „Prosím? Zbláznil jste se? Kdo volá?“ „Papoušek Ferda.“

Kladrubáci úspěšní

Hvězdami hlavního večerního programu na mezinárodní výstavě Equitana v německém Essenu se stala tři šesti-sprežlí kladrubských koní. Jedno z nich vedl Švýcar Daniel Würgler, druhé Rakušan Josef Leibetseder a třetí Čech z Kladruhu Petr Vozáb. Perfektní výkon v náročné sestavě vynesl i kladrubskému hřebčínu pozvání na další významné akce. Ještě letos na podzim tak bude možno hřebce z Kladruhu možno vidět v Salcburku a začátkem příštího

roku v jihofrancouzském Avignonu. Kladrubským se však v Německu dařilo i obchodně – zájem kupců převyšoval stávající nabídku, a tak se na německých aukcích cena kladrubského hřebce vyšplhala až na sumy kolem 10 000 €, což údajně představuje trojnásobek částky, kterou musíte vynaložit, když si pořizujete podobného koně z plemene andalusánů. V ČR se ovšem kladrubák dá pořídit levněji – ceny klisen zde počínají od zhruba 50-60 000 Kč (tedy zhruba od 2 000 €). Kladrubáci jsou žádáni pro svou klidnou povahu, dobrou učenlivost i snadnou ovladatelnost, díky nimž se z nich dají sestavovat i různě velká sprežení. Plemeno ovšem stále představuje velkou vzácnost – na světě jich žije jen asi 1200 kusů, z toho polovina z nich v České republice. Není přitom příliš vzdálená doba, kdy hrozil dokonce zánik celého chovu. Nyní se situace snad již definitivně změnila k lepšímu. I když už se nikdy nevrátí doby, kdy velká sprežení byla pýchou těch nejbohatších rodin a společenské postavení člověka se odvozovalo od počtu hřebců, kteří mu ržáli a dupali ve stáji, o svoji budoucnost se snad krásní kladrubáci už bát nemusejí.

(MaFr)

Stane se ČR opět cyklistickou velmocí?

I když například v Praze se nikdy ježdění na kole nerozmohlo tolik jako třeba ve Vídni, protože zde neexistují dostatečně vhodné podmínky, v cyklistické produkce patřilo Československo mezi skutečné velmoci. Se značkami Favorit, Eska nebo Velamos se setkala skutečně mnoho lidí a v předlistopadovém období mnohé typy patřily mezi nedostatečné a podpultové zboží. V průběhu devadesátých let však v tomto ohledu došlo k prudkému zlomu. Změnu nezpůsobila ani tak změna společenských poměrů jako spíše levné dovozy z Asie, které místní výrobce doslova převálcovaly. Celá devadesátá léta produkce kol v České republice klesala a v roce 2002 dosáhla pouze 50 tisíc kusů. Jenže se vstupem České republiky do Evropské unie

začalo v zemi platit antidumpingové opatření, která situaci změnila k nepoznání. Producentům tuzemských značek se už vesměs nevyplatí dovážet smontovaná kola z Číny a Vietnamu a dávají přednost montáži v ČR. Clo se ovšem netýká dovozu dílů, pokud jejich podíl na celku netvoří více než 60 %. Otvírá se tak šance nejenom pro produkty japonské firmy Shimano, jejíž závod sídlí v Karviné, ale také pro domácí producenty, jako jsou výrobce plášťů Rubena či dodavatel ráfků Remerx. Běžné rámy kol ovšem obvykle pocházejí z Tchaj-wanu, na který se antidumpingové clo nevztahuje, protože mzdy zde jsou vyšší než v ČR. Část výrobců dokonce stále nechává v Tchaj-wanu bicykly i nadále montovat. Jestliže ve světě dominují různé mamutí značky jako Merida, Gian nebo Mongoose, Češi dávají přednost domácím firmám. Některé z nich se pak pokoušejí i o expanzi do zahraničí. Tu však často brzdí rychlé výskyty padělků. Například firma Author vlastněná bratry Havlenovými musela bojovat proti napodobeninám svých výrobků z Polska, společnost Apache ze Šumperka a Kopřivnice narazila na bicykly neoprávněně vyráběné pod její značkou v Číně, shodou okolností v okamžiku, kdy byly expedovány do Kuvajtu a Spojených arabských emirátů. I když lze očekávat postupnou expanzi českých producentů na zahraniční trhy, klíčovým odběratelem patrně nadále zůstanou zájemci z České republiky. Jejich počet se však pravděpodobně v budoucnosti ještě zvýší, což by odpovídalo zlepšování podmínek pro cyklisty například v podobě budování nových cyklostezek. Když bude například v Praze jezdit pravidelně na kole alespoň srovnatelné procento lidí jako ve Vídni, čeští producenti výrazně posílí. Jenže přece jen – umíte si představit, jak se na bicyklu proplétáte třeba uličkami na Starém Městě? Nebo jak šlapete na Žižkově do kopce? Na tyto parametry předci při osídlování území dnešní Prahy asi příliš nemysleli. (MaFr)

Spor o žateckou papírnu

S technickými a průmyslovými stavební památky bývají obvykle při ochraně vážné problémy – většinou nepůsobí natolik atraktivně, aby si získaly srdce většího množství lidí a zároveň se často jedná o rozsáhlé objekty, které přímo vyzývají k novému komerčnímu využití, které zcela setře jejich původní charakter. Velmi ohrožen je i komplex budov bývalé papírny v Žatci, kde v době Rakouska-Uherska byla jedna z největších továren na výrobu obalů v celé monarchii. V současnosti patří stavby do majetku společnosti Agile, která na místě papírny chce postavit supermarket Lidl. To se však vůbec nelíbí části žateckých občanů, která se však spíše než narušení podoby komplexu papírny obává dopravních komplikací v blízkosti zdejších středních škol. Město Žatec požádalo o zapsání objektů papírny do seznamu kulturních památek, ministerstvo však návrh zamítlo. Letos se jím však znovu začali úředníci znovu zabývat, zřejmě i v souvislosti s nástupem nového lidoveckého ministra Jehličky, který si jako svou prioritu vytkl zlepšení památkové ochrany. Představitelé Žatce navíc se společeností Agile uzavřeli výměnný obchod – povolili firmě i jejím zákazníkům jezdit k budovám po pozemcích náležejících Žatci, za což by měli získat darem papírenskou vilu se zahradou a trojici objektů bývalé kartonážky. V nich hodlají představitelé Žatce zřídit byty a obchůdky nebo depozitář pro místní muzeum a archeology. Jenže ani pak není zaru-

čeno, že nový Lidl nevznikne. Podle tvrzení představitelů firmy Agile by ani vyhlášení papíren kulturní památkou nic nezměnilo a společnost podle nich rozhodně neuvažuje o opuštění svého záměru. Podobně jako v jiných případech tohoto druhu je asi nutno počítat s dlouhým obdobím tahanic a jednání s výsledkem naprosto nejistým. Inu, technické a průmyslové stavební památky to opravdu nemají lehké.

Obrazy z kanceláří

Se zajímavou iniciativou přišla mostecká knihovna, když uspořádala výstavu obrazů, které před rokem 1989 zdobily stěny kanceláří na různých místních úřadech a podnicích. Samozřejmě nepominutelnou část tvoří práce, které dnes vzbuzují spíše než co jiného úsměv. Jde o různé portréty komunistických předáků, průmyslových „zátíší“ nebo neumělé krajinky. Ne vždy a všude však panoval jen nevkus a kýčovitost. Narazit se dá i na díla, která rozhodně výtvarnou hodnotu mají. V této souvislosti stojí za zmínku, že některé i provinční instituce si pořizovaly poměrně slušné sbírky obrazů, které se využívaly i dlouho po roce 1948. Jako příklad mohou sloužit třeba některé venkovské záložny (později pobočky státní spořitelny), v nichž se tu a tam dal objevit opravdový klenot. Zlatým hřebem mostecké výstavy se však stal obraz místního rodáka Wenzela Hablika (1881-1934), který absolvoval pražskou Akademii výtvarných umění a později žil v severním Německu. Jeho expresionistická díla dnes na aukci dosahují slušných cen a jistě by se při dražbách úspěšně prodal i vystavený obraz znázorňující starý Most. Kuriozitou však je, že v předlistopadovém období bylo dílo při inventarizaci ohodnoceno na 0,- Kč. No, ona možná nabývací hodnota o nic větší nebyla. (MaFr)

Anticenu Ropák 2006 obdržel ministr průmyslu Říman

Ekologickou anticenu Ropák získal za rok 2006 ministr průmyslu a obchodu Martin Říman. Ekologové mu ji udělili za snahu o zvýšení emisních limitů, za podporu plánu rozšíření těžby hnědého uhlí v severních Čechách, či za souhlas s výstavbou dalších dvou bloků Jaderné elektrárny Temelín. Nelichotivé ocenění Zelená perla 2006 za nejhorší anti ekologický výrok získal primátor Teplic a senátor Jaroslav Kubera (ODS). Výsledky obou anket zveřejnil v Brně členové ekologické organizace Děti Země. Ropáka udělují za nejhorší počín proti přírodě a bylo na něj navrženo 20 kandidátů. Na Zelenou perlu bylo navrženo 70 lidí.

Cesta vzácného rukopisu z Prahy do Prahy

Předloni celá Česká republika obdivovala zlomek nádherně iluminovaného latinského překladu tzv. Dalimilovy kroniky z třicátých nebo čtyřicátých let čtrnáctého století, který na aukci v Paříži získala pražská Národní knihovna. Výstava vzácného díla se stala skutečnou kulturní událostí a zároveň naznačila, že by se v budoucnosti mohla do České republiky vrátit některá velmi zajímavá a cenná díla, která odtud byla vyvezena často před mnoha staletími. V březnu letošního roku pak oznámila pojišťovna Uniqa,

že získala do svého majetku vzácný rukopis zdobený kopiemi svatováclavského obrazového cyklu z kaple sv. Václava ze svatovítské katedrály na Pražském hradě, který je doprovázen latinským textem legendy o tomto českém národním světcí. Dílo zhotovil český malíř Matyáš Hutský z Křivokláta pravděpodobně na zakázku uměnímilovného habsburského císaře Rudolfa II. a vyniká mimořádnou kvalitou. Hutský přitom cyklus zobrazil dvakrát – druhé provedení je možné spatřit ve Vídni v Rakouské národní knihovně. Pražský exemplář se krátce po první světové válce ocitl v USA, kde řadu let patřil proslulému sběrateli Lehmannovi, ten jej však před nějakým časem nabídl k prodeji. Dílo není zcela kompletní, přesto si ho odborníci mimořádně cení. Získat ho do svých sbírek chtěla i pražská Národní knihovna, ale akci jako v případě Dalimilovy kroniky se jí již tentokrát nepodařilo zorganizovat, takže nakonec pro nákup nedisponovala dostatečnými prostředky. Přesto se nakonec rukopis dostal do Prahy, kde ovšem patří vlastně Rakušanům – pojišťovnu Uniqa v Praze, která hodlá dílo v blízké budoucnosti zpřístupnit veřejnosti, totiž plně ovládá její mateřská firma z Rakouska. Koneckonců Rudolf II. také nepatřil jenom Čechům, ale vládl celé velké říši, do níž spadalo i Rakousko.

(MaFr)

Rekonstrukce bitvy u Zborova

V červenci uplyne devadesát let od slavného vítězství československých legionářů u Zborova, v níž prorazili tři linie rakouskouherského vojska, přestože zaostávaly ve výstroji, výzbroji i týlovém zajištění. Po vzniku Československa se zborovská bitva změnila ve skutečnou legendu, v období vlády komunistů však naopak byla podobně jako další činy legionářů, kteří se později dostali do ozbrojeného konfliktu se sovětskými vojsky, vědomě opomíjena a zatlačována. V současnosti se sice již dívají odborníci na její průběh strážlivějšíma očima než publicisté první republiky, ale boj legionářů je vesměs oceňován jako významný prvek, který přispěl k vytvoření samostatného státu. I proto se v České republice připravují různé oslavy připomínající zborovské výročí. Jejich vrcholem se má stát rekonstrukce samotné bitvy. Ta se však nebude pochopitelně odehrávat v reálném prostředí (Zborov leží v Haliči, v současnosti jde o část Ukrajiny), ale na Kladensku mezi obcemi Kačice a Čelechovice. Před pěti lety se podobná akce konala v bývalém vojenském prostoru Milovice na Nymbursku, ale nyní vybraný terén údajně podstatně lépe odpovídá originálním podmínkám původního bojiště. Podobně jako u Zborova zde budou legionáři útočit do kopce. Navíc vlastník pozemků, Agrodružstvo Kačice, povolil vykopat na místě i zákopy, aby iluze byla co nejdokonalejší. Rekonstrukci, která se bude pořádat 6. července, tedy čtyři dny po datu výročí, organizuje muzeum T. G. Masaryka v Lánech společně s klubem vojenské historie Českoslovenští úderníci. Celkem se očekává účast asi tří set bojovníků z řad příznivců vojenské historie nejenom z České republiky, ale i z Ruska, což by mělo dále zvýšit autenticitu akce. Pro diváky kromě rekonstrukce samotné bitvy budou připravena i další lákadla spojená s vojenskou historií první světové války. Nad hlavami jim zakrouží dobové dvojplátníky, pořadatelé umožní i prohlídku zákopů, dobové techniky, polní kuchyně a polního lazaretu. Sice se to zde asi

nebude hemžit blyskavými uniformami plnými medailí a na své si nepřijdou ani milovníci leopardích kožešin císařské gardy, ale možná akce nabídne o to pravdivější nahlédnutí do reality špinavé a kruté první světové války. I když těžko navodit pocit opravdové války, když víte, že vše je jen hra a nic se nemůže stát. Navíc hned po bitvě můžete vyrazit třeba do hospody a vyspíte se v čisté a pohodlné posteli. Ale dospělý člověk by měl přes všechnu snahu o autenticitu dokázat rozlišovat mezi skutečností a jakoukoliv rekonstrukcí. Zkrátka – pokud se rozhodnete udělat si výlet na Kladensko za rekonstrukcí, přestože v Rakousku na rozdíl od České republiky není svátek, určitě získáte mnoho nových a zajímavých informací. Na druhou stranu si však stále musíte uvědomovat, že realita byla ještě tisíckrát horší a opravdu věrohodně by jí mohl napodobovat snad jen naprostý sadista, případně masochista. (MaFr)

Slováci se s Poláky přou o oštěpek

Již několikrát jsme v našem časopise zmiňovali ostré spory, které se rozhořely kolem snah registrovat různé zemědělské výrobky v rámci Evropské unie. Leckdy se totiž mohou srazit zájmy dvou obvykle sousedních států, které si na příslušný produkt dělají nárok. Pak vypukne velká tahanice, při níž se obě strany za podpory historiků snaží dokázat, že právě u nich se příslušný předmět sporu vyskytuje dřív. Zároveň také tvrdí, že u druhé strany se jedná jen o jakousi nápodobu bez hlubší tradice. Jako nejnovější příklad může sloužit spor Slovenska a Polska o sýr oštěpek. Polsko usiluje, aby získalo ochranu pro sýr „oscypok“ jako pro specialitu jihopolského regionu Podhale, který se nachází severně od Tater. Slováci však nyní namítají, že ovčí sýr pod názvem „oštiepok“ se produkuje i u nich, v okolí Tater, a tvrdí, že první doklady o této skutečnosti pocházejí již z roku 1416. Představitelé Slovenska zastávají názor, že oštěpek je obecným označením jistého druhu sýra, a proto sami podali žádost o „chráněné označení původu“, tedy o registraci značky blíže určující zeměpisnou oblast, kde vzniká. V daném případě by se jednalo o termín „Slovenský oštiepok“. Právě tato slabší varianta velmi často představuje umírněné obejití sporu o prioritu. Polsko a Slovensko tak vyřešily i potenciálně velmi explozivní spor o ochranu sýru brynza. Ani ochrana spojující specialitu s konkrétní lokalitou však někdy řešení problému úplně spory mezi státy nevyřeší. Jako příklad lze v této souvislosti zmínit Karlovarské oplatky. Asi nikdo nemůže popřít, že Karlovy Vary leží v České republice. Jenže potomci tzv. sudetských Němců namítají, že při svém vyhnání a vysídlení po druhé světové válce si jejich předci vzali i originální recepty na oplatky, které se tak začaly podle nich vyrábět podle původních receptur i mimo území České republiky. V takovém případě však obvykle příslušný stát namítá, že k přípravě speciality jsou třeba některé specifické místní suroviny, které jinde nelze opatřit. Ve všech podobných sporech nejde o nalezení nějaké historické a technologické „pravdy“, ale spíše o pouhé přetlačování za pomoci nejrůznějších argumentů. Historici stravování dobře vědí, že odhalit prioritu je v řadě případů fakticky nemožné, zejména jedná-li se o regiony s čilou kulturní výměnou. Zrovna tak hledání „původních receptur“ v mnoha případech připomíná spíše slovní ekvilibristiku. Jenže

marketingoví odborníci dobře vědí, jak velké zisky mohou chráněné značky přinést, a tak lze očekávat, že počet a intenzita sporů o jejich registraci v rámci Evropské unie se rozhodně nebudou zmenšovat, spíše naopak. Jde zkrátka o velké peníze. (MaFr)

Češi s chutí třídí odpad

Není tak vzdálená doba, kdy návštěvníka z Rakouska v České republice kromě jiných věcí zarazil také fakt, že Češi velmi málo třídí svůj odpad. To se však během několika málo let pronikavě změnilo. Masivní propagační kampaně a různá cenová zvýhodnění vedla k tomu, že Česká republika patří mezi státy, které vykazují relativně nejmenší podíl nerecyklovaného odpadu. Na špici se drží především v oblasti recyklace plastových obalů, kde se o první příčku v Evropské unii dělí s Německem. Z toho hlediska působil poněkud pochybně návrh českého ministra životního prostředí Martin Bursíka ze strany Zelených, aby právě ČR začala experimentovat s vybíráním záloh na plastové obaly v obchodech. Řada komentátorů upozorňuje, že pozitivní efekt by v tomto případě asi nevyvážil nepříjemný pocit spotřebitelů. Navíc poukazují na omezené prostorové možnosti mnoha prodejen. Loni dosáhl počet kilogramů vyříděného odpadu na obyvatele a rok v ČR čísla 43,6, což znamená meziroční růst o nezanedbatelných 7,4 kilogramu. Nejčastěji se třídí již tradičně papír, následuje sklo, plasty a kovy. Od roku 2003 dostala řada českých domácností také šanci zvláště tříditi i nápojové kartony. V současné době může podle průzkumu společnosti EKO-KOM do speciálních kontejnerů vynášet svůj odpad plných 97 % populace, tuto šanci pak údajně využívají více než tři čtvrtiny dotázaných. Rozhodnutí v tomto ohledu obvykle pocházejí podle průzkumu EKO-KOM od žen, výkonnou složku však obvykle představují muži a v některých případech i děti. Děti také v mnoha případech sami iniciují ekologičtější chování rodičů. Hodně se teď v České republice hovoří i o dosud málo řešené části celé problematiky – bioodpadu. Ten se zatím v České republice prakticky netřídí, což někteří odborníci považují za závažnou chybu. Pochopitelně se problém bioodpadu dotýká především měst, protože na vesnici obvykle existuje řada způsobů jeho využití v domácím hospodářství. Pokud se v České republice podaří i tento problém podaří rozluštit tak, jako se povedlo u plastových odpadů, nelze vyloučit, že se v budoucnu může stát Česká republika v oblasti recyklace odpadů inspirací i pro Rakousko a oplátit tak řadu podnětů, které získala v jiných oblastech souvisejících s ochranou životního prostředí. (MaFr)

Stále více Čechů se přátelí s počítačem

O Čechách se často říkalo, že mají rádi technické novinky a snadno je přijímají. Jako důkaz může sloužit nejnovější průzkum, který na základě grantu ministerstva práce a sociálních věcí provedla agentura ASOV. Podle něj už s počítačem alespoň na základní úrovni už umí zacházet na 70 % české populace. Stále sice platí, že se stoupajícím věkem počet lidí schopných ovládat počítač poměrně rychle klesá, ale dávno už neplatí, že ve většině rodin se k tomuto přístroji umí postavit pouze děti – i ve střední generaci ve věku 30-45 už počítač umí ovládat plných 79 % dotáza-

ných. Zejména při využívání zábavních programů ovšem mládež stále výrazně dominuje a vede jednoznačně i třeba ve využívání textových editorů. Je však si třeba uvědomit, že ještě před dvaceti pěti lety představoval i poměrně jednoduchý osobní počítač jen velmi drahou kuriozitu. Lze proto očekávat, že generační rozdíly se budou zmenšovat, i když samozřejmě děti a mládež mají na využívání počítače ve srovnání s mnohými dospělými podstatně více času. Ještě rychleji než počítačová gramotnost roste procento lidí využívajících v ČR internet, které se od počátku nového tisíciletí zvedlo o celé desítky. Jestliže v roce 2001 posílalo maily 44 % lidí ve věkové skupině 15-30 let, v současnosti se jedná již o 83 %. Výrazně se na tom podepsal především výrazně zlepšený přístup k internetu, který už má zavedena řada domácností. Obecně lze říci, že zejména u mladších věkových skupin není závažný rozdíl mezi poměry v České republice a státy jako je Rakousko nebo Německo. V některých ohledech dokonce mladí lidé z ČR své vrstevníky z ostatních států překonávají. U starší generace je samozřejmě ještě hodně co zlepšovat. Velkou roli by zde mohly sehrát různé podpory kurzů pro seniory, je ovšem otázka, zda stále prázdná státní pokladna a podobně nenaplněné kasy samospráv najdou na tento účel dostatek finančních prostředků. U českých dětí naopak nastupují svým způsobem opačné problémy – psychologové varují před podobnými problémy, s jakými se potýkají děti v západní Evropě. Počítače je vedou k pasivitě, často zaostává slovní zásoba i tělesná vyspělost. Děti často na internetu experimentují se svojí identitou a ve virtuální světě snadno ztrácejí představu o reálném životě. Ovšem to vše by se zrovna tak snadno dalo napsat i o dětech rakouských, německých nebo třeba i amerických. (MaFr)

Senioři nepatří do starého železa

Často se říká, že skutečným postrachem školství jsou učitelští důchodci, kteří už nejsou s to jít s duchem času, nedokážou žáky zaujmout a neumí si u nich ani vybudovat potřebnou autoritu. Jde prý v mnoha případech doslova o tragikomické figurky. To však rozhodně nemusí platit o všech starších vyučujících. Jasně to dokazuje vítěz ročníku 2006-2007 soutěže o nejoblíbenějšího učitele České republiky, do níž nominují finalisty samotní žáci. Titul Zlatého Amose totiž přebíral jednaosmdesátiletý Ivan Sedlák, učitel chemie z Masarykovy střední školy chemické v Praze, který vzdělával již řadu generací. Ve školství pracuje od roku 1957, před tím působil kvůli kádrovým čistkám jako dělník v betonárně. I když v současnosti už učí jenom osm hodin týdně, mezi žáky je velice populární především díky svému smyslu pro humor a perfektnímu zvládnutí svého oboru. Stále přitom zdůrazňuje co nejužší propojení teorie s praxí, což je přístup, který bohužel dodnes není vlastní ani mnohým učitelům o celá desetiletí mladším. Přitom není u prof. Sedláka zcela výjimečné, když se žák dozví, že jeho učitel před mnoha lety zasvěcoval do tajů chemie nejenom tatínka či maminku, ale třeba i dědečka či babičku. Vítězství Ivana Sedláka jasně ukazuje, že ani učitelé v důchodovém věku nepatří do starého železa a školy by se jich neměly bezhlavě zbavovat. Bohužel leckdy to vypadá tak, že školy svoji progresivnost a modernost dokazují tím, že považují lidi nad pětáctilet za zcela vyřízené. Zároveň triumf Ivana Sedláka může sloužit jako doklad faktu,

že ani po padesáti letech strávených ve škole se z člověka nemusí stát zcela zatrpklá a zapšklá osoba, psychicky balancující na okraji šílenství. Přitom některým jeho kolegům a kolegyním se to podaří již za pár let. Bohužel agentury neověřily, jak velký podíl na úspěchu mají samotní žáci. V novinách se však často můžeme dočíst i o školách, kde by si respekt dokázal vydobýt asi jen profesionální boxer a zázračný střelec v jedné osobě. Doufejme, že Ivan Sedlák ještě dlouho nepotká takovou třídu, která by ho doslova a do písmene dovedla do hrobu. (MaFr)

Pamětní deska pro Pavla Tigrida

Před nedávnem byla v pařížském domě odhalena pamětní deska Pavla Tigrida. Tento akt se uskutečnil v místech, kde byla v letech 1981-1991 redakce časopisu *Svědectví*, tisku předlistopadové československé opozice, jehož vydavatelem byl právě Pavel Tigrid. Ceremonie se zúčastnili mimo jiné Václav Havel, místopředseda české vlády Alexandr Vondra a pařížský starosta Bertrand Delanoë. Pavel Tigrid zemřel v roce 2003 ve věku nedožitých 86 let. (mk)

Vyšla publikace o slavných osobnostech

Ve vile Portheimka v Praze 5 představily Nakladatelství Perseus společně s Městskou částí Praha 5 novinářům zajímavou, faktograficky bohatou knihu, která obsahuje velké množství archivních fotografií a obrázků oblasti Prahy 5 i soudobých záběrů, které dokumentují působení významných osobností, jež spojily svůj život s touto částí Prahy. Společné místo pobytu tak spojilo dohromady v představené publikaci například malíře Mikoláše Alše, vědce Alberta Einsteina, hudebního skladatele W. A. Mozarta, literárního kritika F. X. Šaldy s básníkem Jiřím Wolkerem, zakladatelem českého skautingu Antonínem Svojsíkem, prezidentem T. G. Masarykem a také například továrníkem Ringhofferem. (mk)

Karlovarský festival v New Yorku

Od 4. do 7. května měli návštěvníci Muzea moderního umění v New Yorku možnost vidět přehlídku čtyř filmů z programu Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. Přehlídka měla název *Objevy MFF Karlovy Vary: čtyřikrát East of the West* a byly do ní zařazeny filmy *Můj Nikiťor* polského režiséra Krzysztofa Krauzeho, *Serebrennikovův snímek Ragin*, film *Opice v zimě* od bulharské režisérky Mileny Andonovové a dokument *Jiné světy* slovenského filmaře Marka Škopa. Všechny tyto čtyři snímky byly v posledních dvou letech oceněny v Karlových Varech a následně byly s úspěchem uvedeny i na dalších festivalech. (mk)

Legendární Kinoautomat opět ožije

Přesně čtyřicet let poté, co se stal hitem světové výstavy EXPO '67 v Montrealu, ožije legendární Kinoautomat Radúze Činčery v pražském kině Světozor. Činčeryův pořad je v dnešní době uznáván jako první interaktivní filmové představení na světě, do jehož děje zasahovali diváci a určovali, jak bude dál pokračovat. V kině Světozor bude mít od 29. května dvacet jedna repríz. Sál kina bude vybaven

přenositelným hlasovacím zařízením. Zatím nebylo určeno, kdo bude pořad moderovat. V Kanadě to byl Miroslav Horníček. Příběh Kinoautomatu vznikl ve spolupráci Radúze Činčery s Pavlem Juráčkem, Jánem Roháčem a Vladimírem Svitáčkem. Jeho hrdinou byl Miroslav Horníček jako pan Novák. U jeho bytu zvoní sousedka pouze v osušce s tím, že si zabouchla dveře od bytu a prosí ho, aby ji pustil k sobě domů. On řeší dilema, jestli jí má vyhovět, anebo ne, neboť se každou chvíli má vrátit domů jeho žena, která má ještě navíc narozeniny. V této chvíli zasahuje do děje diváci a rozhodují o dalším ději. I přes úspěch výstavy Expo byl tehdejší československým vedením státní kinematografie Kinoautomat označen za ideologicky závadný a uzavřen do trezoru. V polovině devadesátých let ho vzkřísila Česká televize a byl uveden na Techfilmu i Febiofestu. (mk)

Kardinál Vlk slavil výročí sv. Vojtěcha

Kardinál Miloslav Vlk oslavil katolického světce a druhého pražského biskupa sv. Vojtěcha Slavníkovce. Letos se připomíná 1010. výročí jeho smrti. Pražský arcibiskup sloužil mši v katedrále sv. Víta na Hradě. Podle pražského arcibiskupství byla také slavena bohoslužba v katedrálách všech katolických diecézí České republiky. Kardinál být také přítomen na česko-polské bohoslužbě v polském městě Hnězdně. Tam se podle tradice 23. dubna uzavřel Vojtěchův život mučednickou smrtí a zde byl také pochován. Vojtěch Slavníkovec byl kanonizován v roce 999, dva roky poté, co na misijní cestě do východního Pruska přišel mezi pohany o život. V Praze i ve Hnězdně se také uchovávají údajně Vojtěchovy ostatky. Podle antropologů je však pravá lebka uschována v Praze. Přivezl ji jako vzácný ostatek český kníže Břetislav I. v 11. století z válečné výpravy do Polska. Vojtěch se stal českým zemským patronem.

Walking on the Vltava

Zavítáte-li do Prahy v období od 26. dubna do 24. června, nenechte si ujít procházku od Karlova mostu směrem k Muzeu Kampa. Budete-li pozorovat řeku, naskytne se vám opravdu nevšední pohled. Uprostřed Vltavy, na jezu u Sovových mlýnů, spatříte velmi originální artefakt. Světelnou instalaci dvou více než dva metry vysokých postav – ženy a muže – kráčejících proti proudu řeky.

Vznik těchto děl, nazývajících se *Suzanne walking* a *Bruce walking*, je velmi zajímavý. Jejich autor své modely požádal, aby chodily v různých oblecích různou rychlostí na přístroji simulujícím chůzi. Výsledný obraz nahrál do počítače, kde lze provádět úpravy a ukládat jednotlivé části jako samostatné snímky. Každý snímek překreslil. Snímky položil na sebe a vyhladil. Pomocí svého přítele provedl animaci snímků, po dalším vyhlazení byl film převeden do formátu, který lze přehrávat na LED panelech. První snímek spojil s posledním a tím vytvořil smyčku umožňující nepřetržitou chůzi postavy. Podařilo se mu poskytnout

divákovi v Praze jedinečný zážitek – pozorovat procházející se Suzanne a Bruce na LED obrazovce nad hladinou Vltavy.

Autorem nezvyklého artefaktu je anglický umělec Julian Opie. Jeho další tvorbu můžete ve zmíněném období spatřit právě v Muzeu Kampa. Praha se díky této výstavě otevírá novému, zcela současnému umění, které nezůstává pouze skryto v galeriích, ale odvážně se objevuje i v ulicích měst, provokuje náhodného diváka, aby věnoval pozornost.

Julian Opie se narodil roku 1958, žije a pracuje v Londýně. Dnes je jeho tvorba známa i za hranicemi a je zastoupena v nejvýznamnějších sbírkách a muzeích po celém světě. V minulých letech vystavoval v mnoha nejrušnějších galeriích. Opie tvoří pomocí nových forem, materiálů a médií. Využívá počítačové animace, zvuku či LED obrazovek. Spektrum vlivů, z něhož čerpá, je nezvykle široké – billboardová grafika, portréty, sochy, komiksy... Stejně široké je i jeho uměleckého vyjádření prostřednictvím rozmanitých médií a technologií. Fotografie či krátké filmy převádí do figurativních reprodukcí tvořených počítačovou animací. Ve své tvorbě vše redukuje až na samu podstatu, což je výrazně patrné zejména u postav a portrétů. Jak je možno zjednodušit rysy obličejů, aby neztratili svoji osobitost? Jeho tvorba je cestou vycházející z předchozích zkušeností a hledající nové metody. Podle jeho vlastních slov je umění především o tvorbě pocitu štěstí.

Pražská výstava v Muzeu Kampa představuje 13 děl, z nichž některá vznikala přímo pro ni. Je to například trilogie *Kirika*, znázorňující portrét ženy ze tří stran (na vinylu, akrylu, potaženém hliníku, využívající efekt prosvícení zářivkovým světlem), či ležící akt ženy, prezentující nový způsob Opieho práce (užití vypalovaného emailového nátěru, skla, antikorozi oceli). Nová je též nepřetržitá animace na LCD obrazovce *Japonská krajina*, která je součástí celého cyklu děl z cesty po Japonsku. *Krajina s mořem* z roku 2005 společně s *Japonskou krajinou* jsou velmi působivými, uklidňujícími animacemi. V roce 2007 Opie vytvořil rovněž dvojici portrétů tanečnice ve vinylu na dřevěném rámu i její třetí podobu přehrávanou na LED obrazovce.

Když Julian Opie připravoval pražskou výstavu, velmi se zajímal, jak je muzeum situováno, neboť chtěl v Praze představit příběh, nikoli izolované exponáty. Jak sám řekl, nikdy netvoří tak, že by pracoval na dílech, ukládal je a jednou za určité období uspořádal výstavu. Naopak. Pracuje na projektech v souladu s prostředím, které ho inspiruje. V jeho díle je velmi důležitý pohyb. Citujme jeho vlastní slova: „Realita znamená pohyb, je-li obraz bez pohybu, jde o narušení reality.“ Moderní umění někdy sklouzává k samoučelné exhibici autorů. Julian Opie nikoli. Upoutá naši pozornost pomocí těch nejsoučasnějších prostředků a technologií. Na jeho *Suzanne* a *Bruce* procházejících se po Vltavě se nejspíše půjdete podívat znovu, nejlépe v noci. *Japonskou krajinu* či *Krajinu s mořem* byste si mohli pověsit ve svém bytě. (-hSt-)

KVĚTEN – ČERVEN

Máj nám na svém začátku přináší „floriánská chladna“, která bývají vystřídána takzvaným „stanislavským jarem“. Ale to už je tu období ledových mužů, které záhy vystřídají žofínské deště. Období ledováků se obvykle protáhne ještě přes

svátek svaté Žofie k svátku svatého Jana Nepomuckého. Po žofínských deštích následuje sušší fortunátské období, které trvá až do konce května, ale bývá narušeno ještě vpády studeného vzduchu v období takzvaných malých ledových mužů, kolem 20. až 27. května. Období zmrzlíků, ledových mužů, železných mužů, někdy také takzvaných mokrých mužů obvykle přesahuje i přes svátek sv. Žofie k svátku sv. Jana Nepomuckého (16. května). Od jeho svátku začínají teploty stoupat směrem k létu.

I když nemá červen ztřeštěné počasí jako duben, trpí spoustou protikladů. Dokonce se někdy s troškou chladu umí mračit jako listopad. To, když na něj přijde počasí evropského polomonzunu, jemuž kdosi přisoudil jméno „medardovského počasí“. Ale kraluje tu také svatý Antoníček – patron lásky. Lásky se začínají a také končí. Přinášejí i plody. Ty jarní a májové lásky končí rudnoucími jahodami a na stromě uzobnul pan kos první červenající se třešni. Na tu si dělal nárok od časného jara, kdy tu ve fraku vyzpěvoval lásku své nastávající. Malí opeřenci udělali první skok z hnízda na nejbližší větévku. Rodiče to uvítali s radostí, ale také s velkou starostlivou láskou o jejich křehké životy a příští osud. Červen nám nezapře žádný květ. Zavoní růžemi, pole rozvlí osením, modráčím a vlčím mákem. Zamává na nás kopretinami a kohoutky, zazvoní na poplach před bouřkou modrými zvonky. Už tu vysušuje větřík první dešťové kapky z okvětí slziček Panny Marie. Voňavá zem dešťové kapky dychtivě pila, ale v očích pářily. Byly kyselé a čpěla z nich síra. Za to může člověk! Ovšem zda tomu tak bude v letošním netypickém roce, se nechme překvapit.

Svatý Jana Křtítel byl syn sv. Alžběty, tedy nejen křtítel, ale i bratranec Pána Ježíše, charismatický prorok Kristovy slávy, strhující kazatel a posléze mučedník. V naší tradici je spojován se symbolikou očisty světa, harmonující s čistotou přírody na prahu léta. V lidových zvycích je chápán jako patron tohoto času, spojující tajemství sil přírody a lidských tužeb. Všechny magické praktiky tohoto dne a noci se zaštiťují Janovým jménem: svatojánské ohně, kvítí, noc ad.

Svatojánská noc, tj. noc na 24. června, je těsně za slunovratem a je to z hlediska jarních obyčejů jedna z nejvýznamnějších nocí: „Kdes chodila dnešní noci? / Sbírat bejlí na nemoci. / Kdopak s tebou chodil, / kdo tě lesem vodil? / Nejmilejší přítel, / sám svatý Jan Křtítel“ (lidová píseň z Pošumaví).

Svatodušní svátky nemají pevné datum, ale odehrávají se dle každoročního výpočtu křesťanského kalendáře v rozmezí konce května a průběhu června, a to jako Svatodušní neděle a v Rakousku i Svatodušní pondělí. (mk)

Pranostiky

Když máj vláhy nedá, červen se předá.

Suchý květen – mokrý červen.

Roj, který se v máji rojí, za plný vůz sena stojí

– v červnu rojení nestojí za zvonění.

Svatý Jan z Nepomuku, natahuje k létu ruku.

Nepomucký svatý Jan bývá ještě zmrzlý pán.

Kdo o svatém Janě len zasívá, stébla zděli lokte mívá.

Když je červen deštivý, poleháva obilí.

Pláče-li červen a neoschne žitko, v zajících, ko-roptvích budem mít řídko.

Červen mokrý a studený – bývají žně vždy zka-ženy.

Červen stálý – prosinec dokonaly.

Jaké počasí o svatém Medardu, takové je o žních.

Svatý Vít přináší sebou deště.

Od svatého Jana Křtitele běží slunce již k zimě.

Rozhovor s Janem Schwarzenbergem

LN: V Čechách jste byl poprvé začátkem osmdesátých let a prý jste si tu návštěvu vyloženě vyprosil. Tehdy vám bylo tak kolem deseti let, návštěva „zakázané“ sousední země musela být pro vás docela šok. Co si z té doby pamatujete?

Do tehdejšího Československa jsme se s otcem a jeho nejmladší sestrou dostali v roce 1978. Potkali jsme se tu hlavně s příbuznými a bývalými spolupracovníky mého dědečka. Byl jsem samozřejmě zvědavý, jak to tady vypadá, ale přišlo mi, že mnohem zvědavější byli oni na nás. Otec se s nimi viděl naposledy v šedesátém osmém a ta setkání se často neobešla bez slz. Na obou stranách. Měl jsem docela o Československu přehled. Naše rodina byla česká, nikdy jsme nebyli Rakušané. Už jen proto, že 95 procent majetku zůstalo v Česku. A dědeček nám spoustu věcí vyprávěl o Masarykovi, Háchovi nebo Benešovi. A samozřejmě i normální věci, o tom, jak tehdy

žili, nebo jak chodil na lov, který miloval. Ale šlo jen o takové historky z historie, protože nikdo nepočítal s tím, že se sem někdy vrátíme.

LN: V rodině nebyla v té době už žádná zahořkost, že jste přišli o majetek?

Doma to brali tak, že jsme měli velké štěstí, když jsme se dostali za hranice. Můj milý dědeček vždycky říkal: „Víš, my jsme vylétli ze země, ale náš ministr zahraničních věcí z okna.“

LN: Teď jste zase zpátky a váš otec se stal ministrem zahraničí. Sice obrazně řečeno nejprve také málem vyletěl, byť ne oknem, ale teď už si na něj zvykli i kritici a objevila se i skupina lidí, která by ho ráda viděla prezidentem. Co na to říkáte?

O tom nic nevím a ani se mi to nezdá moc reálné.

LN: Zatím se nedá odhadnout, jakou má podporu, internetové stránky Schwarzenberg na

Jan Schwarzenberg

hrad (www.schwarzenbergnahrad.cz) nejsou ještě úplné. Hlasoval byste pro něj?

Nikdy mi neříkal, že by o to měl zájem. Ani o kandidaturu. A myslím si, že, ač bych mu to přál, taková kandidatura by neprošla. Kdo by ho volil? Zřejmě by ho podpořila strana zelených a další malé strany, ale komunisté, ČSSD ne-

bo ODS? O tom pochybuji. Ti budou stát hlavně za svými kandidáty.

LN: *Koho byste volil Vy?*

Je to jen o tom, jestli volit pravici, nebo levici. Já bych volil pravici, tedy momentálně Klause. Má svoje chyby, ale také velkou šanci to pravici vyhrát.

LN: *Na to, že se o vás mluví jako o obchodníkovi, který se málo zajímá o politiku, Vás to evidentně dost zajímá.*

Zajímá. Ale já o politice jenom mluvím, jinak dělám obchod a politiku dělá můj otec.

LN: *Mluvíte česky a určitě se domluvíte. Ale musím říct, že na to, že se češtinu učíte už deset let, to není žádný velký zázrak.*

Bohužel, moje čeština je dodnes lámaná. Za to může můj nedostatečný jazykový talent. A to jsem měl spoustu učitelů. Nejvíc myslím pomohlo, když jsem jeden rok bydlel v pokoji pro hosty u hajného Blažka – nyní starosty Zvíkova. Blažkovi totiž umějí jenom česky.

LN: *Kdy to bylo?*

Zhruba před těmi deseti lety.

LN: *Rok na vesnici, ve třiceti, to si neumím moc představit. Zvlášť u muže, ekonomu, s kariérou před sebou.*

Kvůli jazyku to bylo nutné. A já jsem si nestěžoval, měl jsem se fantasticky. Chodil jsem na lov, na procházky do lesa a o víkendech jsem samozřejmě neseděl doma, ale jezdil do Prahy za zábavou. Rozhodně jsem nežil jako mnich.

LN: *Netajíte se tím, že se rád bavíte i dnes a sám sebe označujete za veselého starého mládence. Spousta lidí si asi myslí – to se mu to baví, když patří k jedné z nejbohatších rodin v Evropě.*

To je chybná úvaha. Bohatí jsou bohatí hlavně proto, že neutrácejí. Navíc, jako svobodný mládenec toho moc nepotřebuju (směje se). A co se týče našeho rodinného majetku, my se nepotopíme v penězích. Máme lesy, budovy a ty nás spíš peníze stojí.

LN: *Váš tatínek je známý tím, že by mu utrhlo srdce, kdyby měl něco nemovitého prodat – i když zrovna nejsou prostředky na opravu. Vy jste obchodník, prodáte?*

Taky nerad prodávám, raději pronajímám, to se vyplatí víc.

LN: *Nedaleko veřejnosti přístupného zámku Orlík stojí zámeček Varvažov, který je, až na nově zbudovanou střechu, v havarijním stavu. I tady raději budete optimisticky počítat s tím, že to nespadne?*

Protože nespadne. Varvažov patří k nejhezčím budovám, které v Česku máme. Budeme ho renovovat hned, jak to půjde.

LN: *A proč tam nebydlíte?*

Řekněte mi, na co by svobodný muž potřeboval celý zámeček? Pro jednoho člověka je to moc prostoru a večírky jsou zajímavější v Praze. A taky levnější.

LN: *Kde tedy bydlíte, když jste v Česku? Kde jste vůbec doma?*

Schwarzenberg je doma tam, kde je jeho majetek. A já jsem tu tak často, jak je potřeba, často každý týden a pak bydlím v Tyrolském domě u Orlíka.

LN: *V únoru skončil proces předávání správy majetku od Vašeho otce Karla Schwarzenberga, a Vás přitom není nikde vůbec vidět. Myslí tím například na oficiálních společenských akcích. Jak to?*

Oficiální společenské akce mě příliš nezajímají. Pracuju kolem dvanácti hodin denně, tak se raději projdu se psem a nebo se bavím po svém.

LN: *Co všechno ta správa rodinného majetku obnáší?*

Jde o běžnou činnost jednatele. A není to tak, že bych se tomu začal věnovat jen tak, z ničeho nic. Už šest let jsem jednatelem schwarzenberské rodinné nadace v Rakousku, tedy ve větším podniku než tady.

LN: *Stejně, můžete být konkrétnější? Funguje to tak, že si vymyslíte hudební festival na Mura, mezitím řešíte novou střechu na jedné z nemovitostí v Česku nebo vichřicí poničené lesy? Hudební festival má na starosti maminka. A moje práce je úplně obyčejná – řeším investice, daně, další administrativu, obchody a samozřejmě i tu střechu. Máme tady vynikající správcu, ale stejně mám kontrolu nad každým výdajem, který přesahuje 10 000 Kč.*

LN: *Dlouhou dobu měl na starosti správu majetku váš otec, budete dělat něco jinak?*

My oba pokračujeme v dlouholeté tradici. To, že nové generace mají nové nápady, k tomu patří. Vycházíme však ze stejných zásad a základních úvah.

LN: *Jaké nové nápady, jaké stejné zásady? Nové příležitosti v byznysu například. Žádné převratné novinky, ty bývají příliš nákladné. A zásady? Například absolutní korektnost.*

LN: *Místní stále ještě vzpomínají na to, jak byli za první republiky Schwarzenbergové patrony vesnice a podíleli se na obecní výstavbě a projektech. Jak je to teď?*

Teď je jiná doba. Obec je na tom lépe než kdysi a my už zase nemáme tolik peněz.

LN: *Váš otec je velmi slavný a úspěšný. Napadne Vás někdy, jestli se Vám podaří ho vůbec překonat?*

Můj otec a já máme odlišné zájmy, a proto mezi námi nevzniká soutěžení.

LN: *Nepředstavoval jste si svou kariéru jinak? Neměl jste někdy chuť všem těm statkům utéct a žít si život po svém?*

Ani ne, patřím ke snad již vymírajícímu druhu lidí, kteří nacházejí seberealizaci v plnění povinností.

LN: *Co Vaši dva sourozenci, přidají se radou nebo pomocnou rukou?*

Sestra je matkou čtyř dětí (Anna Karolina, manželka slavného scénáristy Petera Morgana, pozn. red.) a můj nevlastní bratr je veselý student. Ani jeden z nich nemá chuť trávit své dny v kanceláři.

LN: *Johannes Kinský, potomek další šlechtické rodiny s kořeny v Čechách, říká, že kdyby nebylo Kinských, tak není komu co každých sto let konfiskovat. Dokážete si představit, že by došlo k nějakému dalšímu vyvlastňování?*

Můj dědeček by si v roce 1930 ani nepomyslel, že bude muset opustit zemi jako uprchlík zcela bez prostředků. Můj strýc Adolf, veliký vlastenec, také ne. Ani to, že „k jeho cti“ bude vydán zvláštní zákon o vyvlastnění. V budoucnu je možné všechno. Musíme pracovat a starat se o to, aby se takové nešťastné události již neopakovaly.

LN: *Jak se vám chodí po světě se jménem Johann Nepomucenus Andreas Heinrich Joseph Karl Ferdinand Johannes Evangelist die Heiligen Drei Könige Achaz Michael Maria Erbr zu Schwarzenberg?*

Toto jsou prastaré rodinné tradice. Nic víc. Lidé mi ale normálně říkají Johann nebo Jan.

(LN, Darina Křivánková)

PRWE Transgas se v ČR daří

Česká dceřiná firma mamutí německé společnosti RWE Transgas vykázala za loňský rok zisk ve výši 8,2 miliardy Kč (asi 293 milionů €), což znamená ve srovnání s rokem 2005 nárůst o plných 56 % a rekordní výsledek společnosti. Tržby přitom narostly poněkud méně – o 22 %. Zisk podle představitelů RWE Transgas ovlivnila činnost českého Energetického regulačního úřadu, který údajně v posledním čtvrtletí roku 2005 stanovil neúměrně nízké ceny plynu, což pak kompenzoval v následujícím období. Samotný odbyt plynu, i kvůli jeho zvýšené ceně v České republice, loni poklesl a 16 % RWE Transgas z ČR vyvezl do Německa, Nizozemí a také do Rakouska. Jak se bude hospodaření RWE Transgas v České republice vyvíjet v letošním roce, není zcela jasné. V dubnu se totiž český trh s plynem plně otevřel konkurenci a zákazníci tak nově budou mít šanci přejít ke konkurenci. Zatím k tomuto kroku sáhlo 16 velkých firem, které představují zhruba 2,5 % českého trhu. Jejich novým dodavatelem plynu se stala buď česká dceřiná společnost ruského giganta Gazprom neseoucí název Vemex, nebo Moravské naftové doly ze skupiny proslulého českého podnikatele Karla Komárka, které sami plyn těží. Odbyt plynu by však mohla podpořit politika vládní strany Zelených, především jejich podpora ekologické daňové reformy. Ta může zájem mnoha klientů od hnědého uhlí přivést zase k plynu, který se jeví jako relativně čistším a méně přírodu zatěžujícím zdrojem.

(MaFr)

Korado se dostalo z krize

Titul nejobdivovanější firmy v Pardubickém kraji získala letos společnost Korado z České Třebové, která je největším českým výrobcem radiátorů. Přitom ještě v prvních letech 21. století stejná firma jen s obtížemi zápolila o holé přežití. Záchranu přinesl až prodej společnosti finančním investorům sdruženým ve firmě Czech Radiators. Ta pak od státu odkoupila za necelou miliardu i původně dvouapůlmiliardovou pohledávku Korada a společnost definitivně ovládla. Producent radiátorů však i nadále musel bojovat se splácením vysokých úvěrů, když ji zatěžovala především stavba nového závodu. Nicméně firmě se nakonec podařilo nelehkou situaci zvládnout a poslední čtyři roky se nesou ve znamení celkového vzestupu a expanze Korada, jejíž dceřiné společnosti sídlí v Německu, v Polsku, Litvě, Velké Británii, ale také v Rakousku. Většina produkce firmy Korado, která loni překročila hranici 2 milionů kusů, v současnosti putuje na export. Nejvíce českých radiátorů proudí na Ukrajinu, produkty Korada však našly odbyt i v Rusku, Rumunsku, Polsku, Německu a na Slovensku. Nelze přitom vyloučit, že v budoucnu se firma pokusí i o expanzi na rakouský trh a do dalších zemí staré patnáctky Evropské unie.

(MaFr)

Čeští zemědělci demonstrují proti rakouskému vepřovému

V Rakousku se často projevuje panický strach před českou konkurencí v podobě levnějšího zboží nebo služeb, která vede někdy až ke skutečně hodně vyostřeným projevům. Ale všeho do času – karta se začíná obracet a již dnes zaží-

váme první projevy podobné nevole z opačné strany. České zemědělce, jak jsme vás již v minulém čísle informovali, nedávno velice rozhořčilo rozhodnutí řetězce Interspar odebírat do svých českých supermarketů část masa z Rakouska. Vedení řetězce přitom argumentuje, že čeští dodavatelé nebyli schopni splnit jeho požadavky, což ovšem čeští dodavatelé rezolutně odmítají a hovoří o dumpingu a o účelovém protěžování zahraniční produkce. Kritická situace podle nich panuje hlavně v oblasti chovu prasat, která je dodávkami z ciziny postižena nejhůře. Již dnes jsou podle organizátorů protestu, tedy především Agrární komory, čeští producenti nuceni prodávat své zboží pod výrobními náklady. Zemědělci si původně chtěli vzít příklad z rakouských demonstrantů proti jaderné elektrárně v Temelíně a zcela zablokovat česko-rakouský hraniční přechod v Dolním Dvořišti, ale nakonec sáhli k mírnější formě demonstrace, při níž mimo jiné rozdávali letáky se svými požadavky a domácí uzeniny. Tím si samozřejmě projíždějící automobilisty vesměs velice naklonili. Demonstrující však do budoucna nevyklučují, že přece jen přistoupí k radikálnější formám protestu. Stane se tak v případě, že české ministerstvo zemědělství a poslanci parlamentu na stávající situaci nijak nezareagují. V tom případě by zemědělci znovu zvažovali i regulérní blokádu hranic. Zemědělství zůstává bolavým místem celé Evropské unie, státy staré patnáctky si často vybojovaly podstatně výhodnější podmínky, než mají nové členské státy, a zároveň se v mnoha případech mohou opřít o lepší desítky let budovaná obchodní spojení. Navíc vzhledem k poklesu kurzu eura k střeoevropským měnám včetně české koruny mění v mnoha případech velmi výrazně některé cenové relace. Nelze proto vůbec vyloučit, že demonstrace podobné té v Dolním Dvořišti z konce letošního března se nebudou v nejbližší době opakovat. Spíše lze očekávat stále zostřování konkurenčního boje. Navíc vzhledem k plánovaným škrtům ve vládních výdajích v České republice lze očekávat, že české ministerstvo zemědělství nebude mít ani prostředky ani chuť tlumit nespokojenost nějakými zvýšenými dotacemi. Již v současnosti se úřadující ministr Gandalovič (Občanská demokratická strana) postavil poměrně rezolutně proti požadavkům vinařů na změnu návratné podpory z Vinařského fondu na nenávratnou, která byla vtělena do poslaneckého návrhu novely o vinnictví a vinařství předloženým skupinou především sociálnědemokratických poslanců. I když pro své rozhodnutí uvedl řadu nejrůznějších důvodů, snaha zabránit dalšímu rozdělování peněz byla velmi zřetelná. Příliš průchodná se zatím nezdá ani varianta, že by se vládní koalice snažila nějak regulovat obchodní řetězce, aby nabízely větší množství zboží domácí produkce. Vzhledem k chystanému zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty z 5 na 9 %, která se dotkne především potravin, se vláda bude asi snažit udržovat co nejostřejší konkurenční prostředí, aby se růst příliš neprojevil ve spotřebitelských cenách. Právě tvrzení, že vzestup daně půjde především na úkor obchodnických marží a občané nebudou tedy nuceni sáhnout o mnoho hlouběji do svých kapes, totiž patří k nejčastějším argumentům stoupců vládní verze reformy. Za takové situace nelze očekávat, že by se vláda odhodlala k zásahům do sortimentu a dále rozkolísávala cenovou hladinu. Zemědělci tak asi budou muset své hrozby a protesty stupňovat a nelze vyloučit, že vzniknou

i některá radikální sdružení vyvolávající nejrůznější střety. Vzhledem ke struktuře obyvatelstva českých zemí však nelze očekávat, že by získaly takovou pozici, jako například v Polsku Lepper a jeho Sebeobrana. Ale cestu z Vídně třeba do Prahy nebo do Znojma by jistě silně znepríjemnit dokázaly. (MaFr)

I česká bižuterie trpí asijskou konkurencí

Největší český výrobce bižuterie Jablonex Group, jehož čtvrtinu vlastní rakouská společnost Swarovski, patří mezi firmy, které se musí ve svém oboru ostře potýkat s levnou asijskou konkurencí. Jen v loňském roce se jeho tržby snížily z 2,8 na 2,5 miliardy Kč. Vedení nepochybuje, že společnost, v níž v současnosti pracuje na tři tisíce zaměstnanců, potřebuje změny, aby dokázala odolat stávajícímu tlaku na trhu. Hlavním krokem by se mělo stát zúžení stávajícího sortimentu. Podle představitelů Jablonexu dnes firma produkuje zhruba deset tisíc různých druhů výrobků a působí celkem v patnácti oborech, což se managementu jeví jako neúnosné. Do budoucna by se podle nich měl Jablonex soustředit hlavně na sklářské a bižuterní polotovary, hotovou bižuterii a také na svoji specialitu – mincovnu. Co však ze svého výrobního programu vypustí, není ještě příliš jisté. Jako jediná jasná oběť se zatím jeví výroba dutého skla v Železném Brodě. Firma však slibuje „férové“ podmínky při propouštění, které by podle nich mělo plně respektovat i skutečnost, že někteří z postižených pracovali ve společnosti celý svůj život. Plánované změny jistě trochu zkomplikuje i skutečnost, že v Jablonexu existuje celkem sedm různých odborových organizací, ale vedení věří, že získá pro své plány jejich podporu. Spořit ostatně nehodlá jen propuštěním pracovníků, ale i redukcí svých provozů – dosud totiž vyrábí své zboží na 55 místech, což se jeví jako neudržitelný stav. Na druhou stranu ale rozhodně neplánuje přenést svoji produkci nebo její část do Asie. Důvod je podle šéfů Jablonexu jasný – aby se firma na trhu udržela, musí se zaměřit hlavně na vysoce jakostní zboží, a to zatím podle nich dále na východ neumějí. Česká bižuterie by se tedy měla stát oblíbenou okrasou hlavně vyšších středních vrstev, a to pokud možno přinejmenším v celé Evropě. V Jablonci přitom nechtějí zbytečně hledět do minulosti a žít z dávných tradic. Počítají naopak s uplatněním většího množství mladých návrhářů, kteří by dokázali svými nápady oslovit vrstevníky. V současnosti firma vyváží zhruba 75 % veškeré své výroby a podařilo se jí proniknout i do řady obchodních řetězců, včetně rakouského Marks & Spencer. Počítá ale i s expanzí na domácím trhu. Těžko se dá předpokládat, že by se v blízké době vrátily časy, kdy bižuterie byla jedním z pojmů nejčastěji spojovaných s adjektivem český. Nicméně pokud se manažerům jejich plán na restrukturalizaci produkce povede, možná alespoň v informovaných kruzích může ter-

mín česká bižuterie sloužit jako synonymum pro vysokou kvalitu a nápaditou eleganci. (MaFr)

Kdy ČR dožene Západ?

Agentury nás zásobují informacemi o poměrně rychlém růstu české ekonomiky i o důvěře místních podnikatelů v další vývoj hospodářské situace. Březnový výzkum agentury STEM v ČR však odkryl hlubokou míru skepse, která se skrývá za touto optimistickou fasádou. Ukázal totiž, že plných 31 % občanů se domnívá, že země nikdy nedosáhne na životní úroveň běžnou v západoevropských státech. Dalších 43 % dotázaných si pak myslí, že se v základních parametrech srovná ČR se Západem za více než deset let. Zajímavé přitom je, že podíl pesimistů se výrazně zvyšuje. V roce 2003 například možnost, že se Česká republika v životní úrovni nikdy se Západem nesrovná, považovalo za věrohodnou pouze 17 % dotázaných. Podle výzkumníků nejčerněji vidí situaci zejména starší lidé, méně vzdělaní a hůře situovaní občané, vesměs příznivci levice nebo lidé politicky lhostejní. Domnívám se však, že by bylo poněkud zplošťující vnímat pesimistické názory jen jako projev zaostalých lidí. I když svoji roli jistě hraje skutečnost, že o reálné situaci lidí na Západě dostávají určité skupiny obyvatelstva informace prakticky jen prostřednictvím idealizovaného obrazu v televizi, nelze přehlédnout situaci, že například poměry podnikatelů se v mnoha případech již dnes silně přibližují poměrům běžným v západní Evropě, řada důchodců může svým vrstevníkům na Západě jen a jen závidět. Po zavedení plánovaných reforem lze očekávat ještě další růst diferencí mezi jednotlivými skupinami obyvatel a z něj vyplývající i rozdílnost názorů. Nelze zcela ani vyloučit vznik dvou Českých republik – jedné úspěšné soutěžící se západní Evropou, přejímající zcela její životní styl a plně integrované, a živořící České republiky neúspěšných lidí, kterým zbývají jen obavy a závist. Tato vize sice působí příliš vyhrcovaně, ale nelze ji podle mého názoru označit jako zcela nereálnou. Napětí mezi optimistickým pocitem jedněch a zoufalým pesimismem druhých může přinést někdy zcela nečekané výsledky. A nemusí se vždy jednat jen o nějaký sociologický průzkum. (MaFr)

Míl bude prezidentem Svazu průmyslu i další čtyři roky

Valná hromada Svazu průmyslu a dopravy znovuzvolila do funkce prezidenta svazu Jaroslava Míla. Současný šéf Svazu průmyslu a dopravy neměl při hlasování protikandidáta a získal zhruba devadesátiprocentní podporu. ČTK to sdělila mluvčí svazu Blanka Růžicková. Míl tak zůstane po další čtyři roky v čele Svazu průmyslu a dopravy, který je jedním z nejvýznamnějších zástupců zaměstnavatelské a podnikatelské sféry.

– Volám kontrolní vežu, tu Boeing 747 na trase Boston – New York, vypadli nám všechny motory! Čo máme robit?!
– Opakujem! Volám kontrolní vežu, tu Boeing 747 na trase Boston – New York, vypadli nám všechny motory! Čo máme robit?!
– Tu kontrolná veža, nekričte, klud, už si Vás škrtám...!

Na pustém ostrově ztroskotá loď a jako jediný se zachrání jeden anglický lord. Když ho po deseti letech najdou, zjistí, že na tom ostrově postavil tři budovy. Tak se ho ptají, co je to za domy. „Ten první, to je dům, ve kterém bydlím.“ „A ten druhý?“ „To je klub, do kterého chodím.“ „A ten třetí?“ „To je klub, do kterého nechodím.“

Súd rozhodol o najväčšom reštitučnom spore

Najvyšší súd SR 18. apríla, po viac ako 15 rokoch, rozhodol o reštitučnom spore grófkou Magdalény Sztárayovej so Slovenskou národnou galériou v prospech Slovenska. Bol to najväčší spor v dejinách slovenskej justície tohto druhu, v ktorom išlo o niekoľko 100 miliónov korún. Grófka sa domáhala vydania veľkého počtu výtvarných diel Ladislava Medňanského, ktoré po druhej svetovej vojne skryli v kaštieli Strážky v okrese Kežmarok. Žiadala tiež vydanie samotného kaštieľa a príľahlých pozemkov.

Kaštieľ Strážky bol po druhej svetovej vojne v dezo-látanom stave a koncom šesťdesiatych rokov ho štát kompletne zrekonštruoval. Dnes je majetkom Slovenskej národnej galérie a sú v ňom vystavené diela významného európskeho maliara Ladislava Medňanského. Slovenská národná galéria (SNG) uzavrela už pred časom s grófkou Sztárayovou dohodu o vydaní nepatrnej časti dedičstva, pričom bola zriadená spoločnosť Ladislava Medňanského, ktorá za jednu korunu ročne zapožičiava diela patriace poslednej grófke kaštieľa M. Czobelovej na výstavné účely. Dohodou zostala v majetku štátu aj podstatná časť ojedinelej historickej knižnice zo sedemnásteho storočia, spolu s výtvarnými dielami Medňanského, miniatúrami a inými dobovými reáliami.

„Som nesmierne rád, že Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil rozhodnutie Krajského súdu v Prešove a nepriznal právo navrhovateľke Anne Lubyovej na vydanie kaštieľa a príľahlých pozemkov,“ uviedol v správe právny zástupca SNG Anton Blaha. Anna Lubyová je testamentárnou dedičkou po grófke Sztárayovej. Okresný úrad v Kežmarku už v minulosti vydal rozhodnutie, že Anna Lubyová nespĺňa podmienky na to, aby jej nehnuteľnosti a pozemky, ktorých sa ako testamentárna dedička po grófke domáhala, vydali. Najvyšší súd zároveň skonštatoval, že Lubyová nie je oprávnená osoba, ktorá by mala nárok na vydanie predmetných nehnuteľností. Kaštieľ Strážky tak spolu s niekoľkohektárovým pozemkom zostáva vlastníctvom Slovenskej národnej galérie a je naďalej prístupný širokej verejnosti.

STV by mala vysielat' záznamy z rokovania NR SR cez deň

Slovenská televízia by mala povinne vysielat' celé záznamy z rokovania Národnej rady SR nasledujúci deň po rokovaní od 08:00 na svojom druhom programe. Navrhujú to poslankyne za LS-HZDS Ludmila Mušková, Zdenka Kramplová a Katarína Tóthová v novele zákona o STV, ktorú minulý týždeň predložili do parlamentu. Ako na tlačovej besede povedala Tóthová, nemá to žiadne finančné nároky na STV, „má to len požiadavku na dobrú vôľu“. Konštatovala, že vysielanie záznamu z rokovania poslancov pokrývajú zdroje STV, „keďže dostáva aj dotácie a koncesionárske príspevky“. Podľa Tóthovej by to prispelo k lepšiemu informovaniu občanov o práci poslancov a pomohlo obmedziť skreslené nepravdivé informovanie. „Chceme, aby sa o rokovaní parlamentu vysielali pravdivé informácie,“ vyhlásila Tóthová. Podľa nej médiá niekedy správy z Národnej rady skresľujú. Tvrdí, že ide „o legislatívny návrh, ktorý ide v trende prehlbovania demokracie v právnom štáte“. Tóthová uviedla, že s generálnym riaditeľom

STV Radimom Hrehom už o návrhu hovorila. Verí, že návrh novely získa v parlamente podporu. Ak by sa tak stalo, mohol by platiť od septembra. O posun vysielania záznamu z rokovania NR SR na Dvojke z nočného na denné žiadajú poslanci LS-HZDS viac rokov, doteraz neúspešne. „Túto otázku budeme nastolovať dovtedy, dokiaľ neuspějeme,“ konštatovala Tóthová. Zdôraznila, že návrh vychádza z volebného programu LS-HZDS. Záujemcovia o rokovanie parlamentu môžu doposiaľ okrem nočných záznamov na STV využiť napríklad aj obrazové či zvukové záznamy, ale aj textové prepisy z rozpráv na internetovej stránke Národnej rady. Existujú aj tlačené prepisy z rokovaní, ktoré si občania môžu vyžiadať priamo v parlamente.

Tóthová ďalej informovala, že poslanci LS-HZDS predložili do parlamentu aj novelu zákona o obecnom zriadení, v ktorej sa zasadzujú o zosúladienie zákona o hlavnom meste SR so zákonom o obecnom zriadení vo voľbe prednosti. Súčasný nesúladiť spočíva v spôsobe voľby prednosti, kde v prípade bratislavských mestských častí prednosť menuje a odvoláva zastupiteľský orgán, v prípade obcí a miest prednosť menuje a odvoláva starosta, respektíve primátor. Kandidatúru Viliama Vetešku na predsedu hnutia považuje Katarína Tóthová za dôkaz demokracie v Hnutí za demokratické Slovensko, „pretože u nás navrhujú na tieto čelné funkcie všetky organizácie od základných klubov, cez okresné, krajské snemy“. Šancu má každý, ale či je reálna, to ukáže až republikový snem strany. Zatiaľ okrem dvoch okresných snemov – v Pezinku a Novom Meste nad Váhom – všetky prebiehajúce okresné snemy navrhujú za predsedu Vladimíra Mečiara, dodala Tóthová s tým, že kandidatúra Vetešku nie je dôvodom pre vznik napätia v strane.

Vyliezol na Slovenský rozhlas

Francúzsky lezec Alain Robert, ktorý vyliezol na viac ako 70 mrakodrapov po celom svete, bol na obhliadke viacerých budov v Bratislave a niektoré sa mu aj pozdávali. Aj susedná Národná banka Slovenska mala podľa jeho slov niekoľko zaujímavých miest. Známa obrátená pyramída na Mýtnej ulici napokon dostala prednosť. Aj keď ešte v stredu u neho prevládala obava zo špinavých železných trámov a vtáčích výkalov. Po dôkladnej obhliadke si štíhly Francúz najprv vybral miesto, odkiaľ začne svoj lezecký výkon. Potom si už len oblepil prsty páskou a kovbojské čížmy vymenil za špeciálne lezecké topánky. Zhodil koženú bundu a tak, ako bol, v nohaviciach a košeli, sa len silou svojich prstov a nôh sa „prilepil“ na stenu budovy.

Keď sa dostal na prvé poschodie, pokračoval po hrane pyramídy až po deviate poschodie. „Veľmi som vysmádal, lebo priamo na mňa pieklo slnko, v otvorenom okne som si pýtal niečo na pitie. Po chvíli som mohol pokračovať ďalej,“ vysvetľoval, len čo sa prehupol na strechu, ktorá je desiatym poschodím budovy. Tam sa jeho lezecký výstup končil. Trval mu len 17 a pol minúty. Absolvoval ho bez istenia, tak ako je to u neho bežné aj pri lezení na vyššie a náročnejšie budovy.

„Len sa trocha vydýcham,“ zareagoval na prvé otázky o svojich pocitoch. „Prvá etapa cesty bola príjemná, liezlo sa mi dobre, čím vyššie som bol, tým to bolo náročnejšie.“ Hlavne preto, že na šikmej hrane pyramídy sa dostával aj

do previsu a to je ešte zložitejšie, ako keď sa lezie po kolmej stene.

„Mám trocha poranené dlane a zodratý členok na nohe, ale nie je to nič hrozné. Trocha ma rozptyľoval pohľad na Bratislavu,“ dodal Robert a opäť spustil viac ako polovicu tela pod okraj strechy, aby ešte raz zapózoval fotografom.

Potom ho už čakala obvyklá procedúra vyjednávania s policajtmi, ktorí prišli preveriť, či sa nedopustil priestupku. Tentoraz vyviazol bez problémov. Úplne netradične mal povolenie.

Najviac Aurelov nazbierala Tina, Miroslav Žbirka vstúpil do Siene slávy

Okrem uvedenia Miroslava Žbirku do Siene slávy neprišlo udeľovanie hudobných cien Aurel v Martine žiadne veľké prevkapania. Doteraz totiž nebolo zvykom, aby čestné ocenenie získal umelec na vrchole svojej kariéry. Spevákou roka je Tina. Podľa 109 člennej Akadémie populárnej hudby združujúcej hudobných publicistov, dramaturgov či promotérov nahrala Tina vlani aj najlepší album – *Chillin*.

Rovnaká platňa získala ceny pre producentov roka (Peter Graus, Marián Kachút, Tomáš Zubák) a najlepší zvukový záznam (Marián Kachút). Vďaka vhodnému počtu hlasov má Aurela aj Juraj Kupec za zvukový záznam albumu *Nádherný deň Petra Cmorika*. Víťaz druhej série SuperStar, nominovaný ako spevák a objav roka, cenu nakoniec nezískal.

Najlepším spevákom je podľa akademikov Mário „Kully“ Kollár z kapely Desmod, ktorá je zároveň skupinou roka. Pesničkou roka je Pehin hit *Spomal*, autorov Katky Knechtovej a Vlada Krausza. Najlepším instrumentalistom bol vlani Marián Varga. Na pódiu sa pýtal, či si nemohli akademici nájsť radšej niekoho mladšieho. Objavom roka sa stala kapela Lavagance, ktorá sošku tučniaka získala aj za videoklip k skladbe *Miles* (réžia Braňo Špaček). Skupina sa už v nedeľu na udeľovaní žánrových Aurelov tešila z ceny za najlepší alternatívny album. O mierny rozruch sa svojím výstupom postaral víťaz kategórie hip hop. Raper Rytmus hodil cenu o zem a bez slova odišiel.

Hudobný galavečer otvoril Miroslav Žbirka. Na úvod vystúpila ocenená speváčka Tina. Na martinskom Zimnom štadióne sa však predstavil aj Robo Grigorov, Peter Lipa, Peter Cmorik, Marián Čekovský, Henry Tóth či kapely Družina, Mango Molas, Gladiator a Horkýže Slíže. Z Českej republiky na udeľovaní výročných hudobných cien zaspieval Richard Krajčo so skupinou Kryštof a mladá speváčka Ewa Farna.

Umelcom sa SND páči, architektom menej

Nová budova Slovenského národného divadla, ktorú slávnostne v Bratislave otvorili v sobotu po 21 rokoch od začatia výstavby, sa viacerým umelcom páči. Hlavný bratislavský architekt však upozornil, že divadlo je na bratislavské pomery dosť veľké a tak zaplniť jeho hladisko nebude ľahké. Herečka Mária Kráľovičová sa vraj na otvárací galavečer tešila podobne ako deti na Ježiška. „Splnil sa mi sen? Splnil. Budem tu hrať? Budem. A myslela som si, že už nie,“ povedala herečka, ktorá sa už začína pripravovať na

titulnú úlohu v novej hre *S mamou*. Tú jej divadlo venovalo k blížiacej sa osemdesiatke.

Kráľovičová má radosť aj z novej budovy. „Teším sa na túto divadelnú rodinu, že budeme v jednej budove, jednej katedrále, ktorú si naozaj Slovensko zaslúži,“ povedala Kráľovičová. Verí, že divadlo, ktoré má väčšiu kapacitu ako predchádzajúce budovy, bude plné.

Operná diva Gabriela Beňačková, ktorá účinkovala na otvorení, sa v novom divadle cítila „vynikajúco“. „Nádherná atmosféra, je to krásne. Veľmi som potešená a ďakujem za pozvanie,“ povedala Beňačková. Z prvého predstavenia v nových priestoroch mala dobrý dojem aj sólistka Opery SND Jolana Fogašová. „Bol to nádherný večer, myslím si, že celé to podujatie stovky ľudí pripravovali s veľkou láskou,“ povedala po koncerte. Veľkú trému v novom divadle pred 900-členným publikom nemala. „Bol to výnimočný pocit, ale u nás každý koncert je raz za život, každý je naživo,“ tvrdila umelkyňa. Priznala však, že ku otváraciemu galakonzertu každý pristupoval s určitou pietou.

Hlavný architekt Bratislavy Štefan Šlachta si však myslí, že nové divadlo je trochu priveľké. „Operná sála je skutočne krásna, ale na slovenské pomery trochu veľká. Uvidíme, či sa to dokáže naplniť,“ povedal Šlachta.

Slovenské národné divadlo uplynulé polstoročie hrávalo v historickej budove, Divadle Pavla Országha Hviezdoslava a na Malej scéne. Tie majú spolu 1200 kresiel. Od sobotného otvorenia začína hrať v novostavbe, ktorá je s tromi sálami a 1700 miestami najväčším divadlom na Slovensku. SND ostáva aj historická budova s viac ako 600 kreslami, takže môže pojať až o tisíciku divákov navyše.

Podľa Šlachtu predstavy, že hladisko pomôžu zaplniť aj Rakúšania, stačili v starej budove, nie však v novej. Chvilku potrvá, kým sa ľudia do novej budovy naučia chodiť, myslí si architekt. Vedenie národného divadla chce publikum prilákať atraktívnymi titulmi. Len do konca sezóny naplánovalo v novej budove osem premiér.

Budove však podľa architekta neprospieva nielen to, že je v jej tesnej blízkosti čulý stavebný ruch. Návštevníkom môže prekážať aj vzdialenosť zástaviek mestskej dopravy. Vedenie divadla však už o doprave rokuje s dopravným podnikom.

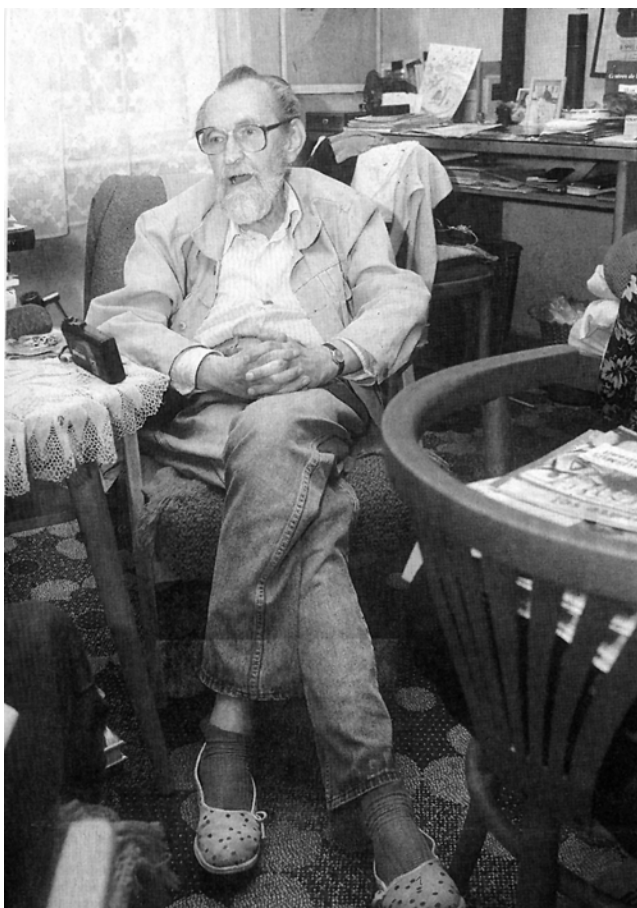
Skeptickejší názor dnes vyjadril aj opozičný poslanec Vladimír Palko, ktorý tvrdil, že síce otvorenie novostavby víta, radšej však vraj bude predsa len chodiť do starej budovy z konca 19. storočia. „Malé je pekné,“ povedal v diskusnej relácii STV.

Zomrel známy filozof a básnik Egon Bondy

Vo veku 77 rokov umrel 9. apríla v Bratislave spisovateľ Egon Bondy – vlastným menom Zbyněk Fišer. Bondy, širšej verejnosti známy napríklad z Hrabalovej knihy *Nežný barbar*, bol duchovným otcom českého undergroundu a významnou postavou disentu.

Známy český filozof, prozaik, básnik a publicista Egon Bondy, ktorý žil od roku 1993 v hlavnom meste Slovenska, zomrel v pondelok ráno v skorých ranných hodinách v bratislavskej nemocnici v Ružino.

Egon Bondy, vlastným menom Zbyněk Fišer, sa narodil 20. januára 1930 v Prahe. Bol významným predstaviteľom disentu, vyštudoval filozofiu a psychológiu na Univerzite Karlovej v Prahe, no pôsobil ako strážnik v Národnom

Egon Bondy

múzeu a ako bibliograf v Štátnej knižnici v Prahe. Jeho diela až do roku 1990 vychádzali v samizdate alebo v exile, niektoré jeho básne zhudobnila undergroundová česká rocková skupina *The Plastic People of the Universe*. Od polovice 90. rokov žil v Bratislave, kde učil na Filozofickej fakulte UK a iných vysokých školách. Do hlavného mesta Slovenska sa presťahoval na protest proti rozdeleniu Československa. V malom byte v centre Bratislavy prežil posledných 14 rokov obklopený knihami, bez televízie a telefónu, obišiel sa i bez rádia a dennej tlače. So svetom ale neustrácal kontakt.

Medzi jeho najvýznamnejšie diela patria: *Útěcha z ontologie*, *Otázky bytí a existence*, *Buddha*, *Poznámky k dějinám filosofie*, *Filosofické eseje*. Beletria a poézia: *Básnické dílo Egona Bondyho*, *Nepovídka*, *Bezejmenná*, *Týden v tichém městě*.

Bondy zomrel v nemocnici na následky zranení, ktoré utrpel pred dvoma týždňami doma. Posledná rozlúčka by mala byť v Prahe. Do Bratislavy pricestujú príbuzní, ktorí budú zriaďovať záležitosti s poslednou rozlúčkou. Bondy, ktorý mal zdravotné problémy, sa v poslednom období utiahol do samoty.

Michal Hvorecký, úspešný spisovateľ a publicista, sa s Bondym spriatelil pred desiatimi rokmi. „Bol pre mňa veľmi dôležitý a od začiatku ma podporoval v mojej literárnej práci. Rozhovory s ním boli pre mňa náhradnou univerzitou. Bol skutočným polyhistorom starej školy,“ zdôraznil. Podľa Hvoreckého sa z Bondyho v posledných rokoch stal nadšený Bratislavčan, prechádzal sa po meste a rád navštevoval kultúrne podujatia.

Zomrel slovenský herec Milan Kiš

Vo veku nedožitých 73 rokov zomrel v pondelok 5. marca 2007 herec nitrianskeho Divadla Andreja Bagara Milan Kiš. Preslávilo ho najmä komediálne herectvo, ktorým zabával divákov v divadle i na televíznej obrazovke. „Vždy zaujal presnou kresbou svojich postáv. Vždy to bolo konkrétne divadlo, konkrétne herectvo, psychologicky presné, spoločensky zdôvodnené. Vedel očariť i zabaviť,“ povedal o Kišovi dlhoročný dramaturg DAB Ján Laca. Milan Kiš sa narodil 3. augusta 1934 v Bratislave, pôsobil v Dedinskom divadle Bratislava, v Spišskej Novej Vsi, v Trnave, v slávnej Tatra revue a od roku 1967 bol stálym členom Divadla Andreja Bagara v Nitre. Svoj výrazný herecký talent využil aj pred filmovou kamerou. Diváci si ho pamätajú ako mladého cigánika zo slávneho televízneho filmu Martina Hollého *Balada o siedmich obesených* (1968), z filmu *Horúčka* (1975), ako večne opitého a chorého malomestského lekárniky Filadelfiho z filmu *Pomocník* (1982) či neposedného výmyselníka z Jakubiskovej *Tisícročnej včely* (1983). Juraj Jakubisko dal Kišovi príležitosť rozvinúť talent aj v známom televíznom triptychu *Nevera po slovensky* (1980). Z televíznej obrazovky si Kiša pamätajú nielen dospelí, ale predovšetkým detskí diváci, pre ktorých vytvoril množstvo postáv v televíznych seriáloch a rozprávkach.

V divadle si zahral napríklad v *Sne noci svätajánskej*, *Prefikanej vdove*, *Sluhovi dvoch pánov*, *Ženskom zákone* či v *Hre lásky a náhody*. Za svoj výkon v postave mliekara Tovjeho v muzikáli Jozefa Bednáríka *Fidlikant na streche* získal prvú Cenu Jozefa Kronera. Jeho poslednou úlohou bola postava Jána Fintu v najnovšom Bednáríkovom muzikáli *Divotvorný hrniec*. „Milan Kiš ako aktívny dôchodca ďalej tešil nitrianskych divákov svojim hereckým majstrovstvom. Kiš bol jednoducho ako dobrá značka vína. Čím starší, tým dozrejší a kvalitnejší,“ konštatoval šéfdramaturg DAB Svetozár Sprušanský.

Stovky ľudí spomínali pri hrobe Tisa

Približne 500 ľudí obkolesilo na 60. výročie popravy prezidenta Slovenskej republiky z rokov 1939-1945 Jozefa Tisa jeho hrob na Martinskom cintoríne v Bratislave. Tu 18. 4. znova uložili jeho telesné pozostatky a bol požehnaný nový náhrobný pomník. Už pred šestnástou hodinou sa k Tisovmu hrobu cez davy ľudí, ktoré spievali náboženské piesne, nedalo priblížiť. V okolí Martinského cintorína dohliadalo na poriadok množstvo policajtov. Slávnostnú spomienku otvoril farár z bratislavského kostola Blumentál Štefan Herényi. Ten zdôraznil vo svojom príhovore, že spomienka na tohto statočného človeka (Tisa) mala v slovenskom národe byť vymazaná. Podľa neho muselo uplynúť 60. rokov, aby sa mohol vzdať hold prezidentovi prvej Slovenskej republiky. „Nebol to žiadny vrah, ani zločinec, ale muž, ktorý obetoval život. Miloval slovenský národ, to je pravda o pánu prezidentovi,“ vyhlásil blumentálsky farár.

Na spomienke bol prítomný aj podpredseda Matice slovenskej Stanislav Bajaník, ktorý pri hrobe zanôtil pieseň *Kamaráti bratia pomaly sa tratia*. Zaznela tiež hymna vtedajšej Slovenskej republiky *Hej Slováci* a po nej kňaz prečítal odkaz Jozefa Tisa, ktorý napísal krátko pred smrťou 18. apríla 1947. Na smútočnej spomienke bol tiež prítomný bývalý podpredseda parlamentu Marián Augustín Húska.

Nový pomník na Tisovom hrobe je zo žuly a vyzbieralo sa naň viac ako 200-tisíc korún. Na pomníku je korpus Krista, kópia Tisovho podpisu a pod ňou nápis „Kňaz a prezident“. V spodnej časti pomníka je uvedený dátum jeho narodenia i smrti a pod tým nápis „obetoval svoj život za vieru a národ“.

O 18:00 bola v kostole Blumentál zádušná svätá omša za Jozefa Tisa, ktorú slúžil biskup Štefan Vrablec.

Vláda schválila novelu Zákonníka práce

Vláda schválila návrh novely Zákonníka práce, ktorý má zlepšiť postavenie zamestnancov a odborov. Premiér Robert Fico informoval, že materiál podporili všetci členovia kabinetu. Vláda v novele nakoniec navrhla aj tie zmeny, ktoré zástupcovia zamestnávateľov už skôr kritizovali. „Celkovo považujeme túto novelizáciu za významný posun smerom k zamestnancovi,“ povedal Fico. Zdôraznil, že koalícia v zásadných veciach novely neurobí žiadne ústupky pri prejednávaní materiálu v parlamente. Vláda v novele navrhla napríklad sprísnenie podmienok opakovaného uzatvárania pracovného pomeru s pracovníkmi či povinnosť vyplácania odstupného aj vtedy, ak zamestnanec pracuje vo výpovednej lehote. Tieto možnosti zamestnávateľa dlhodobo kritizovali. Podniky tiež budú musieť uvoľniť a zaplatiť jedného odborára na výkon odborárskej činnosti na 16 hodín za mesiac, ak je v podniku aspoň 50 odborárov.

Predseda vlády odmietol kritiku niektorých zamestnávateľov, zahraničných obchodných komôr a opozície, že novela ohrozí hospodársky rast krajiny a zhorší pružnosť pracovného trhu.

Fico sa ešte v utorok dohodol so zamestnávateľmi a odborármi na definícii závislej práce, ktorá určí, v akých prípadoch môžu podniky najímať na práce živnostníkov. Práve tento bod novely sa považoval za jeden z najproblematickejších. Podľa Fica by sa už nemalo stať, že niektoré profesie, ako napríklad predavačka, budú vykonávané na základe živnostenského oprávnenia. Vláda tým chce vraj chrániť zamestnancov pred údajným tlakom niektorých zamestnávateľov, aby pracovníci prešli na živnosť.

Kabinet v novele ďalej navrhol, aby zamestnanci dostali odstupné vo výške dvoch mesačných platov aj v prípade, že pre výpoveď z organizačných dôvodov pracujú v podniku aj počas dvojmesačnej výpovednej lehoty. Po odpracovaní piatich rokov sa podľa Fica výpovedná lehota pre-

dĺži na tri mesiace a rovnako aj výška odstupného. V prípade schválenia predlohy parlamentom by firmy mohli so zamestnancom opakovane uzavrieť pracovný pomer na dobu určitú len raz za tri roky.

Novelu v stredu vo vláde podporili aj zástupcovia menších koaličných strán, ĽS-HZDS a SNS, ktoré v minulosti niektoré ustanovenia predlohy kritizovali.

Nový zákonník práce, ktorý vyšiel viac v ústrety zamestnancom, nedávno začal platiť v susednom Česku. Odborníci však upozornili na to, že obsahuje okolo 80 vecných chýb, a preto sa pripravujú ďalšie zmeny. Zákonník kritizovali najmä zástupcovia podnikov.

Janko „Legenda“ Lehotský slávil šesťdesiat

Spevák a skladateľ Janko Lehotský v piatok v predstihu oslávil svoje narodeniny krstom nového albumu a koncertom, ktorý diváci odmenili standing ovations. Pohárom šampanského pooblievali album *Najkrajšie piesne Janka Lehotského* okrem samotného interpreta aj Kamil Peteraj a Marián Varga. Výbuch smiechu v Divadle Aréna vyvolal moderátor krstu Ján Kroner, ktorý na Lehotského prezradil, že si svoje životné jubileum zaznačil do kalendára. „Neviem, čo je na tom smiešne, aby som nezabudol. Som rád, že môžem pokrstiť to CD a dúfam, že sa bude predávať,“ s úsmevom po chvíli odpovedal spevák. Ako neskôr dodal, oslavu pôvodne ani nechcel usporiadať. „Keby ma viacerí moji priatelia a ľudia tak nepodpichli, tak by som to ani nerobil až takto. Myslím si, že je okolo toho veľa práce a človek by mohol toto celé aj jednoduchšie urobiť. Na druhej strane som si však povedal, že ktovie, či to nie je posledná šesťdesiatka,“ prezradil Lehotský, ktorý sa narodil 16. apríla.

Pred jeho priateľmi v Divadle Aréna ho chcel „napáliť“ kamarát Peteraj. „Chcel som mu oficiálne pridať prostredné meno a nazvať Janko »Legenda« Lehotský. Spíňa na to všetky predpoklady. Má zmysel pre melódiu. Presahuje slovenský alebo československý rozmer a keby žil niekde inde, tak dnes by ho považovali za legendu. On má iba tú smolu, že na svet neprišiel o pár kilometrov ďalej,“ spresnil Peteraj. Na Lehotskom si pritom najviac cení jeho zmysel pre humor. „Na Jankovi je to úžasné, že on po celý život žil ako mladý človek. Zachoval si recesistický pohľad na svet, ktorý je úžasný. Môžem povedať, že je to človek, pri ktorom som sa asi najviac naplakal – z očí mi s ním vytrysklo najviac slz od smiechu,“ dodal Peteraj.

Potulky po Bratislave

Nová architektúra, Bratislava rastie do výšky

Zahraničné firmy ako Development-Konzern, investori z Írska, Veľkej Británie, Nemecka, Kanady a z Francúzska predkladajú projekty, ktoré v nasledujúcich rokoch zmenia tvár hlavného mesta, mesta na Dunaji, Bratislavy.

Eurovea-Bally more, River Park, Lakeside Park, Business Center, Tri veže, najnovšie nákupné stredisko Plaza s hotelom a multifunkčným stavebným komplexom, ktoré nahradí hotel Kyjev a nákupné stredisko Tesco. Ďalšie projekty boli už dokončené, ako napríklad sanácia Starého mesta, nová výstavba Hodžovho námestia sa nachádza

v konečnej fáze, ďalej je plánovaná prestavba Kamenného námestia, výstavba a úprava Podhradia, sanácia Kalvárie, ako aj okolia Továrenskej ulice a výstavba Dunajského kanálu – výstavba nového športového priestoru pre rekreačný šport.

V marci sa začalo v Petržalke medzi železničnou stanicou Bratislava-Petržalka a Panónskou cestou s výstavbou dvojice administratívnych budov – Emporia Towers. Pôjde o dva samostatne stojace objekty s trinástimi nadzemnými

River Park

Emporia Towers

mi podlažiami, vyznačujúcimi sa osobitým vzhľadom, ktorý namiesto bežných pravouhlých tvarov charakterizujú oblúky a krivky. Pôjde o ukážku modernej a dynamickej architektúry, ktorá reaguje na okolité objekty.

V budovách bude k dispozícii na prenájom dovedna 22 600 m² kancelárskych plôch a vyše 800 m² obchodných plôch. V podzemnej parkovacej časti bude 341 parkovacích miest. V patri budú obchodné prevádzky a reštaurácie, na vyšších podlažiach budú špičkové administratívne priestory.

Už v máji tohto roku by sa mala v areále Westend Business Centra medzi Lamačskou cestou a Dúbravskou cestou začať stavať nová výšková polyfunkčná budova Westend Square. Pôjde o prevádzkovo samostatnú administratívnu budovu so štyrmi podzemnými podlažiami, v ktorej budú okrem skladov aj parkovacie miesta pre 295 osobných vozidiel. V patri bude verejne prístupná časť, v ktorej bude reštaurácia so 184 miestami. Má tu byť aj priestorovo bohato riešené fitness centrum, určené pre klientov.

V Karlovej Vsi sa začalo tiež s výstavbou Cyklotrónového centra. Pôjde o moderné pracovisko zamerané na výrobu rádiofarmák pre nukleárnu medicínu, diagnostiku nádorových, srdcových, neurologických a psychických ochorení, sledovanie účinkov liečby najmä nádorových ochorení, ako aj liečba nádorových a nenádorových ochorení. V prvej etape bolo vybudované PET centrum (pozitrónna emisná tomografia), ktorá je určená na výrobu tzv. krátko žijúcich rádiofarmák a celý komplex technológií na výrobu a kontrolu kvality rádiofarmák používaných na liečbu ľudí. V súčasnosti v areále pokračujú stavebné práce na výstavbe terapeutického pavilónu, ktorý bude umiestnený v tesnej blízkosti komplexu PET centra.

Ďalší administratívny komplex – Apollo Business Center II na Prievozskej ulici, ktoré je v súčasnosti najväčším

kancelárskym projektom nielen v Bratislave, ale v celej strednej Európe.

Nové business centrum sa bude rozprestierať na území, kde kedysi stáli Bratislavské automobilové závody, v priestore medzi komplexom Apollo Business Center I až V. Na prvom podlaží bude priestor pre maloobchody a služby, zvyšok budú tvoriť administratíva. Dve budovy budú mať 16 poschodí, štyri budú sedemposchodové. Business centrum, ktorého koncepcia je podobná ako koncepcia príslušného Apollo Business Centra I, ponúkne takmer 80 000 m² administratívnych priestorov. Priamo uprostred komplexu šiestich budov vznikne oddychová zóna s námestím, fontánou, ale aj množstvom zelene.

Ďalší polyfunkčný komplex Eden Park začnú stavať pri Štrkoveckom jazere. Dovedna 277 bytov rôznych veľkostí, obchodná pasáž, sauna a športovisko – to všetko bude v tomto polyfunkčnom objekte. Eden Park vyrastie na Drieňovej ulici v lokalite oproti hotelu Junior. Bude pozostávať z piatich vzájomne prepojených blokov, z ktorých prvý bude mať výšku 15 poschodí, druhý sedem, tretí osem, štvrtý sedem a piaty osem poschodí.

Tiež na jar tohto roku začne česká realitná skupina Sekyra Group v Mlynskej doline stavať polyfunkčný objekt Cubicon. Ide o prvý objekt tejto spoločnosti na Slovensku. Do roku 2009 by v Mlynskej doline malo na ploche 8 520 m² vyrásť obchodné centrum a súbor obytných budov, ktorý po dokončení ponúkne 175 bytov. Obchodné centrum galéria Cubicon poskytne širokej verejnosti viac než 7 000 m² plôch. Na prízemí bude reštaurácia a supermarket. Návštevníci nájdu obchody na prízemí aj na prvom poschodí. Druhé poschodie bude určené na šport, fitness a na oddychové aktivity. Nákupnú galériu bude tvoriť otvorené atrium. Každé z poschodí bude prepojené eskalátormi a výťahmi. Architektúra súboru budov bude členená vďaka terasám, balkónom, loggiám a zimným záhradám. Mlynská dolina je novou a postupne sa rozvíjajúcou lokalitou Bratislavy. Z tejto lokality bude rýchle a komfortné napojenie na Viedeň, ale aj na Českú republiku.

(pripravuje dr. K. Ozábalová)

Sokol XII/XV
si Vás dovoľuje pozvať na

Jarní veselici,

ktorá se bude konat
v neděli 24. června 2007 od 10:00
v zahradě české školy.

Předběžné termíny sokolských akcí

Sokol Vídeň XII/XV

20. října 2007 Moravské hody
prosinec 2007 Vánoční oslava

Sokol Vídeň XVI/XVIII

3. listopadu 2007 Martinská zábava
1. prosince 2007 Mikulášská zábava

Turnaj ve stolním tenisu

Župní cvičitelský sbor uspořádal 24. a 25. března v tělocvičně v Steingasse každoroční turnaj ve stolním tenisu. V sobotu se odvíjaly závody žen a žactva, v neděli nastoupili muži. Výsledky:

1. místo ženy: Conny Kaiser (Sokol XII/XV)
1. místo žáci: Filip Kostohryz
1. místo žákyně: Bea Kostohryzová, jako jediná účastnice
1. místo muži: Maq. Miloš Fládr (Sokol XVI/XVIII)

Děk patří organizátorům turnaje a sestrám jednoty Sokola III/XI, které se postaraly o víc než bohatý bufet.

Historické ohlédnutí

- V zimě 1887 byl založen první lyžařský kroužek ve střední Evropě. Roku 1894 byl přejmenován na Český ski klub Praha.
- 26. 6. 1887 proběhly v Českém Brodě mohutné oslavy založení Sokola jako výraz protestu proti zákazu pražského sletu.

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
Tel./fax: ++43 1 604 87 04
(Dipl.-Ing. Jiří Nováček)
e-mail: novacek.wien@aon.at

Sokol informuje
Jako tělovýchovný spolek
s dlouholetou tradicí Vám
Sokol nabízí sportovní hodiny
vedené školenými vedoucími
s velkou praktickou zkušeností.
Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie Píbilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová, tel. 586 86 86

**Sokolská župa
rakouská**

www.sokol-wien.at

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol-cos.cz

Sokolský adresář
na
www.sokol-wien.at

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 17:45

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	19:30 – 21:00	stolní tenis
---------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň II

2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 19:30	odbíjená (muži)
	19:30 – 21:00	nohejbal (muži)
Středa	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)

Sokol Vídeň III/XI

(informace pro zájemce o volejbal: N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80,
e-mail: K.Sterba@gmx.at)

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Středa	19:00 – 21:00	odbíjená (muži)
Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy)

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 14:00. Hosté vítáni.

Info: s. Hana Zemanová, tel. 0664 213 36 20

WernerKallin, tel. 01/968 20 53

nový e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. 01/600 20 20)

Úterý	18:00 – 19:00	showdance
	19:00 – 20:00	aerobic
	21:00 – 22:00	foťbal
Středa	17:00 – 19:00	badminton (ženy)
	19:00 – 21:00	odbíjená (mix, Sokol III)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	ladypower
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: tel. Dipl. Päd. Ing. F. Kalousek 01/81 34 333 přes den, e-mail: kalousek@utanet.at

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sportovní gymnastika (žactvo)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

Info: tel. 01/480 13 57

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	17:00 – 18:00	cvičení rodičů s dětmi
Úterý	19:30 – 21:00	gymnastika „speciál“ (ženy a muži)
Čtvrtek	18:00 – 19:15	žactvo
	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)
Pátek	20:00 – 22:00	základní sportovní gymnastika (muži)

Sokol Vídeň XXI

21, Roda Roda-Gasse 7

Úterý	19:00 – 21:20	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

Sestry a bratři, sokolská mládeži, krajané a příznivci!

Jako každým rokem, bude se i letos o Svatodušních svátcích ve dnech 26.-28. května 2007 konat

tradiční sokolský sraz OETZ 2007.

Již více než 30 let se scházíme každoročně v Oetzu v Tyrolích, v místech, kde roku 1884 tragicky zahynul dr. Miroslav Tyrš, zakladatel Sokola. I letos na nás čeká volejbal, nohejbal, běh, cvičení. Dva táboráky nám dají možnost sokolského setkání a společného posezení. Zpěv jistě přispěje k naší dobré náladě! Vrcholnou událostí pak bude společný pochod k Tyršovým deskám nad peřejemi Achy. Účast na tomto srazu je pro každého Sokola vítaná příležitost se v krásné přírodě setkat se Sokoly z našich sousedních zemí.

Na shledanou v Oetzu! NAZDAR!

Více informací najdete na webové stránce: www.sokol-muenchen.de

Poborský bude šéfovat reprezentantům

Rekordman v počtu reprezentačních startů Karel Poborský se vrací k fotbalové reprezentaci. Ne však ve své původní hráčské roli, ale jako šéf bývalých spoluhráčů – stane se vedoucím národního týmu. Působit u něj bude už od červnového kvalifikačního utkání s Walesem, naplno by měl převzít všechny povinnosti od Jaroslava Dudla po zapracování od podzimní sezóny. ČTK o tom informovalo tiskové oddělení fotbalového svazu. Příchod českobudějovického záložníka je jedním z opatření, jak zpřísnit režim uvnitř týmu po aféře s porušením životosprávy po kvalifikaci proti Německu. Národní tým oslavoval v hotelu narozeniny Tomáše Ujfaluših, kde údajně byly i prostitutky. Stávající šéf celku Dudl bude členem realizačního týmu až do konce kvalifikace o postup na mistrovství Evropy a současně bude vykonávat funkci ředitele Mezinárodního oddělení ČMFS.

Konečná nominace hokejistů na MS v Moskvě

Současný kádr českých hokejistů: Brankáři: Roman Čechmánek (Třinec), Adam Svoboda (Slavia Praha), Marek Pinc (Biel/Švýc.), obránci: Rostislav Klesla (Columbus/NHL), Radek Hamr (Kloten/Švýc.), Jan Platil (CSKA Moskva/Rus.), Ladislav Šmíd (Edmonton/NHL), Zbyněk Michálek (Phoenix/NHL), Marek Židlický (Nashville/NHL), Michal Barinka (Bern/Švýc.), Petr Čáslava (Pardubice), útočníci: Petr Sýkora, Tomáš Rolinek (oba Pardubice), Petr Hubáček (Bern/Švýc.), Zbyněk Irgl (Davos/Švýc.), Jaroslav Hlinka (Sparta Praha), Jaroslav Bednář (Slavia Praha), Jiří Novotný (Washington/NHL), Jaroslav Balaščík (HV 71/Švéd.), Petr Tenkrát (Boston/NHL), Jan Marek (Magnitogorsk/Rus.), David Výborný (Columbus/NHL),

Rostislav Olesz (Florida/NHL), Tomáš Plekanec (Montreal/NHL), Petr Čajánek (St. Louis/NHL).

Fedcupová baráž ve Španělsku

České tenistky se v baráži o postup do fedcupové Světové skupiny I utkají se Španělskem. Zápas se uskuteční 14. a 15. 7. na půdě soupeře. Rozhodl o tom dnešní los v Londýně. Španělské tenistky mají v elitní stovce světového žebříčku Anabel Medinaovou-Garriguesovou a Lourdes Dominguezovou-Linovou. Obě hrály zápas prvního kola v Rusku, kde Španělky prohrály 0:5. V elitní třicítce je jen Medinaová, zatímco v českém týmu se v této části žebříčku pohybuje světová osmička Nicole Pietrangeli a třicítka Lucie Šafářová. Společně vedly český tým ve víkendovém vítězném zápase na Slovensku. Nehrající kapitán Aleš Kodat byl s losem poměrně spokojený, jen litoval, že Češky budou hrát počtvrté za sebou venku. „Doma by to bylo samozřejmě lepší, u nich to bude podstatně složitější. To je největší smůla. Doma by byla jasná výhoda, pozvali bychom je na rychlý povrch, tam se bude hrát na antuce,“ komentoval výsledek londýnského losu.

Král fotbalových střelců

20. ledna 1997 byl Josef Bican na slavnostním večeru v Mnichově oceněn titulem střelec století. Legendární kanonýr Slavie nastřílel v rakouské lize v období 1931-1937 v barvách Rapidu a Admiry 71 branek, v letech 1937-1951 pak v československé a za nacistické okupace v českomoravské nejvyšší soutěži za Slavii a v posledních letech za Vítkovice celkem 447 gólů. Od roku 1938 byl nepřetržitě po deset let králem ligových střelců. Devatenáctkrát hrál mezinárodně za Rakousko, čtrnáctkrát za ČSR.

První polibek

Kdo z vás dříve narozených na ten slastný okamžik do dnešního dne sentimentálně nezapomíná! I když tenkrát při premiéře nosy oběma protagonistům poněkud překážely, podruhé už to šlo líp a potřetí už si ani neuvědomili, že nějaké nosy mají. Však taky k tomuto úkonu ani největší nemešlo nepotřebuje návod. Ta kratičká chvíle prvního projevu citů vyvolává zdání pomíjivosti, ale je přece jen projevem intenzivního vzplanutí. Zejména je-li tato jedinečná událost nepřipravená, překvapivá, řekl bych spontánní, je první vzájemný dotek rtů nezapomenutelným erotickým zážitkem. Jakási do té chvíle neznámá autorka jménem Ingelore Ebbersfeld napsala o hubičce pod názvem „Kniha polibků – romantické svádění“ celé vědecké dílo, které se na 300 stránkách zabývá historií a kulturou líbání. Na 300 stránkách! Podle ní bylo líbání známo v Mezopotámii už 5000 let před naším letopočtem. Ve středověku bylo považováno za nevhodné být i jen zmínění této činnosti. Dnes se líbají při setkání a loučení i dosud neznámí lidé.

V roce 1896 vzbudilo první políbení na filmovém plátně veřejné pohoršení a bylo podle Ebbersfeldové povoleno jen stojmo a nejvýše v délce tří vteřin. Příliš vášnivé líbání na filmovém plátně bylo běžně cenzurováno, zatímco dnes je film bez polibků podle zmíněné badatelky historie polibků téměř nemyslitelný. Novorozenci bývají obšťastňováni zamilovanými rodiči nesčetněkrát na břicho i chodidla. Dospívající děti se ve stáří, nazývaném Angličany „teenagers“, za rodičovské polibky před kamarády stydí, ale po svatbě se k nim rádi oboustranně vracejí. Bedřich Smetana složil celou rozkošnou operu, Rodin je vtesal na celé řadě svých děl do kamene, pro film Casablanka složil hollywoodský textař a klavírista Sam Slágr „A kiss is just a kiss“ (polibek je pouze polibek), malíř Klimt zvěčnil milence při tomto úkonu nesčetněkrát na svých plátnech.

Schválně se na to zeptejte své matky či manželky, a nebude-li ostýchavá, vylíčí vám dějiště a své pocity do nejmenších podrobností, i když se odehrály už před desítkami let. Když jsme přijeli po skončení Pražského jara do Vídně, hráli právě v jednom kině film Žena – neznámá bytost. Pornografický film, jakých zde v té době uváděli desítky, tomuhle ale přivěsili prolog ve formě krátkého úvodního vysvětlení lékaře-sexuologa a promítání inzerovali jako osvětový film. V té době už na to místní publikum nechodilo, ale uvnitř kina byla slyšet hlavně čeština, neboť tehdy jezdili přechodně ze země severních sousedů tzv. podnikové zájezdy, a takové u nás zakázané ovoce si žádný z jejich mužských účastníků pod záminkou, že si skočí na box, který žádnou ze ženských účastnic nemůže zajímat, nedal ujít. Přišli ze studu několik minut po začátku představení, podívali se před vchodem opatrně na všechny strany, jestli je tam neuvidí vejít žádný jiný účastník zájezdu a pak rychle vklouzli za tmy do hlediště. Jaké pak bylo jejich překvapení, když se po konci představení v sále rozsvítilo světlo a oni spatřili v hledišti celé mužské osazenstvo zájezdu od podnikového ředitele přes kádrováka až k vrátnému. To pak bylo vzájemného vysvětlování, že šli náhodou kolem a když spatřili na fotografické scéně z filmu, řekli si, že se jednou musejí na ten kapitalistický kulturní brak podívat. Chtěli uprostřed promítání odejít, ale nemohli ve tmě najít východ, takže museli film protrpět do konce. Doma pak všude vyprávěli o typicky kapitalistickém škváru, kterého byl našťástí našinec doma ušetřen. Před znovuzavřením hranic pak ještě jednou Vídeň navštívili a jelikož už město znali, mohli se jít přímo bez zdržení na ten škvár podívat znovu, aby si uvědomili své štěstí, že žijí doma v prostředí hodném kulturního člověka reálně socialistické doby.

Bylo to už dávno po době, kdy celý svět mluvil o senzačním filmu, v němž se poprvé objevila na plátně nahá žena, herečka Hedi Lamarrová, i když jen na několik vteřin, ze zadu a ještě z velké vzdálenosti, ale kdy už všichni věděli předem, kdy se ona scéna na plátně objeví a mohli se tak na tu hrůzu duševně a morálně připravit. Bylo to dávno poté, co můj otec jel podle svého vyprávění z Prahy do Vsesimi na Příbramsku požádat svého budoucího tchána o ruku jeho dcery a nemohl s ní jet stejným vlakem, protože tehdy ještě nebyli „svoji“ a jak by to pak vysvětlili náhodnému svědku takové ostudy. Když ji poprvé políbil, musel se napřed přesvědčit, zda kromě milenců není nikdo v bytě, aby nemohli být překvapeni in flagranti. Kvůli neškodnému polibku!

Schválně se požádejte své matky, pakliže nebudou ostýchavé, aby vám vylíčily děj prvního polibku od svého budoucího manžela, a uvidíte, že si zapamatovaly i ty nejmenší podrobnosti, i když už se to odehrávalo před mnoha desítkami let. A srovnajte, jak vám první polibek ne od budoucího manžela, ale od prvního z desítek kluků, vylíčí taková dnešní čupr holka. Ta hned spustí: „Ten můj na mě hned po prvním polibku čuměl jako bagr na tvrdou hlínu, ale pak šel štěstím do vývrtky a úplně se mu protočily v očích panenky. Vomejvejte mě, vykřikl celej zvencnutej, ale pak byl vtíravej jak pít-ralon, měl hned pitomé hemzy a medy, a kdykoliv chtěl znovu slin-táka, tak měl na mě tisíce špeků. To byla ouplná Havaj, prohlásil, a hned jsem ho měla prokouknutého jak nový brejle. Byl celej na větvi. Musela jsem mu říct, aby už neoxidoval a odkýbloval se, ale já ho přitom žrala jak chleba s máslem a byla jsem taky celá zvenc-nutá. To už jsem mu utírala rypák cihlou a v mý hlavě bylo radosti jak na starém bělidle. Za 50 let, zůstaneme-li pohromadě, slavíme zlatou svatbu...“

Kdysi se říkalo, že když budou ženy nosit kalhoty a muži se nebudou stydět je veřejně líbat, přestane se množit lidstvo. No, a podívejte se dnes kolem sebe! Ženy v kalhotách, polibky jen tak veřejně lítají vzduchem a děti jak sněhových vloček...

Jindřich Lion

Nebojme se nastavit si zrcadlo aneb „Jsme takoví, jací opravdu jsme“

Článek *Jsme jiní, než si myslíte* v březnovém čísle *Klubu* mi velkou radost zrovna neudělal. Mohl by mít též nadpis „Proč nás sousedé nemají rádi“ aneb „Proč nám sousedé nedůvěřují“. Jen se divím údivu pisatelky. Není přeci ani trochu běžné, že si neznámí lidé, ještě k tomu cizinci, při setkání padají do náručí. To přeci předpokládá dobrou známost, sympatie a hlavně – důvěru. A tu přece může mít jen někdo, koho znám. Občané sousedních zemí nás měli během posledních patnácti let možnost poznat, a jak se zdá, jejich důvěru jsme zklamali hned několika vlastnostmi, především však nepoctivostí. Bohužel jsem se o ní mohl vícekrát přesvědčit i na vlastní kůži při návštěvě rodné Prahy po roce 1989. Setkání s přáteli po mnoha letech exilu bylo velmi srdečné, ale radost přivedlo k bodu mrazu vykradené auto velmi rabiátským způsobem a údiv nad hlášením v tramvaji, aby si cestující dali pozor na kapesní zloděje, kterými se Praha po roce 1990 jen hemžila. Po řadě let si uvědomuji, že takřka neznám rodinu, které by nebylo ukradeno auto, nepřišli o velké peníze krachem bank nebo cestovních firem. Ti, kteří se dali zlákat zdánlivě výhodnými investicemi, přišli buď o všechno nebo skoro o všechno. (Já sám např. o 85 % investic a v cestovce o 99,24 % zálohy na cestu do Anglie; soudní procesy trvaly bezmála 15 roků!) Co si myslet o poctivosti národa, když si necháte auto na hlídaném parkovišti a ono tam za hodinu už není a nikdo vám za nic neručí a na nikom si nic nevezmete? V tomto punktu je dnes mnohem větší bezpečnost v mafiánské Neapoli nebo na Sicílii. Mám auto kasko-pojištěné od roku 1992, a to pouze a jedině kvůli občasným návštěvám České republiky. Už dvakrát se mi to vyplatilo.

Autorka článku se pozastavuje nad nezájmem Rakušanů o českou krajinu a přijímá dost naivní vysvětlení, zdůvodňované „zápečností“ Rakušanů. Pravdou však je, že Rakušané jezdí po světě zrovna tak jako Němci, Američané nebo Japonci a že je najdeš v každém světadílu, a to proto, že mají zájem a mají na to. Česká krajina je jistě pohledná a je i kulturně zajímavá. Ovšem to není pro zcestovalého Rakušana nic tak moc zvláštního, protože to má doma v daleko větší míře: jak půvab země, tak jeho historickou kulturu. Rakousko je opravdu nádherná země a má velké množství kulturněhistorických památek. Co u nás působí na cizince ne zrovna přesvědčivě, je venkov: malé, dnes už sice upravené domky, ale kolem na zahradách, ve dvorech, lesích poměrně velký nepořádek; a to se týká také nádraží, hospod, vlaků. Zdejší známý lékař mi vyprávěl, jak si někdy v roce 1994 sedl se svou ženou do auta a jeli se podívat, jak to za tou železnou oponou kdysi vypadalo. Chtěli někde v Čechách zůstat přes noc a na druhý den pokračovat. Ale po dvou hodinách jízdy po jižních Čechách to vzdali a vrátili se domů. Prý to na ně působilo všechno „total trostlos“.

Nevěříte? Sedněte si do vlaku a zajedte si třeba z Prahy do Benešova. Co uvidíte kolem sebe ve vlaku i v míjející krajině, se dá slovy těžko líčit. No a pak se projedte třeba z Vídně přes celé Rakousko, Německo (koridor) až do Švýcarska někam k Basileji (sám jsem tuto cestu nedávno absolvoval); máte srovnání a na dlouhou dobu o čem přemýšlet. Čili že by měly masy Rakušáků chuť zacetovat si

po českých vlastech či trávit tam dovolenou (kromě lázní), o tom bych dost pochyboval. A když, tak hlavně kvůli láci, protože většina zboží se v Česku dá zakoupit za polovinu místní ceny.

Že by Rakušanům, zejména mladé generaci, příliš leželo na srdci odsun, legie, obě světové války nebo Temelín, bych se moc divil. Jsem tu pětatřicet let, ale krom politických debat v TV nebo rádiu jsem se s tím v privátech neseťkal. Mají-li si Češi znovu získat ztracenou důvěru, pak je třeba chovat se tu slušně, zdvořile a hlavně být poctivý, nekrást a v obchodních stycích zachovávat až úzkostlivě stoprocentní spolehlivost a solidnost. A to – řekl bych – nejen v Rakousku. Proč je zde například stále auto Škoda mezi prvními deseti nejlépe prodávanými vozy? Odpověď je jednoduchá: Auto je pohledné, velmi solidně zpracované a není drahé. Toť tajemství úspěchu.

Myslím, že otázky morálky a cti v nejširším slova smyslu však musí přijít zevnitř, ze samotného národa. Změnit však jeho charakter k lepšímu je věcí ze všech nejobtížnější. Myslím, že hmatatelné výsledky tohoto procesu se dají očekávat tak během dalších 30-50 let. Snad k tomu přispěje užší sepětí s ostatními národy EU, což by byl náš největší prospěch a zisk vůbec.

Vladimír Poš

Ad Anneke Hudalla: Jsme jiní, než si myslíme (Respekt)

S velkým zájmem jsem si přečetla Váš článek *Jsme jiní, než si myslíme*. Zaujalo mne, že jste si vyjela do rakousko-moravského pohraničí na pár dní. Já z pohraničí pocházím – narodila jsem se ve Valticích, část dětství jsem prožila v Hlohovci u Valtic a do školy až k maturitě jsem chodila a žila v Brně. A anžto jsem maturovala v šedesátém devátém roce a v ČSM jsem nikdy nebyla, takže mne nepřijali na žádné univerzitě, tak jsem se vydala sama na velké dobrodružství do Rakouska. Bylo to na podzim 1969. Tenkrát jsem dostala během 14 dnů jako „Werkstudentin“ práci a v příštím semestru jsem se nechala zapsat ke studiu na vídeňské univerzitě. Všude jsem byla tenkrát ráda viděna, každý mi vyšel vstříc. A když to porovnáte s dnešním heslem „Jsme jiní, než si myslíme“, tak bych k tomu chtěla podotknout: „Jak se do lesa volá, tak se z něho ozývá.“ Já mám dokonce ten pocit, že do roku 1989 byli Rakušané vůči nám, 1968/69 „utečencům“, zdvořilejší než po sametové revoluci. Pak začali nadávat „falsche Böhm“ – viz ukázka z Vašeho popisu z gmündovského obchodu. I já jsem začátkem devadesátých let zastihla v jednom obchodním domě české „výrostky“, jak kradli do deštníku elektroniku. Tenkrát jsem se styděla, že jsem Češka.

Na druhé straně mám v Mikulově sestru, která má dva syny. Jeden z nich dělal průmyslovou školu v Břeclavi. Samozřejmě musel volit dvě cizí řeči: učitel mu vymluvil němčinu, protože mu „nabulíkoval“, že němčina je tvrdá a nerosozumitelná řeč a když pojedete do Rakouska nebo do Německa, že tam umí stejně každý anglicky. A tak místo aby se sousedé sblížovali, odrazují ještě dnes učitelé mladé lidi od sousedských vztahů: tady to totiž začíná – ve škole a v rodině. Jak to má pak fungovat na veřejných pódiích? „Die Freundschaftsbegegnungen“ se sousedy je pak vyhozený čas a peníze. Mladí lidé totiž žijí bez vzorů, které naše generace ještě mnohdy měla.

Nevím, kolik je Vám let, vážená paní Hudalla, ale bez vzájemného respektu a osobní pokory před sebou samým, jak jsme to praktikovali ještě my v našich rodinách, se nám to „historické sousedství“ nepovede ani za sto let.

Tolik k Vašemu článku *J sme jiní, než si myslíme*.
Zdraví Vás srdečně

Růžena Weidingerová

Teror ve mě. Tradiční představa o rakovině je mylná

Vážení čtenáři,

nedávno jsem četl velice zajímavý článek a rád bych se o něj podělil s čtenáři *Klubu*. Jelikož pracuji na radioonkologii, vydal jsem o tom taky knížku (*Myslenky během ozařovací terapie*, německy vyšla pod titulem: *Gedanken während der Strahlentherapie*), setkávám se pořád s různými lidmi z „totoho oboru“. A tak jsem se seznámil s českým lékařem dr. Janem Hnízdilem. Slyšel jsem ho mluvit několikrát v Českém rozhlasu 1 a četl jsem taky jeho články v *Lidových novinách*, nedávno jsem se s ním sešel v Praze. Je oficiálním lékařem medicíny, má však velice odvážné, a řekl bych, nové pohledy na vznik a léčení nemocí.

Petr Žaloudek

Je to zákeřný zabiják. Napadá ze zálohy, rozkládá tkáň, šíří se smrtícími metastázami. Každý rok u nás kvůli ní umírá třicet tisíc lidí. Po nemocech srdce a cév je druhou nejčastější příčinou úmrtí. V celém světě se každý rok objevuje deset miliónů nových případů. Šest miliónů končí smrtí. Nevíme, jak se proti ní účinně bránit. Nevíme, kdy a kde se objeví. Má ji působit kuřáctví, nezdravá strava, znečištěné životní prostředí. Hovoří se o roli dědičnosti a prodlužujícím se věku. Od každého něco. Podobná roztržštěnost panuje i v názorech na léčení. Někteří lékaři radí radikální operace, jiní ozařování, další chemoterapii nebo hormony. Doufáme, že nás věda zachrání. Farmaceutické koncerny vynakládají miliardy na vývoj nových léků. Počty pacientů se přesto zvyšují. Agresivní léčba zasahuje nejen buňky nádorové, ale i ty zdravé. Toužebně očekávané vítězství je stále v nedohlednu.

Je zajímavé, že jazyk, kterým mluvíme o rakovině, dnes používáme i na další problém, jehož řešení se zdá být v nedohlednu. Globální terorismus je prý také nemoc, nádor na těle společnosti. Z úst politiků slyšíme, že je třeba jej odstranit radikálním chirurgickým řezem, s pomocí sofistikovaných zbraní. Výsledek? Zničení jednoho teroristického centra Al-Kajdy vyvolá bujení dalších „teroristických buněk“ jinde. Na jednoho zabitého teroristu připadnou desítky nezamýšlených civilních obětí. Navzdory nasazení obrovské vojenské síly svět stále není zdravější. Další postup? V boji vytrváme! Jen potřebujeme více času a více zbraní!

Rakovina a terorismus. Možná nastal čas zamyslet se nad změnou strategie. Stále více lékařů si uvědomuje, že rozšířená představa o rakovinovém bujení neodpovídá realitě. Ignoruje totiž mentalitu protivníka, přehlíží komplexní příčiny jejího vzniku. To, co chybí, totiž nejsou jen nové léky, ale chápání problému v souvislostech. Ve své ordinaci se o tom přesvědčuji každý den. Pacienti mi stále v různých obměnách říkají totéž: „Mám starosti, protože jsem nemocný“. Jenže nemoc obvykle není příčinou, ale naopak důsledkem jejich životních starostí a stresu.

Přestože je vliv stresu na lidské zdraví dobře znám, biotechnologická medicína mu stále nepřikládá odpovídající význam. Co je vlastně stres? V běžné řeči se chápe jako důsledek toho, že se nedokážeme vyrovnat s nároky prostředí. Stresujeme se kvůli rodině, zaměstnání, kvůli tomu, že stárneme, ale stále častěji také kvůli složité společenské situaci. V těle nám dnes a denně startuje stresová reakce, která má za cíl vytvořit podmínky pro boj nebo útěk. K napjatým svalům se zvýší přísun energeticky bohaté krve, zrychlí se dýchání, rozbuší se srdce a stoupne krevní tlak. Projevy stresu všichni dobře cítíme, jenže ve 21. století konflikty většinou nemůžeme řešit tím, že vezmeme nohy na ramena nebo někomu dáme pěsti. Takže v sobě stres „dusíme“. Nastavení organismu tvořené po miliony let je pro člověka v moderní společnosti vlastně dost nevyhovující. Stres se nemá jak „vybít“, ale „ukládá se“ do zádovkých svalů, způsobuje bolest a točení hlavy, nejistotu, hučení v uších, tíhu na hrudi, sevření hrdla, bolesti žaludku a celkovou slabost. Stačí pár let v takovém kolotoči a naše imunita slábne, začínáme být náchylní k různým infekcím. Tělo se tak pomalu připravujeme na vážnou chorobu.

Vliv stresu na imunitní systém inspiroval v USA radičního onkologa Carl Simontona a psychoterapeutku Stephanie Matthewsovou-Simontonovou k vytvoření komplexního modelu vzniku a léčby rakoviny. Simontoni nijak nezpochybňují, že tato nemoc může být dědičná ani to, že na ní mají vliv rakovinotvorné látky v naší stravě a znečištěné životní prostředí. Svoji pozornost ale současně zaměřují na oslabení pacientovy imunity. Podle moderní buněčné teorie totiž rakovinné buňky nejsou příliš silné, ale naopak slabé a zmatené. Není to tak, že rakovina „napadá“ a „útočí“, zhoubné buňky se pouze nekontrolovatelně množí. Nemoc začíná poškozením genetické výbavy buňky nějakým vnějším toxickým působením, nebo prostě tím, že organismus i za normálních podmínek občas vyprodukuje buněčný zmetek. Pokud je imunitní systém v pořádku, vadnou buňku včas rozpozná a zničí anebo alespoň izoluje. Jestliže je ale imunita stresem oslabená, začnou se vadné buňky rychle množit a metastázovat do okolí.

Podle Simontonových tedy rakovina není jen důsledkem napadení organismu zvenčí, ale současně i jeho zhroucením zevnitř. Léčba se proto musí zaměřovat nejen na orgán postižený nádorem, ale na celého člověka. Kromě podávání léků, operací a chemoterapií to chce také řešit problémy pacientova života a posílit jeho víru v úspěšnou léčbu. Jestliže je totiž pacient odhodlán nemocí čelit, pak se tento pocit přenesení i do biologických procesů jeho těla. Ty začnou obnovovat stresem narušenou rovnováhu imunitního systému, množení rakovinných buněk se zpomaluje a tělo znovu získává kontrolu nad sebou samým.

Rakovina, podobně jako terorismus, je také výpovědí o tom, v jakém prostředí žijeme a jak zacházíme se svým životem. Pouhé použití síly a zbraní (léků a operací) k nápravě nestačí. Bez podpory samouzdravných, „demokratických“ schopností celého organismu je naděje na vyléčení mizivá.

Jan Hnízdil

Pozn. red.:

Autor pracuje na Psychosomatické klinice v Praze, hnízdil@psychosomatika.cz

Je psáno: Kdo má uši, slyš

17. dubna byla ke slyšení v prostorách českého velvyslanectví paní Eva Pilarová. Koncert byl pořádán spolkem Kontakt Forum a Kunst-Kollegiem ve spolupráci s úřadem velvyslance a školským spolkem Komenský. Vypadalo to na to, že se téměř celá česká menšina vídeňská sjednotila. No alespoň ta kulturní, neboť bylo plno, přímo natřískáno a atmosféra skvělá. Hned od začátku se podařilo navodit přátelskou atmosféru a po několika zmatených úvodních slovech amatérského moderátora se koncert rozjel a šlapal skvěle až do finále. Paní Pilarová a její hudební doprovod Vítek Fiala a Radim Linhart byli výborní a host pořadu, vídeňský Čech – Čech Svatopluk – byl vynikající. Pan velvyslanec projevil velký smysl pro humor při kontrole čínské verze Montiho čardáše – a nejen pro humor, nýbrž i pro kumšt. Vůbec mám silný dojem, že za velvyslancování dr. Koukala zažijeme mnoho zajímavých kulturních akcí.

Kulturní ataché David Mohelský (bohužel mu končí pobyt ve Vídni) se velmi aktivně podílel na přípravě a organizaci všech tří akcí, které Kontakt Forum pořádalo, a to divadelního představení Květy Fialové a Petra Nárožného, koncertu a výstavy paní Evy Pilarové.

Apropó, divadlo, po představení mně Petr Nárožný řekl, že to byla radost hrát před tak bezvadným publikem. Tak to potěší.

Musím říci, že jsem rád, že jsem se všech tří akcí účastnil. No ono by to ani jinak nešlo, a tak lituji těch, kterým divadlo a koncert unikly. Mnozí prostě z nějakých důvodů přijít nemohli, to už tak bývá. Jak jsem napsal na začátku, a to je citát z Bible, „Kdo má uši, slyš.“

Slyšel jsem jásající a smějící se publikum, slyšel jsem, jak lidé zpívali své písně sebou, slyšel jsem dupání a hvízdot nadšení a viděl jsem radost v očích umělkyně.

Dovolte mi, abych si poklepal na rameno a řekl sobě i své ženě se zadostiučiněním. Povedlo se to. Věřte mi ale, že jsme rádi, že máme ten maratón za sebou.

Děkuji Vám, že jste přišli a svým potleskem a radostí potvrdili, že to má všechno smysl. Takže zase někdy a ně-

kde nashledanou na dalších akcích Kontakt Fora a všech, co dělají dobrou práci pro českou kulturu a lámou hroty, které opravdu nikdo nepotřebuje.

Všechno dobré a mějte se fajn.

Jan Brabenec

Zaslouženou kytici podává zpěvačce Evě Pilarové český velvyslanec RNDr. Jan Koukal (foto: Vladimír Čevela)

Jezinky bezinky aneb Dobročinnost nezná mezi

V sobotu 14. dubna 2007 nás herci z Vlastenecké omladiny pozvali do divadelního sálu školy Komenského na bezinkové víno. Ne ne, nejednalo se o žádnou ochutnávku vín (zaplať Pánbůh, jak se později ukázalo). Víno servírovaly dvě staré dámy na divadelním pódiu v poněkud morbidní kriminální komedii Jezinky bezinky od Josepha Kesselringa v režii slečny režisérky Petry Pěškové.

Dvě velice kouzelné starší dámy z newyorského Brooklynu padesátých let, dokonale namaskované, o nejméně deset let zestárlé Olinka Worrygová a Anička Vadurová, představovaly velice přesvědčivě zbožnost a dobročinnost samu v pozemské podobě. A ze samé dobročinnosti „ulevovaly“ již postarším pánům, kteří neměli rodinu a možná je tak trochu omrzela svět, zkrátka, jak ony samy o nich prohlásily – kteří byli jako ta opuštěná „hruška v poli“. Milé dámy jim dopřávaly domácí bezinkové víno s příchutí arzenú a špetkou cyanokáli, tedy pořádný dryják. A jelikož to byly dámy velice zbožné, svým dvanácti obětím vystrojily

i řádný pohřeb, jak se sluší a patří na spořádané paničky – ve svém sklepě! Jak Olinka, tak Anička byly dokonalé: milé, přívětivé, obětavé – zkrátka tak, jak je známe i v civilu. Jen nevím, nevím, jestli Olinku můžeme ještě pustit jako šéfo-

vou do bufetu k rozlévání nápojů – hrála tak přesvědčivě, že bych jí její morbidní úmysly rozhodně uvěřila!

Dámám nevědomky pomáhal jejich bláznivý synovec Teddy. Michal Vlasák, dvoumetrový velikán s hlasem jako zvon byl pro tuto roli jako stvořený. Vždycky, když vylezl se svojí trubkou, zasalutoval a zařval: „Pozór!“, okamžitě vykouznil úsměv u každého diváka. Ovšem také nenechal žádného blaženě vyspávat na sedadle!

Milé dámy se ovšem se svým koníčkem nijak netajily, když na jejich spády přišel jejich synovec Mortimer alias Peter Kubela, divadelní kritik, kterého čerstvá mrtvola schovaná v truhle poněkud vyvedla z míry.

Petra jsem si už oblíbila jako hrobníka ve hře *Tenkrát v San José*, kde přestože beze slova odtahoval a zatahoval oponu, dokázal rozesmát celé publikum. I tentokrát tomu nebylo jinak. Petr se opravdu předvedl v celé své parádě. Je to opravdový talent od přírody! Režisérka Petra ho nechala hrát ve své rodné řeči, tedy slovenštině. Je to poprvé v dějinách Vlastenecké omladiny a pro některé diváky to možná byl napoprvé nezvyk. Ale věřím, že početné slovensky mluvící obecnstvo tuto skutečnost vřele uvítalo.

Mortimerovou krásnou vyvolenou byla na divadelních prknech slečna Elena – osvědčená Katka Andrejsová – a já jen dodám, že to byla opravdová okrasa jeviště. Ať jako dokonale načančaná slečinka padesátých let, tak i holčina v růžovém pyžámku s natáčkami.

Režisérka Petra Pěšková si vybrala komedii poněkud pikantní, ale velice zábavnou. Já osobně jsem se smála od začátku až do konce a se mnou i téměř zaplněný sál. Ovšem sama na sebe si ušila bič: Musela do hry obsadit jedenáct mužských rolí! Zapojila tedy nejen omladinářské profiky, kteří svoje kvality prokázali i v malých rolích, ale musela se poohlédnout i po jednom gaunerovi, pastrovi, dvou policistech a jedné dobrovolné budoucí oběti. Naši nováčci byli pod vedením tanečních mistrů Vaďurovců „odvlečeni“ z pondělního tanečního parketu na herecká prkna, aby tam sklízeli svoje první herecké ovace. Všech pět poctivě a velice svědomitě zkušelo, a tak obecnstvo jistě rádo přimhouřilo oči, když v některých částech muse- lo občas našponovat uši. Ale v herecké zkoušce rozhodně uspěli na jedničku.

Jak to všechno vlastně dopadlo?! Skoro jako v pohádce. Ten opravdový gauner byl dopaden, bláznivý bratránek odkázán do sanatoria Šťastný domov a Mortimer s Ele- nou zdělili krásný dům i s podzemním hřbitovem. A co

naše světiče? Jejich dobročinnost neznala mezí a než spadla opona, naskytla se dokonce i další „hruška v poli“!

Martina Pfeffer

Dodatek:

Obecnstvo velmi vstřícně reagovalo od samého počátku a jistě ocenilo i krásně naaranžované jeviště. Při děkovačce mohlo obdivovat i dvě dokonale vyrobené „mrtvoly“. Za toto vděčíme talentu a smyslu pro detail režisérky Petry.

Autor Joseph Kesselring reagoval tímto kusem na tehdejší módu hollywoodských autorů produkovat hororové příběhy plných mrtvol. V této komedii jim chtěl nastavit zrcadlo a celé téma odlehčit, zkrátka udělat si srandu. Tuto legraci objevil na Broadwayi sám Jan Werich a přivezl ji do Čech. Sobotní vídeňské publikum ukázalo, že autora velmi správně pochopilo.

My Omladináři máme z tohoto úspěchu a závěrečného dlouhotrvajícího potlesku velkou radost. Protože bylo venku krásné počasí a my měli obavy, že budeme hrát před poloprázdným sálem, potěšilo nás krásně zaplněné hlediště a plná velká klubovna při následující zábavě o to víc. Znojemští hudebníci už jsou „naši“, hrají nám přesně to, co se nám líbí, a na závěr nám vždycky zahrají tu naši Písničku českou. Musíme také zvlášť pochválit naše debutanty, kteří se statečně drželi a z kterých vyroste ještě dobří herci!

Omladina má možnost hostovat s touto hrou kromě v Kroměříži i v Tišnově u Brna, takže po vídeňské premiéře budou následovat ještě dvě další představení.

Dostal se nám do rukou program ochotníků ze Starého Města, kde paní režisérka Marie Hrabcová mimo jiné píše: „Ono je to sice určitá řehole vydržet celou tu dobu zkoušení a učení se textům. Ale kdo divadlu jednou propadne, tak u něj zůstane navždy! Je to droga, ale ne ta, co zabíjí, ale ta, co vede k seberealizaci, ke vzdělávání se, ke kamarádství, ke vzájemné opoře, ke slušnosti. Droga, která povznáší osobnost.“

Tohle přesně bych chtěla dát do vínku všem našim divadelníkům a hlavně našim nováčkům! A co Vám, našim věrným divákům? Jsme rádi, že Vás máme, vážíme si Vás a těšíme se na Vás na podzim!

(aVa, foto: Vladimír Čevela)

Vážená redakce!

V rubrice „hudební výročí“ píšete o jubileu Gabriely Beňačkové. Bohužel jste vynechali zmínku o tom, že tato zpěvačka hostovala také na vídeňské Staatsoper, což je pro Vaše čtenáře jistě přinejmenším stejně zajímavé jako její výstupy na jiných zahraničních scénách.

S pozdravem

Dipl.-Ing. Lubomír Krizenecky

Vážený pane Dipl.-Ing. Krizenecký!

Srdečně děkujeme za upozornění. Přetiskly jsme zprávu Národního divadla v Praze, ve které bylo na hostování ve vídeňské Státní opeře zapomenuto. Jako zajímavost uvádíme, že zde ve vídeňské Státní opeře sopranistka Gabriela Beňačková např. vytvořila a v hlavní ženské roli Leonory úspěšně debutovala v opeře *Fidelio* od Ludwiga van Beethovena.

(redakce)

Poslední záchrana Vídně: bitva u Kolína (18. června 1757)

„Kdyby byl Bedřich Veliký vyhrál bitvu u Kolína a tudíž zajal v Praze hlavní rakouskou armádu s oběma jejími nejvyššími vojevůdci, byl by to býval tak strašlivý úder, že by byl mohl pomýšlet na to, aby táhl na Vídeň, otrásl rakouskou monarchii a tím přímo vyhrál mír.“

Carl von Clausewitz, *O válce*

Střet u Kolína se odehrál necelý měsíc po srážce u Štěrbohol v rámci první fáze sedmileté války. Praha byla obležena a barbarsky bombardována armádou německého Pruska. Přestože vítězové od Prahy měli velké ztráty a přišli o dva nejschopnější velitele, pod sebevědomým velícím samotného krále Bedřicha II. byli na vrcholu „slávy“. Porazené císařské armádě zbyla jediná síla na východě Čech. Armádní seskupení maršála Leopolda Dauna se posouvalo podél právě zrekonstruované silnice Vídeň – Kolín – Praha na pomoc obleženým. Rakouské síly v Praze hlásily do Vídně, že se udrží jen do 20. června. Daun měl hodně přes 50 000 mužů a předvoji velel osvědčený jezdecký generál Nadasdy. Přední oddíly protivníků se již 12. 6. střetly u Kutné Hory. Čeští vesničané ztěžovali pohyb Prusům například u Malešova, kde zničili hráz tamních rybníků a v prudkých vlnách zahynulo 30 jejich jezdců.

Proti Prusům „bojoval“ i terén západně od Kolína, který si vybrali ke konečnému střetu. Mezi krásnými obilnými poli se prolínaly křoviny, doliny, hluboké úvozy i zarostlé vyvýšeniny. 18. června bylo slunečno, když zahučela kartáčová střelba s českými obsluhami na pruská postavení. Na návrší nad bateriemi stál velitel císařského jezdeckva, nebesky modře oděný generál Nadasdy a za ním dole pluky jezdeckva. Husaři měli vlčí čepice a dlouhé třapce, které jim vyšly vídeňské dámy. A to ohnivé koňstvo z uherských pust! I to mělo zapůsobit a vzbudit respekt u vycepaných pruských vojáků. Mezi protivníky leželo radovesnické údolí, nyní již plné padlých mužů i koní z prvních střetů. I po dalším útoku husarů byl ještě úspěch na straně Prusů. Parádní rakouská jízda se dala na útěk. Půda se přímo chvěla pod kopyty dvaceti tisíců koní. Z boku zasáhlo však opět dělostřelectvo, chráněné dubinou, pod velícím hejtmana Václava Krahulce.

Strašné ohně chrlené z hlavní úspěšně ničily řady pruských jezdců. Sám panovník z Berlína se prodral dopředu mezi tu vřavu, když předtím ještě stačil napsat dopis domů. Nezdolní Prusové se znovu zformovali a na císařské straně byl raněn nejvyšší velitel maršál Daun. Rozhořel se krutý boj – muž proti muži. I pruská jízda znovu vyrazila „koleno na koleno“, zase zněly fanfáry a pod jejich palašemi klesaly další a další zálohy rakouské pěchoty, ale čeští hoši, dělostřelci od dubiny, nezůstali útočníkům nic dlužni. Ráz na ráz hřímalo pět velikých rakouských baterií své salvy. Bedřich II. se stáhl z přední linie na úpatí vyvýšeniny u Bříství, kde nehybně stála pruská brigáda Pennavairova.

Na návrší u Chocenic ještě bojoval Manstein, ale kanoáda i jeho prořádlým vojnám rozrušila svazky německého pořádku. Nadmíru rozružený pruský král poprvé viděl ve zběsilém úprku svou elitní jízdu. Až za císařskou silnicí u Nové Vsi se zastavili, když štábní trubač troubil „K shromáždění“. Jen pruská pěchota, opuštěná svou jízdu, se ještě držela udatně na krvi prosáklé výšince pod dubovým lesíkem. Ti vojáci byli připraveni pohrdat životem. Bojovali jako šílení v němém běsnění, v zuřivě vzteklosti. Ale nastal zvrát. Na rakouské straně už zasáhli též sasští jezdci, kteří se nyní vrhali na své německé bližní. Marně prustí tamboři tloukli na své bubny. I jejich hřmot byl slabší a slabší. A vedle Sasů dobýjeli pruské vetřelce mladí čeští holobrádkové 14. pluku dragounského knížete de Ligne pod vedením plukovníka Comte de Thiennesa. Ta čerstvá jízda vyčkávala příhodného okamžiku. Konečně poslal Daun i poslední zálohy pěchoty. Státní Slováci, Srbové, Maďaři a Rumuni v bílých kabátcích a modrých kalhotách následovali k útoku těsně za sebou proti nejlepší pěchotě Evropy, ale dnes již k smrti zemlené. V podvečer o 17. hodině Prusové zcela podlehli a dali se hromadně na útěk. Jejich panovník jim sotva stačil.

Lidé z Kolína a okolí děkovali Bohu, že odtáhli Prusové, ale děkovali také, když pak odešla i „přátelská vojska rakouská, která poslední kus dobytka, poslední zrno obilí pobrala“. Ještě téže noci, na 19. červen, odpochovali Prusové i od obležené Prahy. Bitva u Kolína byla, co se týče pruských ztrát, nejkrvavější ze všech bitev. Prusko ztratilo během půldne na 15 000 mužů, Rakusané 8 000.

Dnešní rakouské hodnocení: V bitvě u Kolína se však ukázalo, že je nutný moment překvapení a účinná podpora dělostřelectvem a jízdu, což se Bedřichovi nepodařilo. Zkušenosti z této bitvy byly zahrnuty do strategických úvah před první světovou válkou s důrazem na preventivní zničující úder. V rakouské armádě bojovalo mnoho Čechů. Porážka Bedřicha II. u Kolína ve svém důsledku znamenala, že české země nepostihl osud Slezska a zůstaly součástí rakouské monarchie.

Toto hodnocení jaksí nepřipouští pravděpodobnost ohrožení Vídně a vlastního Rakouska vůbec. Jinak si cení výsledku bitvy u Kolína děd našeho buditele Hněvkovského ve svých zápiscích: „...v jaké rozvaliny by se Praha byla proměnila, kdyby Bůh nepopřál rakouským vojnům poraziti Prušany.“ První zprávu o vítězství u Kolína přivezl do Vídně plukovník hrabě Vettes. Rozhodně nelze vyloučit, že díky vítězství maršála Dauna u Kolína s rozhodujícím podílem českých dělostřelců a dragounů, byla Vídeň uchráněna od potupného osudu.

Proto císařská metropole na Dunaji to vítězství zvětšila pojmenováním ulice v centru Vídně na Kollingasse a výstavbou Gloriette na kolonádě v Schönbrunnu.

(Jaroslav Formánek)

Češi v cizině

Akademický spolek a České srdce – ústředí představily 17. března 2007 předtisk knihy *Češi v cizině 1850-1938* doc. PhDr. Jaroslava Vaculíka, CSc., z Masarykovy univerzity v Brně.

V první části přednášky se doc. Vaculík věnoval sociálně-ekonomické emigraci Čechů do východní, střední a západní Evropy, přičemž věnoval zvláštní pozornost vystěhovalectví do Ruska, Polska a Rumunska. Přednášející poukázal na rozdílnost historie menšin v různých částech Evropy a na to, jak se změnil proces vystěhovalectví po první světové válce. Přednášející se okrajově dotkl vystěhovalectví do Německa a Rakouska, poněvadž migrace v rámci rakousko-uherské monarchie a emigrace do Rakouska po první světové válce by si vyžádaly zvláštní přednášku.

V průběhu přestávky odpovídal doc. dr. Vaculík na dotazy posluchačů a podepisoval exempláře předtisku své publikace. Na tomto místě bych ráda poděkovala instituci MU v Brně a autorovi encyklopedie, doc. dr. Jaroslavu Vaculíkovi za velkorysý dar posluchačům, 25 exemplářů předtisku knihy, které ještě doplní o další, poněvadž se na všechny nedostalo.

Druhá část přednášky se zabývala českou emigrací v zámoří, především do USA. Posluchači se dozvěděli mnoho zajímavostí o české minoritě v USA a o potížích, se kterými se naši předci setkávali, o jejich snech, plánech a časových zklamáních. Jedním z nejzajímavějších poznatků je bezesporu skutečnost, že dnes existují společenství v USA, která se identifikují s češtvím, i když český jazyk již dávno neovládají.

Přednáška byla velmi dobře navštívena vzhledem ke stále aktuálnosti tematiky, která přilákala značný počet krajanů a přátel české menšiny, a také některé studenty našeho bilingvního gymnázia.

Přednášky se zúčastnili zástupci hlavních českých spolků a organizací ve Vídni jako správce Školského spolku Komenský ing. Karel Hanzl, paní ředitelka BS školy Komenského Mag. Jana Hanzl, předseda Sokolské župy rakouské dr. Nováček s chotí, vrchní medicínální rada MUDr. Jan Petřík s chotí, předsedkyně Klubu Čechů a Slováků ing. Helena Baslerová, dr. Marie Brandeis a další osobnosti.

Jménem Akademického spolku ve Vídni, Českého srdce ústředí a všech posluchačů blahopřeji doc. dr. Jaroslavu Vaculíkovi, CSc., k této fundované syntetické práci, která vznikla na základě pečlivého bádání v evropských archívech. Vyslovujeme potěšení nad tím, že publikace mohla být prezentována ve Vídni v Akademickém spolku a pokřtěna na půdě české menšiny ve Vídni.

Podrobnější zprávy o publikaci podal předchozí článek Radima Štěrby *Češi v cizině 1850-1938*.

(dr. Helena Klein-Watryczová, M. A. předsedkyně A. S.)

Nové výzkumné centrum

Forschungszentrum für historischen Minderheiten bylo slavnostně otevřeno 27. 3. 2007 v Kohlgasse 27-29, Wien 5. Tento projekt je spolufinancován z prostředků EU (Fond pro regionální vývoj) a města Vídně (MA 7). Slavnostní

WWW.FZHM.AT

VÝZKUMNÉ STŘEDISKO HISTORICKÝCH MENŠIN

KOHLGASSE 27-29, VÍDEŇ 5

KALENÁŘ 1932

VÝZKUMNÉ STŘEDISKO HISTORICKÝCH MENŠIN

Kohlgasse 27–29, A-1050 Wien
Telefon (+43-1) 545 03 18
E-Mail: office@fzhm.at
WWW.FZHM.AT

Otevírací doba:
pondělí 10–16 hod., čtvrtek 11–17 hod.
a dle dohody

Dopravní spojení:
Metro U4 / Pilgramgasse, Margareten Gürtel
Autobus 14 A / Arbeitergasse
Autobus 59 A / Kohlgasse

PARTNERSKÉ INSTITUTE SPOLUPRACUJÍCÍ NA PROJEKTU

ETNOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY,
PRACOVISŤE BRNO
WWW.EU.CAS.CZ
Veveří 97, CZ-602 00 Brno

INSTITUT SLAVISTIKY UNIVERZITY VÍDEŇ
WWW.UNIVIE.AC.AT/SLAWISTIK
Spitalgasse 2–4/Hof 3, A-1090 Wien

KULTURNÍ KLUB ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU
WWW.KULTURKLUB.AT
Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien

otevření Centra moderoval dr. Harald Troch, Gemeinderat, oficiálně Centrum otevřeli jeho prezident Dkfm. Ferdinand Lacina, starosta města Vídně dr. Michael Häupl, vicestarostka Mag. Renate Brauner. Kulturní část programu vyplnili čtením německých textů o Čechích herečka Louise Martini (Viktor Adler, Gustav Haberman, Karl Renner, Felix Salten) a v českém jazyce Vladimír Stejskal (Karel Klos-

Zleva prezident Centra Dkfm. Ferdinand Lacina, dr. Harald Troch, Gemeinderat, vicestaroška Mag. Renate Brauner, starosta města Vídně dr. Michael Häupl, herečka Louise Martini, český velvyslanec RNDr. Jan Koukal a slovenský velvyslanec Prof. JUDr. Jozef Klimko.
V zadní řadě: Vladimír Stejskal

termann). O hudební atmosféru se postarala dechová hudba Bohemia. Partnerskými institucemi projektu jsou Etnologický ústav Akademie věd České republiky (Brno), Institut für Slawistik, Universität Wien a Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku, který pro vědecké zpracování bohatého materiálu (archiv Karla Matala, Knihovna Jirásek), „vyslal“ historičku dr. Janu Starek.

(mb, foto: Vladimír Čevela)

Společnost Kunstverein Simonetta + Kulturfabrik pozvaly na řadu akcí spojených s oslavami 30. výročí Charty 77

Dne 31. března 2007 se konala sblížovací kontroverzní diskuse o palčivých problémech v soužití dvou sousedních národů („grenzenfresserpodium“), zaštitěná dr. Ursulou Plasnik, spolkovou ministryní pro evropské a mezinárodní záležitosti Rakouské republiky, Karlem Schwarzenbergem, ministrem zahraničí ČR, RNDr. Janem Zahradníkem, hejtmánem Jihočeského kraje, dr. Josefem Pühringerem, hejtmánem Horního Rakouska.

Dne 8. dubna 2007 následovala vernisáž umění signatářů Charty – I. část: bez pomoci – bezmoc mocí, 30 let Charty. Vystavena byla díla Jiřího Koláře, Karla Trinkewitze, Ondřeje Kohouta, Olafa Hanela. Fotodokumentace 1968 – Charta 77 – současnost byla dílem Oldřicha Škáchy.

Ve večerních hodinách měli návštěvníci možnost zúčastnit se autorského čtení spisovatele a dramatika Pavla Kohouta, který četl ze své aktovky *Válka ve třetím psochodí*.

Představení divadelní hry Václava Havla *Vernisáž* v režii Niky Brettschneiderové se konalo 14. dubna.

Poslední dubnovou akcí – 21. 4. – sdružení Kunstverein Simonetta + Kulturfabrik byl dialog *To byla Charta 77*, který spolu vedli Jiří Gruša a Pavel Kohout. Zaštitu nad touto akcí převzal spolkový prezident Rakouska dr. Heinz Fischer.

Všechny akce se konaly v Helfenbergu, který leží asi 40 km severozápadně od Lince a 60 km od Českého Krumlova.
(mb)

Akce Landhausgalerie – Ausstellungsbrücke

(vedoucí galerie Milan Ráček)

23. 3. 2007 K. U. SCH. – Assoziationskettenrally /mit einem Boxkampf „Künstler gegen Galerist“

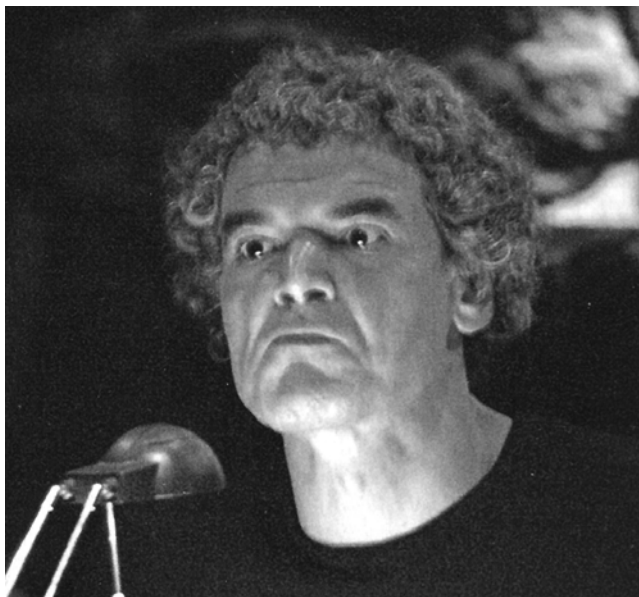
26. 4. 2007 Ursula Halmágyi – „U. H. – einfach ich“ (Aquarelle und Radierungen, Thema – Landschaft)

Terra arte

je název výstavy výtvarnice Ireny Ráček, která byla otevřena v Alte Hofmühle v Hollabrunnu dne 27. 4. 2007. Výstava potrvá do 13. 5. 2007.

Patrik Ouředník ve Vídni

Residenz Verlag prezentoval 11. 4. 2007 v Oratoriu Nationalbibliothek v rámci ÖNB – Literatursalon dílo českého autora žijícího v Paříži Patrika Ouředníka *Die Gunst der Stunde, 1885*. Presentaci uvedla ředitelka Nationalbibliothek dr. Johanna Rachinger, o autorovi a impulsech knihy promluvil dr. Jiří Gruša, prezident Mezinárodního PEN-klubu. Román do němčiny přeložil Michael Stavarič, který četl z díla v německém jazyce, autor Patrik Ouředník v originále. Dílo vypráví o jedné z kuriozit dějin 19. století, a to o vzniku stovek „svobodných“ kolonií založených vystěhovalci z Evropy v obou částech Ameriky. Jak autor v následném rozhovoru, který vedla novinářka Barbara Tóth (*Kurier*), zdůraznil, látka této knihy je především jazyková a teprve potom historická.

Patrik Ouředník

Možnost seznámit se s Ouředníkovým dílem tak měli zájemci již podruhé. Před nedávnem prezentoval autor na půdě Velvyslanectví ČR v Rakousku své dílo *Europeana* (německý překlad M. Stavarič), které bylo v České republice vyhlášeno Knihou roku 2001.

Ukázku z nové knihy v německé řeči otiskneme v příštím čísle Kulturního klubu (mb)

Příroda v Českém centru

Ředitel Českého centra ve Vídni ing. Marcel Sauer zahájil 17. 4. 2007 jednu ze svých posledních vernisáží ve funkčním období. Výstava představuje průřez současnou tvorbou malířky Evy Vones. O výtvarnici a její tvorbě promluvil Václav Gruša. Vernisáž hudebními čísly zpestřilo duo sester Steinových – kytary + zpěv. Vystavené práce Evy Vones se námětově inspirovaly přírodou, čemuž výtvarnice podřizuje i výběr barev z přírodních materiálů. Umělkyně ve svých obrazech „nabízí“ divákovi dialog mezi přírodou a člověkem. Výstava potrvá do 18. 5. 2007. (mb)

Galerie Jan a Eva Pilarová

Ve středu 18. 4. 2007 byla v Galerii Jan na Spittelbergu (pořadatelé Kunstforum, Kontaktforum) za přítomnosti autorky otevřena výstava fotografických prací zpěvačky Evy Pilarové, legendy československé populární hudby. Výstavu uvedl majitel galerie výtvarník Jan Brabenec, hudebně vernisáž spontánně podmaloval krátkým pěveckým číslem Vratislav Kříž. Eva Pilarová pak v srdečném vystoupení „prozradila“, jak se k této činnosti dopracovala a kde již svá díla vystavovala. Dobře navštívená výstava mohla umělkyni potěšit. (mb)

Pamětní deska fyzika Dopplera

V hlavním městě České republiky Praze byla odhalena další pamětní deska rakouského fyzika a matematika Christiana Dopplera, který část svého života prožil v Praze. Pamětní deska rakouského vědce byla odhalena před časem na gymnáziu v Praze, které nese jeho jméno. Originál des-

ky od sochařky Ellen Jilemnické je od loňského jara umístěn na domě, v němž Doppler v Praze bydlel. Na školní budově byla odhalena její kopie. (mk)

Rakušané natáčí v Českém Krumlově

Rakouský režisér Klaus Stein del natáčí na zámku v Českém Krumlově hraný historický dokument věnovaný kněžně Eleonoře Schwarzenbergové, jedné z nejzáhadnějších postav mocného rodu, která žila v letech 1682-1741 ve Vídni a právě v Českém Krumlově. Jako jediná příslušnice krumlovské větve není pohřbena v rakouské metropoli, ale právě v jihočeském městě. Eleonora vynikala značnou výstředností, například údajně pila vlní mléko, aby porodila následníka trůnu a věřila, že je zasažena vampýří infekcí. Podle odborníků se však ve skutečnosti jednalo spíše o rakovinu. Významnou inspirací pro filmaře se stal objev vampýrských hrobů na bývalém hřbitově v krumlovském Plešivci, který potvrzuje víru na upíry i v tomto období. Zároveň představuje důkaz nemilosrdného pronásledování údajných vampýrů. Ve filmu kněžnu ztvárňuje Silvie Hladky, ve snímku se však objeví i někteří čeští herci a komparsisté. Protože zámek nechce narušit kvůli natáčení běžný prohlídkový režim, řada záběrů vzniká v noci. Ostatně vzhledem k námětu i způsobu jeho pojetí se zdá, že film se ponese spíše v ponuré atmosféře, kterou noční záběry vhodně podpoří. Snad však snímek nebude natolik působivý, aby si rakouští diváci neodnesli pocit, že jižní Čechy jsou nebezpečnou a ponurou krajinou, kterou bloudí různí excentrici. Některé turisty by to sice možná přilákalo, ale představy o České republice a Česích, které již dnes nejsou zrovna ideální, by to rozhodně nevylepší. (MaFr)

Komu připadne loucký klášter?

Klášter v Louce, který pochází původně z 12. století, tvoří výraznou dominantu Znojma. Barokní komplex nebyl nikdy zcela dokončen a po zrušení kláštera v době Josefa II. sloužil jako továrna na tabákové výrobky a v pozdějších letech jako ženijní akademie. Od 90. let je větší část objektu prázdná, menší využívá společnost Znovín Znojmo pro prodejnu vín a sklepy pro uskladnění jiskřivého moku. V areálu se pak nachází i muzeum vinařství a konají se zde různé přehlídky a košty. Zbylou část původně chtěl stát převést na město Znojmo. To však za stávajících podmínek odmítlo smlouvu podepsat. Zastupitelům se nelíbily především přísné finanční sankce za nedodržení desetileté lhůty na celkovou rekonstrukci kláštera, která si přitom podle odhadů vyžádá více než miliardu Kč. Pověřili proto starostu města, aby se se státem, respektive s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, pokusil vyjednat výhodnější podmínky. Zároveň se ozvala jako zájemce o odkup kláštera společnost Balnea Medical Group, která by v něm chtěla vybudovat špičkové medicínskofarmaceutické kongresové centrum, které by mohlo sloužit vědcům z celého světa. V souvislosti s plánovaným převodem či prodejem louckého kláštera již v roce 2006 vzniklo sdružení Luca Nova, v němž působí i někteří místní komunální politici. Sdružení si vytklo cíl, který by mohl mít velký dopad i na česko-rakouské styky. V klášteře by totiž podle jejich představ mělo vzniknout výstavní, konferenční a stu-

dijni středisko, které by se koncentrovalo právě na dějiny a současnost vztahů Moravy s Dolním Rakouskem a s Vídní. To by mohlo významně přispět ke zlepšení česko-rakouských vztahů. Moravané, kteří měli vždy k Rakousku blíže, by tak mohli představovat mimořádně vhodného prostředníka mezi Čechy a Rakušany a tlumit třeba některé historické resentimenty z obou stran. Byla by jistě škoda, kdyby podobná šance na vybudování centra věnovaného vztahům Moravy, Dolních Rakous a Vídně zůstala nevyužita. Bohužel, podobně jako v jiných případech, i tentokrát vše může ztroskotat na financích. Ale není třeba předčasně věšet hlavu – možná již brzo najde stát, město Znojmo a sdružení Luca Nova společnou řeč. (MaFr)

Likvidován gang pašující zbraně do Rakouska

České a rakouské policii se ve společné akci podařilo odhalit a zadržet zločinecký gang, který pašoval do Rakouska zbraně. Stíhání bylo zahájeno celkem proti 12 osobám, z toho 3 občanům ČR a devíti Rakušanům. Zločinci se soustředili zejména na opatrování v podsvětí velice žádaných samopalů vzor 61 Škorpion, ve své „nabídce“ měli však i jiné typy samopalů, například kalašnikovky nebo tzv. pumpičky o ráži 9 milimetrů. Zároveň obchodovali i s brokovnicemi s upilovanými hlavněmi nebo speciálními střelci tužkami. Při domovních prohlídkách pak policie objevila i rozbušky a další pyrotechniku. Češi podle policie především skupovali špatně znehodnocené zbraně, jejichž funkce dokázali obnovit. Manipulace a úpravy probíhaly v Brně a ve Znojmě, kde se také podle přání opatrovaly i třeba tlumiči hluku při výstřelu. Obyčejný samopal nabízel členové gangu za 25 000 Kč (asi 900 €), přidání tlumiče přišlo na 6 000 Kč (asi 210 €). Dalo by se tedy s ironií říct – ceny mírné, obsluha vzorná. Na Znojemsku zbraně kupoval šestačtyřicetiletý Rakušan, který je vozil důchodci do Mistelbachu. Oba se pak snažili zbraně rozprodat, především v Dolních Rakousích. Větší část skupiny byla zadržena přímo na Znojemsku českou policií. Následovalo zatím celkem 18 domovních prohlídek na území obou států, při nichž policisté zajistili celkem 24 samopalů, 55 různých dalších střelných zbraní, 53 zakázaných doplňků zbraní a také zakázané střelivo. Zločincům mezinárodní spolupráce obvykle nedělá žádné problémy, jak však případ pašeráků zbraní jasně ukazuje, lze jejich pochybné „družbě“ velice dobře čelit spoluprací policejních jednotek přes hranice. Doufejme, že i v dalších případech byrokracie, která úspěšně bují na obou stranách hranic, nezabrání tomu, aby strážci zákona byli o krok dále než ti, kteří ho chtějí porušovat a ještě k tomu podobně nebezpečným způsobem. (MaFr)

Falešné české řidičáky z Rakouska

Kuriózní nabídka se objevila v inzertních rubrikách některých německých a rakouských novin – podle ní na získání českého řidičského nebylo potřeba absolvovat autoškolu, ale stačilo si doklad přímo koupit. Podle odborníků se však jedná jen o poměrně špatně provedené padělky, vyrobené jednoduše na počítači. Jeden ze zločineckých gangů, zabývajících se touto nekalou činností, zatklá nedávno rakouská policie. Členové bandy přitom své zákazníky obelhávali a tvrdili, že průkazy zařizují přímo u českých úřadů.

To lze pochopitelně hodnotit jako naprostý nesmysl, ale na druhou stranu podle mluvčího klagenfurtské policie se zdá pravděpodobné, že skutečně nějakého spolupachatele v České republice měli, i když se asi nejednalo přímo o příslušného úředníka. Falešné legitimace opravňující k řízení motorových vozidel se přitom v Rakousku distribuovaly zhruba za 3000 €. S falešnými českými řidičskými průkazy udělala nedávno zkušenost i redakce německého listu *Autobild*, která na základě inzerátu z novin bez větších problémů získala řidičák pro fiktivní osobu. V tomto případě, kterým se zabývala na základě podnětu listu německá policie, se však jeví jako pravděpodobné, že pachatelé pocházejí z Ruska. Že falšování českých průkazů představuje skutečně masový problém, potvrzují i představitelé českého ministerstva dopravy – podle nich k nim do úřadu dorazí z ciziny průměrně dva falešné české řidičáky týdně. A proč se padělatelé zaměřily zrovna na české průkazy? Důvodů je několik. V České republice dosud koluje řada různých druhů řidičských průkazů, takže se v nich zahraniční policisté příliš neorientují. Navíc například v Německu nepůsobí český řidičský průkaz nijak nápadně – autoškoly vyjdou v ČR podstatně levněji, a proto je mnoho Němců absolvuje právě zde. V každém případě nelze než poradit, abyste se nijak nenechali napálit – bez absolvované autoškoly prostě rozhodně pravý český řidičský průkaz na své jméno nemůžete získat. Bohužel někteří rakuští a němečtí občané si stále myslí, že Česká republika je nějaký divoký východ, kde je za pár euro možné vše.

(MaFr)

Jak propagovat ČR v Rakousku?

Zajímavý rozhovor poskytl jednomu z největších českých deníků *Mladé frontě Dnes* Nora Dolanská, ředitelka zastoupení CzechTourism ve Vídni. Točil se samozřejmě především kolem otázky, jak přilákat do ČR více rakouských turistů. Zmiňován byl přitom i překvapivý fakt, že co do počtu návštěvníků České republiky je Rakousko překvapivě až na 11. místě. Nora Dolanská ovšem upozornila, že statistiky zachycují pouze turisty, kteří v zemi přenocují. Rakušané ale většinou jen vyrazí do Brna za nákupy, obědem a natankováním levnějšího benzínu a odpoledne se zase vracejí zpátky domů. Navíc připustila, že mnozí občané Rakouska Čechy zrovna nezbožňují. To ostatně leckteří z vás, čtenářů, pocítili i na vlastní kůži. Podle Dolanské za nechtutí stojí především strach z konkurenčního potenciálu Čechů. Leckteří také nemohou zkousnout fakt, že úroveň života v Praze se od té vídeňské už nedělí tak propastně jako třeba před dvaceti lety. Svoji nezanedbatelnou roli ovšem hlavně u starší generace hrají i různé historické předsudky, zatímco mladé prostě nějaká země za humny neláká a raději putují za poznáním amerických kaňonů. Co by však mohlo Rakušany do ČR přece jen nalákat? Dolanská v žertu konstatovala, že nejvíc táhne nabídka jídla a pití. Ale k návštěvě České republiky nejspíše podle ní nejvíc pomohou přesně cílené kampaně, u kterých se často vyplácí soustředění na nějakou známou osobnost, například na Sigmunda Freuda, Adolfa Loose nebo třeba na Tomáše Batu. Jak však upozorňuje Nora Dolanská, ne vždy se české představy o celebritách shodují s těmi rakouskými – např. Jaromír Jágr zrovna nějakou sílu zájemců nepřitáhne. Velkou úlohu sehrává samozřejmě i úroveň

„Tschechien stellt sich vor“

a kvalita nabízených služeb. Velmi často si například cizinci včetně Rakušanů stěžují, že se většina lidí v České republice tváří neustále nepříjemně a nakvašeně. To přitom platí i pro prodavače, recepční apod. Další překážku představují místy přetrvávající dvojí ceny, které pochopitelně každého cizince dost napruží. Bude jistě zajímavé sledovat, jak se plány na získání rakouských turistů do České republiky vydaří. Myslím, že by stálo za to uspořádat malou anketu – co by podle vás Rakušany mohlo do ČR přilákat a co naopak podle vás nejvíc návštěvníky Čech a Moravy popuzuje. Koneckonců, kdo by to měl spíše vědět než vy?

(MaFr)

Spoj do Vídně zase o krůček blíže

Protesty ochránců přírody se v současnosti staly již neodmyslitelnou součástí příprav stavby naprosté většiny komunikací v České republice. Části ekologů se příliš nezamlouvá ani projektovaná rychlostní silnice R 52 z Pohořelic na rakouské hranice poblíž Mikulova. Jenže v současnosti pravděpodobně přišli o jeden ze způsobů, jak její stavbu znemožnit. Nejvyšší správní soud ČR se totiž odmítl zabývat žalobou, která by umožnila zrušit nový územní plán Břeclavska, který s výrazným rozšířením komunikace směrem na Mikulov počítá. Po delším váhání soud dospěl k názoru, že územní plány schválené do konce roku 2006, tedy podle dřívějšího stavebního zákona, nejsou opatřeními obecné povahy, které by mohl Nejvyšší správní soud přezkoumávat. O meritů věci, tedy o samotném územním plánu, však soud pochopitelně nijak nerozhodoval. Ochráncům přírody tak zbývá ještě jedna možnost – obce, které proti výstavbě silnice R 52 protestují, mohou plán na-

padnout u Ústavního soudu. Pokud by uspěly, celá záležitost se vrátí zase upět. Představitelé Jihomoravského kraje, kteří budování komunikace dlouhodobě podporují, však berou nedávné rozhodnutí nejvyššího správního soudu jako prakticky definitivní vítězství a představuje podle nich signál, že mohou již začít chystat text mezivládní dohody s rakouskou stranou. Zdá se tak, že rychlejší spojení z Moravy do Vídně je tak zase o krůček blíže. Stále však není úplně jisté, zda po tomto krůčku nebude následovat úkok zpět. Přitom další spoj mezi Českou republikou a Rakouskem, silnice E 55, v současné době zažívá pravidelně kolapsy. Důvodem je oprava mostu přes železniční trať v Soběslavi, která podle Ředitelství silnic a dálnic v Českých Budějovicích potrvá až do konce června. Provoz na oprávaném místě je sveden do jednoho pruhu, takže automobilisté musí čekat na semaforech. Fronty se zde pochopitelně tvoří především v dopravních špičkách. Řada šoférů, kteří znají místní situaci, se snaží kritickému místu vyhnout objíždkou přes historické centrum Soběslavi. Tuto trasu však nemohou využít řidiči nákladních vozů, protože do řady ulic jihočeského města nemohou vjíždět automobily o váze vyšší než 3,5 tuny. Zatímco běžným řidičům stačí k překonání dopadů opravy jen špetka trpělivosti, hůře situaci snáší cestující linkových autobusů – jejich jízdni řády jsou totiž v mnoha případech přesně vázány na další spoje. Když nedojedou zcela včas, mohou snadno zůstat třet někde na nádraží, což nebývá zrovna příjemný způsob trávení času. Takže pokud budete nadávat při cestě do Prahy po E 55 na kolony, můžete se uklidňovat tím, že někteří jsou na tom ještě podstatně hůř. Kupodivu podobné představy mnohé lidi dokážou uklidnit.

(MaFr)

Odbor krajských a kulturních vztahů MZV ČR (OKKV) využívá této cesty k informování všech českých krajanů a přátel ČR o tom, že do plného provozu byla uvedena internetová verze *Českých listů*. Toto periodikum, které v letech 2000 až 2006 vycházelo ve formě časopisu – měsíčníku, je v současnosti zveřejněno a průběžně aktualizováno v rámci internetového portálu *czech.cz* na adrese: www.czech.cz/ceskelisty.

Věříme, že si nová forma *Českých listů* získá příznivce z řad tradičních i nových čtenářů. V obvyklých rubrikách přitom nabídne vedle informací o aktuálním dění v ČR zejména realie ze života českých krajských komunit po celém světě, informace o kulturně prezentačních akcích ČR v zahraničí, profily řady významných osobností, zkušenosti s pořádáním nejrůznějších aktivit krajských spolků a další různorodé podněty. Nespornou výhodou je možnost přímého internetového propojení čtenářů s původním zdrojem informací.

S pozdravem

PhDr. Ing. Zdeněk Lyčka, ředitel OKKV

První krajský folklórní festival v Praze (5.-11. 11. 2007)

Vážení a milí krajané, s potěšením Vám oznamujeme, že se nám v tomto roce podařilo vyhovět přání mnoha z Vás a zorganizovat na dny 5.-11. 11. 2007 první krajský folklórní festival v Praze, na který Vás co nejsrději zveme.

Pozvání je určeno všem, kteří jste nezapomněli na svou starou vlast a dodnes zpíváte české písně, hrajete českou hudbu nebo tančíte lidové tance, ať už jste jednotlivci nebo skupiny, nabízíme možnost zúčastnit se festivalové přehlídky, ty z Vás, kteří mají šikovné ruce, nebo měli šikovné a zručné předky, vyzýváme, aby přivezli ukázky lidových a tradičních řemesel na výstavku, která bude nedílnou součástí festivalu. Mohou to být výšivky, kroje, kraslice, ale také historické fotografie zachycující první české přesídlenky, ukázka kronik, památníků a další podobné památky.

Festival se bude odehrávat v kongresových prostorách hotelu Pyramida, cca 5 minut pěší chůze od Pražského hradu, kde můžeme pro zájemce také zajistit ubytování. Nabídku všech ubytovacích možností a další podrobné informace o festivalu najdete také na:

www.krajanskyfestival.cz

Součástí festivalu bude mnoho doprovodných akcí, jako je například výuka lidových tanců, ukázky lidových řemesel, přehlídka dokumentárních filmů o krajanech v za-

hraničí, společná setkání u tradiční české kuchyně, nabídka společných výletů, exkurzí, možnost zakoupení záznamu festivalové přehlídky na DVD nosičích, setkání se zajímavými osobnostmi.

Věříme, že zažijete nezapomenutelný festivalový týden spojený s bohatými zážitky, vynikající přátelskou atmosférou, plný nově vzniklých přátelství mezi jednotlivci i spolky a že budete mít Vy i Vaše děti a vnukové jedinečnou příležitost pocítit hrdost nad bohatstvím české lidové kultury.

Náš festival se hlásí k dokumentům UNESCO, jako jsou „Doporučení UNESCO k ochraně tradiční a lidové kultury“ a „Úmluva UNESCO o zachování nehmotného kulturního dědictví“, čímž se řadí do světového hnutí za záchranu a uchování lidových tradic a jejich předávání dětem a mládeži. Myšlenka uspořádat krajský festival vznikla na základě iniciativy krajanů a je podpořena rezolucí vypracovanou na závěr Týdne zahraničních Čechů, který se konal ve dnech 17.-22. 9. 2006.

Na Vaši účast se těší přípravný výbor:

PhDr. Věra Doušová, manažerka festivalu

Zdeněk Pšenica, předseda FoS ČR, manažer

Prof. Lubomír Mátl, umělecký šéf

Ing. Alexandr Drbal, poradce pro Východní Evropu

Mgr. Kristýna Hanušová, vedoucí produkce

Ing. Irena Zemánková, CSc., překlady, administrace

Marcela Pražáková, poradce vnějších vztahů

MCZ Marketing, spol. s r. o., ubytování, transfer, propagace

Vážený pan
Karel Schwarzenberg
ministr zahraničí
Ministerstvo zahraničních věcí ČR

Vídeň 27. 01. 2007

Vážený pane ministře,

dobré zdraví a dobrý rozum jsou dvěma našimi největšími požehnáními, jak řekl již v 1. stol. p. Kr. Publilius Syrus. Přejeme Vám, aby Vás tato požehnání provázela i ve Vaší nové životní etapě – ve funkci ministra zahraničních věcí České republiky. Ať Vám rovněž napomáhají při úsilí zvýšit váhu a cenu národa, neboť bohatství národa nespočívá v penězích, ale v lidech zdravých na duchu a těle.

Upřímně se radujeme z Vašeho zvolení a pevně věříme, že Vaše sympatie a Vaše vstřícnost vůči Kulturnímu klubu Čechů a Slováků v Rakousku zůstanou nezměněny.

S přátelskými pozdravy

Ing. Helena Basler
Mag. Dr. Marie Brandeis

*Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku /
Kulturklub der Tschechen und Slowaken
in Österreich*

MINISTR ZAHRA NIČNÍCH VĚCÍ
ČESKÉ REPUBLIKY
KAREL SCHWARZENBERG

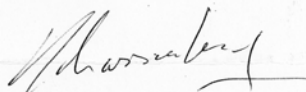
V Praze dne 28. února 2007

Vážená paní Baslerová
Vážená paní Brandeisová,

děkuji Vám za Vaše milé blahopřání k mému jmenování ministrem zahraničních věcí České republiky a za všechna přání, která jste mi vyjádřily. Mohu Vás ujistit, že budu svěřenou funkci vykonávat s největší pečlivostí a v souladu se zájmy České republiky.

Přeji Vám mnoho zdraví a mnoho úspěchů ve Vašem osobním i profesionálním životě.

S pozdravem

Vážená paní
Ing. Helena Basler
V í d e ň

Vážená paní
Mag. Dr. Marie Brandeis
V í d e ň

POHÁDKOVÉ KRÁLOVSTVÍ

Pro děti a dospělé s fantazií...

**Rekonstrukce příchodu dobrého vojáka Švejka
do Štěkně do ovčína k přenocování.**

(č.p. 4. Panský ovčín od r. 1765 u Zámku)

Od 11h. Sobota

© Pohádkové království, o.s.

1.9.2007 Štěkeň

... potom poputuje Josef Švejk do Putimi !

**Ovce, ovčí sýr, klobásy K. Vachta, Pivo DUDÁK, hudba - Nauše Pepík,
historické vojsko (1850) domobrany z Grafenau (D.Bavorsko),
hist. hasiči, Marktmusikkapelle Haag/H (H.Rakousko)**

Pro účastníky v dobových kostýmech pivo

DUDÁK Strakonice - ZDARMA,
ukázky cvičení hasičů,

návštěva památného pokoje Karel Klostermann,
večerní koncert - Spilkovo hudební léto,

výstava: proč odešli Keltové z Přešťovic u Štěkně do Bavorska?

JIHOČESKÉ POHÁDKOVÉ
KRÁLOVSTVÍ

POHÁDKOVÁ KANCELÁŘ
ŠTĚKEŇ

www.kklostermann.eu

www.sweb.cz/manevry1905/

www.pohadkovekralovstvi.cz

*dovolujeme si Vás pozvat
na vernisáž a výstavu obrazů
k životnímu jubileu 50 let
malíře*

Jiřího Valeše

Jiří Valeš : „Praha“

3. 5. – 2. 6. 2007

GALERIE „D“, Lidická 7, Brno

po – pá: 9-18 hod, so: 9-12 hod

www.galerie-d.cz

Recht auf Mehrsprachigkeit

Wiener Volksgruppengespräche fünf

14. Mai, 19:30 Uhr, ORF KulturCafe, Eintritt Frei

Anlässlich des 135. Gründungstages des tschechischen „Schulvereins Komenský“ in Wien veranstaltet die Volksgruppenredaktion ORF Radio 1476 das Fünfte Wiener Volksgruppengespräch zum Thema „Recht auf Mehrsprachigkeit“.

Ing. Karl Hanzl, ORF-Publikumsrat und Obmann des „Schulvereins Komenský“, Dr. Petra Herczeg, Institut für Publizistik- und Kommunikationswissenschaft der Universität Wien, Prof. Dieter Kolonovits, Institut für Verfassungs- und Verwaltungsrecht der Universität Wien und ein/eine Vertreter/-in des Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Kultur diskutieren über die Umsetzung der Forderung nach Mehrsprachigkeit als Recht. Die Veranstaltung knüpft an die Ergebnisse des „vierten Wiener Volksgruppengesprächs“ über ein mögliches Minderheitenschulgesetz für Wien im vergangenen Herbst.

Kleines Wien-Bratislava-Festival. Malý festival Viedeň – Bratislava

Eine Veranstaltungsreihe des Aktionsradius Wien im Juni 2007

Das Slowakische Kulturinstitut in Wien, der traditionsreiche Fußballverein HAC Slovan, der in Wien lebende slowakische Künstler Rado Prokop und der unermüdliche Ost-West-Vernetzer Fritz Zindler von Radio Vychod Vienna haben mitgeholfen, ein Fenster ins Nachbarland zu öffnen.

Programmübersicht (Stand 23. 04. 2007):

- **SAMSTAG, 2. 6.**
„Stadtflucht“ nach Bratislava (Tagesausflug mit Bus)
Treffpunkt 9:00 Uhr Restaurant Pressburg im Ekazent Simmering. Altstadtflanerie. Mittagessen. Alternative Führung mit Fritz Zindler und Ausklang in einem Lokal.
Anmeldungen bis 30. 5. unter Tel. 332 26 94
Treffpunkt: Restaurant Pressburg, Simmeringer Hauptstr. 96A, 1110 Wien
- **DIENSTAG, 5. 6.**
Kunstaussstellung, Vernissage: Rado Prokop
Rahmenprogramm: Lesung Katarina Kucbalova. 2 Breakdancer aus Bratislava. Doris Kittler stellt den Maler vor.
Ort: Aktionsradius Wien, Gaußplatz 11, 1200 Wien, Tel. 332 26 94, www.aktionsradius.at
- **FREITAG, 8. 6.**
Spray-Aktion am Yppenplatz
CEIL, der 1. Sprayer von Banska Bystrica, bearbeitet eine Wand am Yppenplatz (ab 17:00 Uhr)
Ort: Yppenplatz, 1160 Wien
- **SAMSTAG, 9. 6.**
Fest am Slovan HAC Platz
Ab 14:00 Uhr. Livemusik (slowak. Romakapelle), Workshop mit slowak. Künstler CEIL (Siebdruck auf T-Shirts).
Ab 17:00 Uhr SW-Augustin gegen nota bene; in der Kantine Ausstellung und Vortrag zur Geschichte des Vereins und der slowak. Migration.
20 Uhr Stimmgewitter Augustin in der Kantine.
Ort: Slovan HAC Platz, Steinbruchstraße 5a, 1140 Wien, Tel. 983 64 79
- **DIENSTAG, 12. 6.**
Fujara-Konzert
Auf der slowakischen Hirtenflöte spielt Marijan Plavec.
Ort: Aktionsradius Wien, Gaußplatz 11, 1200 Wien, Tel. 332 26 94, www.aktionsradius.at
- **DIENSTAG, 19. 6.**
Konzert: Longital
Ort: Ost Kantine, Schwindgasse 1 / Ecke Schwarzenbergplatz, 1040 Wien, Tel. 505 62 28
- **MITTWOCH, 20. 6.**
Eröffnung der Ausstellung „Die Holzkirchen der Slowakei“
Ort: Slowakisches Kulturinstitut, Wipplingerstraße 24-26, 1010 Wien, Tel. 535 40 57
- **DIENSTAG, 26. 6. UND MITTWOCH 27. 6.**
Dokumentarfilme junger slowakischer Filmemacher
Ort: Slowakisches Kulturinstitut, Wipplingerstraße 24-26, 1010 Wien, Tel. 535 40 57
Dienstag: Zigeunertränen
Mittwoch: My zdes (Hier sind wir) und Other Worlds

CZech it out: Retzer HAK-Schüler lernen die Hauptstadt des Nachbarlandes kennen

Im Rahmen der Projekttag der 1. Klassen der Handelsakademie Retz besuchten die österreichischen und tschechischen Schüler die Stadt an der Moldau, Prag. Gemeinsam mit ihren Professorinnen und Professoren Mag. Filipky, Mag. Kalteis, Mag. Peklar und Mag. Hienert genossen die Jugendlichen die Sehenswürdigkeiten der Stadt, besichtigten die Altstadt mit dem Alten Rathaus und der Turmuhr, den Altstädter Ring, die Teynkirche und die Karlsbrücke. Weiters führte ihre Tour auf die Prager Burg, das Goldene Gässchen und als Höhepunkt des vierten Tages wurde das Jüdische Prag näher erkundet. Auch Theaterbesuch und englisches Kino standen auf dem Programm. Eine tschechische Rätselralley durch die Altstadt rundete die Projekttag ab.

Dieser kulturelle Austausch zwischen den Jugendlichen beider Länder wird dann auch noch durch eine Exkursion nach Wien weitergeführt und ist fixer Bestandteil der Aktivitäten der bikulturellen HAK Retz. Kultur und Sprache des Nachbarlandes wird somit nicht nur im theoretischen Unterricht praktiziert, sondern durch solche „Praxistage“ ergänzt und vertieft. Die Schülerinnen und Schüler zeigten sich begeistert und konnten ihre neu erworbenen Kenntnisse der tschechischen Sprache anwenden. Ihr tschechischen Klassenkameraden standen dabei mit Rat und Tat zur Seite. So wird Sprachenlernen zur Kommunikation zweier Nationen.

Bikulturelle HAK Retz - bikulturní obchodní akademie v Retzu

Eine Schule mit Zukunft: tschechische und österreichische Schüler werden gemeinsam unterrichtet

Direktor: Mag. Ewald Fidesser

Adresse: Rupert Rockenbauer Platz 1, 2070 Retz, Tel. 02942/20420
office@hakretz.ac.at, www.hakretz.ac.at

Zweige: Bikulturelle HAK (2. Fremdsprache: Tschechisch)
Handelsakademie (2. Fremdsprache: Französisch)
Handelsschule für Kommunikation betriebliche Praxis

Handelsakademie RETZ

Die BHAK/BHAS Retz als moderne, berufsbildende Schule versucht ein sehr anspruchsvolles und mannigfaltiges Anforderungsprofil zu erfüllen. Als kleine, aber äußerst kreative Schule an der tschechisch-österreichischen Grenze sind wir der lebende Beweis dafür, dass man mit Ideen, Zukunftsvisionen, gestalterischer Kraft und Durchhaltevermögen nicht nur viel leisten, sondern sogar Einmaliges auf die Füße stellen kann.

Do you parles Italiano nebo česky? Hat dein Notebook genügend Speicherkapazität? Weißt du, wie die Firmen in deiner Umgebung arbeiten? Bist du zu Hause im Netz? Die Antworten auf diese Fragen gibt die HAK/HAS Retz mit ihrer Schwerpunktsetzung in verschiedenen Bereichen.

Bikulturelle Schule

Nach dem Fall des Eisernen Vorhanges sahen wir die Grenzöffnung als Chance des Lernens von einander. 40 Jahre Kommunismus hier und 40 Jahre Erfahrung mit Marktwirtschaft und westlicher Ideologie dort sollten ausreichend Stoff für kulturellen Austausch, gegenseitiges Ken-

nen- und Verstehenlernen bieten. Die Sprachbarriere sollte mit dem Erlernen der Sprache des Nachbarlandes überwunden werden. Nach mehr als 10 Jahren Erfahrung können wir sagen, es hat sich gelohnt: unser Schulmodell bietet jungen Menschen genau das, was sie in einem Europa ohne Grenzen brauchen. Sie lernen Fremdsprachen im Teamteaching und mit Native-speakern, sie lernen aber auch aus den kulturellen Unterschieden, sie lernen „fremdes“ Verhalten richtig zu deuten und einzuschätzen. Auf die Frage, warum sie diese Schule besuche, begeisterte sich Eva Kliková: „Ich bin hier, weil ich eine andere »Kultur« und andere Gewohnheiten verstehen lernen will. Ich finde es interessant, mit Österreichern in die selbe Klasse zu gehen und ihnen zuzuhören. Man lernt mit der Sprache viel mehr. Es hat jemand einmal gesagt: »So viele Sprachen du sprichst, so oft bist du Mensch!«“

Erlernen einer Ostsprache

Die Grenznahe zur Tschechischen Republik ermöglicht ein Erlernen der Sprache in ihrem Ursprungsland. Es ist nicht schwer, Kontakte herzustellen, egal, ob es sich um private oder offizielle handelt. Wir unternehmen Exkursionen in Betriebe dies- und jenseits der Grenze, können, wann immer wir wollen, reale Situationen des Sprachgebrauchs für den Erwerb der Sprach- und Sprechkompetenz nutzen. Im Unterricht korrigieren die „Muttersprachler“ die „Fremdsprachenlerner“ und Fehler werden so gar nicht erst eingelernt. Automatisch erwirbt man sich so ein situationsadäquates Vokabular und eine gewisse Sicherheit im Anwenden der Fremdsprache.

Dass unsere Methode des Sprachenlernens gut ist, beweist die Tatsache, dass wir bereits seit 1999 das „Europasiegel für innovative Sprachenprojekte“ besitzen und stolz darauf sind, es neben unserem Schullogo verwenden zu dürfen.

Bei den jährlich stattfindenden Fremdsprachenwettbewerben schneiden unsere KandidatInnen immer sehr gut ab. In Tschechisch errangen wir in den letzten Jahren immer Platz 1. Eine tolle Leistung für eine kleine Schule!

Inhaltliche Schwerpunkte

Inhaltlich vermittelt die BHAK Retz neben einer kaufmännischen Grundausbildung eine umfassende Allgemeinbildung sowie kommunikative Kompetenzen in der Muttersprache und in zwei Fremdsprachen (Tschechisch, Französisch). Die von der Wirtschaft geforderten Schlüsselqualifikationen wie Umgang mit moderner Informationstechnologie, soziale Kompetenz, Team- und Kooperationsfähigkeit, Eigeninitiative und Eigenverantwortung oder unternehmerisches Denken und Handeln werden ab dem 1. Jahrgang in vielen Unterrichtsfächern gefördert. Notebookklassen gehören mittlerweile schon zum Schulstandard.

Die BHAK Retz setzt ihre inhaltlichen Schwerpunkte in den Fachrichtungen „Management und Informationstechnologie“ und „Internationale Wirtschaft“, um so den Erfordernissen der Wirtschaft und des Arbeitsmarktes, den regionalen Gegebenheiten und den Interessen der Schüler gerecht zu werden.

Den Schülern stehen die neuesten Lernmedien zur Verfügung, eine moderne Infrastruktur erhöht die Motivation und sichert den Lernerfolg: Computer, kostenloser

Online-Betrieb für Internet und E-Mail, Lernwerkstatt, Bibliothek, Übungsfirma. Intensivsprachwochen, sportliche Aktivitäten, Projektwochen im Ausland sowie der Besuch des EU-Parlaments in Straßburg runden das Angebot der Schule ab.

Europäische Union-Chancen auf dem Arbeitsmarkt

Als biculturelle Schule will die BHAK/BHAS Retz der Jugend unserer Region vermitteln, dass die Erweiterung der Lebens- und Wirtschaftsräume in Ost- und Mitteleuropa als Chance für Politik und Wirtschaft zu sehen ist. Mit dieser an der biculturellen Handelsakademie erworbenen Ausbildung eröffnen sich zusätzliche Möglichkeiten am Arbeitsmarkt – sowohl in unserer Region als auch im benachbarten Ausland.

Schulklima

Die BHAK/BHAS Retz kennt als kleine familiäre Schule keine Lehrer der alten Schule. Sie legt Wert darauf, dass sich trotz hoher Anforderungen alle wohlfühlen, die Schüler Eigenverantwortung lernen und Entscheidungen demokratisch gefällt werden. Stanislav Jäger, ein tschechischer Schüler, würde „seine“ Schule sofort wieder wählen: „In dieser Schule herrscht eine sehr lockere Atmosphäre. Die Lehrer sind sehr freundlich und gehen mit gutem Beispiel voran.“ Monika Seidl meint begeistert dazu: „Ich finde die HAK Retz besonders toll, weil wir ein großartiges Lehrer-Schüler-Verhältnis haben. Man hat immer viel Spaß und Abwechslung. Wenn ich mich noch einmal entscheiden müsste, würde ich sofort wieder in die biculturelle Klasse der HAK Retz gehen.“

Slowakisches Tanzkarussell

V rámci Prehliadky slovenskej kultúry vo Viedni sa dňa **24. júna 2007 o 17:00 hod.** uskutoční vo veľkej nahrávacej sále ORF RadioKulturhaus koncert pod názvom **Slovenský tanečný kolotoč (Diabolské husle a taneč)**. V hudobno-tanečnom programe vystúpia sólisti špičkových folklórnych telies zo Slovenska (ako je Klnka, Lúčnica) a ľudová hudba J. Berkého-Mrenicu „Diabolské husle“. Tanečný kolotoč otvorí slovenský detský folklórny súbor „Rozmarín“, ktorý pôsobí pri RSKS vo Viedni. Toto podujatie pripravuje agentúra Slowakische Kultur und Wien (SK & Wien) v spolupráci so Slovenským Inštitútom a Slovenským veľvyslanectvom vo Viedni.

Mediálne podpora tento koncert slovenské krajanské organizácie Rakúsko-slovenský kultúrny spolok a Slovenský školský spolok SOVA vo Viedni, Magistrát mesta Viedeň a ORF. Medzi pozvanými hosťami budú významní predstavitelia mesta Viedne a veľvyslanci viacerých európskych krajín v Rakúsku. Cieľom koncertu je ukázať pestrosť a krásu rôznych oblastí Slovenska. Koncert je určený pre všetky vekové kategórie, pre milovníkov folklóru, ale aj pre tých, ktorí ešte nepoznajú jedinečnosť slovenského ľudového umenia.

Predpredaj vstupeniiek: od 24. 5. 2007 v ORF RadioKulturhaus, Argentinierstraße 30, 1040 Wien a v Slovenskom inštitúte, Wipplingerstraße 24, 1010 Wien.

(Helena Steiner, SK & Wien)

Čaj o piatej

Detský tanečný súbor Rozmarín z Viedne Vás pozýva na Čaj o piatej dňa **13. mája 2007 o 18:30 hod.**, Komenského škola, Veľká klubovňa, Sebastianplatz 3, 1030 Wien.

Detský a mládežnícky tanečný súbor Rozmarín je už na Komenského škole! Pravidelné návštevy máva súbor na Komenského škole vo Veľkej klubovni každý pondelok od 15:30 do 17:00 hod. (predškolský vek) a od 16:00 do 18:00 hod. (školský vek).

Info: 069911225099 (Mag. Helena Steiner)

Das Marionetten-Theater im Krumau

Das Marionetten-Nationaltheater Prag spielt im Turm des Marionettenmuseums in Krumau für eine kleine Zuschauergruppe am Samstag, den **16. Juni 2007 um 15 Uhr Die Zauberflöte** (Musik von W. A. Mozart, Libretto von Emanuel Schikaneder).

Die letzte Mozartoper wurde 1791 kurz vor dem Ableben des Autors in Wien uraufgeführt und gehört heute zu seinen meistgespielten Werken. Das Marionetten-Nationaltheater aus Prag spielt mit Marionetten und Schauspielern eine zauberhafte Version, die vor allem auch Kinder sehr gut verstehen. Der beinahe direkte Kontakt zum Publikum macht die Darbietung noch lebendiger und spannender. Ein besonderer Nachmittag in einer bezaubernden Stadt, im Turm einer alten Kirche, wo wir für zwei Stunden bei den Marionetten zu Gast sein dürfen.

Die Vorstellung findet in deutscher Sprache statt. **Kartenpreise – Erwachsene: € 22,-, Kinder, Studenten: € 18,-.** Busfahrt ab Neuhofen, über Ansfelden, Linz Hbf., Freistadt. Abfahrt um 10 Uhr beim Forum, 10:15 Uhr Autobahnraststation Rosenberger, Ansfelden, 10:30 Linz Hbf. Fahrpreis: € 15,- / Person. (Kindergerechte) Einführung im Bus. Eintrittskarten gibt es **nicht** im freien Verkauf!

Verbindliche Anmeldung bei:

Hana Rigo, Am Sportplatz 4, 4501 Neuhofen an der Krems
Tel./Fax: 07227/6912, Mobil: 0676/318 48 91
rigotranslations@aon.at, www.dolmetsch-buero.at

Sommerseminar 16.-27. 7. 2007

- Anfänger
- leicht Fortgeschrittene
- Fortgeschrittene

ca. 25 / 50 Std. Unterricht in Gruppen bis ca. 5 Personen
wochenweise Teilnahme möglich

Anreise: Mo. bis 13 Uhr

Seminarbeginn: Mo. 14 Uhr

Seminarende: Fr. 12 Uhr

Wochenendprogramm: Ausflüge

Seminarkosten: 1 Woche € 250,- / 2 Wochen € 390,-

Seminarkosten verstehen sich ohne Unterkunft bzw. Verpflegung

Anmeldungen an:

Übersetzungsbüro, Hana Rigo,

Am Sportplatz 4, A-4501 Neuhofen an der Krems,

Tel.: 07227/6912, Mobil.: 0676/318 48 91,

www.dolmetsch-buero.at, rigotranslations@aon.at

Příprava oslav 130. výročí narození hudebníka Františka Špilky

František Špilka (*13. 11. 1877 Štěkeň, pamětní deska je na rodném domku u zámku, † 20. 10. 1960 Praha)

Předpokládaný program v roce 2007:

- **17. 5. 18:00 hod.** Benefiční koncert v sále zámku CJ ve Štěkni k uvedení Špilkaova hudebního léta. Program složen ze slavných melodií z operních muzikálů a ze známých árií, doplněn ukázkami z díla prof. F. Špilky. Účinkují: Gabriela Pechmannová (soprán), Petr Kukla (baryton), Maxim Averkiev (klavír)
- **1. 6. 17:00 hod.** MVDr. Pavel Sedláček, SONITUS Písek, koncert v sále zámku CJ ve Štěkni – veselejší témata sborového zpěvu i ze Špilkaova díla.
- **15. 6. 19:00 hod.** Pěvecký sbor Šumavan, Klatovy – koncert v sále zámku CJ ve Štěkni. Dr. Milada Bláhová, sbormistr

Spilkovo hudební léto ve Štěkni
Summer Spilka's music in Steken - 1/12

Gabriela Pechmannová
Benefiční koncert pěvkyně
Čtvrtek 17. 5. 2007 od 18h
Zámek CJ
Štěkeň

www.f-spilka.cz

- **12. 7. 18:00 hod.** Koncert duchovní hudby v kostele sv. Mikuláše ve Štětkni. Účinkují: Gabriela Pechmannová (soprán), Zdeňka Ledvinová (varhany)
- **Srpen** Radek a Míra Žitných – Štěkeň, Celt's music
- **1. 9.** Hudba z Grafenau (vojsko), Haag am Hausruck (Pohádkové království – Švejek)
- **15. 9. 17:00 hod.** Jan Petrus, sbor Prácheň, Horažďovice, koncertní vystoupení v sále zámku CJ s programem, který bude připravený na gala koncert k 145. výročí založení spolku a sbor Zuzka Františka Spilky z cyklu *Dovádivé písničky*
- **28. 9. 17:00 hod.** Prof. Theodor Pártl, Vlachovo Březí, koncert v sále zámku CJ, skladby F. Spilky pro sbor a klavír, housle
- **5. 10. 17:00 hod.** MVDr. Pavel Sedláček, SONITUS Písek, koncert v sále zámku CJ, vážnější – předvánoční témata sborového zpěvu
- **20. 10. 18:00 hod.** Závěrečný koncert Spilkova hudebního léta 2007 v sále zámku CJ. Večer klasických písní a árií. Součástí večera skladby z díla prof. F. Spilky. Účinkují: Gabriela Pechmannová (soprán), Maxim Averkiev (klavír)
- **13. 11. 17:00 hod.** Josef Baierl, Sušičan – Sušice, koncert v sále zámku CJ, repertoár sboru a skladby F. Spilky

Mimo plakátů a pozvánek budou vydány pamětní pohlednice. 1,5 hod. před koncertem možnost prohlídky zámku, rodného domu F. Spilky a památného pokoje K. Klostermanna. Připomenutí Jana Losy – knížete – hudebníka na loutnu, narozeného zde na zámku v r. 1650.

<http://sweb.cz/Spilka.Frantisek/>

František Sáček / Frantisek Sacek

Občanské sdružení Karel Klostermann – spisovatel Šumavy

Civic association Karel Klostermann – writer of Sumava Mountains

www.kklostermann.eu

Sekce Štěkeň – Jižní Čechy

Section Steken – South Bohemia

Arch. Dubského 966

CZ-386 01 Strakonice

mobil: 00420 777 166 196

47. Intensivseminar für Russisch in Eisenstadt

S. g. Damen und Herren, das 47. Intensivseminar für Russisch in Eisenstadt wird von 8.-21. Juli 2007 stattfinden. Nach der Schliessung des Österreichischen Ost- und Südosteuroopa-Instituts wird das Seminar vom neugegründeten gemeinnützigen Verein „Österreichisches Zentrum für russische Sprache und Kultur“ (ebenfalls: Josefsplatz 6, 1010 Wien) durchgeführt.

Bezüglich Lektoren, Administration und Kosten ändert sich nichts, auch die Konditionen der Landesberufsschule bleiben unverändert.

Seminarbeitrag: 480,- € für zwei Wochen, Studenten 390,- €, Vollpension in der Landesberufsschule: 380,- €.

Detailinformationen und Anmeldung:

www.osi.ac.at/russisch.htm oder

www.freepages.at/russisch/index.htm

e-mail: josef.vogl@osi.ac.at

250. výročí bitvy u Kolína

Akce u příležitosti 250. výročí bitvy u Kolína se konají ve dnech 12.-18. 6. 2007 v Kolíně v České republice. Blíže k této významné události rakouských i českých dějin viz příspěvek na str. 43.

Kunstverein Simonetta – Kulturfabrik Programm 2007

Veranstaltungsort:
ehemalige Textilfabrik Helfenberg

16. 6. – 24. 7. 2007:

MUSTER – DESIGN – KUNSTOBJEKT

Textilausstellung der Kunstuniversität Linz

23. 6. 2007 17:00 Uhr: Der Dialog

Performance von und mit Zuzana und Eugen Brikcius

7. 7. 2007 17:00 Uhr: Eröffnung

des Symposium Grenzenfresser 2007

8. 7. 2007 17:00 Uhr: Lesungen

Tereza Boučková – liest aus Indianerlauf und Turteltaube

Alexandr Kliment – liest Die Intellektuelle

Ludvík Vaculík – liest aus Tschechisches Traumbuch

3. 8. – 12. 8. 2007: Theater in der Kulturfabrik

H. M. Players: Komödie der Irrungen, Down with Love

Opera da Camera: Venus und Adonis (John Blow)

17:00 Uhr: Vernissage des Symposiums

Grenzenfresser 2007

25. 8. 2007 17:00 Uhr: Vernissage

Kunst der Chartasignatäre 2. Teil bis 24. 9.

Eröffnung: Petr Rezek

19:00 Uhr: Audienz von Václav Havel

Lesung: Joachim Bissmeier & Pavel Landovský

29. 9. 2007 17:00 Uhr: Vernissage

Kunst der Chartasignatäre 3. Teil bis 29. 10.

Eröffnung: Eugen Brikcius

19:00 Uhr: Konzert der Rockgruppe Plastic People

Rohrbacherstraße 6-7

A-4184 Helfenberg in Oberösterreich

Kontaktperson: Jean Mason,

Tel.: 07218-389, e-mail: w.mason@eduhi.at

Zdražení vstupů v Praze

S okamžitostí se více platí za vstup v Národním muzeu, petřínské rozhledně, Staroměstské radnici, Staroměstské věži, Staroměstské Mostecké věži, také v botanické a zoologické zahradě. Odpovědní shodně prohlašují, že ke zvýšení dochází na základě zdražení ceny elektřiny, plynu a zvednutí průměrné mzdy, ale také zvýšením kvality nabízených služeb.

Tschechischkurse in Olomouc/Olmütz

Olomouc/Olmütz:

5. 8.-11. 8. 2007

12. 8.-18. 8. 2007

19. 8.-25. 8. 2007

Die anderen Angaben sind der Webseite:

<http://www.mozaika.eu>

Vyšehraní

Mezinárodní festival divadla a hudby
Praha – Vyšehrad

Festival divadla a hudby Vyšehraní 2007

Ve dnech 7. až 19. června obohatí pražské kulturní dění už IV. ročník Festivalu divadla a hudby Vyšehraní 2007, který má v podtitulu název „Visegrad na Vyšehradě“. Projekt je rozšířen o zahraniční scénu a diváci se mohou těšit na řadu českých umělců a na hosty ze zemí V4. Vyšehraní, kterému se vždy dařilo spojovat různé hudební i divadelní žánry, si v tomto ročníku dává za cíl spojit i kulturu národů, které jsou si velmi blízké.

Čtrnáctidenní festival pod širým nebem se stejně jako v minulých letech bude konat na Letní scéně NKP Vyšehrad a každý den bude rozdělen na dvě části. Dopoledne tradičně bude patřit scéna dětem a mládeži, kterým nabídne svá představení soubor divadla Příbram (28. až 27. června), odpoledne a večery pak zaplní mezinárodní přehlídka divadla a hudby pestrou směsí žánrů a jazyků. Program oficiálně začne 7. června ve 19:00 slavnostním zahájením a koncertem skupiny Petra Kocmana a jeho hostů – Lívie Aghové, skupiny Blue Gate a Allana Mikuška.

Dramatické umění reprezentují např. soubory Těšínského divadla (Těšínské niebo – J. Novhava, R. Putzlacher, R. Lipus), bratislavského Radošínského naivního divadla (Desatero) či DS Josefa Dvořáka (Strakonický dudák) aj.

Hudební scéna přináší kromě již tradičních „Koncertu legend“ (V. Špinarová, P. Hammel a Prúdy), „Vyšehradské party“ (Grupa Furmana z Polska, Divozel z Košic, Pacifik, Brontosauři Fr. Nedvěda jr.) či „Ozvěn osadních ohňů“ (V. Martinová, H. Maršálková, J. Vrbová, P. „Šany“ Šanclová) i další koncerty s vynikajícím mezinárodním obsazením. V rámci bluesového večera uvedou slovenští ZVA 12-28 Vladimíra Mertu a formaci Visegrád Blues Band (Peter Lipa, Leszek Cichoński, János Solti, Egon Póka, Zbigniew Jakubek, Ondřej Konrád), rockový večer bude patřit Michalu Pavlíčkovi, Báře Basikové, Ivanu Hlasovi a skupině Gregor Samsa Band. Unikátní zážitek slibuje nevšední propojení žánrů v úterý 12. června, kdy diváci uvidí a uslyší skupinu A další, židovský orchestr Šarbilach, TamTam Orchestra a hru polského dramatika Ingmera Villquista Helverova noc (představení reflektuje příčiny a průběh holocaustu, lze ho však vztáhnout na stalinské čistky, na řádění nacistických bojůvek v Sudetech, na zvěrstva banderovců v jihovýchodním Polsku, na divoké odsuny Němců z polských nebo českých území, na irské nebo balkánské konflikty, na intifádu nebo džihád teroristů...). Festival zakončí 19. června strhující vystoupení dětského romského souboru Děti Kesaj spolu se skupinami Fekete Seretlek a Red Baron Band.

Samostatnou skupinu festivalových dnů tvoří dva charitativní koncerty, jejichž výtěžek se organizátoři rozhodli věnovat tam, kde je pomoc hodně zapotřebí. V rámci Dne pro Jedličkův ústav (pondělí 12.6) vystoupí např. Wabi Daněk, Tereza Terčová, Strašlivá podívaná a samozřejmě i The Tap Tap orchestr). „Na krev...“ je název koncertu věnovaného hematologii vinohradské nemocnice a vystoupí v něm v neděli 17. června např. Petr Bende, J. Korn a 4TET, V. Neckář, 0609 Band či Tazafarou).

Čestnou funkci prezidenta této přehlídky opět přijal Stanislav Wabi Daněk. Projekt festivalu je podporován ze strany Magistrátu hlavního města Prahy i mezinárodních institucí (Středoevropský fond, Mezinárodní visegradský fond).

Předprodej vstupenek v běžných sítích a na stránkách festivalu www.vysehrani.cz.
Festival bude bezbariérový, občerstvení v místě zajištěno.

Tiskový servis Vyšehraní 2007
Martina Dimmerová
marty.kultura@quick.cz

Martina Dimmerová • Krymská 117/6, 101 00 Praha 10 – Vršovice • Česká republika

www.vysehrani.cz
Tel.: +420 775 300 724 • E-mail: marty.kultura@quick.cz

Evžen Sobek

Roma in der Stadt Brünn - Fotografie aus den Jahren 1998 - 1999

19. 4. 2007 - 18. 5. 2007

Mo - Frei: 9 - 18 Uhr

Vernissage: Do, 19. 4. 2007, 19 Uhr

FOTO

GALERIE AUF DER PAWLATSCHÉ

Institut für Slawistik

Universitätscampus/AAKH

1090 Wien, Spitalg. 2 - 4/Hof 3

www.univie.ac.at/pawlatsche

**CHOICE
IMAGES**
PHOTOS FROM EASTERN AND CENTRAL EUROPE

Die Renner-Villa

In der „Renner-Villa Gloggnitz“ wird Geschichte auf unkonventionelle Weise vermittelt. In einer einmaligen Konzeption werden historische Ereignisse mittels objekthafter Umsetzungen zu einem spannenden Gesamtkunstwerk geformt. Die Villa wird 1910 von der Familie Renner erworben und ist bis zum Verkauf an den Verein „Dr. Karl Renner-Gedenkstätte“ im Jahre 1978 in deren Besitz. Der Verein hat die Gesamtanlage unter Rücksichtnahme auf den Denkmalschutz instand gesetzt, erweitert und museumspädagogisch gestaltet.

Die Ausstellungen „Vom Vielvölkerstaat zur EU“ und „Vom Bauernsohn zum Bundespräsidenten“ sind inhaltlich von Prof. Dr. Siegfried Nasko und künstlerisch von Univ.-Prof. Gotthard Feilerer gestaltet. Die Ausstellungen „Schicksale mahnen“ und „Der Zweite Weltkrieg im Semmering-gebiet“ stammen vom Heimatforscher Prof. Friedrich Brettner.

Öffnungszeiten:

Freitag, Samstag, Sonn- und Feiertag: 9:00-17:00 Uhr
1. Dezember bis 1. März und Juli geschlossen
Gruppen jederzeit nach telefonischer Vereinbarung

Eintritt:

€ 4,00 pro Person,
ermäßigter Eintritt: € 2,00 pro Person
mit NÖ-Card: gratis

Führungsgebühr für Gruppen: € 1,00 pro Person

Information und Anmeldung:

Claudia Schilcher, Tel./Fax: 02662-424 98
Friedrich Brettner, Tel.: 0664-311 64 13

Rado Prokop ist wieder zu bestaunen

gemeinsam mit seinen ehemaligen Schulkolleginnen aus der Kunstschule Kremnica – Veronika Sramaty und Michaela Nociarova-Razusova in „Junge SlowakInnen“ auf Schloss Greillenstein bei Horn im Waldviertel
<http://www.greillenstein.at/>

Ausstellung bis Mittwoch, 30. Mai 2007

Genießt den Reigen der drei und bestaunt die divergente Entwicklung!

Der junge slowakische Maler Rado Prokop arbeitet mit vielen verschiedenen Stilen der vergangenen Zeiten und mixt sich seinen eigenen Zukunftsstil. Das Spiel und die Mixtur mit grafischen Formen und Farben prägen seine Handschrift.

OPERN AIR

GARS

Intendanz
Karel Drgáč

GIUSEPPE VERDI

IL TROVATORE

IN ITALIENISCHER SPRACHE MIT DEUTSCHEN UNTERTITELN

PREMIERE: 14. JULI 2007

15., 20., 21., 22., 27., 28., 29. JULI 2007

3., 4., 5., 10., 11., 12. AUGUST 2007

BEGINN: 20.00 UHR

In der Burgruine Gars am Kamp

TICKETS: 01-310 20 26

Hudební ředitel: Prof. Ivan Pařík
Tel: 01/310 20 26, Fax: 01/319 15 86
E-mail: opernaire@aon.at
www.opernaire.at

Mezinárodní studijní program Vysoké školy ekonomické (VŠE) v Praze v angličtině

VŠE již pátý rok otevírá dvouletý navazující magisterský program „International Business – Central European Business realities“, který je vyučován v angličtině. Program je určen jak pro zahraniční, tak pro české studenty. Všechny informace o programu a způsob přihlašování jsou uvedeny na webových stránkách <http://ozs.vse.cz/isc>.

Videotéka a fonotéka KLUBU (s podporou MZV-OKKV)**Seznam videokazet:**

Balada pro banditu
Bohemia I
Český ráj (něm.)
Čisářův pekař
Český Krumlov (něm.)
Čerte, drž se svého kopyta
Hrátky s čertem
Jižní Čechy (něm.)
Karlsbad
Kytice
Mikulov (něm.)
Magdalena Kožená
Morava a Slezsko (něm.)
Nesmrtelná teta

Obchod na korze
Ostře sledované vlaky
Osudy dobrého vojáka Švejka I-II
Penzión pro svobodné pány
Praha
Pražské Jezulátko (něm.)
Šakalí léta
Tajemství ocelového města
Trhák
Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
AKT, hra se zpěvy a tanci
Němý Bobeš aneb Český Tarzan
Vysvětřování ztráty třídní knihy
Záskok

Pohádky:

Broučci
Kocour Vavřínek
Krtěčkova dobrodružství
Maxipes Fík
Mach a Šebestová I-II
Rákosníček a jeho rybník
Spejbl a Hurvínek
Tuláček
Kazety:
A vy páni muzikanti
Jarmila Šuláková - Folk songs
Jen vzpomínky poštmistrovic
kluka
Krtěčkova dobrodružství I-II

Neuvěřitelné situace:

Šimek a Sobota
Písničky Čechů v Chorvatsku
Slzy smíchu Jiříny Bohdalové
The best of Pavel Bobek
Všichni moji blízcí
CD:
V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
Audience
Báječná léta pod psa
Když rozvod, tak rozvod
Pelíšky
Skřivánci na niti
Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, zavolejte paní E. Zemanovou, tel. 0664 5143329. Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKyny PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:
Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlösselgasse 18, A-1080 Wien,
tel./záznamník (od 10:00): ++43-1-402 32 99,
fax: ++43-1-79 88 454,
e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení čtenáři a členové v Rakousku, příspěvek na rok 2007 činí 29,- € (bez členství). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.
Vážení čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), příspěvek na rok 2007 činí 29,- € (+ 20,- € poštovné).

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: 683 035 901, IBAN: AT 03 1200000 683035901, SWIFT: BKAUATWW.

POKyny PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v € (měsíčně)
2,5 x 5,2	6,13
3,2 x 10,5	15,31
6,5 x 5,2	15,31
7,0 x 8,5	26,88
7,0 x 10,5	34,38
5,0 x 17,3	40,00
12,5 x 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otiskem inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: 683 035 901, BLZ: 12000, IBAN: AT 03 1200000 683035901, SWIFT: BKAUATWW
- Česká spořitelna, číslo účtu: 1557869023, kód banky: 0800, účel: inzerát.

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:
Mag. Pavlína Böhmová, tel. 0043 (0) 669 195 44 077,
tel./fax: 0043 (01) 95 44 076
František Písařík, tel.: 0043 (0) 650 599 28 02
Eva Zemanová, fax (od 10:00): 0043 (01) 79 88 454
e-mail: inzerce@kulturklub.at

Nabízíme práci roznášení
reklamního materiálu.

Další informace na čísle:
0676/34-76-538 (Martin).
Znalost němčiny není nutná.

**Kurzy
slovenského jazyka
na Slovenskom inštitúte**

miesto: priestory Slovenského inštitútu,
Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,
informácie: tel. 01/535 40 57

38letý muž, 178/80,
hledá partnerku pro život.
Miluji radost a lásku a vše,
co k tomu patří. Jen vážně.
0676/34-76-538 (Martin)

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

**TSCHJECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM**
Herrengasse 17, 1010 Wien
Tel. - Fax: 0043 1 5352360 - 14,
E-mail: ccwien@czech.cz

Mag. **Sylvie Šebelová**
Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 **tel+fax**
+43 699 12 64 29 38 **mobil**
office@sebelova.at **e-mail**
www.sebelova.at **web**

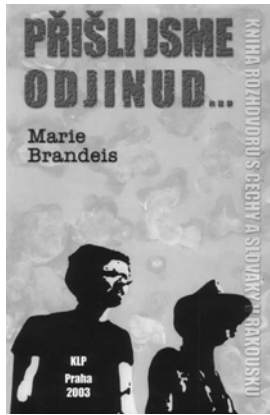
CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu

Herrengasse 17, 1010 Wien
ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska
tel.: 0043 1 533 21 933
fax: 0043 1 533 21 934
e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

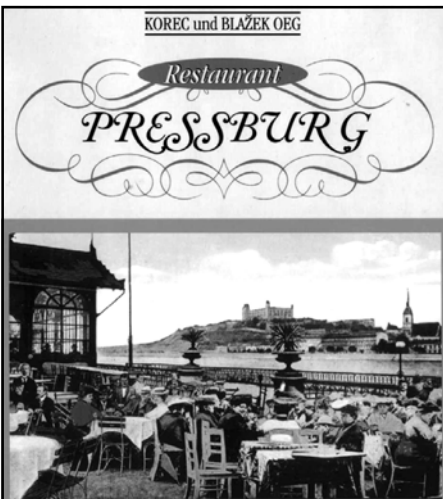
ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmlouvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at otevřeno: st, čt 17:00-18:30 nebo v **Kulturním klubu** (viz níže).

KOREC und BLÁŽEK OEG

Restaurant
PRESSBURG

Mo-Fr 09:00-19.00, Sa 09:00-15.00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

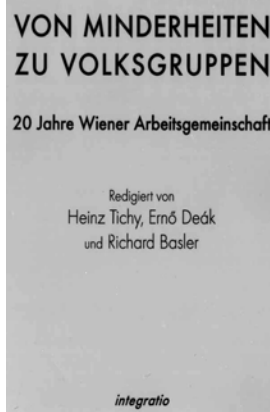

Danica KORECOVÁ
majiteľka
fa. Korec
Veľké Úberce 310
Slovensko

- Ubytovanie
- Reštaurácia
- Gril
- Kaviareň
Café
- Sauna
- Fitness
- Parkovanie

TEL./FAX: 038/7486 159 VEĽKÉ ÚBERCE Č. 310

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Informace v reštaurácii Pressburg

VON MINDERHEITEN
ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

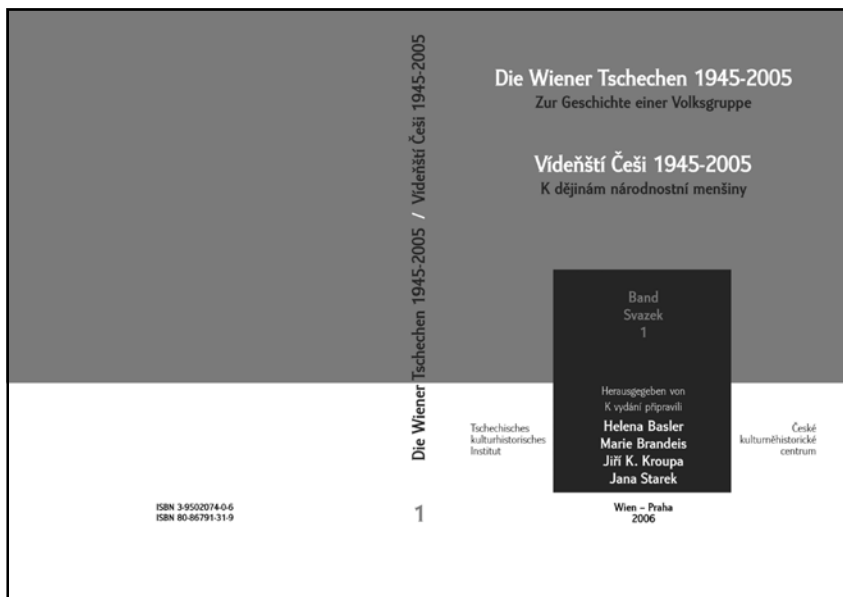
Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio

Obsah: I. K vývoji spolku; II. Aktuální přehled o autochtonních skupinách (české, chorvatské, maďarské, romské, slovenské, slovinské) a polské menšině ve Vídni a v Rakousku; Aktuální stav školství české a maďarské národní skupiny; III. Jazyk – právo – identita. 215 str., brož., německy, obr. příloha, cena: 15 € + poštovné.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at,

nebo v **Kulturním klubu**, Schloßelgasse 18, 1080 Wien, fax: 01 79 88 454, e-mail: a9406826@unet.univie.ac.at

Die Wiener Tschechen 1945-2005
Zur Geschichte einer Volksgruppe

Viedeňští Češi 1945-2005
K dějinám národnostní menšiny

Band
Svazek
1

Herausgegeben von
K. vydání připravili
Helena Basler
Jiří K. Kroupa
Jana Starek

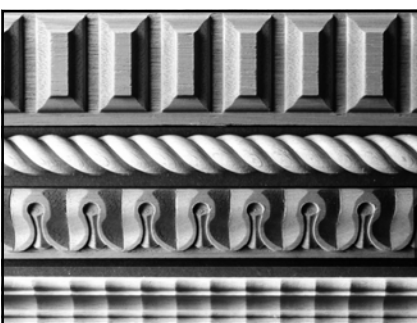
České
kulturněhistorické
centrum

Die Wiener Tschechen 1945-2005 / Viedeňští Češi 1945-2005

1

ISBN 3-05020746-6
ISBN 80-86791-31-9

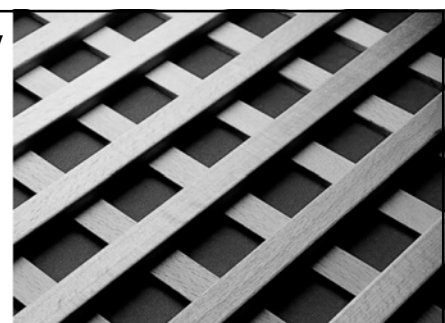
Wien – Praha
2006

Dřevěné lišty a mřížky

Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at

**Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at,
www.theaterbrett.at
úterý – sobota od 20 hod.**

AUSTRO-BOHEMIA PRESS
1030 Wien, Steing. 24
tel.: ++43-0-699 10596078 (9:00-19:00)
fax: ++43-1-812 36 50
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
www.pastrnak.at.ac
(st, čt 17:00-19:00 a také některé soboty)

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

EXTRAPARFUM.AT

Vítáme Vás v internetové parfumerii
www.extraparfum.at
Nabízíme ucelenou řadu originál zabalovaných značkových parfémů za skvělé ceny.

Příjemné nakupování a mnoho voňavých dní Vám přeje
Váš EXTRAPARFUM

Restaurace „ŠVEJK“

Rosinagasse / Grangasse
1150 Wien, Tel.: 89-23-557
Speciality české kuchyně
Denně 11-14, 17-23 hod

s' Bowidl

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin; předělávky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88,
tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9 -12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17,
Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

**PRODEJ A OPRAVY
VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,**
Krajanské ceny, TV-Service,
T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17,
1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

Mobiles
Theater für Kinder
tel 01/505 98 06
e-mail: theater.moki@chello.at
www.theater-moki.at

Atelier JAN -

Umění z kůže
Jan & Tamara
Brabenc,
Spittelberggasse 7,
1070 Wien,
tel./fax: 526 54 22,
po-pá 13-18 hod.,
so 10-14 hod.

Výhodné ubytování ve Vídni

M. Sedla,
Westbahnstr. 18, 1070 Wien,
Tel. 524 38 73, 617 27 06

Právník v ČR JUDr. Josef Franc advokát

Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9
tel./fax : 004202 848 18 008,
mobil: 00420602 850 267
e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

Slowakisches Institut
Wien
Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT
Wipplingerstr. 24 – 26, 1010Wien
Tel./Fax.: 43 /1 / 53 54 057
E-mail: si.wien@gmx.at

SALON

MIMI-ŽOFIE HERRMANN

Dipl. kosmetička, pedikérka,
zdravotní sestra
Odborná kosmetika, pedikúra,
manikúra, el. epilace chloupků,
manuelle lymphdrainage
Aromamassage, soft-laser
Termín dle dohody:
tel. + fax: 01/98 24 867
Út – pá: 8-12 + 14-19 hod.
1140 Wien, Kienmayerg. 48

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici
v redakci.

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4/Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolarik
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL.+FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18
E-mail: raumdekor.florian@aon.at

MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE
>>> *sleva pro krajany*

SIMMERINGER TAPETENPALETTE

Tapeten – Teppich – Vorhänge – Karniesen
Farben – Lacke u.v.a.

Inh. L. u G. Lunghammer

A-1110 Wien, Simm. Hauptstr.189

Tel./Fax: 01/7698200

INKU
Fachberater

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Oslavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11-23 hod.

Restaurant Schönbrunner Stöckl rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor
České a slovenské speciality!

Nabízíme:

svatby, podnikové a rodinné oslavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.

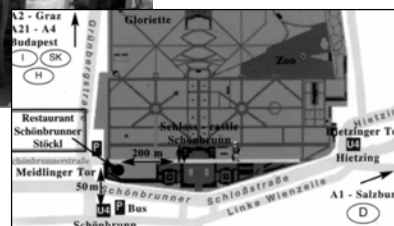
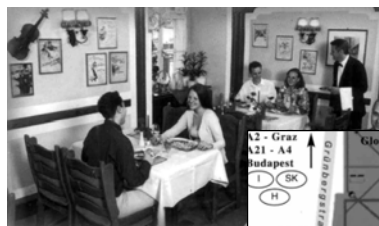
Těšíme se na Vaši návštěvu!

Küche/ kitchen / cucina / kuchyň

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29,

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmischen Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
dršťková polévka, bramboráky, svičková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo -
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficencová

1080 Wien, Schlüsselgasse 18, tel.: 402 57 31

otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00

**KLEINES
WIENER CAFE
Denis Bezucha**

1080 Wien, Kochgasse 18
tel. 01/402 32 07
po – pá 9:00-22:00
sobota a neděle
zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.
Oslavy na objednávku.
Budějovické pivo.

Solná jaskyňa vo Viedni

Solná jaskyňa je postavená z 15 ton morskej soli a pobyt v nej pomáha pri: astme, zápale priedušiek, alergii, sennej nádche, ekzémoch, strese, depresii, chronickej únave...

*Viac informácií na www.salzparadies.eu
Nájdete nás na Albertgasse 26, 1080 Wien
Tel.: 0650 43 06590*

„Art-Atelier“

Bildhauerei / Keramik
Restaurierung / Keramikurse
Altmüttergasse 6, 1090 Wien

Tel.: 0676 9452096

Auf Ihren besuch freut sich:
Mag. Milada Zahnhausen
Dipl. Bildhauerin & Keramikerin

Hledám mladou telefonistku
do mé firmy
ve Vídni v 15. okrese.
Tel.: 0676/57-37-2-37

Pronajmu
velmi pěkný podkrovní pokoj
s velkou terasou ve Vídni v 15. okrese
ženě nebo dvěma ženám.
Tel.: 0676/57-37-2-37

Dr. med.

Lenka WIDNER

odborná dětská lékařka
(Fachärztin für Kinder-
und Jugendheilkunde),
doposud dětská lékařka
na dětském oddělení
nemocnice Rudolfstiftung,
1030 Wien,

si dovoluje oznámit, že
12. dubna 2007
otevívá
novou ordinaci
pro děti a dorost

Smlouva se všemi
pojišťovnami (alle Kassen)

Diplomy rakouské **lékařské komory:**

- * *Ernährungsmedizin*
(Výživa)
- * *Psychosoziale Medizin*
(Psychosociální medicína)

Adresa:

1100 Wien, Waltenhofen-
gasse 5 / Stiege 2
(Ecke Absberggasse 45A)
Tel.: 01/6880448
(od 12. 4. 2007)
e-mail: lenka.widner@gmx.at

Ordinační hodiny:

Pondělí: 9:00-14:00
Úterý: 14:00-19:00
Čtvrtek: 8:30-12:30
14:00-16:00
Pátek: 8:30-12:30
a po dohodě

Prodám halu v Korneuburgu,
průmyslová čtvrť Bisamberg,
na hlavní silnici, vlastní příjezd,
2 000 m² pozemek, 600 m² kanceláří,
z toho 160 m² kanceláří v prvotřídní kvalitě,
zavedeny všechny přípojky,
vhodné pro podnikání ve všech odvětvích

tel.: 0676/4085216

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: Marxerg. 1a, 1030 Wien
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

**Ověřené překlady dokumentů, dokladů,
smluv, úředních listin a tlumočení**
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady
Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
Inzersdorferstr. 47/3/3402, 1100 Wien
tel./fax 9544076, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady
Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info,
www.tschechischebahnen.at.tt

**PSYCHOTERAPEUT
PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ**

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.
lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně

semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:

Ledererg. 17/7, Wien 8,
tel. 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
KULTURNÍ SPOLOK**

sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
office@oeskv.at www.slovaci.at

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**

1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie

Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +43 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.vieden, www.rozhledy.at
**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická

**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej

1030 Wien, Jaqingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub

Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava

Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

**Divadelní ochotnický spolek
VLASTENECKÁ OMLADINA**

1030 Wien, Sebastianpl. 3,
tel. 02273 76004

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Dr. Leopold Zehnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

**Privátní bilingvní škola obecná
a sekundární (5-8)**

školského spolku Komenský
1030 Wien, Sebastianplatz 3
ředitelství: 714 88 76 / 30,
sborovna: 714 88 76 / 31,
fax: 714 88 76 / 34

Privátní bilingvní gymnázium - Org

školského spolku Komenský
1030 Wien, Sebastianplatz 3
ředitelství: 714 88 76 / 60, sborovna:
714 88 76 / 31, fax: 714 88 76 / 34

**Materská škola školského spolku
Komenský**

ředitelství: 713 31 88 / 40

**Česky a slovensky mluvící
lékaři ve Vídni**

MUDr. Jiřina Bodnar
choroby kožní a pohlavní,
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11,
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8,
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. / Kopalgasse
1/3/3, Wien 11,
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít Doležal
zubní lékař,
Blattgasse 13, Wien 1030,
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva Drsata
oční lékařka,
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne,
termín po dohodě na tel. 587 54 27,
všechny pokladny

MUDr. Kamila Hajek
soukromá léčba homeopatií,
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10,
tel. 689 22 80

MUDr. Hana Lion
zubní lékařka,
Laxenburgerstr. 136/10/2, Wien 10,
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15,
Tel. 615 46 10, všechny pokladny

Dr. Kristina Lion
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii,
Röttergasse 37, 1170 Wien,
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav Lipták
internista – sportovní lékař,
Innere Medizin – Sportmedizin,
gerichtlich beeid. Sachverständiger,
Diplomsportarzt, všechny pokladny.
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City,
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00,
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Ilona Polzer, roz. Bartošková
choroby oční a optometrické (Wahlarzt),
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374,
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg Sojka
neurolog a psychoterapeut,
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo),
Wien 1030,
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss
odborná ortopedka, též dětská,
Pilgramgasse 10, Wien 5,
tel. 58 74 460

Dr. med. Lenka Widner
odborná dětská lékařka, smlouva
se všemi pojišťovnami (alle Kassen),
po 9-14, út 14-19, čt 8:30-12:30 a 14-16,
pá 8:30-12:30, jindy po dohodě
Waltenhofengasse 5 / Stiege 2,
1100 Wien, tel. 01/6880448,
e-mail: lenka.widner@gmx.at

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31
Tel.: +43 (0664) 406 55 41 Fax: +43 (01) 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:
mše svatá každou neděli a svátek v **08:30** hodin.
KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:
mše svatá každou neděli a svátek v **10:00** hodin.
KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:
mládežnická mše svatá druhou neděli v měsíci v **11:00** hodin.
KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:
mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00** hodin.

KALENÁŘ AKCÍ

- So 09. 06.** *KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍHO VYKUPITELE: Slavná mše svatá a první dětské přijímání (dětský den) v 16:00 hodin, Wien 3, Rennweg 63. Následuje slavnostní pohoštění pro děti.*
So 16. 06. *DON BOSCO-HAUS: Mládežnická mše svatá v 18:00 hodin, Wien 13, St.-Veit-Gasse 25.*

ERSTKOMMUNION in der Tschechischen Gemeinde der Erzdiözese Wien

Jedes *Kind ab der 2. Klasse Volksschule*, das am röm.-kath. Religionsunterricht teilnimmt und getauft ist, ist herzlich eingeladen, bei uns die heilige Erstkommunion (in der 3. Klasse VS) zu empfangen. Jeder Katholik/in gehört in ihre **Wohnpfarre**. Wenn wir ihre **Personalpfarre** (= Katholische Tschechische Gemeinde in Wien) sind, freuen wir uns, wenn Ihr Kind an der Vorbereitung bei uns teilnimmt. Sind wir **nicht Ihre Pfarre**, Sie wünschen aber, dass Ihr Kind die Erstkommunion bei uns erlebt, heißen wir Sie gerne bei uns willkommen. Dazu benötigen wir aber das **Einverständnis Ihrer Wohnpfarre** (schriftlich). Sind wir Ihre Personalpfarre, Sie wünschen aber, dass Ihr Kind an der Vorbereitung in einer **anderen Pfarre** teilnimmt, geben Sie uns das bitte bekannt.

Das Fest der Erstkommunion Ihres Kindes ist nicht nur ein Anliegen unserer katholischen Gemeinde, es soll auch ein Fest für Ihr Kinder und Ihre Familie werden. Die Vorbereitung kann aber nicht von unserer Pfarre allein getragen werden. Daher zählen wir auf Ihre Zusammenarbeit mit uns.

- So 03. 06.** **Familienwallfahrt mit Bischof Dr. Scharl**
Sa 09. 06., 16:00 **Erstkommunion-Messe, Treffpunkt der Kinder um 15 Uhr in der Tschechischen Erlöserkirche, 1030 Wien, Rennweg 63**
Sa 16. 06., 16:00-18:00 **Spielnachmittag – Video- und Foto-bestellung im „Don Bosco-Haus“, 1130 Wien, St.-Veit-Gasse 25**
Do 28. 06., 09:30 **Schulmesse in der Tschechischen Kirche, 1030 Wien 3, Rennweg 63**

Religionslehrerin: Dipl. Päd. Miriam Carmignato
Pastoralassistentin: Frau Paula Carmignato, SMDB
Gemeinde- und Liturgieleiter: P. Dr. Jan Horák, SDB

PŘIPRAVUJEME

30. 06. – 07. 07. 2007 *Zážitková rekreace pro děti 8-12 let nedaleko Semmering*
07. 07. – 14. 07. 2007 *Junior Camps pro mládež 12-18 let nedaleko Semmering*
22. 07. – 29. 07. 2007 *Po stopách letních táborů – Děkovná mše svatá v sobotu 28. 07., San Martino in Casies (Itálie)*

Schuljahr 2007/08

- Di 04. 09., 09:00 *Schulmesse für Volksschule, Wien – Komenskyschule*
Do 06. 09., 09:00 *Messe: Sekundarschule und Gymnasium, Wien – Komenskyschule*
Sa 15. 09., 18:00 *Vorabendmesse, Don Bosco Haus*
So 30. 09., 10:15 *Sonntag der Völker, Wien – Stephansdom*

Don Bosco Haus, Wien, St. Veit-Gasse 25, Tel.: 01-878 39

Zastávka podzemní dráhy U 4 „Unter-Sankt-Veit“, potom pěšky asi 6 minut ulicí Sankt-Veit-Gasse. / Station U-Bahn 4 „Unter-Sankt-Veit“, dann zu Fuß etwa 6 Minuten die Sankt-Veit-Gasse hinauf.

Naše pravidelná setkání každou třetí neděli v měsíci:
16:00 – Program pro děti a mládež, 18:00 – Mše svatá, 19:00 – U kulatého stolu.

Od Vltavy na břehy Douro...

Elisabeth Burmester¹

Na úvod

150 let bylo jméno Ringhoffer synonymem technického pokroku, podnikatelské šikovnosti a sociálního angažmá. Vzestup jedné z nejúspěšnějších průmyslových dynastií střední Evropy započal dobou strojů a železnice a byl nerozlučně spjat s hospodářským rozvojem habsburské mnohonárodní říše, která se v roce 1918 rozpadla. Rodina byla již po šest generací usazena v Praze, když ji postihly tragické události druhé světové války a následovalo vyvlastnění a odsun. Její kořeny jsou v dnešním Burgenlandu.

Základní kámen rozvětveného koncernu položil kotlář František Ringhoffer (1744-1827). Koncern dosáhl ve výrobě vagónů a produkci automobilů světový věhlas a v třicátých letech 20. století se svými dvaceti dceřinými společnostmi zaměstnával na 30 000 lidí. Do Prahy přišel Ringhoffer jako pětadvacetiletý tovaryš. Po mistrovské zkoušce si na Starém Městě zřídil své dílny a získal občanské právo. Pracovitost a nápaditost jej vedly od jednoduchého řemeslníka ze selských poměrů k zámožnému podnikateli a pražskému radnímu. Jeho potomci vytvořili jedno z nejsolidnějších podnikatelských impérií rakousko-uherské monarchie, které bylo hospodářsky napojeno na nejrůznější světadíly. Jejich průkopnické výkony a jejich příkladné humanitární smýšlení byly trůnem oceněny celou řadou vyznamenání. Nejvyšším oceněním bylo dědičné povolání do baronského stavu v roce 1873 a Františkovo doživotní členství v horní sněmovně říšské rady.

Počátek a původ

Kolébku rodu je nedaleko Eisenstadtu položená vinařská obec Müllendorf (maďarsky Szarazvam). František Ringhoffer tam jako čtvrté z devíti dětí Martina a Magdalény (roz. Kuchler) spatřil světlo světa. Otec vlastnil několik vinohradů a zastával úřad smírčího soudce. Novorozenec byl pokřtěn 11. července 1744 farářem Pavlem Weinteglem. Do dneška žijí v Müllendorfu jmenovci, kteří se píšou s jedním „f“, jako zámožní vinaři a obchodníci. Jsou to potomci nejstaršího syna Johanna Cajetana.

Müllendorf je poprvé doložen roku 1271 jako „Milichdorf“ a od 14. století patřil k hrabství Forchtenstein. Leží na prastaré obchodní cestě z římské doby mezi Ödenburgem a Vídní. Vzhledem ke své exponované poloze byl postižen všemi válečnými taženými. V polovině 17. století žilo v čisté katolické vsi asi šedesát rodin. V roce 1679 postihl Müllendorf mor a o čtyři roky později bylo sídlo během tureckých vpádů naprosto zničeno a spáleno. Nejstarší müllendorfská farní matrika, uchovávaná v eisenstadtském diecézním archivu, sahá proto jen do roku 1694. Zápis z 10. ledna 1700 zachycuje bez dalších údajů sňatek „mistra Jacoba Ringhoffera s Margaretou, jeho manželskou hospodyní“. V tu dobu sedmadvacetiletý kovář je otcem Marti-

na. S Jakobem Ringhofferem (1673-1732), dědem pražského „praotce“, počíná známá rodová posloupnost. Podle rodinného ústního podání přišli Ringhofferovi do panonského prostoru původně přes Štýrsko z jižního Německa. Jedna větev byla v Maďarsku povýšena do šlechtického rodu již v roce 1712. Ondřej-Michal Ringhoffer obdržel erbovní list od císaře Karla VI. (maďarským králem jako Karel III.).

František (I.) – z Müllendorfu přes Vídeň do Prahy

Čtyři měsíce před svými patnáctými narozeninami začíná pro Františka Ringhoffera opravdový život. 11. března 1759 vstoupil ve Vídní u starousedlého kotláře Františka Pauera do učení, které ukončil 1763, aby byl podle tehdejších obyčejů „zproštěn“ a mohl jít na vandr. V létě 1769 přišel do Prahy a vstoupil do služby jako tovaryš. Jako „Francek z Vídně“ byl přijat do tovaryšského bratrstva cechu kotlářského a obdržel tovaryšské jméno „Skočdopole“. Musíme vyjít z toho, že František nebyl prvním členem rodiny, který se v Čechách usadil. O tom svědčí latinské potvrzení z roku 1739, které František Neusser, magister farmaceutické akademie bratrstva Ježíšova v Břeclavi, vystavil Václavu Ringhofferovi z Hradce.

Po ukončení svého mistrovského díla byl František „poslušně uznán za mistra“ 10. prosince 1771. Svou dílnu otevřel v domě s číslem popisným 102-I v Platnéřské ulici. Tento dům vznikl sloučením čtyř starších budov: bývalé fary a zvoničky opuštěného mariánského kostela, dřívější školní budovy a sousedícího domu. (Starý pražský mateřský podnik Ringhofferů již dávno nestojí. Na jeho místě se tyčí nová Staroměstská radnice.)

Mladý mistr nalézá bohaté pole uplatnění. Vedle různých kotlářských prací se specializuje na výrobu pivovarnických zařízení. První velkou mutační pánev zhotovil 1773 pro pivovar premonstrátského kláštera na Strahově. Kvalita jeho výrobků plně odpovídá očekávání, poptávka je velká. Když František Ringhoffer odchází roku 1821 v 77 letech do důchodu, dodala jeho dílna ne méně než 159 mutačních pánev.

Vysoké příjmy mu umožnily nepřetržitě rozšiřovat produkci. Roku 1791 se stává předsedou cechu a postupuje do městského výboru starších cechu. Při této příležitosti věnuje cechovní vlajku, kterou jeho pravnuček František (III.) baron z Ringhofferu (1844-1909) nechal o sto let později v rámci Jubilejní zemské výstavy v roce 1891 nově posvětit. Roku 1793 následovala volba do pražského městského kolegia poslanců.² Krátce na to se stává členem městské rady.

Kontakty se svými rodiči a sourozenci v Müllendorfu František nepřerušuje. V květnu 1789 daruje své domovské obci cennou monstranci. Jeho nejmilejší dcera Františka jej líčí jako bohobojného a štědrého muže. Při první setbě na Nejsvětější trojici se podle zápisu v bohoslužební knize za dárce pomodlili pět Otčenášů. Darovací listinu podepisuje František Ringhoffer jako „měšťanský měditvůrce“³

¹ Elisabeth Burmester (nar. 1924), ovdovělá hraběnka de Riba d'Ave, je pravnučkou Wilhelma Ringhoffera, který byl nejmladším bratrem barona Františka Ringhoffera (1817-1873). Wilhelmova nejmladší dcera Martha (skonala 1968 ve věku 100 let!) se ve dvaceti letech provdala do Portugalska za Gerharda Burmestera. Rodina Burmesterů pochází z Hamburku. V Portugalsku se usadila počátkem 19. století.

² Pozn. překl.: V originálním textu „Stadtverordnetenkollegium“.

³ Pozn. překl.: V originálním textu se hovoří o „bürgerlicher Kupferverleger“. Doslovný překlad by např. mohl být „měšťanský mědikladatel“. Dnes bychom řekli manažer produkce a obchodu s mědi.

První pražská dílna v domě s číslem popisným 102-I v Platněřské ulici

což znamená, že pro sebe nechal pracovat i jiné dílny, kterým dodal materiál, odebíral objednané zboží a sám je prodával.

Dva blízké příbuzné, kteří se rovněž vyučili kotelářskému řemeslu, si vzal k sobě do Prahy. Nejprve svého mladšího bratra Josefa, který roku 1791 zemřel ve věku 31 let. Roku 1806 jeho synovce Martina (1780-1838), který se má stát také jeho zetěm. Martin, syn nejstaršího bratra Johana Cajetana, zřizuje na Františkánském náměstí vlastní kotelářskou dílnu a začíná výrobu parních kotlů. Později se stěhuje z Eisenstadtu do Prahy také Martinova neprovdaná sestra Theresa (1765-1833).

Dvakrát ženat, nezůstal František Ringhoffer ušetřen osudových ran. Obě jeho ženy mu v mládí vyrvala smrt. Z dvanácti dětí ztratí čtyři krátce po narození nebo v kojeneckém věku. Několik týdnů po otevření svých dílen v Platněřské ulici se žení s vdovou českého původu Janou Maršákovou.

Dívčí jméno a datum narození nejsou známy. Jana umírá 30. září 1781 ve věku 38 let. Svému muži zanechala tři malé dcerušky: Janu (* 1774), Magdalénu (* 1777) a Marii (* 1779). Jeden syn zemřel roku 1778 ještě v den narození po křtu z nouze. Ani ne půl roku po smrti své první ženy se František opět žení. Druhé manželství mu připravuje další kus cesty k jeho úspěchu.

14. března 1782 si František Ringhoffer vede k oltáři dvacetiletou Alžbětu Paceni (Pakeny), dceru radního pražské Malé Strany. Pro její jméno je známo mnoho variant zápisu (Pacque, Backe, Pacquie, Pacen, Packen, Pacqueuny, Packeny, Packenius, Bacenius). Alžbětin otec pochází ze zlatotepeckého rodu italského původu, který přes Vestfálsko přišel do Čech. Jan Dominik, majitel domu „Ke dvěma sluncům“, byl významný zlato- a stříbrotepec s nejlepšími vztahy k duchovenstvu. V pražském arcibiskupském archivu se dosud nacházejí návrhy a kresby jím navržených monstrancí, mešních číší a ciboria,⁴ mimo jiné pro Týnský kostel.

⁴ Pozn. překl.: Ciborium je pohár, kalich na hostie, stánek na kalich. Podle B. Kočí: *Malý slovník naučný*, Praha 1925.

V 57 letech je František Ringhoffer podruhé vdovcem. Alžběta, která mu darovala osm dětí, umírá 19. července 1801. Z jejích tří synů přežil pouze Josef, narozený 29. října 1785. Během napoleonských válek může František využít větší zakázky rakouské vojenské správy. Z toho má také užitek synovec a zeť Martin, který se oženil s Marií, nejmladší dcerou z prvního manželství. Když třiaosmdesátiletý navždy zavřel oči, patří František Ringhoffer k nejbohatším a nejváženějším občanům Prahy, aniž by opustil řemeslnický stav. Laskavě ošetřován svou neprovdanou dcerou Františkou, je 28. srpna 1827 – jak je uvedeno v úmrtním oznámení – „povolán z tohoto pomíjivého do lepšího života“. V úmrtním oznámení je věk 87 let uveden chybně. Poslední místo odpočinku nalézá 58 let po svém příjezdu do „zlaté“ Prahy na Olšanských hřbitovech.

Josef – od manufaktury k předprůmyslovému podniku

Josef Ringhoffer (1785-1847) se naučil mědikovecké řemeslo ve vzkvétajícím otcovském podniku. Mistrovskou zkoušku složil roku 1812 a stává se společníkem svého otce, který mu roku 1821 předává podnik za 19 000 guldenů. Začnou se uplatňovat nové a výkonnější metody, produkce může být podstatně rozšířena. Josef, který po otci „dělá“ také funkci cechovního mistra, rozpoznává mimořádné vývojové kapacity mladého zemědělského průmyslu. Vedle výroby pivovarnického technického vybavení se soustředí na zhotovování novodobých zařízení a speciálních strojů pro cukrovarnické rafinerie a lihopalírny.

Na zajištění odběru surovin a krytí stoupající potřeby mědi zřídil Josef spolu se svým synovcem a švagrem Martinem v Kamenici⁵ jižně od Prahy na tehdejší poměry velmi výstavnou kovárnu a válcovnu. Za tím účelem koupil roku 1820 v Kamenici na tzv. Horní mlýnici dva domy a také pilu v Olešovicích se šesti jitrů⁶ pozemků.

Roku 1835 končí Martinovo spoluvlastnictví. Jeho jediné dítě Marie (1813-1897), vybavena bohatým věnem, si bere soudce a majitele pozemku Ferdinanda Walsera. Josef přebírá od dřívějšího spoluvlastníka jeho usedlost v Kamenici a roztáhne se na sedm hektarů. Nedostatek místa v pražské dílně omezuje zpracování větších produktů. Roku 1839 se proto rozhodne ke koupi komplexu budov (č. 101-I) na Mariánském náměstí.

Josefovy výkony nalézají nejvyšší uznání: roku 1832 je jmenován císařem Františkem I. c. k. dvorním mědikovcem. Roku 1843 obdrží oprávnění na velkovýrobu měděného a mosazného zboží. Z řemeslnické výroby, kterou jeho otec roku 1771 založil, se mezitím stala manufaktura se sedmdesáti zaměstnanci. Podnik vyrábí výrobní zařízení pro pivovary, palírny slivovice a cukrovary ve všech částech monarchie.

Životní svazek uzavřel Josef roku 1814 s Janou Körblovou, o devět let mladší dcerou vyššího úředníka z Kadaně na Ohři. Manželství je požehnáno 14 dětmi, z nichž osm dosáhne dospělosti – čtyři synové a čtyři dcery. Synům Františkovi (1817-1873), Josefovi (1821-1893), Emanuelovi (1823-1903) a Vilémovi (1826-1885) poskytl otec přísnou výchovu. Kromě počáteční výhody bohatého rodinného

⁵ Pozn. překl.: V orig. textu se hovoří o „Kamenitz bei Eule“, což je podle E. J. Ringhoffera dřívější německé označení pro Kamenici u Jílového.

⁶ Pozn. překl.: Šest jiter odpovídá dnešním 345 arům.

Josef Ringhoffer (1785-1847)

František Ringhoffer (1817-1873)

zázemí a výborného vzdělání měli všichni čtyři mimořádné schopnosti. Nejstarší Amálie dává přednost státnímu úředníkovi, ostatní dcery se provdají za dobře situované obchodníky a majitele realit.

Jediný obraz Josefa Ringhoffera, který se zachoval, ukazuje statného muže s plným obličejem, hustými vlasy a přátelskýma zamyšlenýma očima. Když roku 1847 zemře na „ztvrdnutí jater“, je jeho podnik stejnými díly převeden na jeho čtyři syny. Z nejstaršího a nejmladšího budou imponující podnikatelské osobnosti, třetímu je dopřáno klidné a naplněné žití učence, zatímco druhorozenému je jeho tvůrčí síla předčasně vzata osudným úrazem.

Po otcově smrti kupuje druhý syn Josef (II.) podíl mateřského podniku svých bratrů. Ze svého majetku se ale dlouho neraduje. Při koupání utrpěl roku 1848 těžký úraz, jehož následkem je nevléčitelná nervová choroba. Za životní rentu postupuje svůj majetek nejmladšímu bratru Vilémovi. Do svého skonu roku 1893 bydlí Josef v domě č. 1284-II v Mariánské ulici, který jeho bratr František odkoupil roku 1847 od hraběte z Rumerskirchenu.

František (II.) – od fabrikanta k velkopřemyslníkovi

Jako vizionářský hospodářský pionýr má Josefův nejstarší syn František (II.) před sebou zářivou životní dráhu. Stavbou železničních vagonů bohatne jak v Čechách, tak v celém rakouském císařském státě zpočátku skoro sám. Vnuč kotláře z Müllendorfu se tím vydal do výrobní oblasti, v níž jeho firma v několika desetiletích získá světový význam. Etiketa „průmyslového kapitána“ by ale neměla zakrýt filantropu, který vytvořil vzorová sociální zařízení a pozoruhodnou část svého majetku dal dobročinným nadacím.

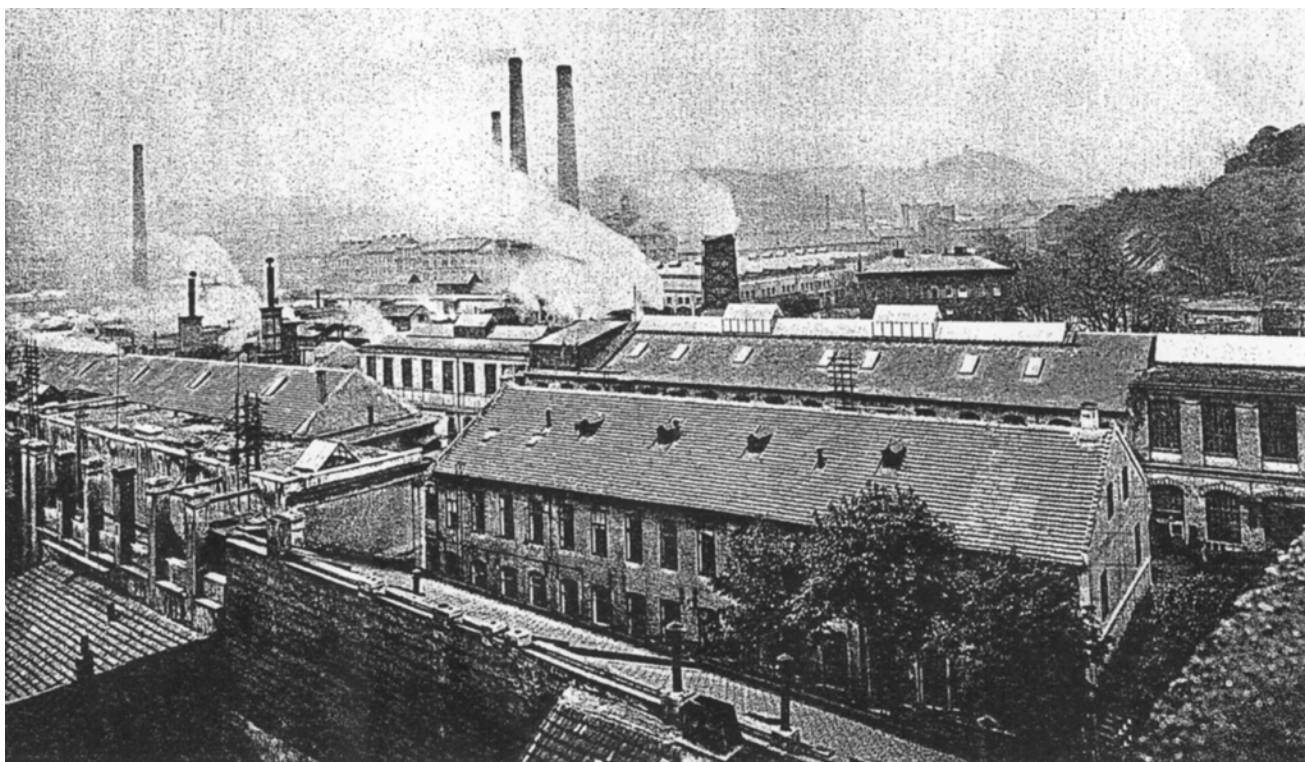
František, narozený 28. dubna 1817, se vyučil v otcovském podniku a studoval na pražské polytechnice, založe-

né roku 1806. Je to první vzdělávací zařízení technické inteligence vybavené císařskými privilegii. Roku 1837 obdrží mistrovský list a odchází do ciziny, aby si zdokonalil své znalosti a získal nové průmyslové dovednosti. Bezplatně pracuje v nejproslulejších obchodních osadách Anglie, Francie, Belgie a Německa. V Sheffieldu poznává centrum britského ocelářského průmyslu a osvojí si fundované odborné znalosti. Během svého pobytu v Anglii se zhloubal do studia hospodářsko-politických a sociálních otázek. Po návratu domů pracuje od roku 1841 samostatně na pražském Mariánském náměstí.

Vášeň se zamiluje do ještě ne dvacetileté Josefíny Šalovecké. Své city svěřuje malému deníku („Carnet des secrets“), který si vede několik měsíců před a po zasnoubení. Josefina pochází ze Staňkovic u Žatce, z důvěrného domova jeho matky Johanny.

Roku 1842 je svatba. Po roce přichází na svět dcerka Marie, následovaná Františkem (IV.) (* 1844), Emanuelem (II.) (* 1848), Vilémem (II.) (* 1852) a Emilíí („Emilka“) (* 1858).

Poté, co se dům na Mariánském náměstí stal malým, překládá František svůj závod do pražského Nového Města. Roku 1847 kupuje za 23 000 guldenů od hraběte z Rumerskirchenu dům č. 1284-II na Mariánské ulici, o které N. O. Scarpi (1888-1980) napsal: „Na chodníku do sebe narážely žluté čtvercové chodníkové kameny se skoseným hranami. Mezi ním a špatně vydlážděnou vozovkou se rozprostírala stromová alej s lavičkami. Mariánská ulice byla lemována domy pouze z jedné strany. Bezvýraznými měšťanskými domy, vysokými dvě až tři patra a postavenými povětšinou ve špatném stylu osmdesátých let. Až na palác baronů Ringhofferů, jejichž vznešenost byla zdůrazněna livrejovaným portýrem s dlouhou holí.“

Ringhofferova továrna

V revolučním roce 1848 se František vydá za novými obzory. Na základě guberniálního výnosu⁷ obdrží „c. k. zemské továrenské oprávnění“, všeobecné privilegium na výrobu měděného zboží a strojů všeho druhu. Jeho strojírenská továrna se zabývá především výrobou parních strojů a čerpacími zařízeními. Současně vidí obrovské možnosti, které skýtá rozvíjející se železnice. Aby vyhověl územním požadavkům plánovaného výrobního zařízení, uchyluje se roku 1852 na jihozápadní předměstí Prahy – na Smíchov. Na velkém pozemku tu nechal zbudovat továrnu na železniční vagóny s připojenou kovárnou, truhlářstvím, zámečnictvím a montážní halou. K tomu přibýly kovárna na kotle, slévárna železa, hala na nosné nýty a pila. Vyráběny jsou uhelné a nákladní vagóny, uhláky a konečně také osobní vozy.

Pražský mateřský podnik, který vede nejmladší bratr Vilém, nadále vyrábí stroje pro cukrovary, pivovary a mlýny a továrny na alkohol. Razantní rozvoj zemědělského průmyslu a mechanizace dopravy připraví českému strojírenství rozsáhlé odbytiště.

Vlastní slávu ringhofferovských podniků zakládá výroba vagónů. Smíchovská továrna se stala největší svého druhu v celé monarchii. Ringhofferovy tramvaje vytvářejí obraz mnoha evropských metropolí. Mezinárodní společnost lůžkových vagónů „Wagon-Lits“ odebírala své vagóny výhradně od Ringhoffer. Jak evropským, tak mimo-evropským monarchům byly dodávány luxusně vybavené dvorní a salónní vozy. Až do stavby smíchovského nádraží a uvedení vlastní tovární přípojky do provozu se musely vagóny transportovat přes Vltavu na těžkých podvozcích za koňskými spřeženími. Otevření České západní dráhy roku 1862 umožnilo zásobování továrny černým uhlím

⁷ Pozn. překl.: Ve starém Rakousku byla do roku 1849 nejvyšší správní jednotkou zemská nebo místodržitelství gubernie.

z plzeňské pánve. Ukončená výstavba železničních tratí v sedmdesátých letech znamenala další přísun hnědého uhlí ze severních uhelných revírů.

Expandující dopravní průmysl učinil ze Smíchova jeden z největších industriálních parků starého kontinentu. Zvláštní atmosféru průmyslové krajiny popsal Rainer Maria Rilke ve své básni *Smíchov*.

Obec Smíchov obdržela roku 1849 městské právo a od roku 1920 je městskou částí Prahy.

4. května 1861 byl František Ringhoffer zvolen starostou Smíchova, jehož obyvatelstvo se během několika let ztrojnásobilo. Se 16 000 obyvateli zaujímal roku 1869 páté místo mezi českými městy (1880: 25 000).

Úřadování tovární vrchnosti jako hlavy města přispívá rozhodujícím způsobem k rozmachu malého „českého Manchesteru“ a dopomůže jeho spoluobčanům k blahobytu. Vedle zřízení plynárny a několika vodojemů dává podnět k vydláždění a osvětlení ulic. Umí také prosadit své zájmy – mj. přestavbu staré Újezdské brány, která má umožnit přepravu těžkých železničních vagónů k pražskému hlavnímu nádraží.

Pro své charitativní působení a obětavé nasazení během zhoubné povodňové katastrofy byl roku 1862 vyznamenán rytířským křížem řádu Františka Josefa I.

Dědictví po otci František mnohonásobně rozmnožil. Během tří desetiletí je nahromaděný majetek, který zanechal svým dětem, odhadem osmdesátkrát větší než počáteční kapitál ve čtyřicátých letech. Miliónové zisky jsou uloženy do pozemkového majetku. V letech 1860-1872 kupuje František středočeská panství Kamenici, Štířín s Křížovým Kostelcem, Lojovice, Popovice a Pišely. Rozsah těchto statků výrazně ukazuje, jak intenzivní musela být tvorba kapitálu.

K venkovským statkům patří podniky – mlýny, sladovny, pily, sýrárny, mlékárny, cihelny, zahradnictví, rybníky

aj. – jsou vybaveny nejmodernějšími přístroji a příkladně obhospodařovány.

Krátce před svou smrtí roku 1874 založil František Ringhoffer pivovar ve Velkých Popovicích. V prvním roce své produkce je výkon podniku 18 000 hektolitřů piva (1939: 400 000).

Jeho strmá hospodářská pozice mu získala také politický vliv. Podle kurijního volebního práva⁸ je František Ringhoffer roku 1864 zvolen jako zástupce velkostatkářů do českého zemského sněmu.

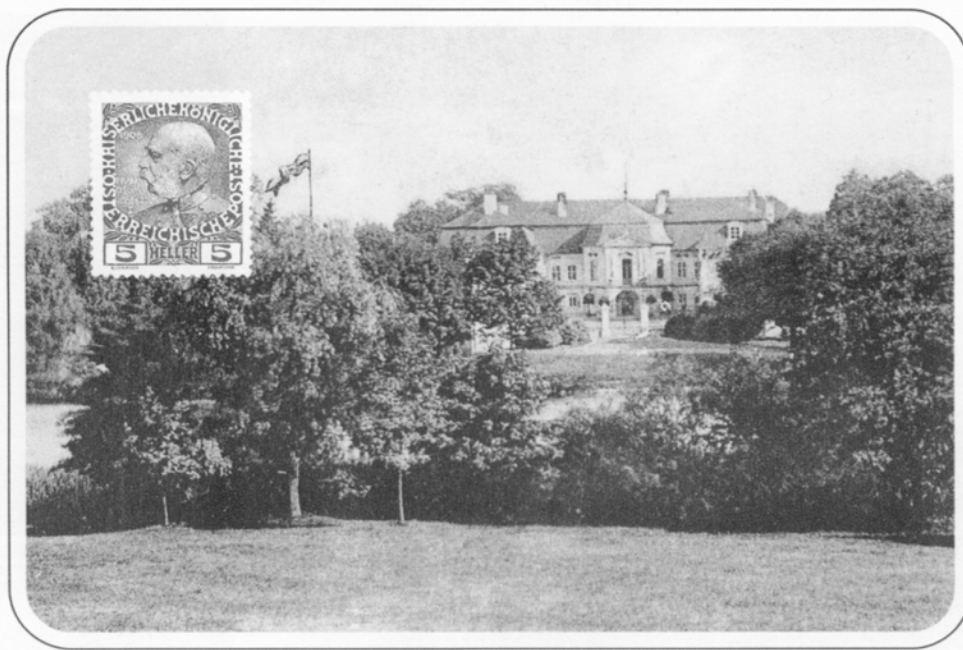
Připojuje se k frakci německých liberálních ústavních stran. František Ringhoffer se těší zvláštní císařské úctě. Císař František Josef I. navštívil smíchovské továrny v letech 1856 a 1868 – další návštěvy mají následovat v letech 1880 a 1907. 14. července 1872 mu císař propůjčuje řád Železné koruny II. třídy „jako ocenění jeho vynikajících zásluh v oblasti průmyslového a humanitárního působení“.

Baronský diplom, vyhotovený 3. ledna 1873, jej zastihuje na smrtelné posteli. Oslaben neúnavnou činností umírá po delším utrpení 23. března 1873 ve Smíchově na plicní obrnu.

Rukopisné vzpomínky, které zanechal jeho syn Emanuel (1848-1923), kreslí obraz prvního barona jako přísného a střízlivého člověka s puritánskou sebekázní a vysokými požadavky na sebe sama. Tato silná osobnost nedisponuje robustním tělesným stavem a reaguje na zvraty a neúspěchy krajně nedůtklivě. Když je firma roku 1866 kvůli válečné stagnaci postižena krutými ztrátami, postihnou jej tak, že utrpí nervové zhroucení. Jeho vyčerpaný zdravotní stav si vynutí delší pobyt v jednom lipském sanatoriu.

V důsledku rozsáhlé podnikatelské aktivity je jeho soukromý život úzce ohraničen. Velkou zálibou je hraní na klavír a lov. Ve svém testamentu kladl svým synům na srdce zejména péči o lesy a divokou zvěř.

Své altruistické cítění a otcovské zacházení s podřízenými vyjádřil v písemné poslední vůli („Rady mým dětem“) z roku 1870. V ní napomíná své dědice, aby odporovali pokušení materiálního bohatství a nelačnili po společenské vážnosti. Varuje je před přehnanou ziskuchtivostí. Hromadění bohatství není samoučelné, nýbrž jde spíše o závazek zodpovědnosti za obecné blaho. Apeluje na solidaritu rodiny a syny žádá, aby žili ve svornosti a nikdy se nenechali strhnout k prudkosti. Ve svých podnicích ne-

Barokní zámek Štiřín

mají nikdy zapomenout na nutný odstup ke svým zaměstnancům. Píle, tvořivost a příznivá péče nestačí požadavkům kladeným na velkopodnikatele, musí umět také vést lidi. Testamentárně určil, že zaměstnanci a zřízení smí být propuštěni pouze v případě trestného činu. Na řadu spoluzaměstnanců pamatoval testamentárními odkazy.

Ačkoli byl ve svém osobním způsobu života nenáročný a svým dětem dal na srozuměnou, aby se přidržovali měšťanských způsobů chování a vzorových hodnot, napodoboval horlivě aristokracii potud, že si nechal zbudovat reprezentativní rezidenci. V Kamenici byl stržen bývalý arcibiskupský lovecký zámek, aby se uvolnilo místo stavbě v pseudotudorovském stylu, nedaleko od jeho otcem založené kovářny. (Anglické stylové vlivy hrály v celé řadě šlechtických zámeckých stavbách v Čechách druhé poloviny 19. století svou roli.)

Nabytím barokního zámku Štiřín, který v průběhu století opětovně měnil majitele (po hrabatech Salm-Reiferscheidtových přišel kníže Rohan a hrabata Nostic-Rieneckové) mohl František Ringhoffer svému mladému šlechtictví poskytnout skvělý rámeček. V kouzelné rokokové zámecké kapliče je oltářní obraz takzvané Mladoboleslavské madony a malby sv. Thekly a sv. Jana Nepomuckého. Zde nechal v srpnu 1871 na máry položit tělesnou schránku své milované matky, která svého muže přežila o 24 let. Potomci Františka (II.) v ženské sestupné linii nesoou jména baron Klein z Wisenbergu, baron Nádherný z Borutína, baron z Baratta-Dragono, Honey, hrabě Serenyi z Kis-Sereny (případně Serenyi-Ringhoffer), císařský rytíř (Froschmair) ze Scheibenhofu, rytíř z Dodereru, hrabě z Preysingu-Lichtenegg, hrabě Černín z Chudenic, van Nes Harich.*

(Pokračování v příštím čísle)

⁸ Pozn. překl.: Po zavedení všeobecného volebního práva v Rakousku-Uhersku se jedná o skupinu voličů při volbě poslanců do sněmu. Skupiny jsou tvořeny podle velikosti majetku. Ten, kdo měl větší majetek, mohl být zvolen menším počtem lidí než ten, kdo měl menší majetek.

* S laskavým svolením Lic. phil. Emanuela Josefa Ringhoffera přeložil Dr. Mag. Igor Tureček. Překladatel děkuje E. J. Ringhofferovi a Ludmile Řehákové za vysvětlení a doplnění při překládání textu.

HISTORICKÁ VÝROČÍ A UDÁLOSTI

- **622-627** Došlo k druhému „příchodu“ Slovanů do českých zemí.
- **817** Východní část franské říše (Bavorsko, Korutansko, Čechy a Slované žijící na východ od Bavorska) byla přidělena nejmladšímu ze synů Ludvíka Pobožného (syn Karla Velikého), Ludvíku Němcovi.
- **867-869** Cesta Konstantina a Metoděje z Moravy do Benátek a nakonec do Říma k papeži Hadriánovi II.
- **907** Knížeti Vratislavovi a jeho manželce Drahomiře se narodil prvorozený syn Václav (asi 907-929, resp. 935). Od desátého století je Václav uctíván jako světec, nejprve v Čechách a pak i v sousedních zemích. Život a mučednická smrt sv. Václava byly zpracovány v četných legendách.
- **23. 4. 997** Vojtěch (Adalbert) přijal z rukou pohanských Prusů mučednickou smrt. Jeho tělo vykoupil Boleslav Chrabrý stejnou vahou zlata a dal je slavnostně pohřbit v mariánském chrámě v Hnězdně. Již velmi brzo po Vojtěchově mučednické smrti jej roku 999 papež Silvestr II. prohlásil za svatého. Z doby kolem kanonizace známe dva spisy líčící život, skutky a mučednickou smrt prvního českého Evropana.
- **květen 1147** Český kníže Vratislav II. (po boku francouzského krále Ludvíka VI., římskoněmeckého Konráda III. a ještě dalších králů a vévodů) se zúčastnil se svými oddíly druhé křížové výpravy, která však do Palestiny vůbec nedorazila. Při zpáteční cestě se zastavil v Cařihradě (setkal se zde s byzantským císařem Manuelem) a v Kyjevské Rusi (setkání s knížetem Izjaslavem Mstislavičem).
- **1167** Stavba kamenného mostu v Praze přes Vltavu (tzv. Juditina, podle druhé manželky krále Vratislava II. Judity Durynské, roku 1153 si vzala jako dvacetiletá skoro o 20 let staršího českého panovníka). Pravděpodobně byl most postaven cizím architektem. Dodnes na Křížovnickém náměstí i na druhé (malostranské) straně můžeme vidět zbytky Juditina mostu. Třeba menší Malostranská mostecká věž je jednou z věží, které tady stávaly už v době Juditina mostu. Juditin most sloužil do roku 1342, kdy byl zničen povodní.
- **1197** Založen premonstrátský klášter v Teplé.
- **1207** Zřízení moravského kancléřství Přemyslem I.
- **1237** Povýšení špitálního bratrstva na samostatný kanonický řád – jediný českého původu, založený sv. Anežkou – křížovníky s červenou hvězdou.
- **1257** Papež Alexandr IV. poslal do Čech inkvizici (prvními inkvizitory byli minorité); jejich sídlem byl klášter sv. Jakuba na Starém Městě pražském (založen příspěním krále Přemysla Otakara I. r. 1228).
- **2. 3. 1282** Zemřela sv. Anežka Česká.
- **1287** Nejstarší zápis do zemských desek.
- **25. 3. 1297** se na tvrzi Hostýn u Úval ve středních Čechách narodil Arnošt z Pardubic, který se později stal prvním pražským arcibiskupem a rádcem a přítelem císaře Karla IV.
- **2. 6. 1297** Slavná korunovace Václava II. a Guty. Do Prahy přijel výkvět všech národů střední Evropy. Při této příležitosti pasoval král na rytíře 240 šlechticů domácích i cizích. Také byla vytvořena nová zlatá koruna, patrně základ dnešní koruny svatováclavské, a královské žezlo. Zbraslavská kronika o dnech korunovace říká:
„Není tu ulice jedna, jež plna by nebyla tance. Na jedné straně lid český a na druhé němečtí lidé. Všichni se baví dle zvyku; lid rukama radostně tleská.“
- **18. 1. 1307** Na setkání králů Albrechta a Rudolfa ve Znojmě byly Čechy protiprávně uděleny „v léno“ Habsburkům.
- **26. 1. 1347** Papež Klement VI. svolil k žádosti českého krále Karla, aby bylo v Praze založeno generální studium o čtyřech fakultách – univerzita.
- **1347** Založení kláštera na Slovanech Karlem IV.
- **2. 9. 1347** V Praze se odehrála slavnostní korunovace nového českého krále Karla IV. a jeho první manželky Blanky z Valois. Šlo o první korunovaci, při níž bylo použito nové královské koruny. Na paměť korunovace byl na Novém Městě pražském založen chrám Panny Marie Sněžné.
- **27. 3. 1357** Slavnostním vysvěcením a současným založením kolegiální kapituly byla dokončena stavba císařova reprezentačního sídla, Karlštejna. Zároveň zahájena stavba Karlova mostu v Praze (v blízkosti Juditina mostu postaveného roku 1167, zničeného povodní z roku 1342). Stavitel Petr Parléř z Gmündu.
- **9. 7. 1357 v 5 hodin 31 minut** byl položen základní kámen nového kamenného mostu. Název Karlův most se vžil teprve v 19. století. Datum položení základního kamene nebylo zvoleno náhodou. Když si zkusíte dát toto datum tak, jak se tehdy obvykle vyslovovalo, nejprve letopočet a potom dny, tak dostanete velice zajímavou soustavu čísel v desítkové soustavě. Bude se jednat pouze o lichá čísla 1, 3, 5, 7, což je výše zmíněný letopočet, potom přijde 9, což je 9. červenec, potom jako kdyby ona pomyslná pyramida zase klouzala dolů zpět k jedničce, takže opět tam máme 7, což nám značí onen červenec, potom 5, což je pravděpodobně 5 hodin, 3, to jsou minuty – 30 minut – a 1 jako 1 minuta k tomu. Najednou zde existuje taková zajímavá magická řada čísel, které jdou až do devítky a zase po té devítce kloužou zpět k jedničce. Nebylo to zřejmě samo sebou, a i když je toto datum předmětem mnoha přístupů, pravděpodobně Karel IV. poslechl své numerology a astrology, kteří mu doporučovali, aby právě toto „příhodné“ datum zvolil pro položení základního kamene Karlova mostu.
Most byl několikrát poničen povodněmi, například v letech 1432, 1784 nebo 1890. Praha byla vydána napospas Vltavě, která samozřejmě tehdy nebyla regulována.
Zajímavé je, že most zpočátku nebyl ozdoben sochami a vůbec nevypadal tak, jak ho známe dnes. První plastiky se na mostě začaly objevovat v druhé polovině 17. století, rozkvět sochařské výzdoby pak nastává v období vrcholného baroka. Kdybychom třeba chtěli vědět, jak se na most dívali návštěvníci Prahy, vidíme, že ne všem se tato galerie pod širým nebem líbila. Vy-

- slovovali se dokonce velice kriticky a naznačovali, že Češi jsou velice zbožní a že to je až nehezké, jak vlastně u každé sochy poklekají poutníci, kteří procházejí kolem. A dokonce vlastně byli i lidé, kteří se přímo s odporem vyjadřovali o tom, že taková hezká stavba je takhle znešvařena těmito sochami. Tak například anglická cestovatelka Hester Lynch Piozzi v druhé polovině 18. století o mostě napsala: „...zvláště šeredný je most, na němž se tísní skupina neforemných soch.“ Na zábradlí mostu je rozmístěno celkem 30 soch a sousoší, k tomu můžeme připočítat ještě sochu Brunčvíka, která stojí mimo hlavní řadu. K nejstarším sochám patří socha sv. Jana Nepomuckého, která sem byla umístěna už po roce 1680. Kdybychom chtěli znát ještě starší část sochy, tak je to bronzové tělo Krista, které je součástí Velkého ukřižování hned na začátku mostu, to je ještě starší, tělo Krista pochází z doby kolem roku 1650. Další zajímavostí je nejmladší sousoší, které je dílem sochaře Karla Dvořáka a představuje sv. Cyrila a Metoděje, dva věrozvěsty, kteří přišli na Moravu. Jsou tady plastiky – a asi nejcennější – dvou významných sochařských dílen: Matyáše Bernarda Brauna a Ferdinanda Maxmiliána Brokoffa. Ale najdete zde i plastiky mladší, třeba bratří Maxů nebo jiných autorů. Co se týče materiálu, většina soch je z pískovce, ale jsou tady i plastiky bronzové, to je případ sv. Jana Nepomuckého, a dokonce tady máme i jednu plastiku mramorovou, sv. Filipa Benicia. Ještě v druhé polovině 20. století po mostě jezdily automobily, na přelomu 19. a 20. století tam zase projížděly tramvaje.
- **1357-1362** Čechy zasáhla morová epidemie.
 - **1365-1367** Přední dvorský malíř mistr Theodorik, charakteristický svým „realistickým“ pojetím malby, vytvořil na přání Karla IV. v kapli sv. Kříže na Karlštejně unikátní obrazovou galerii.
 - **31. 3. 1387** Bratr Václava IV. Zikmund Lucemburský je korunován uherským králem, v r. 1410 králem římským.
 - **cca 1397** se narodil Jan Rokycana. Vystudoval pražskou univerzitu, patřil k žákům mistra Jana Husa a Jakoubka ze Stříbra. V roce 1425 se stal kazatelem v Týnském chrámě. Patřil ke kritikům radikálního Tábora. Spolu s Prokopem Holým vedl husitské poselstvo na basilejský koncil v roce 1433 a obhajoval na něm artikul o přijímání podobojí. V roce 1435 byl zvolen arcibiskupem, nebyl papežem ani císařem potvrzen. Zemřel 27. 2. 1471, necelý měsíc před smrtí Jiřího z Poděbrad.
 - **10. 3. 1417** Ač kostnický koncil zakázal laické přijímání z kalicha, sbor obce vysokého učení pražského toto rozhodnutí neakceptoval. Koncil na to reagoval zastavením činnosti pražské univerzity na neurčitou dobu, což vedlo k dalšímu poklesu její mezinárodní prestiže.
 - **březen 1427** Vojenské tažení táborů a sirotků do Rakous bylo první velkou husitskou výpravou (rejsou) mimo česko-moravský prostor. Husité při ní poničili klášterní objekty v Zwettlu (Světlá) a Altenburgu.
 - **1.-11. 8. 1427** Křižácká vojska sebraná z německých oblastí říše ke čtvrté křížové výpravě vpadla během července do Čech a oblehla město Stříbro. Před spojenými silami pražanů, táborů, sirotků a moravských husitů však ustoupila k Tachovu, odkud 3.-4. 8. uprchla.
 - **25. 1. 1437** Zikmund Lucemburský udělil Táboru privilegium královského města.
 - **9. 9. 1347** byla v Praze vykonána okázalá poprava bývalého husitského hejtmana Jana Roháče z Dubé. Až k hořkému konci zůstal Žižkovu programů věrný Jan Roháč z Dubé, příslušník nebohaté větve panského rodu. Narodil se asi kolem roku 1380. Jako Žižkův blízký přítel ho následoval roku 1423 do východních Čech, odkud se po Žižkově skonu pokoušel strhnout na sebe vedení radikálních husitských svazů. Neuspěl a jako sirotčí hejtman nedaleko Čáslavi vybudoval hrad Sion. Po Zikmundově nástupu na trůn vedl proti panovníkovi záškodnickou válku. Český sněm jej však prohlásil zemským zhoubcem a vyslal proti němu vojsko. Dne 6. 9. 1437 byl Sion dobyt a o tři dny později byl Jan Roháč s 53 druhy oběšen, přičemž akt sám parodoval obřad povýšení na rytíře.
 - **26. 4. 1476** Neznámý tiskař vydal v Plzni první datovanou knihu tištěnou v Čechách. *Statuta synodalia Arnesti*, latinskou příručku, kterou pro potřeby kněžstva sepsal ve 14. století pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic. Jde o první známý český časově přesně určitelný tisk (o době vzniku nejstaršího tisku – *Kroniky trojanské* –, jenž bývá kladen k roku 1468, se dosud vedou spory). Do roku 1500 v Čechách vzniklo nejméně 44 tisků, a to převážně v češtině.
 - **1477** Proběhlo jednání o Vladislavově sňatku s Marií Burgundskou, jímž by Vladislav získal zpět ke Koruně české Lucembursko. Sňatek pak uskutečnil Maxmilián Habsburský.
 - **10. 6. 1477** Císař Fridrich II. přijal ve Vídni od Vladislava Jagellonského přísahu věrnosti a udělil mu v léno hodnost říšského kurfiřta i arcicíšníka a manství Koruny české v říši. To vše však byly již jen prázdny formální akty, podobné císařovým privilegiím, kterými v letech 1475-1477 vylepšil znak a udělil výsady Starému a Novému Městu pražskému.
- Římská říše jako státová právní útvar procházela totiž v průběhu 15. století hlubokou krizí a autorita jejích ústředních orgánů stále více klesala. Když se po uzavření tzv. Věčného míru v roce 1495 ustalovala Svatá říše římská národa německého do své rané novověké podoby, s Korunou českou se tu již valně nepočítalo. České země nebyly proto zahrnuty ani do říšského krajského zřízení z roku 1512. S nástupem Habsburků na český i říšský trůn zároveň se i z českého kurfiřtského hlasu stala více méně pouhá formalita.
- **1487** Český zemský sněm začal pracovat na přípravě zemského zřízení. Král Vladislav vyhlásil 14. března 1487 na věčné časy, že na práci zemského soudu se má v Čechách vedle nejvyšších zemských úředníků podílet i dvacet přísedících, a to dvanáct pánů a osm rytířů. Městský stav byl ze zemských záležitostí vyloučen a řídil se vlastním právem.
 - **1497** Vilém z Pernštejna se zřekl na svých panstvích práva odúmrti (zabavení selského statku po smrti hospodáře bez přímých dědiců). Důvody, které ho k tomu vedly: „Skrze takové odúmrti lidé ouzko velkou na svých statcích trpěli..., že lidé..., kteříž děti neměli, ne velmi se o statek starali, aby jim jeho přibývalo.“ Podobně tehdy postupovalo stále více vrchností. Důsledkem tohoto postupu byla obnovující se agrární prosperita v zemi, která záhy vedla k opětovnému zvětšování rozsahu kultivované plochy a postupnému zvyšování

ceny půdy. Téhož roku se vzdal král Vladislav práva odúmrti vůči svobodným statkům šlechty.

- **1497** Po smrti staroměstského orlojníka Jana (Hanuše) Růže převzal starost o zdejší orloj Jakub Čech, Janův učedník a nejspíše i syn. V jeho dílně v Platněřské ulici vznikaly později v letech 1515-1540 první v Praze vyrobené přenosné hodiny s pérovým pohonem. Zpráva jejich pozdějšího nástupce Jana Táborského z Klokotské Hory dala vzniknout legendě o mistru Hanušovi jako tvůrci Staroměstského orloje, kterého pak dala městská rada – v podání spisovatele Aloise Jiráska – oslepit, aby nemohl podobný skvost vytvořit někde jinde. Podstatnou část orloje vytvořil zřejmě již kolem roku 1410 mistr Mikuláš z Kadaně.
- **24. 2. 1507** Český sněm uznal Vladislavova syna Ludvíka za dědice českého trůnu.
- **1517** Jan Černý z Litomyšle vydal první česky tištěný herbář.
- **11. 1. 1517** V Norimberku byla dána do tisku první mapa Království českého.
- **1. 1. 1527** Byl vydán dvorský řád Ferdinanda I., který se stal základem pro společné instituce habsburské monarchie (tajná rada, dvorská rada, dvorská kancelář a dvorská komora).
- **24. 2. 1527** Konala se korunovace Ferdinanda I. z rodu Habsburků na českého krále. Korunovaci musel provést olomoucký biskup Stanislav Thurzo (od husitských dob až do r. 1561 nebyl obsazen post pražského arcibiskupa). O den později byla korunována Anna Jagellonská.
- **1527** Bylo zřízeno pravidelné poštovní spojení ve směru Praha – Tábor – Jindřichův Hradec – Vídeň.
- **21. 9. 1537** Král Ferdinand I. oficiálně zřídil novou mincovnu v Praze. Pražská provozovna byla odkázána na dovoz drahého kovu a zpracování tzv. pagamentů. Ten tvořily šperky, nádoby z drahých kovů a starší mince stažené z oběhu. Do Prahy byla soustředěna větší výroby zlatých mincí – českých dukátů.
- **2. 4. 1557** Zemřel mistr Jan Hortensius řečený Zahradka, dlouholetý rektor Univerzity Karlovy v Praze a významný český matematik.
- **leden 1567** Po dvaceti letech působení ve funkci místodržícího Království českého složil arcikníže Ferdinand II. Tyrolský (dal mj. postavit podle svého návrhu letohrádek Hvězda) tento úřad do rukou svého bratra, císaře Maxmiliána II.
- **3. 3. 1567** Usnesením zemského sněmu byla z českých zemských privilegií vypuštěna basilejská kompaktáta (1436), jeden z hlavních výdobytků husitské náboženské reformace, legalizující dvojvěří kališnické a katolické církve.
- **22. 3. 1577** Tělo Maxmiliána II. bylo dopraveno do chrámu sv. Víta na Pražském hradě, kde se konal pohřeb.
- **28. 6. 1577** Na zemském sněmu v Olomouci potvrdil Rudolf II. práva a privilegia Markrabství moravského.
- **1597** S povolením Rudolfa II. si začali budovat hradní stělníci u severní zdi Pražského hradu své příbytky – dnešní Zlatou uličku.
- **29. 6. 1617** V Praze se konala královská korunovace Ferdinanda Štýrského (španělský král Filip III. se vzdal svých dynastických nároků na českou královskou korunu), adoptovaného syna císaře Matyáše. Den před korunovací odevzdal českým stavům potvrzený revers, v němž sliboval zachovávat starobylé právní a náboženské zvyklosti Království českého.
- **15. 5. 1627** Čechy obdržely z neomezené (absolutní) panovnické moci, to jest bez schválení zemským sněmem, nový zemský zákoník. (Dokument byl vydán německy pod názvem *Verneurte Landesordnung des Erbkoenigreichs Boehaimb.*) Česká královská koruna se ocitla v dědičné držbě habsburského rodu, nejvyšší zemští úředníci bylo od té doby jmenování panovníkem. Katolické vyznání se stalo jediným privilegovaným a židovské jediným trpěným. Němčina byla jako úřední jazyk zrovnoprávněna s češtinou. Obnovená zřízení zemská platila s jistým omezením až do roku 1848, kdy byla nastoupena cesta od absolutistické monarchie k monarchii konstituční.
- **31. 7. 1627** Císař a král český a uherský Ferdinand II. (nejstarší syn arcivévody Karla a Marie Bavorské) nařídil nekatolíkům v Čechách (cca až 85 % obyvatelstva) přestoupit ke katolické víře nebo opustit zemi. Tento patent byl vydán na svátek zakladatele a patrona jezuitského řádu sv. Ignáce z Loyoly. Ti příslušníci rytířského a panského stavu, kteří by si chtěli svou starou víru ponechat, museli do šesti měsíců prodat své statky na území Království českého katolíkům a opustit zemi. Podobný patent byl později vydán i pro Moravu. Těmito opatřeními vrcholila první rekatolizační vlna, ke které v českých zemích došlo po bitvě na Bílé hoře.
- **15. 2. 1637** Ferdinand II. zemřel ve Vídni.
- **1657** V polské Toruni zemřel český právník, politik a spisovatel Pavel Stránský ze Zap, autor knihy *O státě českém (Respublica Bojema, 1634)*.
- **2. 4. 1657** Ve Vídni zemřel český král a císař Ferdinand III., vlády se ujal jeho syn Leopold I. (1657-1703).
- **1677** Usnesením zemského sněmu byl v Čechách zřízen institut krajských lékařů.
- **1677** Po průtazích s cenzurou vyšel tiskem *Výtah dějin českých (Epitome historica rerum Bohemiarum)*, jedno z nejvýznamnějších děl českého barokního historika a jezuita Bohuslava Balbína.
- **1677** V Praze zemřel italský stavitel Francesco Caratti, autor největšího pražského paláce – Černínského.
- **1707** Byl vydán hrdelní řád Josefa I. pro Čechy, Moravu a Slezsko.
- **1707-1717** Stavba kostela v Kuksu (dílo stavitele G. B. Alliprandiho), tvořící významnou součást lázeňského areálu vyzdobeného četnými sochami Matyáše Bernarda Brauna. Majitel Kuksu F. A. Špork tak nechal vybudovat významné kulturní a společenské středisko barokní epochy.
- **22. 2. 1717** Byl vydán nový robotní patent, který se jen v několika maličkostech odlišoval od robotního patentu z roku 1680. Patent nepřinesl do poměrů na venkově žádné významné zlepšení.
- **1727** Byla započata stavba první císařské silnice z Brna do Vídně a z Brna do Olomouce.
- **1737** Z iniciativy pražského magistrátu vznikla první stálá scéna v Čechách, a to v Kotcích na Starém Městě pražském. Hrály se zde italské opery, německé frašky, pantomina, později francouzské činohry. Česky se nehrálo.

- **duben 1757** Vpád pruského krále Fridricha (se svými 130 000 vojáků) třemi proudy do středu Čech; 1. květena rozbil svůj stan ve Hvězdě na Bílé hoře.
- **1787** Nový trestní zákoník unifikoval trestní soudnictví a rozděloval zločiny na závažné (kriminální) a méně závažné (politické).
- **21. 1. 1787** V moravském Velehradě zemřel malíř českého baroka Ignác Raab. Byl autorem řady fresek a obrazů s církevními náměty.
- **1787** Byla zřízena rafinerie třtinového cukru v českých zemích. Následovala rafinerie v Nových Dvorech u České Skalice.
- **20. 8. 1787** Byly zřízeny kriminální soudy (14 pro Čechy, 6 pro Moravu a 2 pro Slezsko).
- **27. 8. 1787** V Praze zemřel Ignác František Platzer, poslední ze slavné trojice barokních sochařů. Pro jeho dílo je charakteristický přechod od barokní iluzivnosti a ideového patosu k rokokové přizpůsobivosti a klasicistní uměřenosti. Platzer se narodil 6. června 1717 v Plzni.
- **1797** Ve Verneřicích u Děčína zahájil podnikatel J. J. Leitenberger provoz první strojní přádelny bavlny v celém Rakousku (byla vybavena anglickými spřádacími stroji). Postupně byly zakládány další strojní přádelny bavlny, a to v Kosmonosech u Mladé Boleslavi, v Nových Zákupcích u České Lípy, v Děčíně.
- **1803-1807** Profesor pražské polytechniky F. J. Gerstner zkonstruoval první parní stroj v českých zemích.
- **1807** V Brně byla uvedena do provozu první strojní přádelna vlny.
- **1807** Kníže A. I. Lobkowitz založil v Praze hydrografickou společnost, jež měla vypracovat plány na splavnění českých řek, zejména na spojení Vltavy s Dunajem.
- **počátek roku 1817** Václav Hanka vydal v Praze spisek *Pravopis český podle základu gramatiky Josefa Dobrovského*.
- **1. 6. 1817** Josef Božek (mechanik pražské polytechniky) veřejně předvedl svou parní loď na Vltavě u Císařského mlýna v Bubenci.
- **29. 8. 1817** Za souhlasu císaře Františka I. bylo v Brně založeno Moravské muzeum.
- **16. 9. 1817** Václav Hanka „objevil“ v děkanském kostele sv. Jana Křtitele ve Dvoře Králové starý český rukopis – tzv. Rukopis královédvorský.
- **28. 8. 1817** Ve vídeňském Burgtheatru byla uvedena Klicperova hra *Dvojčata (Die Zwillinge)*. Bylo to jedno z prvních Klicperových představení na německé scéně.
- **1824-1827** Bratřenci Veverkové zkonstruovali ruchaadlo, typ moderního pluhu, a 3. září je ve Lhotě pod Libčany poprvé vyzkoušeli.
- **11. 3. 1827** Císařským rozhodnutím byla obnovena olomoucká univerzita pod názvem Františkova univerzita.
- **1837** Byla založena sklárna J. Kavaliera v Sázavě, která se jako první ve světě výhradně specializovala na technické sklo.
- **14. 3. 1837** Na Malé Straně v Praze bylo zaznamenáno zemětřesení.
- **26. 3. 1837** V židovském městě v Praze se sesuly dva domy, přičemž bylo zraněno mnoho lidí.
- **6. 2. 1847** V Praze byla provedena operace s použitím éterové narkózy. (Narkóza byla v Americe prvně použita v roce 1842, v Evropě v Londýně roku 1846).
- **15. 3. 1847** V Praze bylo poprvé použito k veřejnému osvětlení ulic plynových lamp.
- **1857** V Koryčanech na Moravě zahájila provoz první továrna firmy Thonet, vyrábějící ohýbaný dřevěný nábytek.
- **1857** Ve Dvorech u Karlových Varů byla založena brusičská a rytecká sklářská firma Ludvík Moser a synové. Huť byla zřízená 1893.
- **1857** V Ústí nad Labem byl založen Rakouský spolek pro chemickou a hutní výrobu, který se stal největší chemičkou v českých zemích. Vyráběl kyselinu solnou a sírovou, chlóróvé vápno a jiné chemikálie.
- **24. 1. 1857** Nová měnová soustava. Poslední česká mincovna v Praze byla zrušena. Mince rakouské měny se tiskly pouze ve Vídni a v Kremnici.
- **23. 3. 1857** Císař František Josef I. vydal patent stanovující datum (31. 10.) sčítání obyvatelstva v habsburské monarchii, a to poprvé k jednomu dni.
- **leden 1867** Ve Vídni pokračovala jednání mezi vládou a Maďary o vyrovnání.
- **2. 3. 1867** Bylo zrušeno státní ministerstvo, nově vzniklo ministerstvo vnitra (Eduard Taaffe) a ministerstvo kultury a vyučování.
- **28. 8. 1867** Převoz českých korunovačních klenotů z Vídně do Prahy byl uspořádán jako manifestace proti dualismu.
- **1867** Narodil se Přemysl Šámal († 1941). Po studiu práv působil v Ústřední matici školské, Muzeu Království českého i Matici české. Byl jedním ze zakladatelů a vůdců domácí odbojové organizace Mafie, zprostředkovával styk se zahraničním odbojem. Od roku 1914 vedl Českou stranu pokrokovou. Po říjnu 1918 se stal primátorem Prahy. Post opustil po krátké době, již v následujícím roce se stal kancléřem prezidentů – Masaryka, za kterého také v roce 1935 přečetl abdikáční projev, a poté Beneše.
- **1867** Narodil se František Staněk († 1936). Po krátkých studiích na technice v Praze a obchodní akademii ve Vídni převzal po otci hospodářství a obchod v rodném Strmilově. Postupně se začal seznamovat s politikou – byl starostou, členem okresního zastupitelstva. Během první světové války byl předsedou Českého svazu ve Vídni (sdružoval české poslance v parlamentě a zpočátku zastával prorakouský postoj). V květnu 1917 ve Vídni jménem svazu pronesl projev žádající samostatný stát. Po říjnu 1918 se stal ministrem veřejných prací v první československé vládě.
- **1877** Reprezentativním literárním orgánem tzv. světového směru českého básnictví se stal časopis *Lumír* (založen roku 1873). Redakce se ujal básník a překladatel Josef Václav Sládek (do roku 1898), jenž kolem sebe soustředil stejnojmennou básnickou skupinu v čele s J. Vrchlickým a J. Zeyerem.
- **leden 1887** Na Akademii výtvarných umění v Praze povoleno malovat podle nahého ženského modelu.
- **únor 1887** Vyšla první sbírka J. S. Machara *Confiteor*.
- **30. 5. 1887** Na Žofíně se konala schůze spolku Sladkovský, na níž E. Grégr formuloval program mladočeské „čtyřky“ (zejména důraznější postup proti vládě).

- **16. 8. 1887** Návrat dr. Emila Holuba z výpravy do Afriky.
- **21. 1. 1897** V Praze zemřel český astronom Jan Frič (syn J. V. Friče). S bratrem Josefem vybudoval první český závod na výrobu měřících přístrojů.
- **8. 3. 1897** Kopřivnická firma představila veřejnosti první rakouský automobil Präsident. Jde o první automobil s benzínovým motorem ve střední Evropě vyrobený továrním způsobem. Konstrukce vycházela z jednospréžního kočáru Mylord pro čtyři osoby, který se ve vozovně vyráběl. Motor byl umístěn v zadní části vozu pod zadním sedadlem.
- **23. 3. 1897** Výnosem ministerstva kultu a vyučování mohly ženy v habsburské monarchii studovat na filozofických fakultách jako řádné či mimořádné studentky.
- **1897** Proběhly volby do poslanecké sněmovny říšské rady podle volební reformy.
- **30. 4. 1897** V Praze vyšlo první číslo časopisu *Český dělník*, kolem kterého se formoval základ budoucí národně socialistické strany.
- **1907** Český lékař a vědec Jan Janský objevil čtyři základní krevní skupiny a umožnil tím provádění transfuze krve. Jeho zásluhy byly nakonec připsány rakouskému lékaři K. Lansteinetovi, který za stejný objev (a navíc za odhalení Rh-faktoru) získal v roce 1930 Nobelovou cenu.
- **26. 1. 1907** František Josef I. potvrdil soubor čtyř volebních zákonů, kterými zavedl všeobecné hlasovací právo.
- **20. 2. 1907** V Praze zemřel matematik Antonín Surcharda (* 1854). Věnoval se především studiu geometrie: v letech 1903-1904 byl rektorem České vysoké školy technické v Brně.
- **15. 3. 1907** V Praze zemřel českožidovský obchodník železem a průmyslník Bohumil Bondy (* 1832). Roku 1885 se přičinil o české vítězství při volbách do Obchodní a Živnostenské komory v Praze. V letech 1884-1888 byl jejím prvním prezidentem.
- **27. 3. 1907** První českomoravská strojírna a Ringhofferova strojírna podepsaly v Praze smlouvu o založení společné továrny na výrobu automobilů. *Redakční poznámka: O osudech rodiny Ringhofferů se dozvíte více na předcházejících stránkách této přílohy.*
- **květen 1907** Proběhly volby do říšské rady podle nového volebního zákona, jenž zaváděl všeobecné, přímé, rovné a tajné hlasovací právo.
- **1. 4. 1907** Ve Lštěni u Čerčan zemřel politik, publicista, nakladatel a vědec Eduard Grégr (* 4. 3. 1827). Grégr byl zemským poslancem a r. 1883 získal mandát do říšské rady. Roku 1866 založil Matici lidu, spolek pro vydávání laciné vzdělávací četby. Od r. 1861 byl vlastníkem tiskárny, v níž se také tiskly *Národní listy* jeho bratra Julia. Byl vynikající řečník, v mladočeské straně udržoval tradici nekompromisního liberalismu.
- **6. 4. 1907** V Praze zemřel divadelní ředitel a zpěvák Jan Pištěk (* 1847). Od r. 1887 provozoval na Vinohradech vlastní divadlo s širokým repertoárem. Divadlo, které bylo postaveno vedle Národního domu na Vinohradech, bylo druhým českým divadlem a zaniklo až v r. 1932. Divadlo mělo 1 091 sedadel a 80 míst k stání.
- **7. 4. 1907** V Praze zemřela dramatická umělkyně a spisovatelka Hana Kvapilová (* 29. 11. 1860). Kvapilová vytvořila během svého života přes 230 rolí. Poprvé účinkovala ochotnický r. 1884 v Malostranské besedě. O čtyři roky později se stala členkou Národního divadla, kde působila až do své smrti.
- **22. 6. 1907** Na říšské radě se ustavil Český klub sdružující 84 českých poslanců, jednalo se o víceméně volné seskupení. Národnostní složení říšské rady: Němci – 232 poslanců, Češi – 108, Poláci – 79, Ukrajinci – 31, Slovinci – 24, Italové – 19, Srbochorvaté – 13, Rumuni – 5, Židé – 4.
- **17. 1. 1917** V italském zajateckém táboře Santa Maria Capua Vetere byl založen Český dobrovolnický sbor, zárodek budoucích čs. legií v Itálii.
- **23. 3. 1917** Císař Karel I. se prostřednictvím svého švagra Sixta von Bourbon-Parma tajně obrátil na francouzského prezidenta s nabídkou na uzavření míru, v níž předpokládal obnovení Belgie a navrácení Alsaska a Lotrinska Francii. Jeho iniciativa se stala záminkou k tzv. Sixtově aféře, jejímž důsledkem bylo pevné připoutání habsburské monarchie k jejímu mocnému spojenci Německu.
- **31. 5. 1917** Desetitisícová demonstrace kovodělníků na Staroměstském náměstí se vedle požadavků sociálních postavila za samostatný stát.
- **26. 6. 1917** Delegace sociálně demokratické strany se zúčastnila mírové konference II. internacionály ve Stockholmu, na níž rozvířila i českou otázku. Požadovala vytvoření společného státu Čechů a Slováků v rámci dunajské federace.
- **2. 7. 1917** V bitvě u Zborova poprvé bojovaly československé jednotky jako samostatné uskupení. Teprve během útoku se zjistilo, že dobývané pahorky brání čeští vojáci z plzeňského a jindřichohradeckého pluku a že ve střetu velmocí bojují za zájmy jak „staré“ rakousko-uherské, tak „nové“ československé vlastní příslušníci téhož národa. Vítězství malé jednotky čs. legií u Zborova bylo nejvýraznějším úspěchem ofenzivy na ruské frontě.
- **21. 7. 1917** Ve Vídni se uskutečnila porada slovenských politiků sdružených kolem Milana Hodži s některými českými poslanci říšské rady o začlenění Slovenska do připravovaného československého státu.
- **1. 1. 1927** „Vznikla“ tzv. Silvestrovská aféra, která se stala součástí kampaně proti T. G. Masarykovi. Při silvestrovských oslavách „pátečníků“ u bratří Čapků, kterých se spolu se spisovateli, novináři a herci zúčastnil i T. G. Masaryk se synem Janem, došlo k události, která rozvířila hladinu veřejného mínění. Karel Čapek přivedl o půlnoci mezi shromážděné tři herce – Václava Vydru st., Františka Smolíka a Jaroslava Vojtu – jako tři krále, aby přednesli novoroční vinšování, které sepsal. Herci byli maskováni jako Kramář, Šrámek a Švehla. Říčkanka obsahovala i politické narážky. To se pochopitelně neutajilo a národně demokratický tisk a listy konzervativního křídla lidovců spustily křik. „V Hulvatově u Čapků se slavil Silvestr opilou orgií. Tancovaly nahé ženštiny. Hradní sběr urážela před prezidentem vyvolence českého lidu. Tyto zábavy pro prezidenta neuspořádal Čapek poprvé,“ soptil katolický Čech. Účastníci večírku sepsali společně prohlášení vyvracející tyto nepravdy, zveřejnili i osobní stanoviska a žalovali některé žurnalisty pro pomluvu a nactiutrhání.

- Ani to však příliš nepomohlo. Tisková kampaň namířená proti Hradu a odrážející averzi některých politiků a žurnalistů k Masarykovi, na jejímž počátku stál nevinný Čapkův žert, trvala několik měsíců.
- **2. 1. 1927** Národní obec fašistická volila v Brně.
 - **15. 1. 1927** Do vlády ministerského předsedy A. Švehly vstoupila Hlinkova Slovenská ľudová strana. Svou účast ve vládní koalici ovšem podmínila zrušením ministerstva s plnou mocí pro Slovensko. Ministry se stal dr. J. Tiso (ministerstvo zdravotnictví a tělesné výchovy) a dr. M. Gažík (ministr pro sjednocení zákonů a organizační správy). Bylo to poprvé a naposledy, kdy tato strana byla členem vládní koalice.
 - **19. 4. 1927** V Osvobozeném divadle v Praze byla uvedena první hra J. Voskovce a J. Wericha *Vest pocket revue*.
 - **27. 5. 1927** Potřetí byl zvolen T. G. Masaryk prezidentem ČSR.
 - **24. 1. 1937** Vláda rozhodla o přípravě výstavby metra v Praze. Realizaci těchto plánů však přerušila válka.
 - **3. 1. 1937** Zemřel Richard Weiner (* 6. 11. 1884), spisovatel a novinář.
 - **23. 1. 1937** Zemřel český historik Jan Pekař.
 - **27. 1. 1937** Německé vládní strany předaly ministerskému předsedovi Hodžovi memorandum s návrhy na úpravy postavení čs. Němců.
 - **29. 1. 1937** Konala se premiéra dramatu Karla Čapka *Bílá nemoc* ve Stavovském divadle v Praze a v Zemském divadle v Brně.
 - **18. 2. 1937** Vláda odpověděla na návrh německých aktivistických stran závazkem uskutečňovat tzv. národnostní vyrovnání, které by zlepšilo hospodářskou a sociální situaci v pohraničí českých zemí a ovlivnilo i jejich správu.
 - **2. 4. 1937** Odstoupil primátor Prahy dr. Karel Baxa, který stál v čele městského zastupitelstva od 30. 6. 1919.
 - **4. 4. 1937** Zemřel František Xaver Šalda, literární kritik, esejista, prozaik a dramatik. V roce 1919 se stal řádným profesorem srovnávací literatury na Univerzitě Karlově. Bez Šaldovy kritické práce si českou literaturu nelze ani představit. Nejdůležitější studie začlenil do knih *Boje o zítřek*, *Duše a dílo* – portréty jemu blízkých autorů. Přispíval do celé řady časopisů: *Naše doba*, *Čas*, *Rozhledy*, *Česká kultura*, *Kmen*, *Tvorba* aj. Založil vlastní časopis.
 - **3.-6. 5. 1937** Konal se I. sjezd československých historiků.
 - **22.-23. 1. 1947** Na zasedání ÚV KSČ si vytyčili komunisté za cíl získat v příštích volbách víc než 50 % hlasů.
 - **31. 1. 1947** V Praze bylo zahájeno soudní přelíčení s bývalým čs. premiérem a předsedou agrární strany Rudolfem Beranem, armádním generálem Janem Syrovým, bývalými ministry vnitra JUDr. Josefem Černým a JUDr. Otakarem Fischerem a bývalým ministrem JUDr. Jiřím Havelkou. Obžalovaní nebyli zjevnými kolaboranty a někteří dokonce doplatili na podporu domácího odboje vězením. Žalobce přesto žádal pro Syrového a Berana trest smrti. Beran dokázal obvinění před soudem vyvrátit, Jan Syrový byl šokován faktem, že se octl před soudem. Oba obvinění byli odsouzeni ke dvaceti letům vězení a ke ztrátě majetku i osobní cti a ostatní obžalovaní byli osvobozeni. Generál Syrový se dočkal amnestie v roce 1960, bývalý premiér Beran ve vězení zemřel.
 - **3. 3. 1947** Skončil v Praze XIV. sjezd Československé strany národně socialistické. Konal se v roce 50. výročí založení strany. Sjezd zvolil do čela nového ústředního výboru Petra Zenkla a Vladimíra Krajínu.
 - **14. 3. 1947** Skončilo ve Vídni československo-rakouské jednání o úpravě hranic.
 - **1. 1. 1957** Byla uskutečněna rozsáhlá reforma národního pojištění, v jejímž rámci byla snížena hranice důchodového věku na 60 let u mužů a 55 let u žen.
 - **6. 1. 1957** Zemřel v Praze Josef Skupa, rodák ze Strakonice, původním povoláním středoškolský profesor, vynikající loutkoherec, scénograf, režisér a autor loutkových her. Svou tvorbou významně oslovil vývoj nejen českého, ale i světového loutkářství. V roce 1920 vytvořil postavu Spejbla a o šest let později jeho syna Hurvínka, typové dvojice, která se dokonalým skloubením výtvarné, pohybové a hlasové stylizace stala jedinečným fenoménem české loutkové scény. V roce 1930 založil Skupa v Plzni vlastní první českou profesionální loutkovou scénu a v roce 1945 pak v Praze na Vinohradech Divadlo Spejbla a Hurvínka. V roce 1933 se stal prezidentem mezinárodní organizace loutkařů – UNIMA.
 - **3. 1. 1967** Zemřel architekt Jaroslav Fragner (* 25. 12. 1898).
 - **16. 1. 1967** V Praze zemřela spisovatelka Marie Majerová, roz. Bartošková, provd. Stivínová, pak Tusarová (* 1. 2. 1882 Úvaly u Prahy). Autorka a propagátorka socialistické prózy, novinářka. V letech 1904-06 pobývala ve Vídni, kde se její první manžel stal redaktorem *Dělnických listů*, v letech 1906-07 na studijním pobytu v Paříži opustila ideje anarchismu. Politický postoj Majerové se vyhraňoval od sociální demokracie ke komunistickým idejím. Přispívala do stranického tisku, tj. *Práva lidu* a později *Rudého práva*, kde redigovala *Dětskou besídku* a přispívala divadelními referáty. Po celý život cestovala. K uměleckým vrcholům její tvorby náleží trojdílná novela *Havířská balada* (1938). Upravovala pohádky z různých národních literatur, překládala z francouzštiny. Ve spojitosti s krajanským hnutím se stala členkou Československého ústavu zahraničního (ČUZ). V poválečném období 1946-48 vykonávala funkci místopředsedkyně správního výboru ČUZ.
 - **31. 1.-4. 2. 1967** Na VI. všeodborovém sjezdu v Praze varoval A. Novotný před snahami „rozdělit čs. společnost“ a omezit vedoucí roli KSČ.
 - **4. 2. 1967** Navštívil opět Prahu generální tajemník KSSS Leonid Iljič Brežněv, tentokrát v doprovodu náčelníka KGB Jurije Andropova.
 - **24. 2. 1967** Ve Vojanech zahájila činnost nová tepelná elektrárna.
 - **23. 3. 1967** Zemřel malíř a grafik Antonín Pelz (* 16. 1. 1895).
 - **27. 3. 1967** Zemřel fyzikální chemik Jaroslav Heyrovský (* 20. 12. 1890), první český nositel Nobelovy ceny (za rok 1959). Heyrovský cenu získal v oboru chemie za objev polarografické metody chemické analýzy, založené na elektrolyze chemických roztoků rtuťovou kapkovou elektrodou při současném měření proudu, procházejícího elektrolytickým roztokem. Fyzikální chemik

- a zakladatel české elektrochemické školy se po studiích v Praze a v anglickém Oxfordu habilitoval na Univerzitě Karlově v Praze, kde se stal prvním profesorem fyzikální chemie.
- **21. 6. 1967** Zemřel František Kupka, jeden ze zakladatelů „osfismu“, průkopník nefigurální malby, založené na působení barev – námět nehraje v jeho kompozicích téměř žádný význam, rozhodující je skladba barev a linie.
 - **6. 1. 1977** V Praze bylo vydáno Prohlášení Charty 77.
 - **12. 1. 1977** Rudé právo článkem Ztroskotanci a samozvanci odsoudilo Chartu 77.
 - **14. 1. 1977** Mluvčí Charty Václav Havel byl po výsledku Státní bezpečností vzat do vyšetřovací vazby (propuštěn byl 20. 5.).
 - **28. 1. 1977** V Národním divadle se konala manifestace čs. umělců a kulturních pracovníků na podporu KSČ a na protest proti Chartě 77 (Anticharta).
 - **31. 1. 1977** Mluvčí Charty Jiří Hájek, bývalý ministr zahraničí z doby „Pražského jara“, a filozof Jan Patočka byli vyslýcháni v souvislosti s touto občanskou iniciativou.
 - **7. 2. 1977** Zemřel generál Alois Liška (* 20. 11. 1895), účastník prvního i druhého odboje.
 - **8. 3. 1977** Charta 77 vydala svou první analýzu *O stavu sociálních a hospodářských práv v Československu*. Charta průběžně vydávala různé dokumenty – stanoviska, analýzy, dopisy, prohlášení. Celkem je jich zaznamenáno 570.
 - **9. 3. 1977** Čs. rozhlas vysílal pomlouvačné pásmo T. Řezáče *Kdo je V. Havel*.
 - **13. 3. 1977** Na následky výsledků StB zemřel mluvčí Charty 77 filozof Jan Patočka. Profesor Jan Patočka, jeden z největších myslitelů 20. století, zemřel ve věku 70 let na následky dlouhých výsledků. Patočka byl zákem prostějovského rodáka a filozofa Edmunda Husserla. Do roku 1949 přednášel na pražské filozofické fakultě, pak však musel univerzitu opustit a pracovat v Ústavu TGM a od roku 1958 ve Filozofickém ústavu jako knihovník. Na univerzitu se směl krátce vrátit v letech 1968-1972: poté ji však musel znovu opustit. Výuce filozofie se ale nepřestal věnovat – vedl soukromé filozofické semináře a vychoval řadu žáků. Patočka usiloval o nalezení mravního řádu v době, která takový řád popírala. Stačil ještě napsat úvahu *O povinnosti bránit se proti bezpráví*. Pak však již byl zatčen Státní bezpečností a podroben vyčerpávajícím výsledkům. Po posledním z nich, trvajícím 11 hodin, byl stížen záchvatem mozkové mrtvice a v nemocnici po několika dnech zemřel. Jeho pohřeb se stal konfrontací s totalitní mocí, která chtěla za každou cenu zabránit důstojnému rozloučení se svou obětí. Příslušníci Státní i Veřejné bezpečnosti obklopili břevnovský hřbitov, kde měl být prof. Patočka pochován, agenti StB filmovali účastníky pohřbu a policie dokonce neváhala rušit průběh pohřbu helikoptérou a fingovaným tréninkem plochodrážních závodníků na nedalekém stadiónu. Byla zneemožněna i zádušní mše.
 - **28. 3. 1977** Počet obyvatel ČSSR překročil 15 miliónů.
 - **6. 1. 1987** Charta 77 zveřejnila výzvu k důslednému občanskému postoji v každodenním životě, tzv. *Slovo ke spoluobčanům*. V tomto dokumentu, který byl vy-
- dán k 10. výročí své existence, zdůraznila Charta, že v ČSSR jsou nedostatečně uspokojovány požadavky občanů, což vede k touze po změnách a demokratizaci společnosti.
- **9. 1. 1987** Byly zveřejněny *Zásady přebudování hospodářského mechanismu v ČSSR*, které měly vést k přestavbě v ekonomice (návrat ke koncepci tzv. akčního programu z dubna 1968).
 - **9.-11. 4. 1987** V Československu byl na návštěvě M. S. Gorbačov.
 - **4.-5. 5. 1987** Na sjezdu českých dramatických umělců zaujalo vystoupení herce Miloše Kopeckého, v němž se kriticky vyjádřil vůči Husákovu vedení. M. Kopecký volal po tvůrčí svobodě a kriticky hovořil o „celonárodní schizofrenii“.
 - **4. 1. 1997** Prezident Václav Havel se oženil s herečkou Dagmar Veškrnovou.
 - **21. 1. 1997** Předsedové vlád ČR a SRN (Václav Klaus a Helmut Kohl) podepsali v Praze česko-německou deklaraci.
 - **3. 2. 1997** Zemřel v pražské nemocnici jeden z největších autorů moderní české literatury Bohumil Hrabal.
 - **26. 2. 1997** Byl přijat ústavní zákon o hranicích ČR, který řešil i sporné otázky průběhu hranic mezi ČR a SR.
 - **25. 3. 1997** Film *Kolja* režiséra Jana Svěráka získal nejvyšší ocenění americké Akademie filmového umění, tzv. Oscara.
 - **duben 1997** Odehrál se zajímavý nepřímý dialog prezidentů Václava Havla a Romana Herzoga na stále aktuální témata – podoba nové Evropy a vztahy mezi Čechy a Němci. Václav Havel pronesl projev v Bonnu před Spolkovým sněmem a Roman Herzog ho následoval o pět dní později ve Vladislavském sále Pražského hradu před předními politiky ČR. Václav Havel se mj. zmínil též o vztazích mezi Němci a Čechy v minulosti i dnes:

„Dnešní Německo nemůže vrátit životy desítkám tisíc českých obětí nacismu a ani dnešní Česká republika nemůže vrátit vyhnaným Němcům jejich dávný domov,“ ohradil se V. Havel proti těm, kteří by chtěli opravit či napravovat dějiny.

Na tuto část Havlova projektu jako by navazoval Roman Herzog a jako první německý poválečný politik přitom prohlásil, že bez násilí spáchaného Němci na Čechách by nebylo ani násilí spáchaného Čechy na Němcích po druhé světové válce:

„Litujeme utrpení a bezpráví, jež bylo způsobeno českému lidu, a jsme si vědomi, že teprve tato politika násilí a zločinu připravila půdu pro následný útěk a vyhnaní.“
 - **24. 2. 1997** Film Miloše Formana *Lid versus Larry Flynt* získal hlavní cenu MFF v Berlíně, Zlatého medvěda.
 - **25.-27. 4. 1997** Na třetí pastorační návštěvu českých zemí přijel papež Jan Pavel II., jenž sloužil mše v Hradci Králové a v Praze.
 - **5. 7. 1997** Na Moravě a ve východních Čechách začaly po prudkých lijákových katastrofální povodně. Během dvou týdnů si záplavy vyžádaly 54 životů a způsobily obrovské materiální škody.

26.-28. 05. tradiční sokolský sraz Oetz 2007**23. 05. 19:00 Ivan Kraus – autorské čtení**

Mim, kabaretér, autor knih a divadelních scénářů a jeden z nejprodávanejších českých autorů, jenž od roku 1968 žije v zahraničí a jehož knihy vycházejí v mnoha jazycích, se představí čtenářům ve Vídni vůbec poprvé. Výběr povídek je složen jak z oblíbených rodinných, tak ze společenských satir. Autor čte texty v českém a německém jazyce a prokládá je krátkými komentáři a svými aforismy. Vstup volný. Kavárna Thalia Buchhandlung, Mariahilferstr. 99, 1060 Wien

24. a 31. 05 19:00 literární pásmo Nahezu unvertraut

Literární pásmo v Alte Schmiede pokračuje další řadou čtení, tentokrát nazvanou Nahezu unvertraut, věnující se současné české literatuře. S prezentací svých knih vystoupí dne 24. 5. autoři Viola Fischerová, Miloslav Topinka a Petr Halmay. Dne 31. 5. bude představen reprezentativní český soubor knih Tschechische Bibliothek (33 svazků), který byl iniciován a financován nadací Roberta Bosche. Za přítomnosti spisovatele Petera Hamma, překladatelek Evy Profousové a dr. Christy Rothmeier a ředitele Diplomatické akademie ve Vídni dr. Jiřího Gruši. Alte Schmiede, Schönlaterngasse 9, 1010 Wien

01. 06. 22:00 koncert – Sváta Karásek + Londýn

Evangelický farář, bývalý poslanec parlamentu ČR a písničkář Sváta Karásek vystoupí po delší době opět ve Vídni. Za svoje písně byl v roce 1976 obžalován v politickém procesu se skupinou Plastic People, působil jako farář v exilu ve Švýcarsku a jeho kázání z posledních let byla vydána knižně. Nachtasyl, Stumperg. 53-55, 1060 Wien, tel. 01/596 99 97

02. 06. 17:00 Smějeme se

Nejen s Vlastou Burianem, Tréglem, Kohoutem, Šterclem. I jiní v zrcadle anekdot a písniček, účinkuje Vladimír Stejskal. Pořádají Akademický spolek a České srdce – ústředí. Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

03. 06 16:00 Detské tvorive popoludnie

Dobrovolný příspěvek. SOVA, Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

05. 06. 19:00 koncert – Marie Vigilante a Michael Williams

Na tomto koncertě se představí australský violoncellista Michael Williams spolu s českou klavíristkou Marií Vigilante: oba žijí a pracují v Rakousku. Vedle romantické sonáty S. Rachmaninova (1873-1943) zazní díla českých autorů L. Janáčka (1854-1928), jehož Pohádka je inspirována příběhem o caru Berendevovi, a H. Bartoně (1960), významného představitel české soudobé hudby, docenta katedry skladby pražské AMU. Skladba A. Piazzoly Le Grand Tango přinese pro změnu do „slovanského programu“ trochu argentinských rytů. Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien*

10. 06. 17:00 Čaj o páté

Pořádá Vlastenecká omladina. Velká klubovna české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

11. 06. 19:30 záznam divadelní hry – Luigi Pirandello: Jindřich IV. (Divadlo na Vinohradech, režie: V. Hudeček) Režie záznamu: Václav Hudeček (cca 178 min.). Účinkují: Miloš Kopecký, Jiřina Jirásková, Vlastimil Brodský, Iva Jan-

žurová, Otakar Brousek, Zdeněk Řehoř, Petr Haničinec, Jaromír Hanzlík, Svatopluk Skládal, Jan Schánílec a Oldřich Musil. Změna vyhrazena.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

18. 06. 19:30 film Wichterle (režie: Tomáš Kudrna)

Mezinárodní koprodukční portrét významného českého vědce. Film plasticky přibližuje vědce osobnost a sleduje dramatický příběh jeho vynálezu – kontaktních čoček, jež jsou dnes používány více než 100 milióny lidí na celé planetě. Prodejem patentů a licencí se mohl stát pohádkově bohatým člověkem. Nesměl by však žít v komunistickém Československu.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

24. 06. 10:00 Jarní veselice Sokola XII/XV

Zahrada české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

24. 06 17:00 koncert – Slovenský tanečný kolotoč (Diabolské husle a tanec)

Predpredaj vstupeniok: od 24. 5. 2007 v ORF RadioKulturhaus, Argentinierstraße 30, 1040 Wien a v Slovenskom inštitúte, Wipplingerstraße 24, 1010 Wien.

Sál ORF RadioKulturhaus, , Argentinierstraße 30, 1040 Wien

25. 06. 19:00 film Jedné noci v jednom městě (režie: Jan Balej)

Co všechno se může odehrát během jedné noci, v jednom městě? Víte, co se stane, když si člověk přisije cizí ucho? Můžete v noci na Žižkově potkat džina, který splní všemožná přání? Myslíte si, že jsou ještě místa, kde se zastaví čas? Víte, co může narušit vystoupení hmyzího cirkusu, jaké má cíle městský myslivec a co vzrušuje jeho sousedy? Může se přátelit kapr se stromem? Může! V novém celovečerním animovaném filmu s prvky hororu i černého humoru.

Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

Informace o dalších kulturních akcích naleznete v oddíle Oznámení a Z české a slovenské Vídně a okolí.

Program Slovenského inštitútu: www.sivieden.mfa.sk

Slovenský inštitút, 1010 Wien, Wipplingerstr. 24-26, tel.: 535 057

Kunstverein Simonetta – Kulturfabrik

Rohrbacherstrasse 6-7, A-4184 Helfenberg
Program červen – září 2007 viz str. 55!

Vídeňské české a slovenské programy v rádiu

Na středních vlnách 1476 české a slovenské pořady denně 19:05-19:30.

České vysílání: stanice Dráták v pondělí, opakování ve středu, v pátek

Zvědavý mikrofon v jazycích českém i německém.

Slovenské vysílání: střídavě vždy ve čtvrtek vysílání stanic Špongia

nebo Dia:Tón, opakování každé úterý.

Všechny texty si můžete přečíst a zároveň i poslechnout na internetové stránce: <http://volksgruppen.orf.at/austria/de/program/program.htm>.

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí ani za úplnost kalendária.

Impressum

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),
Schlüsselgasse 18, 1080 Wien
Sazba: KLP – Koniasch Latin Press, Praha
Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken
in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
(Ing. Helena Basler), Schlüsselgasse 18, 1080 Wien
Verlagsort: 1080 Wien
Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha &
Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik
Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Redakce: Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,
mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka)
Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: Vojslav Ondříšek, ing. Kurt Mattola

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc,
Dr. Karel Helmich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda,
manželé Kalinovi, Jindřich Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková,
Petr Pastrňák, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová,
Dr. Květa Ozábalová, Vladimír Stejskal, Mgr. Helena Stejskalová,
Nela Štěrbová, Dagmar Vaněčková, Mgr. Tomáš Vaněk,
Marie Woodhams, ing. Jiří Zajíček, Peter Žaloudek
Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola, Vojslav Ondříšek
Distribuce – Rakousko: Nela Štěrbová, Libuše Foltinová

Otto Gutfreund, Vlastní podobizna, 1919

Na přední straně obálky:

František Kupka, Studie ke Kosmickému jaru, 1911-1912